DECRETA

IN PRINCIPE DIOECESANA

SYNODO

Quam Illustrissimus, & Reuerendissimus Dominus FR. D. MICHAEL ANGELVS BONADIES Episcopus Catanensis, Comes Mascalarum, Regius Consiliarius, almi studij Cancellarius, & ex Generalis totius Ord. S. Francisci.

Celebrauit Catanæ die 11. 12. & 13. Maij 1668. Præsulatus sui anno tertio. Ad Cultum diuinum promouendum, & mores præsertim Ecclesiasticorum reformandos, iuxtà Sacrosanctam Concilij Tridentini, Summorum Pontificum, & nouissimam Sacrarum Congregationum Normam.

CATANAE, In Palatio Episcop. Apud Iosephum Bisagni 1668.
Impr. V. I. D. D. Fidericus Perremutus Vic. Gen. & ex parte Spect. de Daynotto F. P. M. R. C.

FR. D. MICHAEL

ANGELVS BONADIES

Epiſcopus Catanenſis, Comes Maſcalarum, &c.

IAM Inde (dilectiſſimi Filij) à primo noſtri in hanc Diœceſim aduẽtu curas omnes, & ſtudium ad cultum diuinum promouendum, moreſque præſertim Eccleſiaſticorum iuxtà Tridentini Concilij normam reformandos contulimus; atque cũ ab hac præexcelſa ſede, ad quam licet immeritos Dei Opt. Max. Sedis Apoſtolicæ, & Catholici Regis Gratia promouit, tanquam è ſpecula nobis demandatum gregem circumſpexerimus, ea tandem penitus inſedit animo ſententia, vt nihil magis expediens, imò neceſſariũ eſſe iudicauerimus, quam Diœceſanam Synodum quadraginta quinque annorum votis expetitam cõuocare, quod tum demum nobis perſuaſiſſimum planè fuit, vbi Diœceſim ipſam diligenti Viſitatione luſtrauimus, ac non ſine ingenti dolore aduertimus quamplures à noſtris Prædeceſſoribus ſanctas leges non modo obliuione obrutas, ſed & vetuſtate deletas, aliàs miniſtrorum negligentia, vel conniuentia, aut effrænata ſubditorum libertate in deſuetudinem abijſſe, nonnullas obſoletis permixtas abuſibus; cunctas denique ſumma confuſione inuolutas; quapropter audito nuper Patrum ſyno-

dalium

dalium sensu, & à longa docti experientia, atque non paucis magni nominis Præsulum codicibus perdiligenter obseruatis, quantum in nobis fuit curauimus ne quid in hac nostra Synodo deesset, quod pro subiecta materia, vel œcumenica Concilia sanxerint, vel Sacri Canones, & Iura præceperint, aut aliorum Synodales industriæ excogitarint, & edixerint: mirum igitur ne videatur si præter morem opus excreuit; non enim quod in antiqua Catanensi, cæterisque Synodis desiderabatur nostræ super addi potuit sine incremento; nec paucis restringi diuersæ cuiusque generis hominũ leges, & institutiones debuere cũ multa sensuum confusione, & cõscientiarũ angustijs, quæ Ecclesiastico in primis Legislatori, & Præceptori euitanda sunt. De Scriptore innuere hic non omittendum est; nos scilicet ad hoc perquam laboriosum opus conficiendum, vnicè adhibuisse studium, & industriam P. Francisci Intorcettæ è Soc. Iesu nostri Theologi Consultoris ordinarij, cui id muneris à Prædecessore nostro Eminentissimo Cardinali Astallio iamdudum destinatum esse pulchrè calluimus. Quod reliquum est Vos omnes Carissimi filij hortamur, atque in visceribus Iesu Christi Domini nostri obtestamur vt tales vosmet factis ad laicorum exemplar exprimatis, quales nos animo peramante concepimus, & scriptis adumbrauimus. Valete.

IN

IN NOMINE SANCTISSIMAE, ET INDIVIDVÆ TRINITATIS

PATRIS, ET FILII, ET SPIRITVS SANCTI Amen.

NOS *Fr. D. Michael Angelus Bonadies, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Catanensis, Comes Mascalarum, Regius Consiliarius, atque almi huius studij Cancellarius, Ad Dei Optimi Maximi, & Deiparæ Virginis sine labe conceptæ, ac Diuæ Agathæ Virginis, & Martyris Catanensis Patronæ nostræ gloriam, ad Diuinum cultum promouẽdum, & mores præsertim Ecclesiasticorum moderandos iuxtà Sacram Tridentini Concilij normam. Hæc omnia, quæ sequuntur, in hac principe nostra Diœcesana Synodo decernimus, statuimus, atque omninò obseruari iubemus.*

SESSIO PRIMA.

DE IIS, QVÆ AD DIVINVM CVLTVM immediatè spectant: nempè de fide diuina, Doctrina Christiana, sanctis Sacramentis, & sacrosancto Missæ Sacrificio.

DECRETVM PRIMVM

DE FIDE CATHOLICA.

PRINCEPS, quod Deo Optimo Maximo obsequium præstare possumus, est fides; quam Tridentinum 1 ex Magistro gentium dixit esse humanæ salutis initiũ, fundamẽtum, & radicem omnis iustificationis sine qua nostrum quemcunque cultum, impossibile est placere Deo 2; Ideoque huius primæ partis Synodi, quæ est de cultu diuino promouendo exordium ducere decreuimus à fide; vt autem quam corde 3 credimus, ad iustitiã, ore confiteamur ad salutem præmittere oportet formam professionis fidei, quam Patres antiqui in sacratiorum conciliorum vestibulo profitebantur, institutam quidem à sacro Concilio Niceno, à Tridentino approbatam, & à Pio IV. Summo Pontifice omnibus fidelibus, sed in primis ijs, qui ex dignitate aliqua, beneficio, vel officio publicam facere tenentur propositam, atque præscriptam; ea verò est tenoris sequentis, quam Tridentini decreti, atque Sanctorum Patrum vestigijs inhærentes

1. sess. 6. c. 8 de Iustific.

2 ad Hebr. 11.

3 ad Rom. 10.

tes quotquot ad hanc primam nostram Synodum conuenimus, genibus flexis, & quanta possumus maxima deuotione profiteamur.

Cap. I.

FORMA PROFESSIONIS FIDEI.

EGo N. firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo Sãcta Romana Ecclesia vtitur, videlicet. Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem Cœli, & Terræ, visibilium omnium, & inuisibilium; Et in vnum Dominum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero: Genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis; Et incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & homo factus est: Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est; Et resurrexit tertia die secundum scripturas; Et ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris; Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos; cuius regni non erit finis: Et in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filioque procedit; Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas; Et vnam Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnũ Baptisma in remissionem peccatorum: Et expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eius-

eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & Constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item sacram scripturam, iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpetratione sacrarum scripturarum, admitto; nec eam vnquã, nisi iuxta vnanimem consensum Patrum, accipiam, & interpetrabor. Profiteor quoque septem esse verè, & propriè sacramenta nouæ legis à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet nõ omnia singulis necessaria; scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; illaque gratiã conferre: Et ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto. Omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridẽtina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo, verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro viuis, & defunctis. Atque in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem, vnà cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi; fierique conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conuersionem Catholica Ecclesia, transubstantiationẽ appellat; Fateor etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragijs iuuari. Similiter & Sanctos vna cum Christo regnantes, venerandos, atque inuocã-

dos

dos esse; eosque orationes Deo pro nobis offerre; atque eorum reliquias esse venerandas; firmissimè assero imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum, habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque vsum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo: Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarũ matrem, & magistram agnosco. Romanoque Pontifici, Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac iuro. Cætera item omnia à Sacris Canonibus, & Oecumenicis Concilijs, ac præcipuè à Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor; simulque contraria omnia, atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quã nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & inuiolatã vsque ad extremum vitæ spiritum, constantissimè (Deo adiuuante) retinere, & confiteri, atque a meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

VO-

VOTVM DE IMMACVLATA Conceptione.

EGo idem N. spontè profiteor, & affirmo Beatissimã Virginem Mariam Dei genitricem absque originalis peccati macula conceptam, & hanc veritatem me nõ modo nunquam impugnaturum, sed in priuatis etiam colloquijs, & publicè dum spirabo docturum esse opportunè, & propugnaturum iuxtà Decreta Summorum Pontificum iam edita, aut deinceps edenda, spondeo, voueo, ac iuro, sic me Deus adiuuet, atque Immaculata Dei Genitrix Maria sine peccato originali concepta, & hæc sancta Dei Euangelia.

Cap. II.

Qui teneantur professionem fidei admittere.

IAm verò ad hanc orthodoxæ fidei Professionem publicè peragendam cum Tridentino Concilio 1 adstringimus omnes, qui de beneficijs quibuscunque curã animarum habentibus prouisi sunt, vel in posterum prouidebuntur, ita vt à die adeptæ possessionis, ad minus intra duos menses teneantur in manibus Episcopi, vel eo impedito coram Generali eius Vicario, seu alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, cui id nos cõmittemus, eam profiteri sub pœnis in constitutione Pij IV. 2 præfixis, & alijs arbitrio nostro reseruatis.

1 Sess. 24. de reform. c. 12.

2 in cõstit. quæ incipit Sacrosãcti.

Prætereà ex eodem Tridentino intra prædictum terminum omnes Canonicos nostræ Cathedralis non solũ coram nobis, vel nostro officiali ad id deputato, verum

etiam

etiam in Capitulo id facere volumus,& mandamus, alioquin prænumerati omnes prouisi, vt supra, fructus non faciant suos, nec illis possessio suffragetur.

Teneantur similiter, qui grammaticam, etiam si sint eius prima rudimenta, & pedagogi, qui quamlibet liberalem artem publicè, seu priuatim doceant; itidemque omnes publici, seu domestici sacræ, vel prophanæ cuiusuis disciplinæ lectores, promouendi ad gradum magisterij, vel doctoratus atque alij, qui de iure obligantur, quorum nomina Magister Notarius, vel noster Vice Cancellarius in Vrbe; extra Vrbem verò Vicarius foraneus in aliquem certum librum referat apposito die, & anno, quo illud beneficium, dignitatem, seu officium quisque possidere incipiens sanctam fidem iuxtà normã

1 S.Carol. tit. de sum. Trin.c. 20. præmissam professus est 1 si secus fecerint sciant prædicti omnes se in pœnas à Pio IV. statutas incursuros esse; Insuper si prima litterarum, vel grammaticæ rudimenta tradunt duas vncias; si altioris verò facultatis, vel sciẽtiæ professores sint, decem vncias pijs eleemosynis designandas soluant.

Eadem fidei capita profiteri teneantur, vt supra, quotquot per difficile, atque non omnium viribus par sacri concionatoris munus aggrediuntur, semel quidem 2 antequam publicè exponantur, deinde verò quandocunque expedire nobis videbitur; quod cum suis subditis diligenter obseruari hortamur omnes Regularium Superiores priusquam ad petendam à nobis verbi diuini in suis Ecclesijs prædicandi benedictionem mittant: In alijs vero Ecclesijs, quæ non sunt sui ordinis, sciant se à nobis nunquam impetraturos concionandi facultatem, nisi suorum superiorum, ad quos spectat scriptum 3 testimonium afferant, se coram eis huiusmodi fidem Catho-

2 In Conc. Aquil. c. 1. de fide prof.

3 S.Carol. de Trinit, c. 10.

tho-

tholicam fuisse professos.

8 Denique vt totâ nostram Diœcesim præcipuo quodam iure sub Deiparæ Virginis Patrocinio, quod summopere exoptamus, esse videatur, statuimus debere etiam post professionem fidei prædictos omnes illicò addere votum defendendi, quantum in se est, eiusdem Sāctissimæ Virginis Immaculatam Conceptionem.

Cap. III.

De studio tuendæ fidei.

9 VT fidei Catholicæ nitor in sua puritate, qua iñ diœcesi nostra, Deo adiutore, nō sine ingenti animi voluptate florere perspicimus, integer, & illibatus permaneat, mandamus omnibus nostris Vicarijs, atque *ijs*, qui huic Synodo de iure adsunt, vel adesse tenebantur, vt summa diligentia, & disquisitione inuestigēt, an quisquam sit in nostrâ diœcesi abominabili hæresis sorde infectus, vel suspectus, an apostata, vel quouis modo à Catholica fide aberrans, vel denique si quis extet, qui hæreticorum scripta, librosue legat, aut apud se retineat, vel doctrinarum seminator, quæ hæresim oleāt; aut in loquendo iocosa, vel seria ita imprudens, & incautus protulerit, vt in fidei materia graue scandalum in auditorū animos ingesserit, quod si huiusmodi scelestissimū quempiam esse resciuerint, statim nobis, vel hæreticæ prauitatis Inquisitoribus denuncient, aliter excomunicationis maioris telo se ipso facto fulminatos esse intelligant; in quam pœnam similiter incurrere declaramus cæteros, qui prædictos de fide, hæresi, & apostasia suspectos agnouerint, & nobis illicò denunciandos curare neglexerint.

10 Atque vt omnis omninò erroris in rudium mentẽ irrependi occasio remoueatur, maximè cauere debent seculares, præsertim mulieres ne vnquam publicè, aut priuatim de rebus ad fidem spectantibus disputationes, aut dubia inter se moueant; sed humillima sui submissione intellectum in obsequium fidei captiuãtes, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ doctrinæ acquiescant.

11 Et ne dominitẽporales vt fautores hæreticorũ dãnentur, aut videantur, eos obnixè obsecramus, et vt filios carissimos admonemus, ne se in suorum subditorũ, aut aliorum ad fidem spectantibus causis quoquomodo, aut prætextu immisceant, intrudantque, imò potius nobis, & Tribunali Sanctissimæ Inquisitionis, in quibus opus fuerit rebus, pro suis viribus fauere studeant.

Cap. IV.

De Doctrina Christiana, & qui eam tradere debent.

1 Sess. 22. c.8. de sacr. miss.

12 OEcumenica Tridẽtina Synodus 1 ne oues Christi esurirẽt, neue paruuli panẽ peterent, & nõ esset qui frangeret eis, districtè præcepit singulis animarũ curã gerentibus, vt frequenter inter missarũ celebrationẽ vel per se, vel per alios ex ijs, quæ in missa legũtur principaliora nostre fidei, religionisque mysteria exponerẽt 2. Nos igitur per eiusdem Concilij tutissimum iter nostras oues ducere cupientes, idem eisdem Curatis enixè inculcamus, insuper addentes, vt saltem diebus dominicis post prandium parochiæ suæ finibus contentas campanulis per regionem missis stata hora ipse Parochus, seu Capellanus, aut alius Sacerdos per illum deputandus ad templum

2 Cap. vt quisque de vita, & honest. Cleric.

plum pueros, & puellas conuocet, ibique ad minus per horam eos primis fidei doctrinis imbuat, sed præsertim Sanctissimæ Triadis, & Christi Saluatoris nostri mysterijs pro cuiusque captu erudiat, atque confirmet, orationem quoque dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum Apostolicum, Decalogi præcepta, opera misericordiæ spiritualis, & temporalis edoceat, quod facilè, & non sine magno fructu assequetur, si doctrinæ christianæ tradendæ methodum ab Eminentissimo Bellarminio editam familiarem sibi reddet, cum præcipuè in ea orationes, & symbolum prædictum vernacula lingua exponantur; quod & ad melius percipienda, & memoria firmanda, quæ docentur mirùm in modum pueros, & linguæ latinæ ignaros iuuare experientia ipsa cõprobat; sic etiam fiet vt veneranda mysteria per verba corrupta, & quæ risum mouent minimè pronuncientur. Denique eos ad obedientiam primum Deo, deinde parentibus, magistris, dominis, ijsque omnibus, quorum curæ sunt præstandam hortetur, & instruat ad eum prorsus modum, quo tam sacrum opus cum perspicuo Reipublicæ commodo in suis Ecclesijs exercere norunt Patres Societatis Iesu, quorum opem vbi illi adsunt, si Parochi gratam sibi esse in hoc ostendent, vt par est, eis nunquam defuturam speramus. Cæterum Parochus, vel Curatus, qui doctrinam christianam tradere neglexerit pro singulis non legitimè impeditis dominicis, tarenos sex mulctabitur, vbi autem sunt plures Cappellani cuncti per vices suas id muneris teneantur obire, quod si, ad quem illa die spectat, neglexerit, eamdem pœnam subibit.

13 Et quidẽ adeo nobis est cordi tam piũ, & fructiferum munus; vt Matris Ecclesiæ Præfectis iniungere de-

cernamus, vt in ea quisque Christianæ doctrinæ sodalitiũ instituat 1, in quo nonnisi boni nominis Clerici, & seculares ad docenda initia fidei idonei admittãtur, quorum pars dominica die ab ipsorum superiore ad adiuuãdum illum Curatum, seu Cappellanum in tàm saluberrimo officio, pars ad alium, & alium distribuatur; vbi verò vna tantum sacramentalis ecclesia reperitur vicissim, vt à Vicario loci, vel Præfecto designabuntur, ei inseruiẽt.

1 Syn. Cat. Torres p. 3. cap. 6.

14 His autẽ tã Sacræ institutionis Congregatis, seu Confratribus, præter maxima merita, quibus ob susceptã hanc sollicitudinem à liberali Dei manu retribuẽtur, annunciamus etiam Indulgentiarum Thesaurum, quæ à felicis recordationis 2 Pio V. & Gregorio XIII. huiusmodi doctrinæ Christianæ sodalitatibus concessæ sunt.

2 Pius V. const. 156. ex debito, Greg. XIII. in const. 11. illius qui pro gregis, & in const. vniuersis statuit 100. dies indulgentiæ ijs, qui doctrinã christianam docẽt.

15 Porrò conscientiã oneramus ipsorũ parentum, dominorum, aliorumque curam habentium, vt ad tam salutarem exercitationem filijs, subditisque, licet prouectioris sint ætatis, veniendum omni diligentia curent, recogitantes eam curam ipsos per se, & directè respicere, in quo si segniores fuerint, diuinam vltionem in die iudicij expectent, tanquam pro animabus illis rationem redditurі, quapropter Confessarij grauissimam pœnitentiã imponant, itemque Prædicatores ardentibus verbis tantam socordiam spiritualem redarguant, ostendantque quanti, & ad ipsorum domorum, imò & àd totius Reipublicæ commodum intersit si pueri ab ipso ineuntis ætatis exordio rebus spiritualibus assuescant, & timore Domini à teneris annis configantur.

16 Si qui autẽ sunt adulti docibiles, qui tamẽ potissima fidei capita ignorant, & non semel admoniti in rudi sua, crassaque ignorantia persistere videantur, de ijs ad nos, vel nostros Vicarios referatur, & interim benefi-

cio

cio absolutionis sacramentalis priuentur, donec in domino quid de eis faciendum, deliberauerimus. S.*Car. Mil. conf.5. cap. de doctrina christiana*. 1 Id ipsum commendatum volumus eis, quæ monialium, & in monasterijs degentium curam habent, qui hospitalibus, alijsque pijs locis, vbi plures, vel mares, vel fœminæ educantur præsunt, videlicet, vt in eos, vel in eas hanc fidei eruditionem sedulò inducant, personas ad id aptas seligant, & de profectu singulis hebdomadis exquirant.

1 nota quod si sunt incapaces, sufficit scientia implicita. S. Th.2,2.q,2. a. 5. & alij.

Cap. V.

De vsu Sacræ Scripturæ.

17 TAnquã fontẽ omnis, & salutaris veritatis, & morũ disciplinæ ab ipso diuino spiritu perẽnantem sacram scripturam suscipere omnes, & summo pietatis affectu venerari decet; idcirco impijssimam eorum temeritatem reprimere volentes 2, qui sacræ bibliæ verba, & sententias ad prophana quæque irreuerenter cõuertũt, & torquẽt, ijsq; ad scurrilia, & fabulosa, adulationes, detractiones, superstitiones impias, & diabolicas incantationes, cantica, diuinationes, sortes, & libellos etiam famosos, abutuntur; videmus enim, proh dolor! plerosque sacras litteras in parabolam, & prouerbiũm vertere, atque quandoque ad excusandas excustiaones in peccatis 3, summa vi, atque imprudentia torquere adulterãtes Verbũ Dei; quãobrẽ nostri Vicarij vbi aliquẽ horũ nefariorum resciuerint, ad nos statim deferant, vt ex Sacrorum Canonum decretis seuerè in eos animaduertamus, & vt detestabilis hæc licentia pœnitus eradicetur Con-

2 Trid. sess. 4. de script canon. decr 1.

3 psal. 104.

Concionatores, & Confessarij populum de huius criminis enormitate frequenter admonendum curabunt.

Cap. VI.

De Verbi diuini Concionatoribus.

18 Nihil magis, vel indè ab Ecclesiæ nascẽtis exordijs per Cõcilia, & Patres apostolico prædicationis munere commendatum fuisse nemo est, qui ignoret; & illud quidem præcipuũ esse Episcoporũ rectè nouimus 1; & non semel per nosmet ipsos exercere vehementer desiderauimus, atq; obfirmato animo aggredi decreuimus, sed vrgentibus, iisdemque grauissimis ad maiorem Dei gloriam negotijs perpetuò detenti aptiùs præsentium temporum vsui nos accomodauimus, curam omnem sedulò intendentes, vt non nisi per viros probatæ virtutis, & doctrinæ in nostra diœcesi verbi diuini quanto posset maximo honoris diuini zelo, & tanti muneris decore conciones haberentur.

1 Concil. Chart. 4. c. 20. Rhemẽ. c. 14. in c. Episc. nullã 38. Concil. Arelat. c. 10 Cõc. Later. sub Innoc. 3 c. 10. Trident. sess. 5. de refor. c. 2. & sess. 24. c. 4.

19 Quod autẽ quisque animarũ curam gerens facilè præstare potest, & vt pręstet enixè rogamus, idest vt singulis anni dominicis, & pro sollẽnioribus festiuitatibus, vbi pręsertim concionatorũ, vel regularium de verbo diuino sermocinantium copia non adest, inter missam ad populum conuersus pronunciat, *Orate fratres*, pro sua, & auditorum capacitate salutaria verba familiari authoritate habeat, docendo quę necessaria sunt omnibus ad ęternam vitam, annunciando populis cum breuitate vitia, à quibus abhorrere, & virtutes, quas sectari oportet, vt pœnas inferni euitare, & Paradisi gloriam consequi vale-

leant; insuper eos commonendo de pręceptorum diuinorum, & Ecclesię obseruãtia, de ieiunijs, & diebus colendis ex pręcepto, quę illa hebdomada occurrent, & qui, quoue modo ad ea teneantur.

20 Quod si neq; hoc ipsi per se curã habentes animarum, vel quodam animi lãgore, seu pusillanimitate exequi valent, sciant sibi prætermissi necessarij officij Iudici Deo rationem esse reddendam: tamen nobis exponant, & simul cui in eo sacro munere suas vices demandare velint, vt hãc licentiã demus, sine qua nec ipsi excusati ab hoc onere censeantur, nec illi substitui possint: qui contrarium facere non pertimuerit, præter pœnas à iure inflictas, vnum aureum pauperioribus Sacerdotibus illius communitatis distribuendum soluet.

21 Ex Cõcilij Tridẽtini 1 constitutione omniũ Synodorum, seu prouinciarum, seu diœcesarũ decretis vnanimi consensu semper edita mandamus, & districtè pręcipimus sub pœna excomunicationis latę sententię omnibus, & cuicunque, seu regularis ille sit, seu quomodolibet exemptus, ne etiam in ecclesijs suorum ordinum, contradicente Episcopo, prędicare presumant.

1 Sess. 24. c. 4. de refor. & alibi. Gregor. XV. in constit. 18. inscrutabili. Vrban. VIII. in cost. edita 30. Ianuar. 1629. de hac re.

22 Regulares verò cuiuscũque ordinis, nisi à suis superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, & coram eis professionem fidei, de qua supra diximus, emiserint, eorumque licentiam obtinuerint, nullibi, neque etiam in Ecclesijs, aut oratorijs suorum ordinum concionari possint, cum qua licentia sciãt se personalitèr coram nobis, vel nostro Vicario Generali; si aliud aliquando expedire non iudicauerimus, debere pręsentare, & à nobis benedictionem petere antequam prędicare incipiant. In Ecclesijs verò, quę suorum ordinum non sunt, vltra licentiam suorum Su-

pe-

periorum, etiam nostri licentiam, quam gratis concedemus habere teneantur, quapropter nullus Curatus, vel alius, ad quem illius Ecclesię cura spectat permittat regularem aliquem concionari, vel etiam vnicum sermonem facere, nisi ei priùs constet de nostra licentia, secùs & ipse seuerè punietur.

23 Atque hic iterũ, iterũque superiores regulares monemus, & hortamur (quod cum nostris subditis adamussim seruare conabimur) ad id munus obeundum non deligant, nec mittant, nisi viros, quorum spectata sit agendi probitas, & sana intelligendi doctrina, ne (quod non sine graui animi dolore in non paucis concionatoribus experti sumus) cum alijs prędicauerint ipsi reprobi efficiantur, & quidquid verbis, & pręceptis è pulpito ędificant, vita postea, & moribus destruant; quo circa pro virili parte nobiscum studebunt tam necessarię, & publicę cuiuscunque generis, & gradus nationum institutioni destinare Magistros, non qui nouis aurium prurientium oblectamentis ab Euangelicis veritatibus populorum auditum auertant, perperamque ad fabulas; atque in primis, quod maximè hac tempestate deplorandum est, ad ipsorummet prędicatorum ingenij feracitatem, acumen, memoriam, eloquentiam admirandam, prędicandamque conuertant, quasi verò pręcipuus illorum finis sit earumdem iactantia, & vana per omnium ora nominis celebritas, volucrisque famę garrulitas; quibus extimescendum vehementer est iudicium diuinum, ne quo magis inanibus hominum imprudentium laudibus inclyti fuère, eo minus à iustissimo rerum arbitro Christo Domino, vt concionatores agnoscantur, audiantque illud perhorrendum (nescio vos, recepistis mercedem vestram;) quod etiam, sed cum maiori dedecore pronuntia-

tiabitur in eos, qui Verbum Dei venale facientes concionantur, non vt Christo animas, sed sibi nummos lucrificiant; quamobrem ij tantum mittantur ad hoc ministerium, qui illud ad Apostolorum, & Sanctorum Patrum normam impleant, opus perficientes Euangelistarum.

24 Scilicet toto pectore in id vnum incumbentes, vt vitia ex animis hominum radicitùs euellantur, disseminētur virtutes, insitæ conseruentur, vt publicis scādalis opportunè occurratur, atque prauæ consuetudines, & inueteratæ constantissimè remoueantur, quod facilè assequentur, si ipsi primum veri docibiles Dei existant, & sapientibus Conciliorum, & Patrum institutis obsequantur; atque si in primis meminerint se de grauissimis agere, scilicet de Deo, de re omnium maxima, de eius lege, de salute ipsa, de vita, ac morte animæ æterna, quare verba, vitamque suam huic tanto ministerio conformem reddere tenentur.

25 Coram populo rudi errores hæreticorum, & argumenta minimè recenseant, disputationes verò de fide non exagitent; in materia de efficacia gratiæ, & prædestinatione sint concionatores cauti, ne pusilli scandalizētur, & in errores inducti, vel vitæ improbe habenas laxēt, vel in desperationis præcipitium miserandum in modū corruant.

26 Singillatim cuiuscumque status homines instruāt, & præcipua virtutum officia paterna caritate demōstrēt; In publica scandala, & deprauatos viuendi modos, vitiaque, atque in ea in primis, quibus maximè teneri, vel ad quæ procliuiorem populum illum senserint acriter, & perenni quadam doctrinæ perseuerantia, perpetuaque quasi pugna, & contentione, vt sanctissimos concionatores, Ambrosium, Augustinum, Chrisostomum fecisse

constat, sed modestè, & generalitèr inueantur, arguendo 1, obsecrando, increpando, in omni patientia, & doctrina; peculiares personas nominatim è pulpito ne redarguant, aut vllo modo designent, describantue: ad beneuolentiam vulgi captandam, ecclesiasticæ præsertim, vel secularis dignitatis Magistratus manifestam reprehensionem deuitent 2, sed potiùs omnes ex Apostoli sententia piè moneant 3 Præpositis suis etiam discolis obedire, quos qui audiunt Deum remunerantem 4, qui verò contendunt vltorem sentient; omnis enim potestas à Deo est.

1 ad Timot. 2.c 4.
2 Leo X. const. 15. supernæ maiest.
3 1. ad Timot. 2.
4 1. Petri 2.

27 In concione neminem populo paupertatis nomine commendent, nisi à Vicario foraneo suæ necessitatis testimonium attulerit, neque interpellata concione per Ecclesiam eleemosynam colligi procuret, id enim ante fores Ecclesiæ, finita concione, præstari satiùs, & decentiùs est.

28 Verba scurrilia, atque iocosa, quæ Apostolus nec inter familiares christianorum consuetudines nominari voluit, à suggestu prorsus amandare, & exibilare debent; abstineant similiter à profanis verbis, & factis narrandis, quæ castas offendunt aures audientium; sed vbi de illis opus est meminisse per quam paucissimis, & veluti à longè innuant. Caueãt insuper morem scurrarum vilissimorum imitari, qui ridiculas, & aniles fabulas recitant, vt ad risum, & cachinnationes plebem excitent; pueriles illos conceptus, & argutias, ad quas cum abominabili prudentum stomaco, & indecenti plebis imperitæ risu diuinarum litterarum, & Patrum textus distorquent, seriò omittant, nec representationes in concione veluti histriones admisceant, aut indecoro aliquo manuum, vel corporis motu gestiant.

29 Indulgentias absque nostra licentia, & nisi ab officio

ficio Sanctissimæ Cruciatæ sint recognitæ, non euulgent, easque non obtineri in hoc Regno præter ab habentibus prædictam Cruciatam populum commonefaciant.

30 Inter concionandum in nullo eiusdem Ecclesię altari celebrentur missę sub pœna suspensionis eius, qui sacrificium eo tempore agere pręsumit.

31 Cum ea semper fuerit in humanum genus hostis infensissimi iniquitas, vt quod ad animarum salutem facit, in ipsarum vertatur perniciem, atque, vt quamplurima euitentur inconuenientia, & scandala, quę frequēter occasione concursus ad concionem euenisse renunciatum est; curent omninò, qui Ecclesiæ Rectores sunt, in qua concio habetur, vt loca virorum, & mulierum, quātum fieri potest, tabulato, vel saltem tela interiecta distinguantur; ita vt mutuus quoque impediatur prospectus, & in hoc omnes teneantur obedire Curato, Capellano, vel Rectori illius templi sub pœna excomunicationis, & alijs arbitrio nostro.

32 Curati, atque Vicarij foranei tempestiuè ante quadragesimalium concionum initium ipsi prædicatori admonebunt, de nostrę Synodi constitutionibus; atque pręcipua vitiorum genera, quę in illud ouile grassari nouerint, omni cum sinceritate, & zelo explanent, ita tamen vt nullam probabilem suspicionem populis ingerant Curati, vel ipsi concionatores se ad illorum cognitionem, redargutionemque Sacramento pœnitentiæ vsos fuisse.

33 Sub pœna interdicti localis prohibemus, ne vllo in templo ante Solis ortum, nec post eius occasum, præter quam in Christi natiuitatis nocte, sacra concio, nisi de nostra licentia, habeatur, ea vero, quæ ad luctuosam Redemptoris nostri Cruciatum memoriam recolendā

haberi consueuit, media tantum hora die parasceues ante Solem, vel si fiat post feriæ quintæ maioris hebdomadæ vesperas, vltra dimediam noctis horam nequaquam protrahatur.

34 Quod moris semper in Ecclesia Dei viguit, vt sacræ cōciones inter missarum sollemnia immediatè post Euangelium fierent, quantum fieri potest retineatur, seruatis interea à celebrante, & assistentibus, quæ ritus Ecclesiæ seruari præscribit, nisi de alicuius mortui laudatoria concio instituta sit; tunc enim peracto missæ sacrificio pronuncianda est.

35 In Ecclesijs monialium sine nostra, vel Vicarij Generalis speciali licentia nemini licet sub pœna carceris ad nostri libitum concionari.

36 In vicis villarum Catanæ, & Ciuitatis Acis nemo, inconsulto Episcopo, concionatorem eligere queat; Imò omnibus compertum esse volumus huiusmodi concionatorum electiones in prædictis locis ad nos iuxtà peruetustam, atque laudabilem consuetudinem spectare, idque deinceps omninò seruari decernimus, atque illarum Vicarijs foraneis mandamus sub pœna vnc. quatuor. Declaramus autem, quod expensis ipsiusmet Ecclesiæ, in qua hæc concio habetur, consueta eleemosyna Prædicatori tribuenda sit.

37 Veteris quoq; in nostra diœcesi instituti est, quod nos etiam diligentissimè tenebimus, vt quilibet Vicarius, vel Curatus Ecclesiæ non regularium, saltem ante Dominicam Septuagesimæ nos certiores faciat de illius Ecclesiæ designato pro quadragesima Prædicatore, quod si nos hi monere, vel illi ad quos de iure, vel vsu eligere spectat, neglexerint, ne oues Christi per id tempus acceptabile, & ferax esuriant, sciant nos eo anno conciona-

torem illis Ecclesijs destinaturos, quorum verò interest, & solent, ad alimenta, consuetasque eleemosynas præstandas cogentur sub pœna nostri arbitratus.

38 Et si sacri oratores, vt diximus, diuinum hoc munus subire non debeant temporalis lucri spe ducti; eis tamen nullo modo deesse volumus debita de more alimenta 1, accessus, recessusque moderatas expensas; propterea quorum impensis hactenus venire, hospitio recipi, & ali consueuerunt, siue illius Ecclesię Beneficialis, aut officialis sit, siue ipsę vniuersitates, & populi, ne claudant os boui trituranti, victum subministrare, aut solitam eleemosynam elargiri ne detrectent: dignus 2 est enim operarius mercede sua, nec est ęquum illos relinquere verbum, & ministrare 3 mensis.

1 Chorin. 9.

2 Luc. 10.
3 Act. 6.

39 Quia verò in locis, pręsertim in quibus Confessariorum copia non suppetit, maximè fideles auent suas cõscientias in confessione ipsi concionatori aperire, ne in hoc tam pium eorum desiderium frustetur, notum facimus omnibus, quos nostris litteris patentibus ad concionandum mittimus, à principio quadragesimę ad octauã Paschę inclusiuè authoritatem etiam habere confessiones vtriusque sexus fidelium audiendi, eosque à peccatis omnibus, etiam, quę aliàs nobis reseruata sunt, absoluendi; excipimus tamen moniales, pro quibus distinctam, & in scriptis à nobis, vel à nostro Vicario Generali licẽtiam habere debent.

40 Denique ne in vacuum Verbi Dei semen cadat, & ne tantorum sudorũ fructus deperdatur, in Domino hortamur omnes gubernatores, magistratus, ac locorum prefectos, aliosque omnes fideles vt eo tempore, quo concionator verba facturus est, pręcipuè diebus quadragesimalibus, vt se alijs occupationibus expediant sũ-

mo

summo rerum negotio, vnde pendet ęternitas, tantisper in dies operam daturi; atque secum ipsi perpendant, cũ tantoperè onus prędicandi concilia commendent, consequenter populis audiendi obligationẽ imponere, quod Clericis in primis Vicarij foranei exequendum studiosè curabunt, vt ipsorum exemplo laici frequentiùs ad verbum Dei percipiendum confluant r, quapropter si quẽ pluriès monitum, adhuc tamen contumaciter negligentem aduerterint, seuero castigent carcere.

r S. Carol. Mediol. p. de prædic.

41 Si verò, quod absit, Prędicator errores, aut scandala in populo disseminauerit, licet in Ecclesia sui, vel alterius ordinis, aut quouis alio loco priuilegiato prędicet, vel indignam tanto munere vitam ducat, teneantur statim Vicarij, & animarum curati sub pœna excommucationis latę sententię ad nos referre, vt illum, re benè coram Deo perpensa, à sugestu remoueamus, & canonicis deuinciamus pœnis.

42 Denique, expleto prędicationis quadragesimalis curriculo, concionatores ipsos obsecramus, vt voce, vel scripto nobis, aut nostro Vicario renuncient quid fructus spiritualis reportarint, & quę in eo populo, ad quem verba fecerunt, corrigenda iudicauerint; quid pręcipuè scandali inter personas Ecclesiasticas occurrat, vt opportunè pręstò simus.

Examinis Concionatorum Capita.

43 QVia verò expedit, & nobis exequi Sacri Canones non semel iniungunt, vt concionatores, siue seculares, siue regulares sint, examinemus, si tàm arduo oneri vires pares habeant; hic subijcere iuuat capita, de quibus eos nostri examinatores studiosè sciscitari debent.

An

1 An Sacrę Scripturę tropologicum moralem, ſed in primis litteralem ſenſum dignoſcant?

2 An profeſſionem fidei emiſerint?

3 An benè percipiant doctrinam de prędeſtinatione, de peccato origiuali, de iuſtificatione, de ſacramentis, & reliquijs, & veneratione Sanctorum?

4 An parabulas ſciant rectè explicare?

5 An in Sanctorum Patrum libris ſint verſati, & quę prę cęteris familiarem habeant?

6 An benè, dilucidè, diſtinctèque pronuncient?

7 An ſciant, quę circa eos his noſtris conſtitutionibus obſeruanda edidimus?

Cap. VI.

De Editione, & vſu librorum.

44 MIrum eſt quantam innocentibus animis perniciem nonnullorum librorum lectio afferat, quæ dum vel rerum nouitate, vel commenti curioſitate, aut conceptuum acutiè, ſalibusque verborum, & titulis ſpecioſis imperitorum guſtui blanditur, atro, atque lethali errorum, vitiorumque veneno mentes inficit, non ad ipſorum modo legentium, ſed ad totius Reipublicæ irreparabilem perniciem; quod Tridentinos Patres, ſummoſque Pontifices impulit vt ſeueriſſimas 1 de libris, aut imprimendis, aut legendis, ſanctiones conficerent, quas nos libentiſſimè amplectimur, & præſenti conſtitutione decernimus. 1 Pius IV. & Clem. VIII.

45 Primo ne in poſterum liber aliquis imprimatur, aut publicetur, qui in fronte nomen, & cognomen auctoris dilucidè, & ſine anagrammatica litterarum transformatio-

tio-

tione, non præferat; aut qui tacet, vel quod peius est prælum, & impressorem ementitur, quod si de his non constat, & nihilominus librum ob iustam aliquam causā edi posse, aut debere iudicauerimus; tunc sanè libro nomen eius affigatur, cui illum examinandum, probandūque remisimus.

46 Secundo, nemini excudere liceat, aut excudi facere, aut permittere quosuis libros sacros, vel profanos, grandiores, vel paruos; etiam illas, quæ historiunculæ, opellæ, pagellæ, cantiunculæ, relationes, verba notis musicis apposita, Theoremata, seu Conclusiones, assertionesque ad disputandum, libellos precum variarum, qui frequenter superstitionibus aspersi sunt, aut quouis alio nomine nuncupentur, sine nostra, aut eius cui hanc curam demandabimus, præuia reuisione, & facultate, quæ gratis dabitur in scriptis, & in fronte ipsius libri affigenda est, vt in ipso limine omnibus autenticè appareat.

47 Tertio, quod si aliquis fortè 1 sine huiusmodi licentia, & conditionibus impressus sit, aut imprimetur liber, ne illum quis vendere, aut apud se retinere audeat.

1 est Bulla Leonis X. in Cōc Lateran. sess. 6. contra Impressores librorum sine licētia Episcopi.

48 Quarto, Regulares vt suos quoscumque libros, aut opellas Typis mandent, non solum prædicto Ordinarij examine, & probatione virtute decreti Tridentini, & præsentis indigere sciant, sed etiam suorum superiorum, per quos ij libri iuxtà cuiusque ordinis formam, & cōsuetudinem recognosci debent, licentiam impetrare debere, quam ad principium operis similiter apponant.

49 Qui Secularis, aut Regularis in omnibus, aut aliquo dictorum contraierit, & amissione eorum librorum, & excommunicatione latæ sententiæ, alijsque pœnis corrigetur ad nostrum arbitrium. Clericus præterea, & secularis centum aureos Cameræ Episcopali soluet 2.

2 est Canon vltimi Cōcilij Lateranē.

Dam·

50 Damnatos ab Ecclesia libros, quos quisque à nouissimè edito librorum prohibitorum Indice discere potest; si quis sciens, prudensque domi retineat, aut legat, in excommunicationē ipso facto à sacris canonibus, & Pontificum bullis latam incurrit, & vt excommunicatus vitandus, deque heresi suspectus reputandus est, qui id sciuerit, & nobis non detegerit, eadem anathematis pœna innodetur.

51 Libri res lasciuas, seu obscenas ex professo, seu magna ex parte continentes, vel docentes, vtpotè morum, ipsiusque fidei corruptela, à nemine in nostra diœcesi imprimantur, aut vendantur; oppositum facientes vncias decem soluere pro pœna cogantur; quæ verò Etnicorum monumenta ob latinæ linguæ eruditionē scholis permittantur, dicetur infra, cum de ludimagistris.

52 Omnes alicuius scientiæ docti, præsertim verò, qui numerosam librorum supellectilem habent, indicem librorum prohibitorum iussu Tridentini editum, promulgatumque apud se habere debent; Hispanicum etiam ab Hereticæ prauitatis Inquisitoribus nuper publicatum.

53 Et ne quis, vel ex ipsius Indicis Romani, & Hispani ignoratione, vel imperfecta intelligentia his nostris, & Sedis Apostolicæ prohibitionibus excusationem prætendat, omnes, & singulos nostræ Diœcesis clericos, & sæculares in virtute sanctæ obedientiæ iubemus intra primos duos menses à præsentis Synodi publicatione Vicario nostro Generali, seu illius Vniuersitatis, in qua sunt, Vicario foraneo, omnium, quos penes se habent, librorū, & manu scriptorum sillabum, seu notam in scriptis tradere.

54 In litteris grandiusculis, quas initio vel librorum, vel capitum excudi moris est, nullam obscenæ, turpisque

imaginis speciem Typographi, vel scriptores delineent, aut exprimant; secus facientium libri confiscentur 1.

1 S. Carol. in med.5.de fide tuenda.

55 Maximopere in Ecclesia Dei semper cautum fuit, vt libellorum famosorum graue facinus pœnis arduissimis mulctatum profligaretur, id ipsum, quantum in nobis est, vtpotè feracem plurium malorum radicem, à nostra diœcesi euellere cupientes, contra eos, quicumque huiusmodi libros, seu pagellas scribere, vel imprimere, aut diuulgare, seu affigere ausi fuerint, preter pœnas à sacris indictas canonibus, præsertim à Pio V 2 strictissimi carceris mulctam nostro arbitrio duraturam habebunt, præterea si clericus sit, beneficiorum, quæ possidet, fructus omnes pijs operibus per nos dandos tres integros annos à die prima carcerationis amittat: Prędicti verò omnes ab excommunicationis pœna, in quam ipso facto eos incurrere declaramus, non absoluantur, nisi partis læsæ honori, famæque detractę pro nostro arbitratu satisfiat.

2 constit. 5. cum primū.

56 Bibliopolis 3, cū libros vēdēdi causa ad nundinas veniunt, vel in aliquo nostrę diœcesis loco artem librariam exercere velint, pręcipimus sub pœna vnciarum decem, ne libros venales exponant, donec eorum omnium prorsus, quos secum habent, librorum indicem ab eo subscriptum habeant, qui eam curam nostro nomine gerit.

3 S.Carol. Mediol.3.

57 Publici portus custodes 4, & ianitores Vrbis, libros in Vrbes introduci ne patiantur nisi priùs Bibliopolę, aut quorum sunt, catalogum eorum manu subscriptum priùs, & ab vno ex nostris reuisoribus approbatum habeant, secus hanc incuriam sciant à nobis grauiter plectendam esse.

4 S.Carol. ibidem.

58 Hęredes, vltimarumque voluntatum exequutores, libris à defuncto relictis non vtantur, aut alijs ven-

dant

dant, vel quocumque prętextu vtendos tribuant, priusquam loci Vicarius eos recognoſcat, & permittat, ſub pœna noſtro libito deſignanda.

59 Sacerdotes omnes nobis ſubiecti 1 habeant, ſi non copiam, ſaltem delectum librorum, quibus munus ſuum implere rectè percipiant, & legem Domini, in cuius ſorte ſunt, meditari queant; omninò verò teſtamentum vetus, & nouum, Catechiſmum Romanum, Concilium Tridentinum, & has noſtras diœceſanas conſtitutiones, inſtitutioneſque; Parochi verò, ſeu Capellani pręter hos habeant aliquos ad caſus conſcientię pertinentes, quos, ſępiſſimè verſantes, curam animarum pro dignitate exercere poſſint; quod ſi neglexerint, pœnas ſuſpenſionis, & carceris in noſtra viſitatione exigemus.

1 S. Carol. medio. 1. c. qui libri.

Cap. VII.

De Infidelium Conſortio vitando.

60 Conſuetudine hominum mores nouam induere formam, pęnituſque mutari compertum eſt; ne igitur fidelium vita indigno infidelium conſortio deprauetur, perantiquum inſtitutum laudamus, & retinẽdum omninò decernimus, vt infideles faciliùs à cęteris dignoſcantur, ſignum aliquod capillorum, vel aliud, notum tamen omnibus, deferant.

61 Quantum igitur poteſt ab infidelium commercio, conuictuque abſtineant, ſub nulla ſpecie boni inducãtur, et ſimul vnquam cohabitent, aut ad ſua commercia illos vocent, vel ad eorum accedant; ipſorum medicaminibus nequaquam vtantur, nec ad morbos curandos adhibeant, nec denique commune 2 quidquam cum hu-

2 Clé. VII. conſt. Domnici Gregis. cap nullus. cap. omnes 28 q. 1. cap. ſi quis 28. q. 1.

D 2 iuſ-

iusmodi hominibus habeant.

62 Sed præsertim caueat fidelis infideli per consortiũ carnale misceri; qui verò tantum nefas commisit, nouerit se à communione Ecclesię protinus segregandum. Similiter qui temerario ausu cum infideli matrimonium init.

63 Imagines sanctorum, eorumque reliquiarum thecę, calices, resque omnes sacrę, & cultui diuino dicatę nullo pacto, nec loco pignoris infidelibus, certè futura ludibria, concredant.

64 Ad diuinam fidem amplectendam inuitandi quidem sunt infideles, non tamẽ inuiti cogendi, contumeliosis verbis tractandi, neque cum eis, præcipuè ab idiotis, de rebus fidei disputationes sunt instituendæ, sed renuentes committendi diuinæ prouidentiæ, cuius imperscrutabilia sunt iudicia, eiusque misericordiæ instanter commendandi. Et licèt ad conciones de verbo Dei sint admittendi, imò etiam alliciendi, certè sancto sacrificio missæ nullo modo interesse debent, ne sua temeritate, & perfidia piorum perturbent deuotionem, sed, quorum interest, eos extra Ecclesiam eijciant.

Cap. VIII.

De ludi magistris.

65 NEmo est adeò mentis lumine captus, vt quantũ ad bonum Reipublicæ regimen, imò ad ipsã fidem catholicam edocendam momenti habeat, recta puerorum institutio non aduertat, quo enim semel ætas illa recens imbuitur odore, illum ad estremum vsque vitæ seruat tenacissimè; vt rectiùs igitur adolescentuli disciplinarum studijs, & pietatis præceptis erudiantur, & mu-

nere

nere ipso docendi Reipublicæ valdè necessario, & salutari, vt addecet, ludi magistri fungantur, omnes nostræ diœcesis vniuersitates, & populos obsecramus, obtestamurque in visceribus Iesu Christi, eorũque omnes magistratus, aut Principes in suæ dictionis locis, & rectores, ad quos pertinet, vt spectatæ virtutis, sanæque doctrinæ, & iudicij viros præstantes seligant, atque etiam, vbi opus est, aliunde inuitent, eorum laborum æquam mercedem, præmiumque persoluant, ne ob mendicitatem ipsi magistri nec officij dignitatem, & existimationem, quæ summoperè in ijs curanda est, sustinere, nec in puerorum eruditionem toto pectore incumbere valeant. Præsertim id in Vrbibus, & pagis, in quibus collegium Societatis Iesu non adest, (quæ quanto Reipublicæ commodo, & populorum laude omnibus omnis litteraturæ, & pietatis scholas exhibeat ipsimet parietes testantur;) ipsos verò præceptores nobis subiectos obseruare iubemus in primis, quæ Leo X. Romanus Pontifex præscripsit 1 *in Cõcilio Lateran. sess. 9. quæ incipit supernæ dispositionis arbitrio cap. de reform. curiæ, & aliorum.* 1 2 cap. 1.

66 Insuper præcipimus, vt nemini prorsus in posterũ à Vicarijs nostris gymnasia publica, seu priuata ad quoslibet quibuscumque facultatibus, aut doctrinis instituendos aperire permittatur, nisi ille prius à nobis, vel à nostro Vicario Generali ad id præuio examine licentiam in scriptis obtentam exhibuerit, & fidei professionem modo, quo supra 2 emiserit, sub pœna ipsi præceptori priuationis officij, & carceris; ipsi verò Vicario suspentionis à missæ celebratione ad nostrum arbitratum infligenda. 2 cap. 2.

67 Huiusmodi autem palestræ litterariæ non in Ecclesia, neque in sacristia, sed in domo aliqua ad vias publicas exerceantur, nisi aliud quandoque nobis pro loci, &

per-

personarum circumstantijs videbitur, qui secus fecerit, prima vice in vnius aurei pœnam incurrat, grauioribus deinde, nisi resipuerit, puniendus mulctis. In eius verò ædis loco decenti, & conspicuo sacram aliquam Imaginem collocet, ab ea ipse, & auditores assiduè opem imploraturi, sed præsertim ante illam poplite flexi priusquā mane, seroque studia inchoent omnes, vel vnus alta voce pronuntiet vsitatam orationem

Clementissime Pater, &c.

68 Itidemque in fine, vt in Deum Optimum Maximū, à quo cępit, & prosequutus est omnis labor ille referatur, cum hac gratiarum actione coronidem imponāt.

Agimus tibi gratias, &c.

Qui id obseruare contempserit, quatuor tarenorum pœnā subeat prima vice, grauioribus deinde pœnis corripiendus.

69 Id quoque magistri sedulò curent, vt pueros cum humanis disciplinis Christianæ pietatis lacte pascantur; vnde præcipua est eis laborandum industria, vt in adolescentum animis peccati, eiusque deformitates, & pœnarum cognitionem ingenerent, modumque conscientiam examinandi edoceant, sceleraque commissa confessione expiandi, & necessariò requisita ad validitatem confessionis frequentissimè inculcent, actusque contritionis, vel attritionis naturam dilucidè exponant; eisque simul ac ad discretionis annos attingere perspexerint, suadeant, vt singulis saltem quibusque mensibus, & in solemnioribus Christi Domini, & Deiparæ Virginis solemnitatibus peccata sua confiteantur, & qui idonei sūt, Sanctissimę Eucharistię pabulo reficiantur; ad eos confessarios mittant, quorum probata sit vitę integritas, atque in adolescentulorum, qui sanè rerum imperiti sunt, rudi-

ruditate toleranda, instruendaque patiens sit, compositaque natura; ab illis nomina exigant puerorum, quorum confessiones auscultarunt; si verò adolescentum aliquem huic ordinationi rebellem deprehenderint, modis omnibus arguant, increpent, obsecrentque, donec se ad bonam frugem recipiat, quod si rei tanti momenti ipsi præceptores segnitèr indormient, eo munere statim priuentur.

70 Illos tamen suis auditoribus auctores explanent, qui vna cum eruditione in litteris bonorum morum institutionem, & pietatem redoleant; quapropter non modo libros apostolica auctoritate damnatos, verum etiam illos, qui obscœna, vel amatoria quoquomodo, etiam allegoricè tractant, vt sunt Terentij Comediç non expurgatç, Ouidij metamorphosis, & id generis alij, minimè perlegant, nec discipulos apud se retinere permittant, sed ad Societatis Iesu gymnasiorũ normam, quę lectionis librorum sunt, vt etiam in omnibus, quantum fieri potest, se conforment, edoceant, interpetrẽtur; Ijs verò qui in ecclesiasticorum sortem admissi, vel adscribendi sunt, Decreta Concilij Tridentini, Romanum Cathechismum, & hunc nostrum constitutionum librum declarare non omittant; nemini tamen (quod à nonnullis non sine graui animi dolore factum audiuimus) concedant, aut suadeant, vt in ijs, seu solutæ orationis, seu metro ligatç auctoribus versentur, qui vel impuris, nefarijsque verbis, vel conceptibus, aut historijs, commentisque tuscam eloquutionem verè auream fœdissimè deturpant, ignaramque adolescentiam, veluti blandè doloso syrenarum cantu in perditissimum morum naufragium pelliceutur, quę omnia supradicta sub pœna exilij à nostra diœcesi pro nostro arbitrio cunctis magistris indicta esse declaramus. Se-

71 Semel saltem in hebdomada, atque etiam vbi sese obuiam occasio dabit, discipulos ad virtutem pro virili parte insectandam, vitijsque aduersandum apta adhortatione, sanctorumque exemplis, & factis admirandis inflamment, curetque, vt sacrosancto missę mysterio quotidie intersint, & vbi opus erit deseruire calleant, vt etiã festis diebus, sanctisque quadragesimę, & aduentus Domini Saluatoris Nostri temporibus conciones, pias cõgregationes, & exercitium doctrinę Christianę frequentẽt, ab improborum iuuenum non modò familiaritate, sed etiam congressione constanter abhorreant, & longè latèque refugiant.

72 Nostris Clericis in memoriam reducimus, quod 1 S. Carolus suis indixit, ne mulieres quauis dignitate illustres doceant legere, scribere, cantare, aut cuiusuis genere instrumento sonare, nisi ij sint, quibus ob ętatem maturam, probatosque mores nos facultatem hanc specialem, & in scriptis dari arbitrati fuerimus; secus pœnã subeant annui carceris.

1 Mediol. sy.2.dec.32.

DECRETVM SECVNDVM

DE SACRAMENTIS
in genere.

1 TRactationi de fide adnectimus hanc de sacramẽtis, per quæ, vt supra innuimus cum S. Augustino 2 quasi visibilium signaculorum consortio in fide congregamur, & vni Deo fidelitatem pro modulo nostro exhibemus; quoniam verò concors Patrum sententia, & ipsa in dies experientia nos docet: sicuti sacramentorum vtillimus est vsus, & fructuosissima cognitio, ita eorum igno-

2 cõtra Faustum c.11.

ignorationem esse periculosissimam de his sacris mysterijs ad Sacerdotum præsertim institutionem, generatim primum; deinde de singulis aliquanto largiùs disserere operæpretium duximus.

Cap. I.

Præmittitur vera doctrina de sacramentis in genere.

2 NE illam omnibus maximè pertimescendam pœnam suæ inscitiæ nostri Sacerdotes perferant, quam scelerum vltor Deus 1 comminatur (*quia tu scientiam repulisti repellam te ne sacerdotio fungaris mihi*) quæ de sacramentis generatim addiscenda sunt, eis breuitèr, atque dilucidè ex Tridentini Canonibus, Theologorumque receptissimis doctrinis exponemus; vt de ijs in examine interrogati, sacramentorum administratores rationem reddere nouerint. Sacramentum igitur ad rem nostram spectans, est signum sensibile gratiæ ad populũ Dei sanctificandum diuinitus institutũ; & sanè congruũ fuit, vt esset sensibile, secus enim hominibus ad Deum visibiliter colendum,& se aliqualiter de iustificatione certificandos accommodatum non esset, si illum sensibus percipere non valerent; gratia autem sanctificans, quam significat, corporeis sensibus subiecta non est, Vnde sacramenti institutor principalis non nisi vnicus gratiæ sanctificantis auctor, & largitor Deus potuit esse.

1 per Oseã cap. 4.

3 In lege veteri vera fuisse sacramenta, sed alia à nostris omninò diuersa indubitatum est, illa enim Deus, vt mera gratiæ dandæ per Christum venturum signa constituit, nostra verò sacramenta, quę Christus Dominus in-

stituit in se; & gratiam continent perfectè iustificantem, quam significant, & eam infallibiliter semper, quantum est ex parte Dei; & in omnibus non ponentibus obicem causant; conferuntque 1: adeòut per ea omnis vera iustitia vel incipiat, vel cepta augeatur, vel reparetur amissa. Hæc tamen gratia sacramentalis non ex ipsa externarum rerum vi, nec ex merito ministri, sed ex internæ, & diuinæ operationis virtute, non ex opere operantis, sed ex opere operato estimanda est, atque tribuitur.

1 Trid. sess. 2. de sacr. in proem.

4 Porrò hæc nouæ legis sacramenta à Christo Domino instituta fuisse, eaque nec plura, nec pauciora quàm septem; videlicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; & vnumquodque horum esse verè, & propriè sacramentum fides Catholica docet, & nobis firmissimè tenendum est. Sunt autem hæc nobis ad salutem æternam, non tamẽ omnia singulis, necessaria: ijs quippe homo in spirituali vita ad instar corporalis se habet, & perficitur, namq; Baptismo, Christo lustrabilibus aquis regeneratur, & oritur. Confirmatione sacro chrismate Christi athleta contra aduersarios luctaturus roboratur. inaugustissima Eucharistiæ diuino nutritur epulo. Pœnitentia, si quæ ante actæ vitæ sceleribus inflicta sunt, vulnera sanantur, Extrema vnctione virium cadentium imbecillitas reparatur, & morbi spiritualis, idest peccati reliquiæ expellũtur. Ordine alijs viri præest, matrimonio denique hominũm genus, ac proinde Ecclesiæ congregatio conseruatur.

5 Preter gratiam sanctificantem à singulis sacramentis ritè susceptis causantur in anima auxilia quędam specialia, quç gratiã 2 sacramentalem dicunt, eo quod ad melius finem illius sacramenti consequẽdum dirigantur,

2 sess. 7. de sacr. can. 9.

v. g.

v. g. ob extremam vnctionem Deus vltra gratiam habitualem, auxilium ad callidissimi tentatoris insidias dissoluendas, mortisque agonem fortiter sustinendum elargitur, & sic de alijs pro singulorum, ad quem instituta sũt, finem discurras.

6 Sacramentorũ tria tantum, baptismum scilicet, confirmationem, & ordinationem in anima caracterem imprimere; vnde ea reiterari non posse cum Florentino, & Tridentino docemus; est autem caracter signum quoddam spirituale, & indelebiliter impressum in anima hominis deputati ad peculiarem Christi cultum; nimirum per Baptismum deputatur homo in ouem Christi Domini; per confirmationem in militem, & per ordinem in ministrum ad animarum salutem curandam: cetera quatuor, Eucharistia, Pœnitentia, Extrema vnctio, & Matrimonium reiterari quidem possunt, sed nonnisi iuxta receptissimum sacrorum canonum, & Tridentini pręscriptum, vt, cum de singulis sermo dabitur, admonebimus infra.

7 Sacramenta tribus perfici dicuntur, nimirum rebus, verbis, & persona ministri cum intentione faciendi quod facit Ecclesia: rebus quidem tanquam ex materia, & verbis tanquam ex forma integrum, & perfectum sacramẽtum materia, & forma constare dicunt Theologi, similitudine quidem à rebus naturalibus nõ ineptè ductã, quę tunc substantialiter, non accidentaliter complete dicuntur à Philosophis, quando suę materię debita forma coheret; materia autem sacramentorum, quę & elementum, seu res nuncupari consueuit, si substantialiter, vel essentialiter, vt in scholis dicitur, mutatur, procul dubio nullum erit sacramentum: dicitur essentialiter, & substãtialiter mutata, cum secundum communem vsum, & ho-

minum existimationem notabiliter diuersa est ab ea, quã ex Christi institutione Ecclesia semper, & constantissimè in eo sacramento adhibuit, vt si loco triticei panis ad corpus Christi Domini consecrandum quis ex castaneis cõfecto pane vteretur: si verò spectato communi vsu, & hominum iudicio non est diuersa notabiliter illa res, tũc solum accidentaliter mutata materia, sacramentum non quidem irritat, sed administrationem, extra necessitatis casum, illicitam reddit, vt si Latinus Sacerdos pro azimo, nulla adstrictus necessitate, consecraret panem fermentatum.

8 Forma sacramentorum materiã perficiens sunt verba solemnia, vnde per omnium ora illud Diui Augustini dictum circumfertur (*accedit verbum ad elementum, & fit sacramentum.*) hęc itidem si substantialiter varientur, irritum erit sacramentum, non verò si solummodò accidentaliter: nomine mutationis substantialis hac in re intelligitur cum verba non amplius sensum à Christo Domino intentum efficiunt, vel eam distinctionem terminorum non exprimunt, quam ipse taxauit, vt si dicas: *Ego in te baptizo Nomine Patris, &c. vel ego te baptizo in nomine Trinitatis*: in quo casu non fit sacramentum; mutatio autem accidentalis esset, cum qua intentus à Christo sensus retinetur, vt si dicas: *Ego in nomine Patris, Filij, & Spiritus Sancti baptizo te*: quàm autem sit graue scelus ex composito mutare substantialiter materiã, aut formam, vel dubia vti sine vrgenti necessitate, vel quando mortale sit formam aduertenter adhibere cum accidentali mutatione, quisque facilę à quolibet Theologię moralis professore addiscere potest: pro nostro enim instituto satis est ea summatim innuisse.

Ca-

Cap. II.

De recta Sacramentorum administratione, & susceptione.

9 NOn omnibus sacramenta administrandi est æqua potestas; Namque ipsi Sacerdotes, extra casũ extremæ necessitatis sine licentia Ordinarij confessionibus nullo modo vacare possunt: similiter extra prædictũ vrgentis periculi euentum quilibet baptismum, aut eucharistiam, quamuis esset in diaconatu constitutus, nec debet, nec illi vllo pacto administrare permittimus: volumus enim hoc præexcellens in Ecclesia Dei munus solis Præsbyteris obeundum esse, ijs quidem, qui à nobis præuio examine fuerint approbati, eamque facultatem litteris assignatam habuerint, quod si quis contrarium ausus fuerit, in temeritatis pœnam, suspensio ab ordinibus nobis arbitraria, & annua in carcere detentio cedet: minister quoque alius a suscipiente esse debet; præterquam in matrimonio, cui ipsimet, qui contrahunt administrant, & in Eucharistia, quam sibi idem Sacerdos porrigit.

10 Ministri Cæremonias, & ritus sacros ab omni vetustate acceptos, & ab Ecclesia inter solemnia sacramẽtorum adhiberi consuetos religiosissimè teneāt; suamque eis omninò ad Ritualis Romani amussim obseruationem reddant; quamuis enim sine illis sacramentum validum sit; tamen, nisi necessitas cogat, absque capitali noxa nequeunt omitti. Et fanè horum facilis reliquis inferioribus Ecclesijs euadet obseruantia, si illarum Rectores de nostræ Cathedralis in his omnibus vsu diligenter erudiantur, atque ab eo nulla ex parte discedant.

Re-

11 Requiritur præterea in ministris, dum sacramenta conficiunt, intentio saltem faciendi id, quod facit Ecclesia, & quidem, quoad fieri potest, procuranda est actualis 1; at certè virtualis ad sacramenti valorem necessaria est. Virtualem intentionem censeris habere, quando tua illa prima voluntas actualis, qua, exempli causa, è domo mane ad summo Deo sacrificandum egressus, per actum contrarium, vel diuersionem ad opus, quod ad sacrificium minimè dirigitur, non retractata, neque interrupta durat, & moraliter in opere ad sacramenti illius administrationem ordinato perseuerasse existimatur.

1 Trid. sess. 7. can. 11. Florent. decreto de vnione Arm.

12 Debet intentio hæc esse absoluta; vbi enim non adest iusta, vel saltem probabilis causa, peccare ministrũ si sacramenta sub conditione conficiat, planum est apud omnes; cum verò in casum incidis, quo rationes, seu sẽtentiæ in vtramque partem probabiles te in dubitationẽ de sacramenti validitate adducunt, tunc sanè prudens, & sufficiens adest causa sacramentum sub conditione iterãdi, illud præsertim, quod ad æternam salutem est necessarium.

13 Quoniam verò sancta sanctis tractanda sunt, omnibus viribus, totaque mente, quibus ea cura demandatur, curandum est, vt moribus emendati sint, & ab omni improbitate alieni, & sciant ad gratiam per sacramentalẽ confessionem, aut per actum contritionis perfectæ antequam administrant debere disponi, si quando mortiferi criminis se reos esse cognoscunt; aliàs sacramentum illud quodcumque sit validè, sed tamen sacrilegè conficient; Vnde qui proteruè, qui negligenter, aut impurè, &, vt vno verbo dicam, non dignus ad sacrosancta ministeria accedit, videat quantum sit illi formidandum; etenim ministro infrunito, & irreuerenti, qui suæ immemor di-

dignitatis perperam, & nequiter opus facit; intonare Deus illud videtur, quod Caino profano, & scelerato 1 (*peccasti; quiesce;*) quod asserit 2 S. Ambros. cuius illa grauis est monitio (*nemo in peccata positus arrogare sibi debet auctoritatem, aut vsurpationem sacramentorum;*) *quia scriptum est; peccasti quiesce, &c.* diuinè etiam S. Bernardus 3 (si non places, non placas,) nã, vt benè Iosephus 4; oportet sacra ab integris tractari.

1 Genes. 4
2 l. 2 de pœnit. cap. 11.
3 Epist. 42.
4 de bello iudaic. l. p. c. 11.

14 In Paschate ad satisfaciendum præcepto, ijs tantum, quæ ad suam parochiam pertinere nouerint animarum curatores ministrabunt. Vbi autem vnica est Parochia, nempe Ecclesia mater, quilibet satisfacit, si in illa, vel in ea, ad quam ipse spectat, & vulgò appellatur coadiutrix Sacramentalis, Eucharistiam sumat; reliquis autem anni temporibus, & quo ad reliqua sacramenta ministranda, vbicunque vnica tantum perdurat Parochia, seruetur consuetudo, quę hactenus seruata est 5.

5 Synod. Catan. Torres.

15 Execrabilis quorumdam sacerdotum habendi cupiditas vsque ad sacramentorum ipsorum contemptum, & iniuriam non vnquam irrumpit, dum contra euangelicum 6 præceptũ, quæ gratis accepimus sacramenta gratis præbere recusent: quorum auiditatem sacris semper Concilijs inuisam, atque damnatam nos comprimere volentes, omnibus nobis subiectis Parochis, Capellanis, seu Ecclesiarum ministris seriò prohibemus, ne quid de sacramentorum administratione à quoquam velut debitum, aut verbis exigant, aut nutu, & tacitè petãt: quod si fidelium pietas, & charitas in altari deseruientium subsidium aliquid spontè offerat, non obstamus, quin quod libera voluntate, & ex charitate offertur recipere valeãt; sed laudabilius est, ne illud pretium, aut recompensatio sacramenti exhibendi videatur, si alio tempore, alia-

6 Matt. 10.

que

quę occaſione acceptetur; ſic enim non omnem modo ſimoniæ labem, verum etiam auaritiæ ſuſpicionem euitabunt; ſecus qui illud admiſerit, ſciat ſe & pœnis iure communi ſtatutis, & alijs noſtro arbitrio fore mulctādū.

16 Eccleſiarum miniſtri, ſeu Cappellani non alibi, quam in Eccleſia ſine noſtra licentia, vel niſi neceſſitas vrgeat, nec diebus magni concurſus, præſertim feſtiuis, ſine ſuperpellicio, & ſtola miniſtrent ſacramenta. Qui non paruerit vncias duas ſoluat.

17 Adeò plerumque eorum, qui curam animarum habent, mentem terreni affectus, atque negotiorum temporalium ſollicitudo occupat, vt ſacramentorum adminiſtrandorum munus à ſe pœnitus abdicaſſe videantur, ſolo Parochi, vel Curati nomine ad primas ſedes obtinendas; ad beneficiorum; eorumque etiam, quos ſibi in munere ſubſtituerint, laborum mercedem percipiendam, extorquendamque contenti, quare ab ipſiſmet Parochis, ſeu Cappellanis ſacramenta populis tam rectè, quam malè habentibus adminiſtranda diligenter, ac opportunè, eorumque vim, & vſum pro ſuſcipientium captu piè, prudenterque explicandum eſſe præſenti conſtitutione decernimus; neque eos ab hoc officio vlla vnquam excuſatio eximet, niſi euidenter infirmi ſint, aut impotentes, vel alio maioris momenti ad diuinam gloriam negotio impediti, aut demum adeò copioſus ſit eorum numerus, quibus adminiſtrari ſacramenta deberent, vt opus omninò eſſet ſocijs annuere, vt venirent, & adiuuarent eos. Imò ſumma animi alacritate, & promptitudine tanquam à Deo ad animarum excubias deputati diù, noctùque quocumque à quibuſuis ſacramenta poſtulantibus vocentur preſtò ſint, & faciles, timentes vehementer ne quiſpiam eorum culpa abſque Eccleſiæ ſacramen-

mentis, & precibus decedat; illius enim anima de ipsorum manibus requiretur: quamobrem summis laudibus commendatur eorum curatorum solertia, & charitas, qui ægrotos suæ Parochiæ, in primis verò pauperiores, etiã non vocati inuisunt, vt tempori ad sacramenta ritè suscipienda instruant, & inducant; eorum animabus quacũque ratione possunt sollicitè, paternèque consulentes.

18 Cæterum si quispiam absque Ecclesiæ sacramentis ritè susceptis eorum culpa decedat, nouerint vltra poenas, quam supremo omnium Iudici ob tantam socordiam debent, incurrent nostras etiam seuerissimas, illasque in foro conscientiæ, quas Clemens Papa VIII. in Bulla super reformatione Parochiarum cõminatur, quã nos, vt præ manibus assiduè habeant, & instruantur dabimus in lucem.

19 In ipso Sacramentorũ ministerio infidelem quempiam Parochus adesse non patiatur. Maximè qua possunt reuerentia, atque animi deuotione ad suscipienda Sacramenta fideles accedant, hortamur; quarè prætermissis tunc temporis alijs curis, & negotijs licet grauibus, toti sint in obseruandis, quæ Sancti Patres, & Concilia circa illud sacramentum præscribunt, & suadent, & quidem excepto baptismo, & Pœnitentia, reliqua omnia, cum per se instituta sint ad augmentum gratiæ sanctificantis, ipsam gratiam in suscipiente per se requirunt, alioquin sacrilega erit, & infructuosa receptio.

20 Vt Sanctissima Sacramenta non solum in spiritu humilitatis, & in animo contrito suscipiantur, sed ijs debitus religionis cultus, etiam externus, ab illis tribuatur, qui ea administrant, vel suscipiunt, Parochus, aut Curatus ne patiatur quemquam ob id accedere, nisi exteriori quoque habitu, vestiumque modestia, & munditiæ

debitam illis venerationem, ac reuerentiam præferat, similiter nemini armis induto sacramentum quodque tribuat, nisi prius arma deponat, sub pœnis nostro arbitratu soluendis.

21 Illud quoque pro suscipientibus nonnulla sacramenta, videlicet Pœnitentiam, Matrimonium, & Extremam Vnctionem diligenter aduertendum est, prerequiri scilicet necessariò in quocumque casu vsum rationis, & liberam ea suscipiendi voluntatem.

Cap. III.

De libris, Sacris Vasis, & Oleis Sacramentorum.

22 IN singulis Sacramentalibus Ecclesijs quinque à Curatis constituendi sunt libri, in quorum primo nomina, & cognomina eorum, qui baptizantur, in secũdo, qui confirmantur, atque in his Patrinorum quoque, ac parentum, adnotato loco, die, & anno illius baptismi, & confirmationis; in tertio, eorum, qui matrimonium contrahunt; in quarto eorum, qui quotannis diuinum cibum capessere obligantur, vt Paschalibus solemnitatibus transactis iudicet Curatus si precepto satisfecerint, & vt contra inobedientes quid in Domino iudicauerimus statuamus, nos certiores faciat; In quinto denique libro omnium intra illius Parochię fines mortuorum, eorumque sepulturę nomina referantur, omnibus seruatis scribendi formis, quę in Rituali Romano decernuntur.

23 Hos omnes libros ipsi Principales tantùm animarum Curatores apud se omni cura custodiant, ijs autem vita functis, ipsorum hęredes intra primum octiduum sub

pœna

pœna excommunicationis, successori, aut quem nos designauerimus tradant; nec ad aliam Ecclesiam Parochus, aut Capellanus trāseat, nisi priùs eosdem libros successori consignet, sub eadem pœna.

24 Sub pœna excommunicationis latę sententię, alijsque ad nostrum libitum infligendis pręcipimus, omnibus, & singulis nostris subditis, ne sub quouis pretextu audeant, frangere, auferre, oblitterare, reficere, aut quouis alio modo prędictorum librorum paginas vitiare.

25 Quoniam verò ob custodum incuriam mutili sępè, atque corrosi, reperti sunt; nonnullorum etiā, (quod peius est, & grauissimorum damnorum origo,) non semel irreparabilem iacturam factam esse cognouimus; districtè iubemus Parochos, seu eos Cappellanos sacramentales, ad quos huiusmodi librorum cura spectat, singulis annis, statim post Dominicam in albis, eorum omnium vnicum, sed exactum compendium conficere, & in nostra magna curia apud Archiuarium pręsentare, sub pœnis per nos iuxtà cuiusque negligentiam taxandis.

26 Illud in primis sacramentorum custodes curēt per quam diligentissimè, vt sacra vasa illorum vsui destinata sanctè, & decorè asseruentur, atque ne vlla rubigo, vel sordes emergat, sacrata vascula sępè obseruent, & tergant; mappas, & lintea abluant, ità vt eorum omnium ablutionis reliquię in sacrarium proijciantur, quod in singulis Ecclesijs, in quibus res diuina peragitur omninò, aut in maiore sacello, aut in sacristia esse debet, & claue obseratum; sacerdos quoties sacrum aliquod contrectauerit, manus diligēter panis medulla primò, si opus erit, abstergat, deinde lymphis, quę similiter in sacram Piscinam immittantur.

27 Iam verò locorum claues vbi hęc sacra recondun-

tur olea, tum etiam baptisterij, sed in primis cęlestis panis Tabernaculi, de quibus, cum de baptismo, & eucharistia nobis erit agendum, ipse tantum Parochus, aut Curatus hebdomodarius, seu coadiutor sanctè, cautèque apud se custodiat, atque ne quidem Clerico ministro illas vllo tempore concredat, subpœna quinque scutorum.

28 In vnoquoque Parochiali, seu quasi Parochiali tẽplo, tria esse debent argentea vascula, vel saltem stannea, & intrinsecus ex peruetusto vsu rotunda. In primo oleum cathecumenorum ad baptismum; in secundo sacrum chrisma ad confirmationem; in tertio oleum sanctũ infirmorum, ad extremam vnctionem, custidiatur; & quidem prima duo simul, & in eadem arcula argentea, vel stannea asseruentur; tertium, quia sępè per vias, domosq; ferri debet, in vase distincto, aptoque, vt à Sacerdote, cum vsus venerit, decenter manibus gestari queat, reponatur.

29 Nusquam verò, prçterquam in maiori Ecclesię sacello, aut si id fieri ibi nequit, in alio eiusdem templi decentiori loco, obtempta à nobis primùm licentia, prædicta olea sacra collocentur; propterea affabrè ad id in ipso pariete extruatur, & ornetur armariolum cum sua superscriptione, veloque serico, intusque serica circumuestiatur tela, vt sic quisque illuc intuens, religione tactus, statim intelligat ibi sanctum aliquod seruari, & reuereatur.

30 Cui in Ecclesia Cathedrali id muneris datum est; vt ante Paschæ dies noua olea cunctis nostræ, & quando opus est alienæ diœcesis Ecclesijs distribuat in librum ad id confectum illarum Ecclesiarum, & personarum nomina referat, quibus dederit. Similiter in vnaquaque

vni-

vniuersitate ipsi Parochi, aut Vicarij, ad quos ea missa sunt, libro notent ecclesias sacramentales, quibus, & per quorũ manus olea sancta distribuerũt. Ij verò omnes ne illa alijs deferenda dent, quàm sacris ordinibus inaugurato.

31 Totidem prẹterea ex argento, vel auro, & eiusdem formẹ sacrorum oleorum vascula vnaquẹque Parochia, seu Ecclesia sacramentalis, quæ ad Cathedralem recentia olea acceptum mittit, habere debet, nec enim ampullæ vitreẹ, aut alia huiusmodi huic muneri destinãda sunt, vt scilicet dum hæc ad recens consecratum oleũ ferendum adhibentur, alia, quod reliquum est, sacrum oleum vetus retineant, fortasse enim eo medio tempore sancto oleo opus erit. Vbi verò nouum aduenit, vetus statim curatus comburat in lampade, quæ ante sanctissimum sacramentum collucet, bombice planè exusto, & si quod in lampade remansit aquæ, in sacrarium proijciatur; vascula autem, quæ vacua ad futurum annum seruanda sunt, diligenter, politèque abstersa in sacristia custodiantur.

32 Quod si fortè intrà annum aliquid prædictorum oleorum, quod vsui esse debet, iam iam defecturum prẹuideatur, si tempus non patitur, vt aliunde haberi possit, illa ratio ineatur, quẹ est præscripta canone 1, vt scilicet oleo consecrato superstiti non consecratum admisceatur: Id verò non sacratum guttatim ita infundatur, vt semper quod infunditur minus sit oleo consecrato, quod in vase reliquum est. 1 S.Carol. mediol.Syn. 4 p.2.const.

33 De sacra supellectili ad sacramentorum administrationem necessaria, cum illa singillatim declarabimus, agemus.

DE-

DECRETVM TERTIVM

DE BAPTISMO.

1 IAnua omnium sacramentorum, & principium iure optimo à Concilijs, & Patribus nuncupatur Baptismus; est enim adeò ad salutem æternam necessarius, vel in re, vel in voto susceptus, vt sine illo nec vllũ aliud sacramentum nobis quidquam prodesse valeat, nec vel quibuscunque bonis operibus instructi cœlitum vitã sperare possimus. Immutabile enim est Verbi Diuini oraculum, *nisi quis 1 renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto non potest introire in Regnum Dei*; Vnde ad hoc confirmandum, baptizato Christo constat 2 statim apertos esse cœlos.

1 Ioan. 3. 2 Matt. 4.

2 In animarum regenerationem, & lauacrum institutus fuit baptismus à Christo Domino ante ipsius passionem, & quidem, vt probabilior fert Patrũ 3 opinio, eo die, quo ipse in Iordane à Ioanne Baptista fuit baptizatus. Tunc enim, & materiam designauit baptismi, nempè omnem, & solam aquam veram, & naturalem, seu, vt alij dicunt, elementarem, & aptam ad abluendum, quãdo non vt mundaretur ipse, qui est ipsa munditie purior, & candor lucis æternæ, sed vt mundaret sacro sui corporis contactu aquas, easque tam sancto ministerio destinaret, & ad regenerandas animas eleuaret, se in Iordanẽ immersit 4, & baptizari permisit, & confirmauit postea expressis verbis pronuncians: *nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, &c.*

3 S. Ambr. lib. 3 in Lucam ca. vlt. Hier. in c 3. tract. Damascen. l. 4. de fide c. 10.

4 Math 4.

3 Insuper & formam eodem tempore designatam esse

se ijdem auctores docent; nam, & filius baptizandus adfuit, & Pater illi testimonium perhibuit voce cęlitus delapsa, & Spiritus Sanctus ei in specie columbæ apparuit, quam formā postea Christus Dominus expressit 1 quādo Apostolos missurus iussit docere omnes gentes baptizantes eos in nomine P. & F. & Sp. S. ex quibus verbis Ecclesia latina hanc veram, essentialem, ac necessariā baptismi formam deduxit: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti amen*, quæ debet distinctè, & clarè pronunciari, & simul cum ablutione proferri.

1 Matth. 28.

4 Hæc autem ablutio, quæ & materia proxima Baptismi nuncupatur, in contactu successiuo aquæ ad corpus baptizati consistit, & fieri potest vel per vnicam quidē (nam præceptum illud antiquum 2 trinę immersionis cessante errore Eunomitarum, abolitum est) immersionē corporis in aquam, vel per aspersionem, seu effusionem aquę in corpus. Laudabilior tamē nostrę diœcesis consuetudo retinenda est, quę per effusionem aquæ supra caput baptizati, si tamen aliud necessitas non dictet, id fieri docet; atque hic sedulò minister aduertat, vt quandò aqua effunditur non tantum capillos tangat, sed ad cutem, & frontem ita pertingat, vt caro ipsa abluatur, & quidem alij dicunt sufficere quamlibet minimam partē corporis qualibet minima naturalis aquę gutta 3 successiuo motu tangi, quia est vera ablutio. Probabilius 4 tamen est requiri Baptismum fieri in aliqua parte corporis principali, v. g. in capite, pectore, scapulis, brachio, aut pede. Verum tamen est, quod si vita cum matre periclitetur infans egrediens, nec in principali parte lustrali ablui potest aqua, eo casu in ea, quæ apparet, quantulacumque sit corporis particula, etiam in capillis, aut pelle

2 Gre. Papi. in c de Trina consec. dist. 4.

3 Henriq. li. 2 c. 7. Vasq. disp. 145 c. 4. & alij.

4 Bonac. Tolet. Layman, Castropal. & alij.

pelle secundina, ipsius tamen pueri corpusculo adhærescentibus baptismus administrandus erit, tenetur enim in huiusmodi euentibus minister, ne puer absque baptismo decedat, iuxtà probabilem auctorum sententiam operari; At qui si ille postea viuus in lucem prodit infãs, repetendus est eius, sed sub conditione baptismus sic: *si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, & filij, & Spiritus Sancti.*

5 Infidelium filij, si vsum rationis habeant, & petãt baptismum, debent fidei mysterijs iam instructi sacro perfundi fonte, etiam renuentibus parentibus, seu ijs, in quorum sunt potestate, secus verò si discretionis annos non attingant. Hic tamen excipe primo quando alteruter parens in id consentiret, altero renuente. Excipe secundo casum extremæ necessitatis, si enim infans in periculo mortis sit constitutus, baptizandus est etiam vtroque reclamante; ab eorum tamẽ cura, si superuixerit, abstrahendus est, vbi ad vsum rationis peruenerit. Excipe tertiò casum, quo puer ità segregatus 1 sit à parẽtibus infidelibus, vt nullus iam sit probabilis timor in eorum consortium fore vt redeat. Excipe quartò filium seruum, seu ex seruis progenitum, quem ex solo consensu Domini (quidquid in contrarium obstrepent parentes) baptizare poteris.

1 Con. Tol. 4 c.62. cap. Iudæi 28.q. 1.

6 At verò fidelium infantes etiam à fide Apostatarũ, inuitis quoque parentibus sunt purificatione religionis nostræ lustrandi. Adultus, qui nunquam vsum rationis habuit, nec habet, etiam si renuat baptizandus est; non verò si aliquando compos fuit rationis, & non petijt, nec constat habuisse intentionem suscipiendi baptismum.

7 Baptismus ministrari potest, tum paruulis, tum adultis, idest annos discretionis possidentibus; cum hoc tamen

men discrimine, vt ex parte paruulorum nulla prærequiratur dispositio ad eos validè, licitèque è sacro fonte regenerandos, nam Christus, & Ecclesia eorum voluntatem supplet; at triplex ex parte adultorum ad id præhabenda est dispositio, scilicet intentio saltem virtualis suscipiendi baptismum, fides vnius Dei,& Trini,atque cōtritio, seu attritio de peccatis cōmissis; quamobrem si aliud graue periculum dictet, adulti, nonnisi sufficienter in fide instructi, atque de nostra licentia, baptizentur; semper autem cauendum est,ne ritibus, aut ceremonijs vtantur ministri, nisi quæ in Rituali Romano iussu Sanctissimi D. N. Pauli V. edito præscribuntur, & nostra vtitur Cathedralis.

8 In Symbolo vnum baptisma confiteri docemur;vnde hoc sacramentum ritè susceptum reiterari, vt S. Augustini 1, & Leonis 2 primi verbis vtar, immane scelus est, & inespiabile facinus; quapropter ius ciuile 3 tam rebaptizato, quàm rebaptizanti, capitis pœnam decernit; lex verò Canonica eosdem 4 irregularitatis damnat; quia tamen, (quod horribile dictum est) aliquando euenisse resciuimus aliquem adultum Christianum, simulato infidelium nomine, habituque, ad turpem quæstum, vel diabolicum finem iterum baptismum suscepisse, id ne vnquam in posterum accidat, Parochus antequā de nostra licentia adultos baptizet, omnem diligentiam adhibeat, vt istos homines, vel Iudeos, vel Turchas, Morosue, qui baptismum sibi conferri petierint, planè dignoscat, & de eorum conditione, & statu, quantum fieri poterit, à probatis viris testimonium in scriptis accipiat.

1 S. Augus. de consecr. dist. 4. c. rebaptizari.
2 Leo. p. eadem dist. c. cum itaque.
3 l. 2. cod. ne sanct. bapt. reiteretur.
4 c. 2. extr. de apost. & causa 1 q. 7. c. qui in qualibet.

9 Ad proprium Parochum, præsertim spectat administrare baptismum; deindè, eo legitimè impedito, ad eos Sacerdotes, quibus ille, aut nos nominatim eam facul-

tatem concesserimus: non Sacerdotibus autem sine nostra licentia hoc sacramentum extra casum necessitatis administrandi curam, vel semel, demandare nequeant Parochi, sub pœnis nostræ reseruatis voluntati; sub iisdē vetamus Cappellanos sacramentales, vt vocant, seu curatos amouibiles, & Parochorum adiutores cuiqua m, excepto casu necessitatis, & sine nostra in scriptis expressa facultate, munus hoc subdolegare.

10 Superpelliceo, & stola albi coloris vtantur, nec alijs quibusuis; qui ad suam Parochiam non spectant, hoc sacramentum ministrent sine licentia Vicarij, nisi fortè periculum aliud expectare non patiatur, diligenterque inquirant, antequam baptizent, num fuerit per obstetricem conuenienti materia, & forma puer baptizatus?

11 Cum tamen mortis periculum instat, quilibet baptismum administrare potest, quin ex charitatis lege tenetur; cauere tamen debet ne præsens, promptusque Sacerdos Diacono, Diaconus subdiacono postponatur; minor enim, aut inferior, præsente superiori, laicus dū adest clericus, mulier coram viro, id muneris sibi arrogare non debet; nisi aliquando pudoris ergo magis deceret esse fœminam, quam marem, quando nimirum baptizanda est proles, quæ de matris vtero nonnisi sui partem aliquam abluendam præbet.

12 Vltra tertiam à natiuitate diem infantes ad Ecclesiam deferre ij 1, quorum est ea cura ne cunctentur, quod si imminens periculum in priuatis ædibus id fieri aliquando cogat, & infans superstes erit, ante nouam lucem, vel vt primum per valetudinem licuerit, vt solēniter baptismi ritus, & præces adhibeantur, in Ecclesia sistatur: in omni autem casu baptismum in libro baptizatorum à Parocho notandum curare debent, declarato

1 S. Carol. Med. ol. p. c. de bapt.

Pa-

Patrini nomine, tum eius, si quis domi ad baptismum, tum eius, qui in Ecclesia ad Catechismum, & exorcismum adhibitus est, addito baptismi die. Quod si aliquid horum parentes neglexerint, excommunicationis gladio feriantur.

13 Nemini in nostris Ecclesijs ante solis ortum, aut post occasum baptizare permissum sit, nisi grauis aliqua causa vrgeat, quæ tamen nobis, vel nostro Vicario approbanda est; minister inobediens, suspensionem ad sex menses incurrat. Quod si aliquando ob causas vrgentes ad plures dies differendus est baptismus; puta vt expectetur susceptor, vel eius procuratio; vt magnificus supellectilis apparatus perficiatur, poterit infans priuatim baptizari, & opportuno dein tempore solemniter deferri, vt cæremoniæ in Ecclesia adhibeantur.

14 In Ecclesia baptizans id semper ad Sanctissimam Eucharistiam facie versa præstabit; si verò plures sacro lauãdi sunt fonte, à dignioribus incipiat, & mares femellis præferat; antequam baptizet, inuestiget num fuerit infans per obstetricem; & cum qua forma, & materia baptizatus? vbi enim errorem aliquem essentialem intercessisse probabiliter dubitat, sacramentum sub conditione reiteret.

15 Quoniam autem vsum, seu potiùs corruptelam in nostram diœcesim irrepsisse comperimus, vt Etnichorum, aut ea, quæ turpia, vel ridicula sunt pueris nomina imponantur; Parochus, seu is, cui tunc id munus incumbit, nomina dumtaxat Sanctorum, & Beatorum ad imitandum, semperque præsentem implorandam opem, imponet sub pœna suspensionis.

16 Sanctissimi Domini nostri Clementis VIII. decreto, & Ritualis Romani Pauli V. & Vrbani VIII. aucto-

ritate promulgati, & Concilij Viennensis vestigijs inhærẽtes districtè præcipimus, vt baptismus in Ecclesijs dumtaxat, in quibus ad hoc sunt lauacra specialiter deputata, conferatur, & in ea, cuius est Parochia; in posterum igitur nemo aliquem in propria, aut aliena domo, aut in templis non parochialibus, nisi mortis periculum instaret, aut à nobis facultatem litteris obsignatam obtinuerit, baptizare pręsumat. Minister qui secus fecerit, & quicumque id in proprijs ædibus præstari permiserint, in excommunicationem latæ sententiæ, aliasque nostro iudicio indicendas pœnas incidant.

17 Atque hic sine piaculo præterire non possumus, quod summa, eademque auita nostrorum Catholicorũ Regum, (quos Deus ad Nestorios fortunet annos) in sacramenta religio omnes suo exemplo præstare docet, dũ proprios filios ad Ecclesiam deferri, ibique sacro fonte ablui pro sua pietate non renuit; quamuis 1 per citatam apostolicam sanctionem, Regum, magnorumque principum natis, vt vbilibet baptizari queant, expresse indulgeri pulchrè calleant. Si verò occurrerit aliquando, vt quis ex nostra licentia in Ecclesia, in qua fons baptismalis non adest, baptizandus sit, ex parochia lustralis vnda sumatur. Atque hic recolere non grauabimur, quod olim Baptizati extra Ecclesiam ad ecclesiasticam militiam non admittebuntur, nec ad Clerum.

1 Clemen. vnic. de baptismo.

2 Tom. 1. cõcli. fol. 413.

3 Tom. 6. fol. 229.

18 In baptismo vir non teneat 2 mulierem, nec mulier virum, nec parens filium 3, aut filiam.

19 Sacrosancta Tridẽtina Synodus 4 statuit, vt vnus tantum siue vir, siue mulier iuxtà Sacrorum Canonum instituta, vel ad summum vnus, & vna baptizatum de baptismo suscipiant: caueant igitur Parochi, ne plures duobus susceptores, seu vt vocant, Patrinus, & matrina,

4 Sess. 24 c. 2. de refor.

na,

na, vel compater, & commater adhibeantur, neuè hoc munus obeant, quibus per Canones interdicitur; quales proculdubio sunt regulares 1, excommunicati, interdicti, amentes, concubinarij, meretricium exercentes, aut publica notati infamia, primorum fidei rudimẽtorum prorsus ignari, qui Paschatis præcepto non obtẽperarunt, exteri non benè cogniti, impuberes, qui decimum quartum ætatis annum non attigerunt; cum enim susceptores baptizatum à sacro fonte in filium adoptent, & teneãtur sub graui culpa illum fidei rudimentis, & bonis moribus informare, verique fidei Iussores sint, & institutionem filij adoptati spondeant, atque in se suscipiãt; iure optimo prædicti ab hoc officio arceantur, cum id vel ob defectum moralem, vel naturalem pro dignitate sustinere non valeant. Qui permiserint Parochi & suspensionis ad nostrum libitum, & quatuor vnciarum pœnas luent.

1 cap. licet, & cap. monachi de cõsecr. dist. 4. Rit. Rom. de bapt. de patrinis.

20 Tum infans ad baptismum, cum ipse patrinus, & matrina habitu modesto, & qui nullam vanitatis speciẽ præferat accedere debent; cùm minimè deceat in ipso vitæ christianæ ingressu, & in faciem Ecclesiæ tunc maximè exigentis mundi pomparum constans, apertissimũque repudium ijs ornamentis, & oculorum illecebris studere, quibus potissimum sollemni sponsione renunciatur: fideles etiam, qui adsunt, admonendi sunt, vt memoria tacitè, studiosèque repetãt, quæ Deo in suo baptismo promiserunt.

21 Nequit quilibet sua sponte, & non vocatus ad infantem à sacro lauacro adoptandum se intrudere; debet enim à parentibus 2 designari, quod si id illi neglexerint, tenetur Parochus ipse vnum, aut vnam, vel ad sũmum, vt paulò ante diximus, vnum, & vnam ex non legitimè

2 Trid. sess. 24. de refor. cap. 2.

gitimè impeditis eligere; & hi quidem moneantur vt p**ue**rum, dum baptizatur, tangant, quod si alij vltra designatos, baptizatum tetigerint cognationem spiritualem nullo pacto 1 contrahunt.

1 Trid. ibi.

22 Edoceantur à Parocho, si nesciunt, huiusmodi susceptores de onere, quod illis filios hos Deo regeneratos incumbit rudimentis fidei Christianæ instituendi; itē de cognatione spirituali, quam contrahunt cū ipso baptizato; atque etiam cum Patre, & matre illius. Vnde inter huiuscemodi matrimonium nequaquam cōtrahi potest, & contractum dirimi debet, eadem prorsus cognatio spiritualis, idemque matrimonij impedimentum oritur inter ministrum, ideſt baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem. Abusus autem est omninò abolendus, & error popularis eos sibi adsciscere in compatres, aut commatres, quorum nullum filium è fōte susceperint, aut lauerint, vel eo præcisè quod cum illis amicitiam inierint, aut vittam infantis abluerint.

23 Vittæ, & linteola, quæ ad abstergendum baptizati caput, vel aliam corporis partem sacris ablutam aquis, vel oleo adhibentur, sint omninò noua, & munda, laicis nullo modo tradantur, sed benè in sacrario purgata in alium eiusdem Ecclesiæ sacrum vsum conuertantur, vel certè comburantur, secus facientes, nostro arbitrio punientur, sic etiam si diligenter ne laici inter hoc ministerium sacrum attingerent Chrisma, nō aduerterint.

24 Ad periculum suffocationis euitandū, parentibus, & nutricibus sub lethalis culpæ reatu mandamus, ne per primum saltim annum ipsi, vel alij in eodem cum infantibus cubent lecto.

2 ex S.Tho. 3.p. q. 63. art. 11.

25 Consentiēs Theologorū doctrina est 2, quam nos li-

libenter amplectimur, & nostros subditos sequi iubemus, nimirum si mulieri maturo iam fætu grauidæ suum diem acciderit obire, & puer in vtero viuus esse cognoscatur, cædatur statim matris venter, & infans uiuus extractus baptizetur; illud autem erit Chirurgi, vel anotomiæ expertium; hoc Parochi, aliorumue, qui tunc prestò esse poterunt: ad Episcopum tamen spectabit in eos, à quibus hæc neglecta est cura, animaduertere.

26 Expositorum infantum maximam semper rationẽ, commiserationemque habuit Ecclesia Dei; vnde cõsuetum est, quod in nostra diœcesi exequutioni mandari iubemus, nimirum si facta diligenti inuestigatione, ad quã omninò adstringitur curatus, certus non sit eos fuisse baptizatos, dubitetque probabiliter de obstetricum, vel mulierum, aut laicorum imperitia in materia, vel forma baptismi, cum conditione baptizet, non obstante nominis scripto, quod secum ligatum in collati baptismi testimonium misellus deferret expositus, eumque incertis parentibus natum [1] in libro adnotet, iuxtà formulam in Rituali Romano definitam.

[1] vide conc. gener. to. 1. fo. mihi 734 col p. litt. A, & to 5 fol. 345. & tom. 6. fol. 517. col. p. c.

27 Celeberrima apud Antiquos Patres fuit baptismatis distinctio in baptismum aquæ, flaminis, & sanguinis; non quod voluerint tria hæc esse propriè sacramentum baptismi, cum baptismus aquę, de quo hactenus tractatum est, tantummodo sacramentum haberi debeat; sed quia duo alia cum isto quamdam analogiam habent, eo quia aliquãdo quo ad gratię iustificãtis infusionem, & culpę originarię, & mortalis deletionem baptismi vicem supplent: Porrò baptismus flaminis appellatur vera cordis ad Deum conuersio in adultis facta per actum perfectissimę charitatis, vel contritionis cum proposito suscipiendi baptismum. Baptismus sanguinis susci-

ſcipitur per martyrij perpeſſionem, de quo profectò generis humani ſeruator filios Zebedei interrogauit 1 *poteſtis bibere calicem, quem ego bibiturus ſum, aut baptiſmo, quo ego baptizor, baptizari?*

1 Mar. c. 10.

Obſtetrices.

28 Ad obſtetricis officium exercendum eæ mulieres eligantur, quę non modo, vt peripateticorum princeps docet, ſint perſpicacis intelligentię ad difficultati partus opportunè, expeditèque ſuccurrendum, ſed in primis, ut Sacri Canones mandant, ad baptiſmi valorem percipiendum, illumque ritè adminiſtrandũ, & quarum mores ſint probati. Idcircò nulla id munus obeat, quę examine pręmiſſo facultatem à nobis, vel ab aliquo ex noſtris Vicarijs inſcriptis obtinuerit, aliter officio priuetur, & in carcerem ad quatuor menſes detrudatur. Volumus preterea hanc facultatem nullatenus cõcedi, quin priùs obſtetrix iure iurãdo ſe obſtrinxerit gratis ſe inopes mulierculas in partu adiuturam.

29 Tribus poſt huius ſynodi promulgationem menſibus nulla mulier obſtetricandi munus exerceat, ſub pœna publicæ fuſtigationis, niſi per nos, vel per noſtrum Vicarium Generalẽ ſcripto probata ſit idonea ad ſacramentum baptiſmi, cum neceſsè erit, miniſtrandum.

30 Porrò examinandæ obſtetrices ſunt diſtrictè, an materiam, formam, intentionem, cęteraquè optimè calleant, quæ ad baptiſmi adminiſtrationem neceſſariò requiruntur; præmonendæ inſuper, vt formam potiùs lingua vernacula clarè, & diſtinctè proferant; vt dum partui adſunt, vaſculum aquę benedictę, ſi haberi commodè poteſt, vel cuiuſuis aquæ, dummodo naturalis ſit, propè ſe teneant, quo infantem (ſi opus fuerit) illicò baptizẽt;

Quod

Quod tamen facere non audeant, nisi cum infantis periculum moras omnes rumpere vrget; & tunc si fieri potest, adhibitis ad minimum duobus testibus, qui postea apud Curatum de ea re fidem facere possint, vt in libro baptizatorum referatur baptizatus.

31 Vt pia, ac laudabilis, quæ semper in Ecclesia Dei viguit consuetudo, renouetur, Puerperas omnes hortamur, vt cum primum post partum per valetudinem datū erit, cum infante ad Ecclesiam suæ Parochiæ, non verò ad aliam, se conferant, Deo debitas acturę gratias, & vt, iuxta Ritualis Romani normam, Sacerdotis benedictionem recipiant.

Baptisterium.

32 Suum cuique Ecclesiæ Parochiali ad sacramenta ex cathechismi Romani institutione administranda, sit idoneum baptisterium, eiusque sacer apparatus, qui cōclam illam adoptionis *matrem omnium fidelium* à S. Dionysio Areopagita salutatam decet. Et quidem à parte sinistrà ingressus Ecclesiæ consueuit collocari, atque in sacello ad id destinato, vbi commodè fieri potuit, & aliud Episcopus pro ratione loci non iudicauerit.

33 Ex peruetusto igitur vsu à sacris Concilijs vehementer commendato ad baptismum fons comparetur ex marmore, aut solido alio, integroque lapide confectus, ne lustrales aquæ effluant, vel paulatim ebibantur; tantumque ad hoc sacrum officium sit stabilitus. Interea verò dum huiusmodi lauacrum non habetur (curari autē quamprimum debet modis omnibus) concha non fictilis, sed saltem ærea, stamno intrinsecus benè illita, & fabricæ ità coaptata, vt tutè sacras continere possit aquas, & inde ad nullum prorsus alium vsum remoueri, collo-

cetur. Hic autem fons suo enixus pedi, & operculo coopertus in medio amplioris fontis item lapidei, vel ænei erigendus est; qui si haberi nequeat, ad oram illius, in quo lustrales firmiter seruantur vndæ, vas aliud lapideũ, vel ipsum denique sacrarium, quod propè fontem statuatur, ædificandum est; vt in hoc, non verò in eum iterũ fontem, à quo acceptæ sunt ab infantis capite recurrant aquæ; vel in prophanam peluim effundantur. 1. Intus adsit coclear argenteum, aut æneum, vel stanneum, quo non verò manibus supra baptizandum lustrales infundantur aquæ; lintea quoque munda ad illorum capita tergenda; atque ad vngendum sint sacra olea, quæ in breui loculo propè fontem, (si alibi, iuxta superiùs dicta, commodiùs asseruari non existimetur) decenter repositæ: claue etiam obserentur; peropportunum quoque esset in ipsomet baptisterio, aut non multum distans armariolum constructum, quod librum Ritualem, coclearia, mantilia, ac reliqua ad baptismi administrationem necessaria clauderet; horum autem omnium, tum ipsius baptisterij claues, tantum penès Parochum custodiatur.

1 S. Carolus citatus.

34 Aqua baptismi totum annum seruanda, debet esse naturalis, nulli admista artificiali liquori, & Sabbato sancto, vel sabbato ante festum Pentecostes consecrata, quæ si ante annum deficiat, aut putrescat, renouetur: concha benè purgata, & aqua vetere in sacrarium effusa, fons sit lignea piramide concinnè depicta conuestitus; intùs verò sericò circumornatus: in quo binæ fenestellæ aperiri possint, ex quarum altera Sacerdos munus suum commodè obire, & ex altera parte infans sacris abluendus vndis aptè exhiberi valeat. In Pyramidis cuspide crucis vexillum, vel S. Ioãnis Baptistæ emineat simulacrum: circum fontem clatra ex ære, aut ferro,

vel lapide, vel saltem ex lignis torno laboratis, figantur ea altitudine, quæ accessum a distantibus impediat. In baptisterij sacello nullum sepulchrum, aut sepulturam extrui licet; si quod autẽ baptisteriũ extra sacellum ædificatur, ne sepulchrum proximè fiat, sed tam longè, vt ab illius sepimento sepulchrale os distet spatio cubitorũ saltem trium, ac propterea concauitas sepulturæ baptisterij sepimentum non attingat 1.

1 idem mediol.6.c.quę ad cultum ecclesiatum.

Celebratio Diei Baptismalis.

35 Eminentissimus non minus sanctitate, quam purpura Sanctus Cardinalis Carolus 2, Sanctorum Patrum, præsertim verò Nazianzeni, Chrisostomi, maiorumque nostrorum valdè commendat peruetustissimum institutum, proprij baptismi diem quotannis celebrandi; quæ sanè institutio, cum ad diuini cultus, & pietatis christianæ renouationem non parum adiumenti, adiutrice Dei gratia, afferre possit, vt in vsum nostris tẽporibus reuocetur, omnes Christi fideles vehemẽter hortamur, obsecramusque; itaque Parochus, & Confessarius vbi sese dabit occasio in suorum animo ad id promouendum toto pectore incumbant, vt quisque ardentiori prece, & eleemosynis, si per facultates licebit, pijs officijs, atque spiritualis gaudij celebritate, eam lucem albis notandam lapillis recolat, qua Chirographo damnationis deleto cælestis patrimonij particeps, atque legitimus hæres est effectus.

2 in Syn. mediol.6.c.2. de baptismo.

36 Ideò parentum ea præcipua cura sit, diem, quo eorum infans baptismo initiatus est notare; quia verò insignis ille est solemni illam obrenunciationis sponsione, non pompis sæculi, non conuiuiorum apparatu, non

luxu, non operibus tenebrarum, cum dies lucis sit, & sanctitatis, celebretur, sed charitatis erga Deum, & proximum officijs 1.

1 vide tõ. 6. concil. gen. fol. 326.

DECRETVM QVARTVM

DE CONFIRMATIONE.

1 ALterum à baptismo sacramentum, non simpliciter quidem necessarium, sed maximè conducẽs ad salutẽ æternã; est cõfirmatio; sic dictum, vt benè notauit Eusebius Emissenus 2 à firmitate, viribus, & veluti armis, quibus nos Christianæ religionis milites ad bellũ spirituale pro fide, instituit, & ad persecutiones pro ea fortiter tolerandas, excitat, vt quod corde credimus ad iustitiam, ore quoque palam confiteamur ad salutem; baptismo siquidem regeneramur ad vitam, post baptismum hoc sacramento confirmamur ad pugnam; in baptismo abluimur, hoc roboramur ad agonem, & corda nostra ad prudentiam, & constantiam dilatantur.

2 Homil. de pœniten.

2 Diligenter etiam populum instruat Parochus, cur ab initio hoc sacramentum sola manuum impositione, mox ex Apostolorum traditione cæperit quoque per chrismatis vnctionem conferri; videlicet cum ad maiorẽ vagientis adhuc fidei commendationem signis visibilibus Spiritus Sanctus in confirmatorum animas descenderet, externa vnctione, quæ internam designaret, non ei opus erat; at vbi Ecclesia adoleuit, & sanctæ fidei ætas obfirmata externis signis ampliùs non indiguit, nec iam Spiritus Sanctus visibiliter descenderet, mox in locum visibilis signi, vnctio chrismatis adhiberi cæpta est, quæ

his

his, qui confirmarentur, internam, & spiritualem repræsentaret vnctionem, vt quod intus agitur per gratiam, foris aliquo visibili signo innotescat, & verbi fidem externi elementi similitudo confirmet.

3 Eo quoque contra carnis in spiritum, rectæque rationis imperium rebellantis impetus in præcipites mūdi, & toto semper cœlo aberrantis æstus; in dolosas Demonum hostium nequissimorum insidias instruimur, & confirmamur; quapropter quanto religionis studio hoc sacramentum sit à fidelibus suscipiendum, Parochi, & concionatores non semel populum erudiant, sed præsertim cum illud Episcopus exhibere decernit, non modo id suæ parochiæ populos curatus 1, & cunctos illius vniuersitatis Vicarius per se, vel per idoneas personas regionem paucos ante dies percurrentes, monitos velint; sed cum iam iam confirmandos in Ecclesia congregatos videt, huius sacramenti dignitatem, fructus, efficaciam, qua animi puritate, & corporis modestia suscipiendum sit; quod reiterari sine sacrilegio nequeat, declaret; quod ieiunos venire deceret, quod ab Ecclesia non discedant, nisi accepta ab Episcopo benedictione; & datis libro proprijs, & patrinorū nominibus, eosque ita distribuat, vt mares à fœminis distinctum locum obtineāt, atque ad confusionem vitandam, & vt faciliùs confirmatorū frons tergatur, ac nomē quisque suum libro cōsignet, diuersa, qua veniunt ad Episcopi sedem illis est redeundum via; possent quoque ita confirmandi disponi per girum, vt circumiens Episcopus stantes sacro inungat chrismate.

1 sancitū est in cōc. Vuomartien. & in sy. 4 à S. Carol. c. de confir.

4 Et quidem illud, non multum, postquam annos discretionis salutarunt, pueris cōferendū est, quando ætas docilis ab ipsiusmet naturæ procliuitate in nequitiam

cœpit abripi, vt per hanc gratiam in baptismi promissis firmiùs hæreant, & christiani propositi tenaces in omne tempus existant. Ijs verò, qui septennium non expleuere, nisi præcox indicium ætatem præuenisse manifestè videretur, non conferatur, quicumque tamen illi sint inũgendi chrismate, fidei documenta didicisse debent. Adulti vel doli capaces insuper, vt hoc recipiant sacramentum, nullo debent esse publico crimine, aut censura præpediti; & ne illius tunc gratia priuentur, aut obicem ponant, ad illud non accedant, nisi priùs animi maculas sacramentaliter confitendo deleuerint, aut cum id legitimè nequiuerint, actu perfectæ contritionis in irati numinis gratiam redire contendant.

5 Moneant etiam seriò, qui per negligentiam à sacramenti huius susceptione se se abstinent, in pœnas canonicas incidere 1.

1 Cathech. Rō. de cōfir.

6 Confirmationem recipiant genibus flexis, manibusque ante pectus iunctis, suo quoque ordine distinctè pię, ac religiosè orantes; ideoque ab omni strepitu, vociferatione, & inani confabulatione prorsùs abstineant.

7 Huius sacramenti materia necessaria est chrisma, idest oleum oliuarum balsamo mixtum, & ab Episcopo consecratum; vnde eius dignitas dignoscitur, quippè cuius nullus alius, nisi solus Episcopus sit ordinarius minister 2.

2 c. manus de consecr. dist. 5. conc. Trid. sess. 7. can. 4. de confirma.

8 Forma necessaria est, quæ passim in Ritualibus ab Ecclesia præscribitur. *Signo te signo crucis, & confirmo te chrismate salutis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen*:

9 Patrinus 3 vnus, vel vna dumtaxat, atque sub ijsdem, quas in baptismate, recensuimus conditionibus, adhibeatur, & quidem debent esse natu maiores confirman-

3 c. non plures de cōse. d. 4. & conc. Mogunt.

mandis; qui verò eosdē in baptismo susceperint, aut non sint confirmati, ne in Patrini munus admittantur: denique vt mas marem, fœmina fœminam suscipiat, atque primum mares, tum fœminæ obsignentur, quoad fieri poterit, & nobis visum fuerit, curandum est.

10 Inter confirmantem, & confirmatum, atque huius parentes; similiter inter patrinum, aut matrinam, & confirmatum, atque ejusdem parentes, eadem spiritualis cognatio matrimonium impediens, atque eadem respectu confirmati obligatio, ac in baptismo, oritur; Ideoque nec parentes filios, nec vir vxorem, aut è contra suscipiant, & ne pluribus præsertim in angustis locis irretiantur huius spiritualis cognationis nexibus, animaduertant diligenter Vicarius, & Parochi, ne vnus, & idē, nisi sacro sit ordini adscriptus, plures quàm duos confirmandos offerat.

11 Quocumque in templo, etiam regularium, hoc sacramentum ministratur, Parochi, alijque è Clero Sacerdotes, & in ordinibus sacris, vel minoribus constituti, quos Episcopus designauerit, cum superpelliceo, cæterisque propriæ dignitatis insignibus adsint, aptèque inter se distributi, adeò vt aliqui cum stola sacra teneant oleorum vasa, nonnulli sacerdotes confirmatorum frontem sacro illitam oleo, primum bambacio, cuius in fine ambusti cineres in sacrarium sunt proijciēdi, abstergāt; alij deinde Diaconi, vel subdiaconi, aut saltem minoribus inaugurati ordinibus, si commodè fieri potest, aqua, quæ in sacrarium effundatur, ac certè madidis mantilijs lauent. Alij denique ad Ecclesiæ valuas considentes accuratè, distinctèque confirmatorum, parentum, atque, etiā patrinorum nomina in proprium referant librum adnotato die, & Ecclesia, in qua sacramentum exhibitum est.

Ve-

12 Verum quoniam ſeſe fortè occaſio offerre poterit aliquando, vt puer ſeptem minor annis, & fidei doctrina non eruditus ſacrato obfirmetur chriſmate, parentum poſtea erit in confirmati memoriam ſæpè reducere, ſibi hoc ſacramentum fuiſſe exhibitum, ne illud ex ignorantia repetat grandior factus; atque hic non incongruum erit admonere ne aliquorum animus ſcrupulis moleſtiſſimis angatur, aut imperitorum ad reiterandam ſanctam confirmationem temerè inducatur; nimirum quamquam ipſi aut de ſuſcepto chriſmate dubitent, aut prorſus ignorent, tamen parentum, vel cognatorum, aut eorum, qui fide ſunt digni, teſtimonio acquieſcere debent.

13 In confirmatione mutari poteſt nomen ad ipſius confirmandi, vel ad parentum arbitrium, imò debet omnino, quando in baptiſmate turpe aliquod, vel malè ſonans, aut gentilium nomen impoſitum fuit, & in aliquod ſanctorum commutari.

14 Suſceptores in ſacramento Confirmationis neque ijs, quos ſuſceperint, neque eorum parentibus quidquã largiantur, ne cuiquam (quod aliquando commiſſum eſt) iterandi hoc ſacramentum, quod nefas eſt, occaſionem præbeant.

15 Parochi, & Vicarij cura ſit paucis ante diebus denunciare, vt qui proximè confirmationem ſuſcepturi ſũt pridie illius diei, frontem benè tergant, capillos componant, & veſtium ornatum modeſtè parent.

1 S. Carol. syn. mediol. 5. pag. 617.

16 Ex antiquo ritu 1, hora tertia potiſſimum ſtata eſt, qua adminiſtrandum eſt ſacratum chriſma, id quantum in nobis erit, ſi aliud non occurret, obſeruandum curabimus, & quidem in Cathedrali feſtis Pentecoſtes, in reliquis verò Vrbibus, & pagis, vt primum ad eas viſitandas acceſſerimus.

Quod

17 Quod antiqui moris est id seruetur diligentissimè vt compater dexterā teneat pueri, quem suscipit, & Episcopo offerat, si verò sit adulta ætate susceptus pedē suum dextrum supra dextrum item pedem compatris ponat; quod non sine mysterij significatione fit; atque coram confirmante stent ambo modestè.

DECRETVM QVINTVM

DE EVCHARISTIÆ SACRAMENTO, *& de Sacrificio Missæ.*

1 EA sēper fuit Eucharistiæ dignitas, & cultus apud omnes nationes, vt inter omnia, quæ Christus Dominus instituit sacramenta, hoc vnum propriori vocabulo, & venerabile, atque sanctissimum sit consalutatum: Post consecrationem enim in augustissimo hoc sacramento, & quidem tantumdem sub alterutra, atque sub vtraque specie panis, & vini Dominus noster Iesus Christus verus Deus, & homo sacramentorum auctor, atque totius sanctitatis fons continetur; quapropter vero latriæ cultu, qui soli Deo debetur, Ecclesia Catholica Eucharistiam præcipit adorandam.

2 Perficitur autem hoc sacramentum ex substantia panis, & vini in corpus, & sanguinem Christi conuersis, & ex forma consecrationis, & ministro, ita tamen, vt ex his intrinsecè non componatur, siquidem deficiente panis, & vini substantia, quæ dicitur materia remota, & transactis verbis consecrationis, quæ appellatur forma extrinseca, & causa efficiens, atque ipsa consecratione finita, quę actio nominatur, qua conficitur, integrū,

perfectumque sacramentum, perseuerat; quod scilicet intrinsecè constat ex speciebus panis, & vini, & ex corpore, & sanguine Christi Domini, & sic est verus cibus animę; vt igitur curam ingentem, industriamque omnẽ in ea tractanda, colendaque adhibeamus, ne in medio flore pietatis, & sanctimonię impij, atq; præstabilissimo in actu Religionis irreligiosi videamur, hæc decreta condere, & institutiones edere, omnibus omninò seruanda, statuimus.

3 Atque in primis, vt grato semper, ac memori animo ineffabile, & planè diuinum hoc Christi beneficium agnoscamus, recolendum semper est, quod vnigenitus Dei filius pridie quam pateretur in vltima cœna sacramentum hoc instituit ad alimentum, & refectionem spiritualem animarũ, atq; in eo memoriam faciens mirabilium suorum, amoris erga nos profusissimi, & sacratissimæ passionis monumentum cœlo perennius reliquit. Pignus 1 præterea id esse voluit futuræ nostræ gloriæ, & fęlicitatis æternæ, pacis, & vnitatis christianæ, symbolũ vnicum denique, sed perpetuum, sed maximum omnium, quæ Deo religio offerre valeat, sacrificium.

1 Trid. sess. 13. decr. de Eucharist.

Cap. I.

De Templo, & Vasis, quibus asseruari debet Venerabilis Eucharistia.

4 Venerabilis vel inde 2 à Concilij Niceni sęculo floruit consuetudo in aliquibus Ecclesijs singulari religione Sanctam Eucharistiam asseruandi, tamquã spiritalem animarum cibum, quo alantur, & confortẽtur fideles, atque è viuis discessuri indeficienti sub mortem

2 Ibid. c. 6.

tem præmuniantur viatico; vt igitur si non ea, quæ par est, at certè, quæ nostrarum virium tenuitati conceditur veneratione, diligentiaque custodiatur.

5 Vetamus in primis 1 sub pœna interdicti Ecclesiæ, atque eius Rectoris suspensionis, alijsque ad nostrum arbitratum, ne vllis in templis, præterquã in Parochialibus, vel per nos administrationi sacramentorum designatis, aut in Ecclesijs Regularium tam virorum, quàm mulierum, à sede tamen Apostolica minimè suppressis, vel denique hospitalium publicorum sanctissima Eucharistia asseruetur.

1 Sac. cong. Episc 15. Iũ. 1619. & sacra congre. cõcil. 1639.

6 Hic supersubstantialis panis in summo altari, tamquam in digniori loco reponatur, nisi tamen in aliquo insigni, atque conspicuo sacello consueuerit asseruari.

7 In his autem, quibus de iure conceditur habere hoc cœleste, planèque diuinum depositum, opus est primũ quod proprium eius sacellum ferreis, vel ligneis præpositis cancellis circumsepiatur; vel si id nequit, in altare maiore collocetur, vbi sit sacrum pegma, quod vulgò Tabernaculum dicitur, ex ligno affabrè elaborato, vel ex polito lapide; aut digniori alia materia sacris variegata imaginibus, ità firmum, stabileque, vt facili negotio nequeat dimoueri, sacro sit deforis cõtectum conopeo, quod eum præferat colorem, quo altare illo die ex Ecclesiæ ritu ornari consueuit; in vertice tabernaculi Crucis, vel Christi Domini resurgentis imago extollatur.

8 In huius tabernaculi medio, eiusdem, seu nobilioris materiæ sit ædicula albo serico, seu aureo velo intrinsecus circumornata, in qua Eucharisticum domum ità recondatur, vt indè celebrans commodè, vbi opus est, depromere queat, neque super altare ea de causa cogatur ascendere: porrò huius ciborij ostiolum Christi Domini

imagine depictum sit, argenteaque claue, vel saltem deaurato ferro, cui vitta serica sit obligata, (quam solus apud se Sacerdos retineat) firmitèr obseratum, ne quid sceleris, quod non semel accidisse deploramus, sacrilegorum manus nefaria moliri possit: ab omni prorsus labe pura intrinsecus hæc sacra esse debet ędicula, ideòque singulis saltem mensibus à puluere per sacerdotem mundetur, in eaque nec sanctorum reliquiæ, cum Eucharistia, nec vascula sacrorum oleorum, aut aliud quodcũque contineatur; quod si secus factum esse aliquãdo resciuerimus, tantę inobedientię reus mulctam dabit ęqualem.

9 Atque hic aduertendum est, quod in nonnullis Ecclesijs imprudenter factum obseruauimus, dum eas visitaremus, districtèque prohibuimus, ne in medio cuiuscumque sit altaris tabernaculo, vel gradibus ad arę ornamenta sustentanda compositis, hi sacramentales, vt ità loquamur, foruli aperiantur, eo tantum fine, vt in illis reliquię diuorum, vel sacra olea, aut icones sanctę reponantur; sic enim facilè in imperitorum animos error irrepere potest, vt sacram Eucharistiam, quę ibi verè non adest, latrię cultu venerentur.

10 Vna saltem lampas diù, noctùque ex antiquissimo Ecclesię vsu ante hoc venerabile sacramentum continuò accensa resplendeat, cuius simbolum fuit ille ignis, quẽ Deus 1 in altari suo voluit semper ardere: solemnioribus verò diebus, si vires Ecclesię sufficiant, plures colluceant; sacristarum igitur erit omnem adhibere diligentiam, ne olei, aut ellycnij defectu, vel ventis, aut pluuijs lumina extinguantur, secus eorum incuria carcere ad nostrum arbitrium plectetur.

1 Exod. 18.

Va-

Vasa Sacra Eucharistiæ.

11 Ad cælestis panis vsum tria vasorum genera vetustissimo Ecclesiæ Catholicæ more destinata sunt, quæ omnia quodlibet sacramentale templum habere debet; videlicet vnam saltem Pixidem argenteam intus auro litam, in qua ad diuinam Populo communionem in ipsa Ecclesia ministrandam sacrati cibi particulæ asseruentur, quæ octauo quoque die ex hostijs, quantum fieri potest, recens confectis renouandæ sunt; alterum est vas item ex argento deaurato, quod vulgò depositũ nuncupatur, eo quia ibi perpetuò deponatur sacra hostia, quæ si quãdo necessitas vrgeat, quauis hora in prõptu sit, vt populis adoranda exponatur, ad eamque præsentissimam imploratur i opem accurrant, in illa etiam quinque ad minimum consecratæ particulæ semper esse debent, vt si opus erit ad infirmos sanctissimam deferri in Pixide Eucharistiam, interim Ecclesia sine venerabili sacramento non remaneat, & valeant etiam alijs expostulantibus in templo dari cælestis dona cõuiuij; ad quod laudabiliter alia pixis, vbi præsertim illam diuini depositi hierotecham comparandi facultas desideratur, consueuit adhiberi.

12 Sãctissimum Christi corpus intra chorum, vel septa monasterij sancta Tridentina Synodus, non obstante quocumque indulto, aut priuilegio, prohibet conseruari; id etiam nos præsenti cautione vetamus.

13 Curandum quoque est Parochis, vt deficientibus sacris particulis nouę tẽpori à sacrista superpelliceo induto, & non ab alio deferantur ei, qui rem diuinam facit, distincta in pixide, vt offerat, consecretq; nullo enim mo-

modo morem illum à curatorum inductũ approbamus, magnum scilicet particularum numerum super patenam, vel corporale sacrandi; quin etiam volumus, si hi, qui sacram sinaxim suscepturi sunt, denarium numerum excedant, ex pixide, non autem ex patena sacramentum desumant; si secus fecisse deprehendantur nostris illicò subiacebunt pœnis ministrantes.

14 Tertium vas est circus argenteus ad instar stellæ crinitæ extantibus per ambitum radijs cõformatus, quod propterea vulgari nomine (sphæra Sanctissimi appellatur) ex consimili argento, vel saltem ære deaurato prominens pede. In ea ex argento, sed aurolita lunula adsit, quâ hostia sacra sustentetur, pellucidis ex vtraque parte vitris, vel christallis obserata cum populis adorãda exponitur, seu in processionibus per vias, & loca publica solemniter circumgestatur; non improbamus tamẽ antiquorum turres illas gestorias argenteas affabrè factas, quæ enim eas habet Ecclesia, ad eumdem finem vti posse permittimus, non autem denuò fabricari.

15 Qui hostias conficit, non domi, sed in Ecclesiæ ædibus ex maiorici tritici farina efficiat; capsulas, quibus eas reponi debeat mundas serico, vel papiro intrinsecus circumuestiat.

16 Iam verò huiusmodi vasa, quibus sacra reponitur mensa, nonnisi sub corporali collocentur.

17 Ecclesiastici sint, non vero laici, qui hostias conficiunt; & bis saltem in mense ex puriore tritici farina azimas hostias imbuent.

De Communione Eucharistica.

18 ET si cœlestem hanc dapem in Paschate quisque fidelium adire ex præcepto teneatur, eorum ta-

tamen perutilem consuetudinem, qui crebrò iuxta consilium prudentis Confessarij, vel singulis saltem mensibus, aut solemnibus diebus anni ad diuinum veniant conuiuium laudabiliter, nec sine ingenti animæ suæ, reique familiaris commodo imitabitur: quarè frequentem, atque cum debita reuerentia, & præparatione sacrę mēsæ vsum, (qui piè, religiosèque in hæc tempora inductus est;) promouendum potius nostri Sacerdotes Confessarij, & concionatores, quam damnandum curabunt.

19 Proinde Parochi, & concionatores segniter studeant, vt fideles sacram mensam frequentes adeant, pręmissa priùs confessione, qua, si quæ sunt, animi mortiferæ sordes expurgentur; vt sine fastu accedant, in spiritu humilitatis, & animo contrito; vt mulieres non fucis ad vanitatem illitæ, sed capite velato, & aspectu ad verecundiam demisso; vt denique omnes omninò in ieiunio naturali, flexis genibus in epulo angelico accumbant: nec statim ab Ecclesia ad sęcularia negotia, vel ad corporis cibis se reficiendos diuertant, sed aliquod temporis in ipsamet Ecclesia, aut alio in loco pio sibi, & hospiti Christo Domino vacantes, & in sacras preces, atque gratiarum actiones profusi insumant.

20 Præsertim verò admoneant, vt antequam aliquod periculosę aleę plenum opus, aut longum iter quis aggreditur, aut dum aliqua spirituali, vel temporali graui ęrumna pręmitur; mulieres quoque proximè parituræ se hoc fortium pane pręfulciant.

21 Sacerdos, id quod vetustissimi instituti est, & magno fieri mysterio, scribit S. Ambr. 1 ministraturus Eucharistiam è Tabernaculo deprompta pixide, positâque super altare ad populū conuersus dicat, *misereatur, &c. Indulgentiam, &c* cum sacram panis diuini particulam

1 apud S. Carol. 5. Syn. mediol. de Euchar.

ma-

manu dextera ad eumdem populum conuersus, retinẽs, & ostẽdens dicat, *Ecce Agnus Dei, &c.* denique antequam prębeat vnicuique, cui ministrabit sigillatim illa verba pronũciet *Corpus Domini nostri Iesu Christi, &c.* qui neglexerit pœnas arbitrij incurret.

22 In hoc Angelorum epulo benè valentes in Ecclesijs tantum, & mane, solius sacerdotis manibus, eius scilicet, qui planeta indutus summo Deo sacrificat, vel ante exordium, vel post ipsius missę finem, aut post eius communionem; priusquam purificationem sumat; quod antiquissimi ritus est [1], quod si ob populorum multitudinem, vel alia iusta de causa alio ad id sacerdote opus sit, superpelliceo, & stola coloris illius diei officio conuenientis indutus venerandum Corpus Christi cum accedentibus participet albo, mundoque linteamine ante eos extenso, atque ardentibus in altari saltem duobus cereis. Et quoad fieri potest, maribus primum, & seorsim à fœminis; in sacris verò, vel in minoribus ordinibus clericis, quos laicis non pręhabeat, ad altare; reliquis autẽ in loco ab altari, & choro aliquanto remotiori immortale conuiuium porrigat [2].

[1] vt inquit S. Carol. mediol. 5. de Eucharist.

[2] ita in cõc. Tolet. 4. & in Brachar. 1. sancitum est. refert S. Carol. med. 4. de euchar.

23 In altari, quo sacramentum seruatur, debet distribui communio, non verò in alia ara in missis priuatis.

24 In eodem altari, vnde sacra sinaxis suscipitur, sit ad dispẽsantis Pręsbyteri manus purificandas vasculum argenteum, aut vitreum, non quidem consecratum, nec ad formam calicis extructum. Ipsius verò altaris sacelli, vel gradus clathris, seu cancellis obsepiatur lapideis, aut ligneis affabrè perpolitis, trium ferè palmorum altitudinis, quę lineo coopertam velamine tabulam sustentent, vt ibi sacra mensa populi cœtus summa cum reuerentia communicetur.

Nul-

25 Nulli laicorum pręsertim coniugatis sine nostra expressa licentia quotidie Eucharistiam quis dare pręsumat sub pœna suspensionis annuę.

26 Dum sacerdos huius cęlestis conuiuij munera prębet, nullius prorsus confessiones excipiat, sub pœna arbitraria.

27 Sedulo autem, & antequam ad diuinam mensam accedat probare se ipsum debet homo, ne iudicium sibi manducet, & bibat, ac non diiudicans corpus Domini, illius reus euadat; & cogitet etiam, atque etiam, quod S. August. 1 communicantibus meditandum proponit, nempe sacramentum hoc sub specie panis, & vini porrigi, vt præter veritatem corporis, & sanguinis dominici, quæ in eo continentur, quoddam etiam eximium signum mutuæ dilectionis, & charitatis excitandæ in nobis esse ţ, quoniam vnus panis, & vnum corpus multi sumus, qui de vno pane, & de vno calice participamus. 2 Ideoque ab hac cœlesti dape procul sint, qui odij, vel inuidiæ veneno infecti, aut iracundiæ furore repleti sunt; eant priùs reconciliari proximo suo, & tunc venientes ad altare offerant munus suum, atque deposita omni simultate epulentur non in fermento malitiæ, sed in azimis sinceritatis, & veritatis 3.

28 Ne eleemosyna directè, vel indirectè pro sanctissimo conuiuio exigi videatur, nullo modo permittatur vas aliquod ad pecuniam excipiendam exponi, aut capsulas, vel marsupia, & bursas quæstuarias tempore communionis per Ecclesiam circumferri.

29 Qui facta sibi per Sedem Apostolicam facultate erigendi in ædibus priuatis oratorij, ibique diuinis assistendi, sciant non ideò licitum eis esse eo in loco sine nostra licentia, quam nonnisi ob iustam, & necessariam

1 ser. de dedic. eccl.

2 1. ad Cor. 10.

3 1. Cor. 5.

causam dabimus, sacram ministrari Eucharistiam, quod si quis contrarium præsumpserit, illud oratorium ad sex menses interdictum esto.

1 Syn. Cat. Torres p. 2. c. 4. n. 34.

30 Nostri prædecessoris synodus 1 seuerè prohibuit pueros primum communicare sine proprij Parochi, vel Curati, quorum id munus est, facultate, id ipsum nostra hac præsenti constitutione vetamus, possunt tamen illi cũ ab eis hæc petitur facultas in hoc acquiescere prudentis confessarij iudicio, qui examinare diligenter debet pueros, & quæ huius sanctissimæ dapis excellentia sit, & virtus, qua religione, animi pietate, & præparatione sumenda sit, sedulò erudire; approbatos verò in eorum libro, qui Paschæ tempore cælestem dapem adire tenẽtur, statim referre non negligant: non obtemperantes pœnis arbitrarijs corrigentur. Examinandi sunt, quibus primo participandum est sacrum conuiuium, de præceptis Domini, articulis fidei, oratione Dominica, atque Ecclesiæ sacramentis, maximè Baptismi, Pœnitentiæ, & Eucharistiæ.

31 Notorio famosos scelere, vt concubinarios, publicas meretrices, vsurarios, blasphemos, excommunicatos, interdictos, & id generis, nisi vitam, & mores ad bonam reduxisse frugem constiterit, & de suscepta absolutione bonum deferant testimonium, modestis quidem, sed tamen modis omnibus ab Eucharistica mensa per animarum Curatores arcendi sunt.

32 Amentibus, quos aliquando vsum rationis, seu vt aiunt, lucis interualla, habuisse compertum est, nec posse, nec debere extra mortis periculum Eucharistiam concedi Ecclesiæ consuetudo, & receptissima Theologiæ opinio docet; tanti enim sacramenti reuerentia iure suo optimo exigit, vt extra casum necessitatis extremæ

non

non præbeatur illis, qui se ad illius susceptionem actuali deuotione disponere nequeũt, imò probabilis timor sit in illud irreuerentiam irrogaturos,

33 At si huiusmodi mente capti cum lucis interuallis in extremo vitæ discrimine reperiantur, posse, & debere eis hoc immortale viaticum tribui, clarissimè deducitur ex Concilijs 1; quia his amentibus necessaria Eucharistia esse potest, vt videre est apud Theologos: hoc autem intelligendum est, casu quo non constat peccato mortali grauatum incidisse in amentiam, & nullum sit periculum irreuerentiæ, vnde consultum erit priùs, (quod etiam in similibus phrenesis, vel impedimenti corporalis casibus fiat) vnam, vel alteram hostiam non consacratã huiusmodi infirmis porrigere, vt inde coniectura facilè consequi possit minister quid facturus sit de consecrata.

1 Carthag. 4. relato in c. js, qui in. firm. 26 q. 6. & c. qui recedũt cadẽ cauf. ex cõc. Araux. & Tolet.

34 Semifatui, & pleno rationis vsu non gaudentes, si facta per viros prudentes diligentia, hunc cœlestem cibũ à prophano discernere non videntur, nullo modo sunt communicandi; at si satis distinguant, & reuerenter, tãquam animæ suæ necessarium efflagitare norunt, concedi eis debet non modo in articulo mortis, verum etiam Paschate, cuius præcepto eos adstringi credendum est, non autem extra hæc tempora 2.

2 lege Ca-Eropa. de Eucharist.

35 Mutis, & surdis à natiuitate, si ex signis, & nutibus constat ea mente pollere, vt cęlestem hanc dapem, à terrenis distinguant; & vt salutis ęternę remedium recipiant, tum in mortis confinijs, tum in Resurrectionis Christi Domini sollemnitatibus, illa prębenda erit; piè enim reputamus benignissimum sacrorum misticorum auctorem hac notitia contentum esse in suscipiente, quãdo perfectior haberi non potest. At si prudẽs Parochus, vel Confessarius mutum, & surdum non qualicumque

discretione, sed matura, & perfecta prȩditum esse cognoscat, pluries in anno sacra illos mensa participare liberè potest; si quis verò simul, & mutus, & surdus sit, & cœcus à natiuitate, Eucharistia etiã in mortis articulo erit ei deneganda: impossibile enim moraliter existimatur constare nobis posse hũc sufficienter sacrum epulum à prophanis discernere, illudque vt æternæ salutis remedium accipere. Ideòque Classici Doctores huiusmodi cęcum matrimoniũ contrahere posse pernegant 1.

lege Sãch. e matr. l. 1. disp. 8. à n. 2.

36 Energumenis, seu obsessis à Demone in mortis articulo, si nulla probabiliter timeatur irreuerentia, subministrandum omninò esse diuinum viaticum Cõcilium Elibert. can. 37. definit his verbis, *qui à spiritibus immundis vexantur, si in fine mortis fuerint constituti, & fideles fuerint, dandam eis esse communionem. Imò si sui compotes existunt, prabendam esse Eucharistiam in Paschate, & alijs quoque temporibus, quibus prudens Confessarius existimabit congruere*; nam diuini cibi susceptione sperandum est fore vt, vel Dœmon expellatur, vel eum à dirè vexando frȩnetur, vel denique vt ipse energumenus ęquo animo, & cum fructu, suum substineat laborem.

37 Pueri, eo ipso quod vsum rationis habere cõstat, atque huius supersubstãtialis panis excellentiam aliquo modo percipere, si in mortis articulo sint, præmuniendi omnino sunt sacro viatico, non enim solum vtile, sed fortassè ad animę salutem necessarium illi poterit esse. Cęterum extra hoc periculum, perfectiorem vsum rationis communiter Doctores censent requiri, vt diuini panis participes fiant, quam vt eis sacramentalis absolutio impertiatur. Quod arbitrio prudentis Confessarij remittere satiùs est, quam hic certam ætatem præfinire; regula-

gulariter autem neminem ante decimum annum Paschalis communionis pręcepto teneri censemus.

38 Si quis Sacerdos mala laborans valetudine, vel alia de causa sacrificare nequeat, & sanctam communionem in Ecclesia petat, ad illam non nisi stola ornatus accedat, vti fit in Cœna Domini, quo die omnes Sacerdotes cum Clero in ea Ecclesia, cui addicti sunt communicabunt per manus eius, ad quem tunc consuetudine spectat sollemniter celebrare; nullum enim alium prædicto die celebrare debere Sacra Congregatio mandat.

39 Ieiunium naturale, quod ad communionem extra casum necessitatis vrgentis requiritur, excludere debet omnem prorsus extrinseci cibi, potusque vitalem sumptionem, quocumque prætextu aduertenter, seu inaduertenter id actum sit.

Cap. II.

De Præcepto communicandi saltem in Paschate.

40 Longè veriorem existimamus illorum opinionē, qui docent quemlibet fidelem præcepto diuino adstringi ad communionem percipiendam in articulo mortis 1.

41 Licet nulla sit à iure ad susceptionem Eucharistiæ hora determinata. Vsus tamen Ecclesiæ perantiquus est, atque adeò omninò à nostris retinendus, vt Eucharistia, seclusa vrgentis necessitatis causa, non nisi matutinis administretur horis.

42 Quotidie ferè omnes primæui Christiani, feruente in eorum corde diuini amoris flamma, ad cœleste cōuiuium accedebant, inde deferuescente sacro illo æstu, rarior

1 S.Th. qu. 80. a. 11. & alij communiter, & colligitur ex pluribus cōcilijs, scilicet ex Niceno can. 13. relato c. de his 26. q. 6. Arauxic. Arelaten.

rarior visa est communicantium frequentia, ita tamen, vt qui saltem ter in anno ad Angelicam non venissent mensam, inter fideles Catholicos non cōnumerarentur; sed cum sensim omnis penè refrixerit charitas, in hoc quoque ecclesiastica disciplina cæpit esse remissior; quā obrem tandem pientissima mater Ecclesia omnes, & singulos Christifideles vtriusque sexus, cum ad annos discretionis peruenerint, singulis annis saltem in Paschate ad communicādum strictissimo præcepto obligare coacta est, quod Cōcilium Lateranense 1 & Trident. 2 alijque sacri 3 Canones sub grauissimis promulgant pœnis, innouant, confirmantque; nos igitur eorum vestigia præmentes iubemus Parochos, seu Cappellanos Sacramētales sub quadragesimæ initium ouium suarum, ad quas hoc spectat præceptum, nomina recenseant, concionatores etiam in dominicis prima, & quinta quadragesimæ, atq; secundo Paschatis die ad id ea, quæ decet animi deuotione, & cultu exequendum instanter populum hortari, atque accendere studeant. Si quos autem propriæ salutis immemores tempus de more in Ecclesia Dei receptissimo præfixum, scilicet à Dominica palmarum, vsque ad Dominicam in albis inclusiuè elabi permittere aduertit, animarum Curator in Dominica post octauā eiusdem Paschę eos moneat per generales cedulones nō tamē nominatim, vt intra sex dies, quem terminum pro prima, secunda, & tertia peremptoria monitione valere notificet, vt salutaris pœnitētiæ, & sanctissimæ Eucharistiæ sacramenta ritè suscipiant; quod si contumaciter neglexerint, statim elapsa tertia post pascha dominica eo ipso excommunicatos esse denunciet, & quo ad fieri potest, eorum nomina notet, atque ad nos deferat, vt in tā nefarios homines vltra eas, quæ in constitutione Innocentij

1 sub Innocent. 3 c. 21. 2 sess. 23. de euch. can 9. & sess. 14. de pœn. c. 8. 3 ca. omnis vtriusq; sexus de pœn. & remiss. conc. Tolet. & l. de cons. & distinct. 2. omnis homo.

centij III. & alijs acerbis poenis, prout iuris est, animaduertamus.

34 Declaramus etiam hoc non adimpleri præceptũ, nisi tunc temporis in sua quisque parochiali Ecclesia, vel vbi vnica tantum est parochia, nimirum Cathedralis, seu mater Ecclesia, vt est Catanæ, Platiæ, &c. in illa Matrice, vel in ea sacramentali, intra cuius fines degit, communicauerit: accipiat propterea inde schedulam, quæ sit inibi acceptæ eucharistię, veluti sacra tessera, vt cum exquiretur exhibere valeat.

44 E contra verò si quis ad deludendam potiùs animam suam, quam Parochum, quod absit, in Paschate, sciens, & volens sacriligè, ausuque temerario communicare præsumpserit, sit ipso facto excommunicatus, & alijs poenis iuxtà canonicas sanctiones contra non adimplentes præceptum, subiaceat.

45 Qui verò extra suam propriam Ecclesiam sacramentalem huic præcepto satisfaciendi à nobis, vel à nostro Generali Vicario in Vrbe, per Dięcesim verò à proprio Parocho, vel Vicario facultatem exorauerint, quã non nisi rarò, & ob iustam causam, & personis in ea vniuersitate conspicuis impertiri debet, statim ea de re fidẽ adhibendam curabunt Parocho, vel Vicario, vt in libro huic muneri destinato describantur. Si qui autem sunt, qui Paschali tempore longiùs à Patria peregrinati sunt, post vbi domum suam repetierunt, si prẹsertim homines nec multę fidei sunt, nec conscientia valdè timorati, aut exculti, ab ijs requirat Parochus, vel Vicarius autenticum huius adimpleti prẹcepti testimonium; quod si non proferant, moneat vt intra octiduum sub poena excommunicationis scelera confessione expient, & vires pane super substantiali instaurent, quod si Parochus, aut

Vica-

Vicarius id neglexerit, se à nobis districtè puniendum pro certo habeat.

46 Peregrini, exterique, qui in Vrbe domicilium nõ habent, ad Ecclesiam maiorem remittantur.

47 Si quos huic pręcepto non obtemperasse repererit, intra mensem ad nos referat Parochus, vel Vicarius, quo tempore si fortè illum, qui non communicauit, vltimum obire diem acciderit, inter Ecclesię, seu Coemeterij septa non pręsumat sine nostra litteris data licentia sepelire sub poena vnciarum 20.

48 Laici famuli quicunque regularium monasterijs operã nauant, tametsi in illis habitant, statuto Paschę tẽpore in sua quisque Parochiali Ecclesia eucharistiam sumant, sic etiam si ad mortem eos ęgrotari acciderit à Parochiali viaticum, & extremam vnctionem expectare debent. Secus superior loci in suspensionem à diuinis, & qui ministrat in excommunicationem reseruatam Pontifici ipso facto incurrat. Vt statuitur *in Clem. Religiosi de priuileg.* quod multò magis dicendum est in casu, quo Laicis, vel Clericis quibuscunque, qui famuli non sunt, Viaticum, vel extremam vnctionem ministrarent.

49 Studiosè inquirat Parochus, vel Vicarius quos suę iurisdictionis, seu assignationis ambitus contineat ęgrotos, quorum nulla probabilis affulget spes, forè vt breui communionis pręcepto in Ecclesia satisfaciant, vt paschalibus diebus ad eos ritè priùs confessos panis augustissimus deferatur.

50 Parochi, seu dignioris animarum curatoris interest, vt opportuno condictoque die, carcere detentis, atque sacramentali confessione bene dispositis diuinum epulum eo paschali tempore ad Ecclesię mandatis obtemperandum prębeatur. Quod si neglixerit, non leues nobis poenas dabit.

Ca-

Cap. III.

De Sacra infirmorum Communione.

51 AD hunc vſum inter alios præcipuos ſacrã Euchariſtiam in Eccleſijs diligenter ſeruari decretum eſt, vt ſcilicet ad infirmos, cum opus ſit, deferatur, eaque illorum vires, præſertim ſpirituales roborentur, & immortali veluti viatico ad æternitatis iter immenſum præmuniantur; prȩter quam quod cum ſumma æquitate, & ratione conſtitutum eſt multis in concilijs 1, & vetuſtiſſimo Catholicæ Eccleſiæ more obſeruatum; quapropter vt ea, quæ decet diligentia, religione, atque ſtatis cȩremonijs ſalutaris hæc, & vehemẽter neceſſaria conſuetudo omninò retineatur, omnes, & ſingulos animarum curatores, & Vicarios hortamur, eiſque præcipimus in virtute ſanctæ obedientiæ, vt quãdo mortis periculum eſt euidens, petenti, rectèque (quãtum temporis anguſtiæ patiuntur) diſpoſito miniſtrare quacumque diei, vel noctis hora properent. Vbi verò ea non adurgentur neceſſitate ſanctiſſimum viaticum ijs matutinis horis, & nonniſi ex medici, & Vicarij, quorũ conſcientiam ſummoperè oneramus, ordinatione ſcriptis exarata afferri debet; cæteris verò infirmis, & extra tempus Paſchale, de quo ſupra diximus, qui ex ſua, & quidem maximè commendabili deuotione, diuina refici dape expoſcũt, id tantum ex noſtra, vel Vicarij loci facultate, & Sacerdotibus faciliùs, quam laicis, debita prȩparatione expiatis, quandoque concedendum eſt, quin etiam ſi poſt extremam vnctionem ſuperſtes infirmus cõmunionem expetat, non denegetur, modò durante ea-

1 lege conc. Rhem. Lateran. & alios canon. apud Trid. ſeſſ. 13 cap. 6.

dem infirmitate pro viatico non præbeatur sine licentia nostra, vel Generalis Vicarij; sic enim à Sanctis Patribus olim fieri consueuisse traditur. [1]

[1] S. Carol. in e.iiol 5 de Euchar.

52 Vt primum ad eius, cuius interest, notitiam venit efferendam esse ad ægrotos diuinam communionem, nō modo solito maioris campanæ signo, sed etiam tintinnabulo per eiusdem Ecclesiæ viciniam misso, admonendos statim curabit Christi fideles, vt ad associandam sanctissimam Eucharistiam reuerenter, & tempestiuè congregentur; propterea summis ad sydera laudibus extollendum est eorum patrum familias institutum plura, vel saltem vnum cereum domi retinendi, ea tantum causa, vt quandocumque campanæ sonus ad ægrotos ex Ecclesia suæ Parochiæ deferendam esse augustissimam Eucharistiam significet, statim ipsi accurrant, vel legitimè impediti, digniorem consanguineum, aut alium, quem magis expeditum in sua familia hominē iudicauerint, eo lumine ad venerabile sacramentum sociandum mittant.

53 Adsint, qui vmbellam holosericam albam, sine qua non est vnquam efferendum venerabile sacramentū, quaternis minimum suspensam hastilibus gestent, & hi quidem, quoad fieri potest, sacerdotio, vel sacris ordinibus initiati sint, vel Vrbis Proceres; totidem insuper parentur laternæ, quæ aduersus ventorum, imbriumque iniurias colluceant; cerea adiungantur fanalia, seu accensa intortitia quotquot Ecclesiæ vires patiuntur, itaut numerum expleant saltem octauum, atque continuus per vias tintinnabuli sonus populum moneat, vt in genua prouolutus transeuntem verum cœli, terrarumque orbis dominatorem, latriæ cultu adoret, summaque modestia, & reuerentia comitetur.

54 Sacramentum ipse Porochus, aut Ecclesiæ sacramen-

mentalis prefectus, suæ dignitatis ornamentis, si ea præfulget, vel superpelliceo indutus, & stola, alboque velamine serico humeris superposito, quandoque etiam potest pluuiali superuestiri, deferat; nec vllus Sacerdos, qui confitentibus peccata aures admouendi facultatem non habet, subrogetur; alias vterque prima vice vnius aurei solutione mulctabitur; secunda, Episcopi arbitratu pœnas dabit grauiores. Inter eundum Sacerdos sacramentum gestans cum superpelliceo bene mundo vestitis ministris, qui duobus pauciores esse non debent, alternatim, & deuotè psalmos pœnitentiales, aliaque laudũ, & gratiarum actionum cantica, precesque effundant, vbi verò pro Ecclesiæ, vel oppidi tenuitate, nec bini haberi ministri queunt, at certè vnicus non desideretur.

55 Quicumque sacramento per vias delato obuiam fiet, pro Christianæ religionis cultu domum vsque eius infirmi, inde ad Ecclesiam pia veneratione prosequi, & comitari omninò studeat, nisi necessitate, causaue vrgẽti vehementer impediatur, & equo, vel curru, si insidet, descendat illicò, humi flexis genibus tamdiù in adoratione permaneat, quoad sacramentum transierit.

56 In pixide, quæ semper albo sit velata peplo, non plures deferendæ sunt particulæ, nec tamen ita paucæ, vt communicatis ægrotis nulla supersit, atque adeo in reditu inanis fiat à populis adoratio. Verumtamen cum ad locum aliquem longè ab Ecclesia remotum est eundũ (qui sanè extra communem habitationem, & in siluis, seu vineis esse non debet) congruentiùs esse iudicamus 1 totidem deferri particulas quot erunt infirmi diuina dape pascendi, si enim tunc fragmenta superfuisse aduertat Presbyter, infirmo antequam ablutionem deglutiat, sumenda curabit, eoque ritè peracto sine super-

1 S. Carol. mediol. 1. decr. 11.

pelliceo ſine lumine, & ſtrepitu tintinnabuli, ſine vllo proceſſionis ordine pixidem ipſe vacuam, & benè purificatam ſecretò ferens ad Eccleſiam, vel domum regrediatur.

57 Ad famoſos ſceleribus homines, atque ad publicas meretrices, niſi reſipuiſſe teſtentur viri timoratæ conſcientię, ſacrum non deferatur conuiuium, & quidem rogamus, obſecramuſque omnes in viſceribus Ieſu Chriſti, vt ſtatim ac eiuſmodi in mortis periculo conſtitutos cōpererint, nos, vel noſtrum Vicarium Generalem, aut foraneum, ſed in primis proprium Curatum certiores reddant, vt pro ſua quiſque animarum cura, quę in ijs caſibus debet eſſe perquam diligentiſſima, eius animę ſaluti proſpiciat; hoc autem tempore ſi quis ad eas infirmas meretrices ſine iuſta, & rationabili cauſa acceſſerit, pœnis carceris pecuniarias quoque addemus ad arbitratum noſtrum.

58 Ægroti domeſticis ſummoperè curandum eſt, vt ędes, in qua ille iacet pro cuiuſque viribus ornetur, pręſertim menſa, vbi corporali ſubſtracto, ſi opus ſit, poſſit pauliſper ſacratus cibus reponi, ibique crux, & duę ſaltem ſint ardentes faces, vas vitreum cum aqua ad Sacerdotis manus purificandas, aptum pręparetur. Atque dū propriùs pręexcelſum ſacramentum accedere ſentiunt, quotquot ex ęgri familia, & familiaritate poſſunt cum cereis aliqui ab ipſa Eccleſia illud comitentur, & ad eādem reducant, alij verò ad domus ianuam obuiàm prodeant.

59 Quod ſi pręditta infirmorum domeſtici pręſtare non valeant, parentur à Societatis Sanctiſſimi Sacramēti ſodalibus; vbi verò ea inſtituta non dum eſt, Curati hęc omnia pręparent, & exequantur ſine vlla prorſus

aua-

auaritię ſuſpicione; interim quamprimum in qualibet ſacramentali Eccleſia eam ſodalitatem inſtituẽdam, cuius præcipuum munus eſt hęc parandi, atque ſacram ſynaxim, cum ad ægrotos defertur deuotè, & accenſis facibus aſſociandi curent.

60 Diſtinctè, dilucidèque Rituale Romanum docet quid Sacerdoti ipſi in ægroti domus ingreſſu obſeruandum ſit, quomodo pax habitantibus in ea præcãda, quomodo benedicta adſtantes aſpergendi ſunt vnda, quæque orationes recitandę; idcirco ijs repetendis nõ hic immorabimur; monemus tamen omnes curatos, vt in illis ſeduli ſint, & maximè religioſi, omneſque pulchrè calleant Ritualis prædicti cæremonias.

61 Cæleſte hoc viaticum, quantum fieri poteſt, ieiunis præbendum eſt, nunquam tamen denegandum eis, qui cibum, aut medicamentum paulò antè ſumpſerunt, cum medicus periculum pręuidens id ad aliud tempus protrahendum minimè iudicat, in his, & ſimilibus caſibus Parochorum prudentia ſemper eluceat, ad quam etiam ſpectabit, quibuſnam pueris in periculo mortis conſtitutis ſacrum viaticum exhibendum eſt, decidere: & ſanè illud ijs, qui vſu rationis fruuntur, aut aliàs capaces teſtimonio virorum prudentum exiſtimantur, eſt porrigendum, vt diximus: quod etiam de extremæ vnctionis ſacramento affirmabimus.

62 Ad ægrotum, qui ex nauſea, vomitu, interruptæ tuſſis, vel alio oris, aut gulæ impedimento, aut irreuerentiæ periculo, verè non eſt Angelico reficiendus cibo, ſed tanntummodò exoptat eum adorare, & benedici, nullo modo deferendus eſt, quod ſi id præuideri nequaquam potuit, vbi Parochus infirmum ita malè affectum offendat, vt ritè Euchariſtia miniſtrari nequeat, tunc col-

loca-

locata pixide super corporale in mensa eo nomine apparata paululũ moretur, dum vtroque flexo poplite vna cũ cæteris, qui adsunt, ac potissimum cum ægroto ipso sanctè orent, postea verò recessurus, Eucharistia pixide inclusa, eidem benedicat, aut vehementer efflagitanti sacram hostiam tantum adorandam ostendat, vt veneretur, & vltima verba faciat; tangere autem, aut particulæ oscula figere minimè permittat.

63 Perfunctus eo munere Sacerdos, vbi ad Ecclesiam redierit, pixide super altare reposita quas consequuti sint indulgentias in sacra Eucharistia comitanda fidelibus denunciet, & perquam paucis, sed ardentibus verbis eos cohortetur, vt in id pietatis summę officium totis viribus incumbant; recitata oratione de Sanctissimo, benedictionem cum Pixide impertiatur, & dimittat.

64 Neminem ignorare arbitramur perdiuitem indulgentiarum thesaurum à S Sede Apostolica concessu necesse ijs omnibus, qui Sanctissimum hoc Sacramentum ad ægros delatum piè, religiosèque comitantur; vnde etiam, atque etiam Christi fideles hortamur, obtestamurque per viscera misericordiæ Dei nostri, vt audito ad id campanæ sono, posthabita omni alia cura, ad Ecclesiam conueniant, quo sacerdoti ad ęgrotantes Eucharistiam deferenti se comites adiungant; quod in primis ad eos spectat, qui sodalitati ad venerandum Christi Corpus associandum institutæ nomen dedere; si verò hæc alicubi non dum extat, vt quamprimum instituatur Vicarius foraneus conatum omnem intendat, indulgẽtiasque ei concessas promulget [1].

65 Si casus accidat, quo ęger post sũptũ cœleste viaticũ alios dies, in vita eadẽ tamen infirmitate perduret, & cõmunicãdi desiderio flagret; post septẽ; si verò periculũ vr-

[1] Vide S. Carol. med. 3. pag. 517. & in Theat. vit humanæ ve. Euchar. f 456. col. 2.

urgeat post tres dies poterit nõ quidē per modū viatici, nisi expertis medici, aut prudentū arbitrorū iudicio alia à prima laboraret ęgritudine, communicare; quod tamen absque consilio, & approbatione confessarij, & medici non facilè concedatur.

Cap IV.

Quę seruandę sunt cum exponitur Eucharistia, prasertim in quadraginta (vt vocant) Horarum oratione.

66 PIè, & religiosè admodum in Dei Ecclesiam inductum fuisse hunc morem concilia declarant, & experientia ipsa testatur, vt scilicet admirabile sacramentum inter argenteę sphęrę cristalla elucens in altari cuilibet adorandum, tum ad populorum excitandam deuotionem, cum ad communi oratione calamitatem aliquam deprecandam exponeretur. Quamobrem vt id, si non qua debet, at certè qua potest nostra tenuitas deuotione, & cultu prębet, eniti debemus.

67 Ac primum quidem pręmonendi sunt omnes nostrarum Ecclesiarum rectores; licèt ad supra memoratos fines ęquissimum sit certis quibusdam diebus Augustissimam synaxim in conspectum dare fidelium populorū, nullo tamen pretextu eis hoc licere absque nostra licentia, exceptis tamē illis Ecclesijs, in quibus exponitur ad oratinem continuam quadraginta horarum in rollo designatis; secùs Ecclesia interdicta, & superior ad nostrū libitum suspensus esto.

68 Sacellū, & altare, in quo publicè sacra proponitur hostia sit decenter ornatum, & nonnisi per sex circiter palmos super altare exponatur sub decenti vmbella, seu bal-

baldachino; amotis omninò instrumentis, seu rotis, & similibus super quibus sacram sinaxim ascendere, & descendere coram populo non sine periculo faciunt, quod expressè prohibemus,

69 Nulla pictura, vel simulacrum, aulęa, vestesque prophanę in eo admittantur. In altari sex saltem cerei ardeant, & lampades suspensę colluceant. Duo, vel saltem vnus, sed diligens, accuratusque clericus mundo indutus superpelliceo ad altare iugiter assistat, vt cerea fanalia, lucernasque ardentes curet; importuna conuenientium colloquia, & si quod aliud eo sacro loco, temporique videat minus conueniens prohibeat, atque remoueat. Pręexcelsi, & venerabilis Sacramenti sphœra, ita erit constituenda, vt ad illam reponendam, remouẽdamque necessè non sit in sacra ara pedes sacerdotem ponere, vestigiaque imprimere.

70 Extet semper in Templo, quo supersubstantialis exponitur cibus ad illum nocte, certisque diei horis custodiendum ciborium claue obfirmatum, quæ penes cappellanum asseruetur; Cuius intererit ne vnquam, dũ est in altari publicè constituta Eucharistia, desint orãtes; quod facilè assequetur, si tantummodò à tertia vsque ad prandij horam, & post vesperas ad vigesimam tertiam exponat; noctu verò nullo prorsus casu sine nostra licẽtia id permittant Vicarij, aliàs & ipsi, & qui tẽplis prę sident pœnas iuxtà nostrum arbitratum persoluent.

71 Singulis quintis anni ferijs ad populorum deuotionem augendam, atque ob tã ineffabile beneficiũ gratos animos testandos congruum visum est permittere cuilibet sacramentali Ecclesię sacrũ de Sanctissimo hoc Sacramento decantare, illudque iuxtà formam à Romano Missali pręscriptam in conspectum darè; meminisse

tamen

tamen oportet si eo die de festo duplici, & sollemni recitatur officium, de eodem & missam celebrandam esse; adhibita tamen huius sacramenti commemoratione; quod si, re diuina peracta, supplicationem instituendi vsus peruetustus inualuit; tantum intra templi septa illam ordinari concedimus, & quamcumque à nostris prædecessoribus, siue à Vicarijs Generalibus datam facultatē; vt ijsdem diebus extra templum circumduci queat sacra sinaxis, præsentis constitutionis vi abolitam esse declaramus.

71 Regulares quid in proprijs Ecclesijs circa expositionem sanctissimæ Eucharistiæ facere possint, docentur à decisione sacræ congregationis ritus, 1 quā omninò obseruari præcipimus sub mulcta interdicti Ecclesiæ, & superiorum suspensionis, nimirum ne sine speciali sedis Apostolicæ priuilegio, quod nobis ostendere teneantur, illam exponant absque causa, quam approbare ad nos spectat, & quidem illa publica esse deberet, non verò priuata. Etenim pro causa priuata non debet nisi in pixide velata ab ostioso tabernaculi, vel super altare, aliquot ardentibus cereis, atque lampadibus, exhiberi adoranda, rogandaque; quare superiores omnes regularium iubemus intra mēsem ab huius Synodi publicatione nobis demonstrare, quibus temporibus in eorum Ecclesijs sanctissimam sinaxim in populorum conspectu dare hactenus consueuerunt, velintque in posterum, vt nos causas recognoscamus, & facultatem litteris obsignatā impertiamur; qui negligentes fuerint annuam suspensionem incurrant à diuinis.

1 edita 19. Maij 1614. & 26. Febr. 1628.

73 Tum in Vrbe, tum in quampluriniis nostræ Diœcesis locis orationem quadraginta horarum, vt vocāt, coram Sanctissima Eucharistia institutam esse non sine in-

M gen-

genti animi voluptate reperimus, vt autem ea non modo retineatur, sed vt maiori in dies pietatis, & reuerentiæ incremento adaugeatur, cæteræque omnes vniuersitates imitentur, vehementer expetimus; statuimus tamen ne in vlla vnquam Ecclesia hæc oratio peragatur, quæ in indice, seu rollo ad id dudum præscripto, & obseruato non sit recensita, nec aliqua prorsus dierum commutatio in eo admittatur rollo; nam additio, vel diminutio nobis, aut nostro Vicario Gener. incõsultis ne fiat; si contrarium quis ausus fuerit, decem vnciarum solutione punietur. Delubra verò, quæ ad hunc finem reponi possunt in Indice sint tantum Cathedralis, & cuiuslibet alterius Parochialis, seu Sacramẽtalis Ecclesia, vel sint Tẽpla regulariũ tam virorũ, quam mulierum, quæ vrbibus, aut oppidis, vel in eorum pomærijs sita sunt, nec non Confraternitatum oratoria, in quibus intereſt populorum numerus; quod si accidat has Ecclesias minitari ruinam, vel æris pœnuria grauari, ita vt ad statos soles Eucharistiam in publicum exhibere pro dignitate non valeãt; sic etiã si aliqua sit ob situs asperitatem, vel loci distantiam, vt illic nec mediocrem populorum numerum interesse aliàs potuisse compertum sit, tunc ad Vicarium spectare volumus, quænam Ecclesię illarum vices supplere debeant, decernere.

74 In Ecclesijs Parochialibus, seu sacramentalibus duo semper ante expositi sacramenti altare superpelliceo induti clerici orantes assistant, eorumque orationis hora expleta, alij subinde duo succedant ad tintinnabuli sonum, & sic de alijs, qui eius Ecclesiæ famulatui adscripti sũt, siue in dignitate sint cõstituti, siue Sacerdotes, aut sacris, vel minoribus ordinibus, etiam ij, qui tantũ prima tonsura initiati sunt, idcircò, eorum nominum

ta-

tabella in sacristia affigatur cum præscripta hora, & vt tempori prestò sint, atque cum ea, qua par est pietate, & veneratione orent, Ecclesiæ Rector sedulo curabit: ita pariter vbi in sacris ædibus confraternitatis alicuius Venerabilis exponetur hostia, Cappellanus, & illius superior, vt singulis horis duo ex illa saccis induti ante altare iugitèr orantes assistant.

75 Ante ianuam, quæ expositam è fronte angelorũ mensam respicit, pannus, vel storea, aut quid simile apponatur, vt transeuntium irreuerentem prospectum impediat; secus Præsbyter, qui exposuit ad quatuor menses à diuinis suspendatur; singulis diebus, at certè orationis vltimo die concio, vel ex altari, vel pro suggestu habenda est, quæ graui sermone populi animos ad debitũ Sanctissimo Sacramento cultum accendat; quo autem tempore illa habetur, nisi aliud ratio suaserit, candido, sericoque velo sacrosancta Eucharistia contegatur.

76 Quoad loci, temporisque dabunt angustiæ, quo altari venerabile expositum est sacramentum missæ non celebrentur etiam ab eo, qui aliàs in illa tenebatur Sanctissimum Christi Corpus, & sanguinem immolare, dispensamus enim, vt ob eam tantum causam, tunc in alio, eiusdem tamen Ecclesiæ altari sacrosanctã hostiam Deo immolari liceat.

77 Capite omnes detecto, poplite flexo, & deuoto corporis situ expositum sacramentum reuereantur: ideoque volumus omnia scamna, altasque sedes ab Ecclesia, dum quadraginta horarum oratio peragitur, remoueri.

78 In quauis Parochiali Ecclesia per integram festi Corporis Christi octauam, tam in missa, quam in horis Canonicis Panis angelicus ex ara maiori, aut decenter alio ornato sacello adorandus exhibeatur, ijs omnibus

seruatis, quæ nos supra, atque cæteris, quos distinctiùs ceremoniale ritus commendat, & mandat: quod nonnullos maiori temeritate, quam deuotione fecisse audiuimus, omninò in posterum prohibitum esse volentes, statuimus sub pœnis nostro arbitratu à nemine sanctissimã Eucharistiam ante Templi ianuas, vel alium in locum ad procellosos imbres, fulgura, & quaslibet sedandas tempestates posse deferri. Non improbamus tamen si tunc temporis ad eum finem tabernaculum, vbi venerabilis asseruatur panis, patefaciat Parochus, vel Ecclesiæ superior, tumquè in eius conspectu litanias, aliasque religiosas preces eius rei causa institutas piè, sanctèque pronunciet.

79 Ab ea laudabili consuetudine, & maiorum instituto nostras Vrbes recedere nolumus, quo sancta diuinę passionis hebdomada in Principe templo post Dominicæ Palmarum vesperas ad feriam quartam ante prandium singulis horis sodalitia, & cõfraternitates suis quęque induta saccis vicissim ad expositũ venerabile Sacramentum adorandum, atque ad acerbissimam nostri sospitatioris cruciatuum memoriam recolendam accedũt; quapropter sermone ad omnium animos excitandos, inflammandosque peracto vnaquęque hominum societas ad has quadraginta horarum supplicationes summa deuotione habendas se disponant, & in Cathedrali quidẽ nos primam cum nostris Canonicis horam occupabimus, ponè optimatum, ac deinceps aliorum confraternitates, vt hactenùs obseruatum est; in reliquis verò Diœcesis nostræ Ciuitatibus, oppidisque eadem, quoad fieri poterit, methodus seruetur, vt scilicet primo loco Clerus, secundo illustriorum personarum, alia subinde iuxtà fundationis cuiusque antiquitatem societates adueniant.

Ca-

Cap. VI.

De Sepulchro Christi Domini.

80 VNus idemque dies est, nempe maioris hebdomadæ feria quinta; qua supremæ Christi Cœnæ commemorationem recolimus, & immortali gentis humanæ liberatori parentamus; propterea suis viribus quæque Ecclesia Sacramentalis machinam luminibus internitentem struat, adornetque, in quo concinnè veluti in sepulchro augustissima recondatur Eucharistia; eaque in sequenti Parasceue Sacerdos communicet Duodecim saltem ceræ faces, totidemque ex oleo lichni iugiter ardeant, curentque Ecclesiæ custodes vt illud flebile tempus magno transigatur silentio, & reuerentia: post secundam noctis horam ad sepulchrum inuisendum alicui ne pateat aditus; secus Vicario, seu Parocho, qui id permittet hæc transgressio sex stabit vnceis.

Cap. VII.

De Sacra Eucharistia Processionibus.

81 VT Sanctissimum morem inductum approbamus, & præsenti decreto roboramus, finita scilicet quadraginta horarum oratione reuerēter, & honorificè in processione sacramentum Eucharisticum circumferendi, ità illud ea occasione per remotiores ab Ecclesia vias, & loca publica, per quæ hactenus non consueuit circumduci vetamus sub pœna interdicti Ecclesiæ, & alijs nostro nutu ei, qui gestat, infligendis.

De-

82 Declaramus prætera nemini Regularium licere extra clauſtra quacumque occaſione, nobis inſcijs, & nõ approbantibus, Euchariſtiæ Proceſſionem inſtituere; ſæcularibus verò, & Parochianis nec intra eorum templũ ſine noſtra facultate permittatur; contrarium audentes, vt par eſt, punientur; porrò in huiuſmodi proceſſione eæ tantum præces recitandæ ſunt, atque ad vnguem ſeruandæ cœremoniæ, quas Romana Eccleſia, & Rituale præſcribunt.

83 Præcipua inter alias, & ſingulis annis ex perantiquo orthodoxę Eccleſię vſu, & ſacrorum Conciliorum Decretis, pręſertim verò Tridentini 1. Proceſſio ſtatuta eſt ad peculiari quodam, feſtoque die pręexcelſum hoc, & venerabile ſacramentum ſingulari veneratione, & ſolemnitate colendum; quò igitur Sanctiſſimus hic vſus, qua par eſt religione retineatur, Illud in primis ſtatuimus, vt in ea proceſſione nullę Sanctorum Reliquię circumferantur, vt veteris inſtituti, & Eccleſię Romanę matris cõſuetudinis eſt 2, ſed ad Sanctiſſimi Chriſti Corpus ſolemni pompa, & celebritate venerandum omniũ cura, totiuſque Vrbis ſtudium vnicè intendatur.

1 ſeſſ. 13. c. 5

2 S Carol. med. 4. pag. 511.

84 Sacramentum pellucida criſtallo incluſum ab ipſo Epiſcopo in Vrbe ſi adeſt, & legitimè non ſit impeditus, aut ab eo, qui abſente Epiſcopo, ſolet; alibi verò à Principaliori Parocho, vt conſuetum eſt, manibus deuotè, & reuerenter geſtetur; qui vmbellę haſtilia ſuſtollẽt ſine chirothecis, quod alijs etiam caſibus, quibus ſacra Euchariſtia circumfertur, erit obſeruandum.

85 Omnes confraternitates huic Proceſſioni ſuis diſtinctę inſignibus, quotquot etiam Clericalem tonſurã, vel habitum habent, atque regulares omnes, qui de iure, & more tenentur, eoque inter ſe ordine hactenus cõ-

ſue-

fueto intereſſe debent, ſecus grauiſſimis eorum ſuperiores pœnis ſubiacebunt; quod ſi de loci prçcedentia inter aliquos regularium ordines, ſeu Confraternitates, aut clericos orta fuerit contentio, tunc ob bonum pacis, ne puſilli ſcandalizentur, atque tàm feſtiuá ſolemnitas, & religioſiſſima ſupplicatio vanis contentionibus perturbetur, faciles acquieſcant; nullum enim ob id alterutri parti prçiudicium generatum eſſe declaramus; noſtram poſtea magnam curiam adeant, rationeſque proponãt, vt perſpectis omnibus in Domino litem dirimamus, & quçſtionem perpetuò terminemus; ſi quis minus obtemperans offendetur; ſuę pertinacię pœnas dabit carcere obſtrictus ad noſtrum beneplacitum. Iam verò Regulares primum, deinde Clerus procedant detecto capite, ardentes cereos geſtantes, ſolitoſque pſalmos, & hymnos concinentes; Clerus prçſertim vt debito ordine, cõpoſitione, & ſilentio, ſuis quiſque Eccleſiaſticis inſignibus, vt moris eſt, ornatus incedat, Vicarius curet ſolertèr.

86 Nemini ab Eccleſia, in qua ſupplicatio terminatur, niſi ea abſoluta, & ſacra Euchariſtia repoſita, recedere liceat ſine Vicarij facultate; qui ſecus egerit, duos ſoluet aureos.

87 Quiſque fidelium, prçſertim Proceres, & Regulares, quorum ante domos tranſibit proceſſio, omni, qua poterunt, induſtria ſuas ędes ornare ſtudeant; viarum puluerem opportuna ocatione cõprimant, eas ab omni ſorde expurgent; folijs, & floribus humum ſpargant; periſtromatibus, aut ſericis pannis parietes conueſtiant; picturis honeſtis diſtinguant, luminibus feneſtras illuſtrent, & qui poterunt regulares, & Parochi omnino ad Sanctiſſimam Euchariſtiam aliquantiſper reponendam alta-

altare erigere, & omni, quo poterunt, ornamento condecorare debent.

88 Cõsuetudinem laudabiliter introductam ab Eminentissimo Cardinali Astalli felic. mem. Prędecessore nostro, omninò retineri mandamus, nimirum vt in Vrbe per octauam Sanctissimi Corporis Christi singulę Sacramentales Ecclesię solemni pompa, & viarum proprię Parochię ornatu maiori quo potest, Sacrosancta Eucharistia circumgestetur suo cuique Ecclesię assignato die; imò vt eumdem morem omnes aliæ Diœcesis Ecclesię sacramentales imitentur vehementer exoptamus.

89 Omnes, qui eiusmodi Processioni, vel alteri, quę per octauam fieri consueuit pręsentes fuerint, quadraginta dierum Indulgentiam impertimur.

Cap. VIII.

De Sacrosancto Sacrificio Missæ.

90 NEmini dubium esse potest id, per quod principaliter Deum fideles viatores reuerentur, & colunt, esse Augustissimum Missæ sacrificium; quamobrẽ hic de reuerentia debita Deo, & Sacramentis, præsertim Eucharistię decreta præscripturi, de ipso sacrosancto sacrificio dicere debemus, quod quanto Religionis cultu, ac veneratione tractandum sit Sacerdotes facilè existimare poterunt, ex eo quod, vt affirmat Triden. 1 nullum aliud opus adeò sanctum, ac diuinum à Christi fidelibus in terris peragi potest, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo viuifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari quotidie per Sacerdotes immolatur, quod si maledictus in sacris litteris 2 is nominatur,

1 sess. 22. decreto de obser. & vitãdis in sacr. missæ.

2 Hier. 48. lege c. custos de off. cust.

tur, qui opus Dei facit negligenter; excogitent quæso, & assidua, atque tremebunda secum ipsi ponderatione perpendant, quam maledictionem subibit ille, qui hoc inter opera Dei hominibus tractanda sanctissimum neglexerit; satis igitur apparet omnem operam, & diligentiam in eo ponendam esse, vt quanta maxima fieri potest interna cordis munditie, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis specie peragatur.

91 Vt autem luculentiùs, & vno veluti prospectu Præsbyteri hic habeant quidquid de obseruandis, & euitandis in celebratione missæ, aut sacra concilia, & Canones, aut Bullæ Pontificiæ, & constitutiones Synodales nostræ, & prædecessorum sanctè, inuiolabiliterquè decernunt, per subsequentes paragraphos distinguemus.

De eo, qui nouam Missam celebraturus est.

92 Nemo Sacerdotio initiatus ad primam hostiam immolandam accedat sine nostra speciali, scriptisque cõsignata facultate, quam certò non exorabit, nisi prius circa cæremonias, & rubricas à Magistro nostro cæremoniarum, si in Vrbe fuerit, si verò in reliqua Diœcesi, ab eo, quem Vicarius loci designauerit, cuius consciẽtiam quo ad hoc etiam, atque etiam oneramus, fuerit examinatus, & approbatus; nec Vicarius loci sine huiusmodi litteris illum sacrificare quouis prætextu permittet; quod si inobedientes fuerint, ille ab officio, Sacerdos verò recens ab altari tandiù suspensi manebunt, quãdiù meritas pœnas pro tanta inobseruantia datas esse iudicauerimus.

93 Sciat præterea, ne superstitionis locus aliquis detur, districtè omnibus Præsbyteris inhibitum esse, prout

nos etiam præsenti edicto ijsdem cauemus: sub pœna suspensionis ipso facto incurrenda, ne alijs quam debitis horis celebrent, neue ritus alios, aut alias cæremonias, & preces in missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili vsu receptæ sunt, quas in Missali Romano Clementis VIII. primum, ac denouo Vrbani VIII. auctoritate recognito, ac reformato ad amussim præscriptas inuenient.

94 Et si pium, & laudabile est primum hunc initiorũ diem solemniori ritu, & apparatu celebrari, nullo tamẽ pacto ob id sumptuosa conuiuia, etiam in priuatis ædibus, neque chorças, vanasque cantilenas, aliosque abusus permittere possumus, quos vel sacrilega præsbyterorum auaritia, vel populi temeritas in nouarum missarum solemnitates inuexit; idcirco si prædictorum aliquid resciuerimus in aliqua Ecclesia factum, & ipsam interdicemus, & Sacerdotem; si verò domi priuatæ, ad duarum vnciarum pœnam Sacerdotem, & carcerum pro nostro libito damnabimus. Quem cum ingenti animi mœrore audiuimus abusum introductũ esse, vt in missis nouellis, vt vocant, publicas quasdam exactiones, seu potiùs extorsiones eleemosynarum aliquibus in locis nostræ Diœcesis, Ecclesiam circumeundo fieri, aut quod peiùs est, ipsas incolarum domos, præsenti edicto pœnitùs prohibitum esse volumus, sub pœna excommunicationis; poterit 1 tamen celebrans in medio altaris, ad populum conuersus post offertorium, vel peracto iam sacrificio, stans, vel sedens manipulum, vel sanctam Imaginem deosculandam populo præbere, & oblationes spontè factas suscipere; patenam autem, aut venerandas reliquias, vel manus tunc nemini deosculandas tradat.

1 S. Carol. c.32. & sacra Congr. Conc. in sess. 22. c. 1.

95 Sacris vestibus in priuatis domibus extra Ecclesiã

mi-

minimè induatur, nec sub vmbella recipiatur sub pœna suspensionis, & alijs ad nostrum beneplacitum.

96 Ne quis frustrà ad tantum officium deputatus esse in Ecclesia Dei videatur, præcipimus, vt quilibet Sacerdos intra annum à die suæ inaugurationis sacerdotalis rem diuinam faciat, aliàs grauitèr à Nobis punietur.

De requisitis in Altari ad hoc diuinum munus ritè obeundum.

97 Sacrosancta hostia non imoletur, nisi in altari, ex proprij Ordinarij licentia, vel recognitione, & approbatione erecto, scilicet in Ecclesijs, aut priuatis oratorijs, atque in eo consecratus lapis, quem *Altaretto* vulgò vocant, cum Reliquijs Sanctorum esse omninò debet, adeò integer, vt arbitrio prudentum existimetur priorē non amisisse consecrationem; aliàs ab hac veneranda functione, tanquam ei pœnitùs inutilis remoueatur. Sit hoc sacrum altare longitudinis, & latitudinis ad minimū vnius palmi cum dimidio, vt suprà illud commodè sacer calix cum hostia deponi, & tractari queat.

98 Sitque altare tribus lineis ornatus tobalijs, quibus omninò sacratū cooperiatur marmor, in medio è Cruce pendentis nostri Seruatoris Imago collocetur. In singulis Altaribus, quibus Deo frequenter eo die litandum est, sint suæ ampullæ vitreæ cum sudariolo ad manus Sacerdotis tergendas, campanula, cerei, & tabella verborum secretorum, quas cartas gloriæ dicunt; alioquin Sacerdos è sacristia ad sacrificandum ne prodeat.

99 Vestes sacrificantis, Calix, patena, Corporale, & mappæ omnes, & strophiola sint munda, & nitida, atque iuxta Sanctæ Romanæ Ecclesiæ morem, forma-

que; Purificatoria vndequaque palmo angustiora ne sunto: pallæ ne ſtrictiores ſeſquipalmo, & ex qua parte Calicem tangunt, ſint lineæ amylo linitę, perpolitæ, & leuigatæ.

100 A principio ad finem vſque Miſſæ, duæ minimũ candelæ cereæ in altari ardeant, ſed caueant ne certus earum numerus ſuperſtitioſè neceſſarius in aliqua occaſione à quoquam, vt audiuimus, exiſtimetur; cum ventum eſt ad primum memento, cereus accendatur poſt Sacerdotem; qui, quantum fieri poteſt, à miniſtro ne teneatur, ſed candelabro, quod propterea in quolibet altari volumus conſtitui, affigatur, & tandiù luceat donec conſumptum ſit ſacrificium: in eleuatione Euchariſtiæ ſignum adorandi per campanulam modeſtè detur.

101 Ad Epiſcopalis dignitatis obſeruantiam, mãdamus, qua in ara Epiſcopus rem diuinam facit, ne eodẽ die Sacerdos alius celebrare præſumat, niſi ex eiuſdem Epiſcopi conſenſu, nec item alius in eadem Eccleſia ad miſſam celebrandam exeat, dum ille, vel ſollemni pompa, vel priuatim ſacrificat, niſi fortè aliqua de cauſa ipſe permiſerit 1.

1 cap. fin. de conſ. d. 2.

102 In ædium priuatarum altaribus abſque ſanctę ſedis Apoſtolicæ facultate nemo audeat ſacrificare, nec diebus illis ſollemnioribus, qui in huiuſmodi Bullis ex declaratione ſacrę Congregationis Rituum excipiuntur, nimirum diebus Paſchatis reſurrectionis, Pentecoſtes, Natiuitatis Domini, Epiphaniæ, Annunciationis, & Aſſumptionis Beatiſſimæ Virginis; Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, & prima Nouembris in feſtiuitate omnium Sanctorum, nec non noſtræ Tutelaris Sponſæ, & Ciuis Catanenſis Virginis, & Martyris Diuæ Agathę.

103 Curati omnes, & Eccleſiarum Rectores omnem

impen-

impendant conatum, vt quæ tanto sacrificio opus sunt, nitida sint, ac munda; Calices argentei, vestes, panni linei, purificatoria, Corporalia, mappæ, cæteraque ornamenta, item vt indumenta non sint lacera, sed integra, & concinnè composita, eiusque coloris, vt etiam altarium pallia, quem sollemnitatum, ac temporum ratio postulabit.

104 Exponatur propterea in Sacristia tabella, quę missas, earumque colores iuxtà dierum varietatem, atque etiam aliam, quę celebrandi ordinem Sacerdotibus pręscribat. Conseruandum Ecclesię institutum sanè iubemus ne vestimento aliquo sacris officijs, & ministerijs deputato quisquam Pręsbyter se induat, nisi prius ab Episcopo, vel ab eo qui auctoritate hac benedicendi pollet, fuerit benedictum, vel sacratum.

105 Spatio saltem vnius quadrantis horę antequam Sacerdos celebrat à quouis tabacci genere abstineat; sic etiam in choro, sub poena vnius aurei.

106 Sacra, quę de Rosario, de Carmelo, de ęterno Patre, de quindecim auxiliatoribus, vel de Sancto Gregorio nuncupantur, à nemine in posterum celebrentur.

107 Prohibemus etiam ne vlli, quamuis sit dignitate conspicuus, Euangeliorum liber exosculandus porrigatur; id enim Episcopis, & Pręlatis Superioribus, atque ei, qui solemniter sacrificat ex rubricis conuenit, & conceditur; inobediens seuerè punietur.

Quæ obseruare debet Sacerdos, eiusque minister.

108 Præter illam maximam cordis munditiem, animique deuotionem, de qua supra innuimus, vt dignè, & cum

cum vberrimo sui, proximorumque fructu rem diuinam faciat Sacerdos in primis prestare debet diligentem sue conscientie discussionem, & maculas, si quas deprehenderit, sacramentalis pœnitentie lauacro detergere, quod bis, vel ter in hebdomada; licet nullius grauis sceleris reum se esse cognoscat, vt exequatur ad vberem gratiam recipiendam, & tanto muneri munditiem seruandam, & ad aliorum exemplum hortamur, atque enixè obsecramus.

109 Aduertant tamen vt id prestent antequam sacris vestibus induantur; vnde prohibemus sub pœna tarenorum duodecim Confessarijs omnibus ne horum Sacerdotum sacris indutorum confessiones excipiant, nisi in casu, quo ille alicuius peccati in paulò ante prehabita confessione obliti memor esset, quod si rarus casus occurret, vt conscio peccati mortalis celebraturo copia Confessarij non suppetat, conteratur, & sacro absoluto, quamprimum poterit, confiteatur.

110 Deinde, nisi tamen paulò ante fecerit, preces, psalmos, & orationes, vt in Rubricis Missalis extant, pro opportunitate deuotè recitet. Quod vt commodiùs fiat, Rectoris Ecclesie illius erit, vt mandamus, in sacrastijs cellulas, seu oratoria ad hunc orandi, atque etiam sacram absolutionem recipiendi vsum concinnare.

111 Licèt his temporibus non graue piaculum reputetur sacerdotis, si non recitato prius saltem matutino sacrificet; tamen ita debere facere hortantur omnes doctores, & religiosorum virorum exempla confirmant.

112 Celebraturus Missam prelegat, & singulas partes ita dispositas teneat, vt in altari sine sua perturbatione, & auditorum tedio, & fortasse etiam scandalo, errare, aut herere non cogatur; lotis manibus calicem cum

hostia

hostia preparet, mox sacerdotalibus ita se induat vestibus, vt ad singulas proprias Ecclesiæ preces ritè, deuotèque proferat, nec se vestire aggrediatur, nisi ministrũ adiuuantem se coram habeat; neque finito sacro se solus spoliet, sed ab eodem adiutus; sic indutus per sacristiam ne diuagetur, neque cum alijs colloquatur; si quid illicò occurret necessariò dicendum, fiat perpaucis, submissisqe verbis; vbi sacristia desideratur; non in Cornu altaris, sed post altare, vel propè ipsum se induat, eodéque postea loco sacras depositurus vestes expleto sacrificio; alioquin pœnam subeat tarénorum duorum pro singulis vicibus.

113 Certior factus in altari præsto iam esse omnia ad sacrificium requisita, & accensas candelas, se aqua benedicta signans, & dato per campanulam signo dimissis modestè oculis, grauique gressu bireto caput coopertus, neminem salutans ad altare progrediatur recitans miserere; biretum super altare numquam deponat, sed ministro porrigat.

114 In altari ne quempiam præstoletur, aut alicuius gratia missam incohatã interrumpat, vel eius initium repetat; nec in sacramentali Ecclesia cuiusuis personæ gratificandę studio prę̨ter solitum anticipet, aut differat: Inde enim vt plurimum cęteri offenduntur, & mussant.

115 Quę ab auditoribus percipi debẽt distincta, & intelligibili; quę verò secretò, pręsertim Canonis verba secreta, sed quã ipsemet audiat voce, pronunciet, neque tardiùs, aut celeriùs, quam par est. Supra altare subbireto, aut pilleolo, quod copulam vocant, minimè vtatur, etiam ęxtra Canonem, nec annulus digitum ornet, quę omnia multis decretis sacra Rituum Cõgregatio vetauit.

116 Seuerè ętiam prohibemus ijs, qui missis solem-

nio-

nioribus in Diaconi, & Subdiaconi officio, aut magistri cęremoniarum, vel quouis titulo assistunt, dum sacrum peragitur tenere caput coopertum quouis subbireti, seu vt aiunt, copulę genere, quod neque alijs quibuscumque missarum priuatarum ministris liceat, sub poena carceris ad nostrum arbitrium, & vnciarum quatuor.

117 Nemo absque corona, & habitu clericali audeat celebrare, aut cum mustace, vt aiunt, adeò incondito, & exuberante, vt eius pili in calicem intrent, aliàs carceris mulctam ad nostri arbitrium subibit.

118 Nec ante Auroram, aut post meridiem, nisi in casibus à iure permissis sacra conficiat, nec dum in eadē Ecclesia ad populum sermo, vel concio habetur.

119 Diebus Dominicis, vel festiuis de præcepto, aut duplicibus non alia missa dicatur, nisi eiusdem diei; in qualibet verò missa plures tribus, aut ad summum quinque orationes, seu vt vocant collectas, non adhibeat, nec aliqua vtatur oratione, pręter statutas ab Ecclesia.

120 Tridentini Concilij vestigijs inhęrentes pręcipimus Pręsbyteris curam animarum habentibus, nisi impedimentum legitimum habeant, omnibus diebus dominicis, & festis, vel ter minimum in hebdomada diuinam hostiam sacrificent, alijs verò Sacerdotibus semel saltem in hebdomada; quod si neglexerint, debita castigatione non erunt immunes.

121 Cęremonias omnes, quas missę sacrificium exposcit, genuflessiones, capitis inclinationes, ad populum conuersiones, manuum adiunctiones, disiunctiones, extensiones, crucis signum, sanctę hostię eleuationem, tractationem, fractionem, sumptionemque ita aptè, & moderatè peragat, vt in omnibus pietatem, Religionem, grauitatemque pręseferat, nec tempore quo vnam actio-

nem

nem præstat, aliam subinde coniungat.

De eo, qui sacrificanti ministrat.

122 Qui ad missæ inseruiendum deputatur, sciat se Angelorum principale munus obire; vnde animi puritatem, exterioremque modestiam, & diligentiam, quantam potest eximiam, in eo adhibere debet.

123 Is, si facilè haberi potest, sit Clericus in hoc ministerio ritè instructus, talari veste indutus, & superpelliceo, qui in Sacristia Præsbyterum sacris vestibus induat, & præuideat num candelæ, vrceoli, qui vitrei sint, aut argentei, nullo modo stannei, & similia ad sacrificium requisita suis in locis rectè disposita sint, antequam cum Sacerdote ad altare accedat, datoque per campanulam signo, & Missalem librum gestans Sacerdotem graui incessu præeat, atque ad imum aræ gradum sistens à dextris biretum illius accipiat, decenti loco, non tamen super ipsum altare, seruandum.

124 Adstantes propiùs, quam par est, ad altare accedentes, modestè arceat; dum autem rei diuinæ deseruit nullas preces de libro, aut officio quopiam recitet, nec huc, illucque diuagetur, aut caput vertat.

125 Filios autem Præsbyterorum ijs celebrantibus, ne paternæ incontinentiæ testimonium populo sint, ministrare prohibemus 1 sub pœna carceris. 1 Trid. sess. 22. de refor. c. 15.

126 Pauperes per Ecclesiam vagantes, & mendicantes, præsertim missæ tempore ne permittat, sed statim ac viderit, curet mitibus tamen verbis, vt charitas dictat, si velint ad ianuam pro quærendis eleemosynis consistāt, vel abeant 2. 2 Ita cōstit. Pij V. incipit cū primum Kalē. April. 1656.

De Missis sollemnioribus, & earum assistentibus.

127 Inter solemniores missas, quæ in Ecclesia habētur, principem locum tenet illa, in qua Pontificalia exercet, vel cui pro Trono assistit Episcopus; in ea igitur occasione maioris solemnitatis demōstrationes fieri decet; vnde vt hactenus laudabilitèr obseruatum est, & in nouo Cæremoniali disponitur 1, dignitates omnes, & Canonici, Secundarijque Ecclesiæ Cathedralis suis insignibus ornati; insuper cuncti nostri seminarij alumni, cæterique Clerici eiusdem templi seruitio destinati talari habitu, tonsura, & superpelliceis decenter vestiti eumdem Episcopum cappa indutum è camera Palatij ad Ecclesiā Cathedralem, inibi solemniter celebraturum, aut alia Pontificalia exerciturum progredientem præeuntes comitentur, & deducant, atque integrè functioni ea, qua par est, grauitate, & modestia 2 adsistant, & interueniāt, eademque ratione, vt moris est, peracta functione, reducant.

1 lib. 1. c. 15.

2 Trid. sess. 24. c. 12.

128 Quinam verò alias missas solemnes singulis assignatis, & consuetis festiuitatibus, quique assistentes earūdem Epistolam, & Euangelia canere debeant, qui & quot demum cum pluuialibus interesse, tabella, quam in calce decreti de Canonicis subijciemus, enunciabit; atq; hic monemus, vt quantum fieri potest pro earum missarum assistentia, diaconi, & subdiaconi, quorum propriū est, exerceantur; quod si valdè renitentes inuenerint, nos Vicarij, aut Ecclesiæ Rectores commonefaciant, vt dignis in eos animaduertamus poenis.

129 Dum in Ecclesia diebus Dominicis, & festiuis maior

maior missa celebratur, nemo in eadem sacrum faciat, nisi publicatis post Euangelium à Cappellano, Curato, seu ab alio per eum deputato, denunciationibus matrimonialibus, & alijs, quæ publicari oportuerit; cum verò in eadem missa Sanctissimum Christi Corpus eleuatur, detur campanæ maioris signum, quod Sanctus dici consueuit, vt absentes quoque mente ad Deum conuersi genuflectentes, quadraginta dierum indulgentiam, quam eis ob id concedimus, consequantur.

De Missis votiuis, & Defunctorum.

130 Extant grauissimæ prohibitiones Sacræ Congregationis Rituum ne huiusmodi missæ diebus, quibus celebratur officium dupplex alicuius Sancti, neque diebus Dominicis fiant: optimè enim satisque suæ obligationi, atque in defunctos pietati faciet Sacerdos, si sacrificium illud in cuiusuis Sancti honorem dicati pro defunctis offerat.

131 Pro ijs autem, qui minorem eleemosynam dederunt, habeatur collecta in missa, quæ alteri applicatur, vel in memento fiat eorum commemoratio, vel teneantur multæ eleemosynæ paruæ, itaut constituant vnum tarenum, & tunc pro illis simul integrum offeratur sacrificium; ità tamen vt eorum omnium semper defunctorū in eadem Ecclesia, & missis reductis commemoratio 1 fiat, qui pro suarum animarum incolumitate legata ad pios vsus reliquerunt; quod si die statuta à Testatore celebrari nequeunt, vt ipse omninò se velle declarauit, celebrentur prima die sequenti non impedita 2.

1 declarauit sacr. Congr. vt testatur praxis Archiep. Neapol. c. 124. n. 5.

2 S cōg. cit.

De obligatione Missarum celebrandarum, & eleemosyna pro illis acceptanda.

132 Quoniam Diœcesim nuper visitantes experientia didicimus, & piorum fidelium iustę querelę oretenùs confirmarunt, quasdam Ecclesias nouo in dies missarum celebrandarum onere ita opprimi, vt diebus à testatoribus olim pręscriptis, earum celebrationi minimè satisfieri possit: nos piarum dispositionum executores per Sacrum Concilium Tridentinum constituti cupientes vt pię testantium voluntates, quantum potest, executioni mandentur, districtè pręcipimus, vt quilibet Curatus, seu Ecclesiæ cuiuscunque Rector librum apud se habeat, in quo diligenter, distinctèque adnotet beneficia, & pia legata, quę à principio ad hęc vsque tempora illa Ecclesia retinet, & deinceps habitura est, declaretque onera, scilicet dierum, & altarium, quibus facienda sunt sacra ex testatoris prescripto.

133 Item anniuersariorum, officiorum, eleemosynarum, atque aliarum quarumcumque satisfationum, ad quas tam Ecclesia ipsa, seu cappella, tam beneficialis, seu cappellanus simplex prestandas obstringitur.

134 Secundò vt harum omnium distincta nota in tabellis expressa patenti sacristiæ loco omnibus continuè exponatur 1, iuxtà Sacrę Congregationis decretum ex mandato Alexandri Septimi, vt quisque sciat quid sibi, quiduè alteri pręstandum sit, munusque suum, probè exequatur, & alter alteri suggerat.

1 die 15. decemb. 1663.

135 Tertiò ad perpetuã huius cõstitutionis memoriã, & benefactorum Ecclesiarum maiorem securitatem mãdamus eisdem curatis, seu Rectoribus, vt eamdem Ta-

bel-

bellam, seu notam Magistro Notario Vicarij eiusdem loci quisque tradat, qui eam in actis redactam in Archiuio seruabit.

136 Quartò omnibus, & singulis Beneficiarijs, Ecclesiarū Rectoribus, Cappellanis, alijsq; quibuscūque, missarum legata, vel obligationes quomodolibet obtinentibus præcipimus, vt infra quatuor menses à die publicationis huius nostræ Synodi computandos bullas, priuilegia, aliaue instrumenta beneficiorum, legatorum huiusmodi nostro Vicario Generali ostēdant; (si id nō fecerit nuper in Synodo,) quo prædictæ tabellæ, & notæ cōfici queant, quas quidem Magister notarius gratis vbi opus fuerit exhibere teneatur; si quis verò non paruerit meritam inobedientiæ pœnam non diffugiet.

137 Porrò, qui missas aliquas in aliqua Ecclesia, seu cappella celebrare obligati sunt omninò id per se ipsos præstent, vel si legitimè impediti, alteri cuipiam id oneris demandent, qui aliam obligationem pro eodem die non habens, possit fideliter satisfacere secundum testatoris intentionem; ei tamen integram eleemosynam à Testatore taxatam dare debet, nulla eius vel minima parte retenta, sub pœna excōmunicationis latæ sententiæ, aliarumque pœnarum, de quibus vide decretū ab Alexandro VII. Pontifice maximo editum 1. 1 die 24. Sept. 1665.

138 Sic etiam alia decreta de Celebratione Missarū sub Vrb. VIII emanata 2 ab omnibus seruanda esse districtè iubemus sub ijsdem ibi contentis, alijsque nobis arbitrarijs pœnis; quapropter nemo duas cappellanias tenere potest, sed sub pœna excommunicationis per mēsem à die publicationis huius Synodi alterutram renūtiare obligatur; id multò magis de beneficijs, quæ onera incompatibilia missarum cum alio retinent, volumus intelligi. 2 in primis bulla cū sæpe. 21. Iunij. 1625.

No-

139 Nouerint qui in quodam certo altari, vel cappella sacrificium obeundi onus recipiunt, si alio loco celebrauerint, suæ obligationi non satisfecisse, nisi fortè Episcopi iussu, aut concessione id præstiterint, quod sanè nos raro, & in casibus à iure permissis, vel vrgentis necessitatis permittemus; declaramus tamen vnum ex Sacerdotibus, qui in nostra Cathedrali Ecclesia eleemosynis custodiatus quotidiè celebrare tenetur, posse in cappella nostri palatij; quod quidem membrum eiusdē Cathedralis principale est, coram nobis rem diuinam facere, ibique suæ obligationi rectè satisfacere.

140 Atque vt omnium missarum celebrandarum oneribus ex pijs defunctorum dispositionibus, vel quauis alia causa stabilitis appareat in dies satisfieri, singuli Sacerdotes, qui eiusmodi obligationibus adstringūtur, manu propria 1 totiès quotiès suum, & pro qua persona celebrauerint inscribant nomen in libro ab Ecclesiarum curatis vbique ad id conficiendo; eos vero, qui non celebrantes se subscribere audebunt, aut manu aliena id exequentur eleemosynis consuetis priuentur in pœnam inobedientiæ. Ipsis verò singulis, & omnibus Ecclesiarum Rectoribus, & curatis in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, vt primo die mensis Augusti cuiuslibet anni notationem eorum, qui proprio oneri in totum, vel in partem minimè satisfecerint Episcopo transmittatit; vt omissæ satisfactioni super fructibus beneficiorum, vel aliter prouideatur, atque hoc in negotio quanta possumus animi contentione ipsorum curatorum conscientiam oneramus.

1 vt sac. cōg. sub Alex. 7. die 16 dec. 1663. mādat

141 Quoniam in Ecclesia Dei semper cōsuetum fuit, & iustum, vt qui altari inseruiret de altare viueret, propter temporum angustias, & pressuras, eleemosynam pro

sin-

singulis celebrandis missis Sacerdoti largiri solitam diebus feriatis Catinæ, & in tota nostra Diœcesi vnum tarenum, festis verò de præcepto tres carolenos, esse decernimus; hoc autem decreto illum missarum certum numerum comprehendi nequaquam volumus, qui in fundatione cuiusque beneficij à fundatoribus fuerit constitutus, vel constituetur. In hoc enim casu fundati iam beneficij, & stabiliti per fundatorem numeri missarum, ratio obseruetur: quod si legatum sit adeò tenue, vt nemo sit, qui velit onus illi iniunctum subire pro reductione oneris impositi, ij quorum interest, ad sacram congregationem pro reductione missarum recurrant.

142 Pacta, & conuentiones, quibus augustissimum sacrificium, aut cuiusuis alterius sacramenti administratio venalis videatur, pœnitus, atque pœnitus prohibemus.

143 Pia legata, quæ pro missis perpetuò, aut aliquoties celebrandis à fidelibus relicta fuere, vel posthac relinquentur, aut petentur, auctoritate nobis à Tridentino concessa, ad rationem decemetocto vnciarum pro quolibet anno taxamus, ita vt tot sacra facienda sint, quot tres caroleni pro singulis missis distribui queant, vltra quã summam nemini præsbytero pro vna missa liceat exigere sub pœna suspensionis à diuinis. Declaramus tamẽ id intelligi in eo casu, quo testator, aut qui eleemosynas elargitur pro missis aliud non taxaret; si enim ipse expressè declarat se velle tot missas, quot tarenorum eleemosynam relinquit, vel tribuit; tunc ita præstandum est à Sacerdotibus, qui eiusmodi eleemosynas acceptare contenti sunt.

144 Sub excommunicationis latæ sententiæ pœna etiam vetamus, ne quis Sacerdos, pro missis celebrandis sti-

ſtipendia ſumat, niſi verè, & pro certò habeat ſe hic, & nunc idoneum ad ſtatim ſatisfaciendũ eſſe, nec alijs miſſarum obligationibus obnoxium, aut quoquo modo impeditum eſſe.

145 Atque ne prætextu ignorantiæ, vel probabilitatis opinionis ab aliquo olim Doctore traditæ quis Sacerdos auſu temerario, & infideli duo, aut quod peius eſt, plura ſtipendia à diuerſis accipiat, putans cum vna miſſa eis omnibus ſatisfieri, hac præſenti noſtra conſtitutione eum docemus id omnino ſub grauiſſimis cenſuris eſſe prohibitum, & hanc ſententiam ſpeciali primum conſtitutione à Sanctiſſimo Domino Noſtro Alexandro Papa Septimo damnatam, & nouiſſimè in Catalago propoſitionum auctoritate eiuſdem Sanctiſſimi prohibitam 1 in Congregatione ſanctæ, & vniuerſalis Inquiſitionis.

1 die 24. ſept. 1665. & 18. martij 1666.

Reliqua circa Celebrationem Miſſarum obſeruanda.

146 Sanctam hoſtiam imolare in noſtra Diœceſi nullus Sacerdos, ſæcularis, vel regularis, pręſumat qui vagus ſit, alienę Diœceſis, & pręſertim peregrinus, niſi prius Ordinarij ſui patentes, & teſtimoniales litteras exhibuerit à nobis, vel noſtro Vicario Generali ſcripto cõprobatas. Rector autem Eccleſię, Curatuſue, qui ſine pręmiſſis requiſitis eiuſmodi Sacerdotes ad ſacrificandũ admiſerit, ſingulis vicibus vnciarum quatuor pœna mulctetur: non eſt tamen noſtrę mentis hac prohibitione comprehendi eos exteros regulares, quorum probata vita in ſua religione ſatis nota eſt, nec eos ſeculares Sacerdotes, qui dignitate, aut bono nomine pręfulgent.

147 Publicè, & notoriè criminoſi, ſiue peregrini ſint, ſiue

siue Diœcesani nullo pacto permittantur Deo hostiam sacrificare, aut sacrificanti ministrare, donec ad bonam redierint frugem, & à nobis facultatem impetrauerint.

148 Similiter iuxtà Tridentinæ I Synodi decretum ab Ecclesijs quidem omni tempore, sed eo peculiariùs, quo res diuina fit, eæ musicæ arceantur omninò, in quibus siue organo, siue cantu aliquid lasciuum miscetur, aut quæ aliquid impuri sapiunt. Item sęculares omnes actiones, vana, atque adeò prophana colloquia, deäbulationes, strepitus, & clamores quoquo prætextu ne fiãt:

149 Vbi plures missæ quotidie celebrari debent, vt populi cõmodo seruiatur, prima primo diluculo; vltima quò tardiùs potest, peragatur; ita tamen vt illa non sit ante auroram, neque hæc post meridiem. Si verò vnicũ in Ecclesia sacramentali, præcipuè die festo, habendum est, peragatur hora, quæ ferè omnibus non multum incommoda est.

150 Neque etiam omnes missæ simul celebrentur, aut vna immediatè post aliam, sed cum aliquo temporis interuallo: at si necessitas, vel aliqua iusta causa plures simul Sacerdotes sacrificare postulauerit, in altaribus id fiat, quæ iusto spatio inter se distent, ita vt ne alter alteri sit impedimento, atque alius alium celebrantem per immoderatam vocis elationem interturbet; quare si fieri potest, optandum quoque esset, alium ab alio non exaudiri, atque ne in duobus altaribus è regione positis eodẽ tempore missas celebrare, quantum fieri potest, effugiãt, ne præsentes vni sacrificio, auersa terga alteri cogantur habere.

151 Absoluto sacrificio Sacerdos cum ministro eadẽ grauitate in sacristiam redeat, qua diximus illi exeundũ esse, statutos in Rituali psalmos, & orationes in gratiarũ

 actio-

actionem recitabit submissa voce, deinde sacris exutus vestibus ablutisque manibus, se iterum colligat, atque Deo in eodem oratorio, seu cellula, vel in Ecclesia ante Sacram Eucharistiam, vel aliam imaginem gratias agat pro tanti beneficij munere, opemque imploret, vt Deus sua gratia confirmet, quod operatus est.

152 In Ecclesijs campestribus, vel ruralibus, quæ coopertæ commodè non sint, vel nec valuam, aut seras, quibus claudi possint, nec altaria decentèr accommodata, & requisitis vestita ornamentis habere cõsueuerunt, nemo Sacerdos celebret, nec qui loci curã gerit, celebrare permittat, sine nostra expressa scriptis facultate, sub pœna suspensionis à diuinis.

153 Aræ portatiles, seu vt dicunt *Marmoretta sacra*, ne de vna ad aliam Ecclesiam transferantur, sine nostra, vel Vicarij Generalis, aut foranei licentia, sub pœnis nostro arbitrio.

154 Sacerdotes suspensos, vel legitimè à sacrificando impeditos exhortamur, vt hoc pane cęlesti per venerabilem communionem frequenter reficiantur, præsertim verò diebus festiuis

155 Denique cum missa magnam contineat populi eruditionem, fideles in Domino hortamur, & obsecramus, vt in sua Sacramẽtali Ecclesia iuxtà Tridentini pręscriptum, vel in ea, quæ sibi magis opportuna esse videbitur, missæ, qua par est modestia, & attentione intersint quotidie, vel saltem iuxtà præceptum Ecclesiasticũ singulis quibusque dominicis, & festis de præcepto, flexis genibus.

156 Monialium Cappellanis Missas officio ipsarum conuenientes celebrare licitum est, dummodò Romano Missali vtantur.

Por-

157 Porrò in prędictarum monialium Ecclesijs Sacerdotem nullum secularem, aut Regularem celebrare à Cappellano, & Vicario loci permittatur in Vrbe sine Vicarij Generalis, in Diœcesi verò sine Vicarij foranei facultate conscripta sub pœna suspensionis à diuinis pro nostro libito, incurrenda quidem tùm à Cappellano, si id sciens permiserit, tum ab ipso celebrante, qui aliàs itidem à nobis infligendas mulctas persoluet.

158 Mandamus denique omnibus Vicarijs vt bis in anno, videlicèt mense Nouembri, & Maio, eos omnes, qui in sacris infra triennium constituti sunt, post vesperas ad aliquam, quæ magis congruere ei videbitur, Ecclesiã, congregent, & perlectis ex Missali Romano omnibus missæ cæremonijs, & defectibus, qui occurrere possunt, aduertant quid quis minimè seruet, & seruandum curẽ; in Cathedrali verò nostra omnes similiter sacris à triennio ad diem illum vsque inaugurati adunentur ad eundẽ effectum diebus eorumdem mensium assignandis à deputato Magistro Cæremoniarum Cathedralis, de quare tum Vicarij per Epistolam, tùm hic oretenus sub pęna suspensionis nos antequam ille elabatur mensis, commonebit, nec non qui, & quam ob causam venire neglexerunt, vt debitam infligamus mulctam.

DECRETVM SEXTVM

DE SACRAMENTO POENITENTIÆ.

1 SAlutaris Pœnitentiæ sacramentum 1 ante mortem promissum à Christo Domino; post suam tamen resurrectionem institutum fuisse, cum in discipulos insuf- 1 Matt. 16. & 18.

flans, illis, eorumque in sacerdotali ordine legitimis successoribus dixit (*Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta sunt* 1. Sancta Mater Ecclesia constantissimè credit; restitutor enim salutis humanæ Christus Dominus misericordia diues cognoscens figmẽtum nostrũ, qui gratiam Dei in baptismo semel acceptam per peccata lethalia miserandum in modum frequenter amittimus, & leuioribus maculis facilè obscuramus, hoc reconciliationis mysterium, quod secundam post naufragium deperditæ gratiæ 2 tabulam Sancti Patres aptè nuncuparunt, ad eam recuperandam, seu pristino candori restituendam, instituit; vnde post baptismum lapsis est in re, vel saltem in voto ad æternam salutem necessarium, vt est non dum 3 regeneratis ipse baptismus.

1 Ioan 20.

2 Trid. sess. 6. c. 14.

3 Trid. sess. 14. c. 2.

De materia remota, & proxima huius Sacramenti Pœnitentiæ.

2 Materiam remotam hic dicimus eam, ad quam tollendam pœnitentiæ sacramentum suaptè natura tendit, & sunt omnia peccata actualia post baptismum commissa, cum eo tamen discrimine vt ad mortalia eluenda necessarium omninò sit hoc sacramentum in re, vel in voto susceptum, ideoque dicuntur materia remota necessaria, id est ad quam remouendam necessariò requiritur sacramentalis pœnitentia.

3 At verò ad venialia sufficit hoc sacramentum non verò sit prorsus necessarium, idcircò appellantur venialia eius materia remota sufficiens; possunt enim, vt Theologia, & concilium Tridentinum 4 docet, extra sacramẽtum confessionis multis modis remitti venialia; præsertim

4 sess. 14. c. 5.

tim

tim verò per actum supernaturalem interni doloris perfecti, vel imperfecti de illis, quos homo iustus elicit. Inde est, quod venialia quibus à gratia Dei non excludimur, & in quæ frequenter labimur, quamquam rectè, & vtiliter, citraque omnem præsumptionem in confessione dicantur, quod piorum hominum vsus demonstrat, taceri tamen citra culpam, multisque alijs remedijs expiari posse sacrosancta Tridentina Synodus 1 docet. 1 Trid. ibi.

Materia proxima.

4 Ad huius Sacramenti 2 integritatem, & ad plenam, perfectamque peccatorum remissionem ex diuina dispositione requiruntur tres ipsius pœnitentis actus, nempè contritio de peccatis ab illo commissis, eorumdem cōfessio, & satisfactio, quæ propterea partes, seu materia sacramentalis pœnitentiæ proxima nuncupantur. 2 Trid. sess. 14. c. 2.

5 Contritio 3 est animi dolor, ac detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero, quæ si charitate formetur, id est si præcipuo quodam scelerum dolore angatur animus ob offensam Dei, quem super omnia amare, eiusque præceptis obedire cupiat, dicetur contritio perfecta, hominemque Deo reconciliās priusquam hoc sacramentum actu suscipiat, si verò angor ille ob patrata crimina ex inferiori motiuo, nempè vel ex gehennæ, & pœnarum metu, vel æternæ gloriæ iactura, aut ipsius peccati turpitudine oriatur, erit imperfecta contritio reputanda, atque attritio communiori voce dicenda, quæ quidem, & sine actuali sacramenti susceptione hominem per se iustificare nequit; nihilominus si peccandi voluntatem excludat, veniæque spem obtinendę adnexam habeat, illum ad Dei gratiam in- 3 ibid. c. 4.

sacra-

sacramento pœnitentiæ impetrandam disponit, & quidē dispositione vltima, & proxima; vnde illud vulgare emanauit effatum, *homo sacramentali confessione ex attrito, fit contritus*.

6 Confessio altera pars necessaria huius sacramenti rectè dicitur à Theologis 1 est legitima, & sacramentalis accusatio de proprijs peccatis coram Sacerdote facta ad eorum veniam clauium virtute obtinendam; vt autē ea maximè piacularis euadat, conditiones illæ obseruādæ sunt, quæ subiectis carminibus Diuus Antoninus expressit 2.

1 S.Th in 4. dist. 17 q. 3.

2 in 3.p. tit. 4. cap. 19.

Sit simplex, humilis confessio, pura, fidelis,
Atque frequens, nuda, discreta, libens, verecunda,
Integra, secreta, lachrymabilis, accelerata,
Fortis, & accusans, quæ sit parere parata.

7 Tertia sacramenti pars, non quidem essentialis, nam sine illa adhuc absolutionis valor perlistit, sed integralis est Satisfactio, qua opera à Confessario iniuncta nos exequentes temporaneas nostrorum peccatorum pœnas ex Christi institutione persoluimus: & diuinam quidem clementiam decebat, ne ità nobis absque vlla satisfactione peccata dimitteret 3; secùs enim peccatores occasionem accipere poterant minoris, ac faciunt, pendendi crimina; atque iniurij, & contumeliosi Spiritui Sancto in grauiora labendi, thesaurizantes sibi iram in die iræ; hinc eos magnopere à peccato reuocari, & quasi freno quodam coerceri his satisfactorijs pœnis, cautioresque, & vigilantiores in futurum effici videmus: ideoque in ea exequenda pœnitentes prompto animo sint, & accurati: quid verò Confessarij in illa iniungenda præstare debeāt ex Doctorum libris, & prudentum praxi addiscent.

3 Trid. sess. 13. c. 8.

Forma

Forma absolutionis.

8 Ex Tridentinæ Synodi definitione 1 quibus nam verbis Sacramenti Pœnitentię forma constet, & in quo præcipua illius vis sita est, didicimus; vnde eam nec nutibus, nec alijs quibuscunque signis, quam verbis legitimi ministri ore prolatis confici posse constantissimè fatēdum est; sunt autem hæc, *Ego te absoluo*, reliqua verò, nempè (*à peccatis tuis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti*, & si formæ essentiales non sint; vnanimis tamen fere omnium Doctorum sententia 2 fert non excusari à graui sceleris nota ministrum, qui ea sine vrgenti necessitate omitteret; cæterum quæ præcedunt preces, videlicet *Misereatur tui, &c. Dominus noster Iesus Christus, &c.* quæque subsequuntur: *Passio Domini nostri Iesu Christi, & merita Beatæ, &c.* laudabiliter de sanctæ Ecclesię more adiunguntur, ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad sacramenti administrationem sunt necessariæ.

1 sess. 14. ca. 3.

2 vide quos citat Castro pal. de pœn. d. vn. p. 5. n. 3.

9 Laudabilem igitur hunc morem omnibus nostrę Diœcesis Confessarijs, quo ad fieri poterit, & tempus, & pœnitentium numerus permittet, sub arbitrij nostri pęna retinendum esse iubemus.

De Ministro Sacramenti Pœnitentiæ.

10 Licet quicumque Sacerdotio inaugurantur in sua ordinatione à peccatis absoluendi potestatem accipiant, meritò tamen Sacrosancta 3 Tridentina Synodus quamplurimorum Conciliorum, & Canonum doctrinis insistēs decreuit neminem etiam regularem posse confessiones

3 Trid. sess. 23. de refor. c. 15.

secu-

fecularium etiã facerdotum audire nisi ei ad id ordinaria, quę habetur per parochiale beneficiũ, aut delegata, quę à loci ordinario tribuitur, accesserit iurisdictio: cũ enim diuina hęc absoluẽdi à peccatis potestas fuerit à Christo Domino instituta ad modũ iudicij, cuius natura 1, & ratio illud exposcit, vt sentẽtia in subditos dũtaxat feratur, persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse cum eadem Tridentina Congregatione declaramus nullius roboris absolutionem eam esse, quam Sacerdos in eum profert in nostra diœcesi, in quem ordinariam, scilicet ob parochiale beneficium, quod actu possidet; aut à nobis subdelegatã non habet iurisdictionem; quã sanè per nostros examinatores approbati, vel aliàs à nobis idonei iudicati gratis omninò obtinebunt litteris cõsignatam, & nostro roboratam sigillo.

1 Trid. sess. 14. c. 7.

11 Quapropter omnes nostrorum prædecessorum ad sacras percipiendas confessiones in scriptis, vel oretenus concessas facultates abolemus; qui contrarium ausu temerario fecerit, regularis siue secularis pręsbyter se statim ab Ecclesię communione membrum recisum esse, & nulliter absolutionem dedisse sentiat; alijs quoque in bulla Gregorij XV. pęnis corrigendũ 2. Excipimus tamen mortis articulum, in quo vel simplex quilibet Sacerdos, quamuis excommunicatus, irregularis, interdictus, atque suspensus potest à quibuslibet peccatis, & censuris etiam nobis, & Summo Pontifici reseruatis, atque etiam sine bulla Cruciatę absoluere, id tamen illi si pręsens sit, vel facilè adesse possit legitimus Confessarius, pręstandum non esset.

2 cuius initium est inscrutabili.

12 Pręcipuas sui muneris partes esse cõsiderent Cõfessarij omnibus viribus, & industria curare vt peccatores à criminum labe eruantur, & remedia prębeant quibus

bus in gratia ad vitę finem perseuerare queant; & quidem potiùs non deberent audire confessiones, quam cũ festinatione, & sine diligenti examine.

12 Vetus illud, atque sacrosanctum antiquorum Patrum institutum 1 vt retineatur curent omnes Confessarij, nimirum vt antequam confitentibus aurem prębeant breui oratione pro sua, & accedentium ad hoc sacramentum salute Deum deprecentur.

1 Baron. in annotat. ad martyr. die 11. Iunij.

13 Admoneant eos, qui longum tempus confessionẽ distulerunt, vel peccata afferunt maximi momenti, & lõgioris discussionis, ne in confertissima multitudine poenitentum eam faciant, sed multis ante diebus opportuniorem seligant locum, & tempus.

14 Quod omnibus Christianis pręcepit Paulus 2 dicẽs, *rogamus autem vos fratres, corripite inquietos, consolamini pusillanimes, suscipite infirmos, patientes estote ad omnes*, hoc eum, qui à confessionibus est, maximè decet obseruare.

2 1. Thes. 5.

15 Regulares, qui ad hanc facultatem petendam se nobis sistunt, nequaquam exorabunt, nisi ad id munus à suis superioribus deputatos esse, & testimonium de probatis moribus, & doctrina attulerint, compertum habuerimus; nec illos, nec alios quoscunque Sacerdotes confitentibus foeminis aures dare posse declaramus, qui quadragesimum ętatis annum non expleuerint; permittimus verò, vt ex causa valde vrgente Vicarius Generalis cum consilio aliquorum examinatorum in hoc dispensare valeat cum ijs approbatę doctrinę, & morum presbyteris, qui trigesimum sextum agunt annum; quod si pro viris tantum, vel ętatis, vel alio quouis defectu approbatus mulierum confessionibus, licet adolescentularum, vacare pręsumpserit, sit ipso facto à diuinis suspen-

Q sus,

ſus, & carceribus detentus, quouſque tantę temeritatis maculam elutam putauerimus.

16 Confeſſarij ſeculares approbati licentiam ſibi impertitam Vicario foraneo deferant, vt eorum nomina in tabella propè ſacriſtiam inſcribat, qui verò in vrbe degunt ſuum nomen Magiſtro Cappellano dent, vt in libro, quem ſecum habebit, reſcribat; inobedientes ad annum à Confeſſarij officio ſuſpenſi maneant.

17 Declaramus etiam facultates à nobis in ſcriptis, vel oretenus datas ad audiendas confeſſiones pro certò quodam temporis ſpatio expirare omninò eo tempore tranſacto.

18 Et quidem pœnitentiæ ſacramentum miniſtrare debet Sacerdos ſecularis in Eccleſia, & diebus feſtiuis ſuperpelliceo, ſtolaque violacea indutus; mulierum verò Confeſſionibus opera danda non eſt ſine vrgenti neceſſitate, aut extra natiuitatis Domini noctē ante ſolis ortum, nec poſt eius occaſum, nec quidem alibi, quam in Eccleſijs, & in ſede, quam confeſſionale vulgus appellat, manifeſto poſita loco, atque conſpicuo: nec denique alio modo, quam per crates perforatas, quæ ſacerdotis aures à confitente ſeiungant niſi breuis fuerit recōciliatio; qui in aliquo prædictorum minus obediēs fuerit Confeſſarius, noſtro iudicio pœnas incurret.

19 In propria, vel aliena domo nullius nec maris, nec fœminæ confeſſiones excipiat, præterquam infirmorum; idque eo in loco, quo ab alijs proſpici, non autem audiri queat; vnde irritas reddimus quaſcunqne vel à nobis, vel à prędeceſſoribus huic conſtitutioni contrarias impertitas facultates; aliter audentes Confeſſarij ſeuerè punientur.

20 Non ſtando, ſed tanquam Iudex pro Tribunali ſeden-

sedendo confessiones audiat, & vbi rudes poenitentes esse cognoscit, antequam eorum peccata excipiat, interroget an fidei articulos necessarios percipiant? an quae ad validam, integramque confessionem necessaria sunt, sciant, & praestauerint? quod si ea ignorare offenderit, absolutionem, vsque dum benè à se, vel à Parocho instruantur, differat.

21 Orationem Dominicam, Salutationem Angelicā, symbolum fidei, & decalogum scire debent, qui absoluendi sunt, aliàs Confessarius hortetur vt discant, atque ad id certum spatium temporis praescribat.

22 Cunctos monitos esse volumus tam seculares, quā regulares Confessarios datas eis ad fidelium vtriusque sexus confessionem excipiendi facultates non extēdi ad moniales, nec ad eas, quae intra monasteriorum septa educantur, nisi de ijs expressam fecerimus mentionem; qui aliter praesumpserint Confessarij, munere ipso facto remotos esse intelligantur, & alias poenas nostro arbitrio luent.

23 Cum ad aegrotantes à patratis sceleribus absoluēdos Confessarij vocantur, si aliunde id illi notum esse nō constat, certiorem faciendum proprium Parochum statim curent, vt ad reliqua sacramenta tempori subministranda, & quae ad periculosissimum illum maximi momenti agonem necessaria sunt, paranda, exhibendaque praesto sit; quod si admonere neglexerint, poenas dabūt emeritas.

24 Regulares quoque, qui confessiones infirmorum ea causa audient, statim Parochum admonendum curent, & fidem auditae confessionis, vbi medicus requisiturus est, relinquant in scriptis 1.

25 Atque ne in negotio omnium, quae humanae in-

1 decr. Sacr. Cong. die 2. Iulij 1587.

duſtriæ dari poſſunt, maximo, ignoratione peccetur, in id ſtudium toto pectore incumbant à ſacris Confeſſionibus præsbyteri, quod caſuũ conſcientiæ nominatur, & nõ niſi probatæ doctrinæ auctores præ manibus habeãt.

26 Cum autẽ hominum genus ſuapte natura in vitia procliue labatur, arctioribus ſemper, quibus cohibeant, opinionibus ſtudeant, ne ipſi moderatores habenas hominibus in omnem perniciem irruẽtibus laxaſſe, (& vtinam etiam ne calcaria admouiſſe) videantur; ſunt enim quos malus vel dolus, vel abſtulit error, qui vt ſuis, vel ſuorum deordinatis animi affectibus blandiantur, ſeu ad Principum aſſentationem, ſeu noua comminiſcentis ingenij oſtentationem à recta Theologia longè, lateque peregrinantes ſententias ad cõmune homiuum commercium reuocant, & auſu planè temerario, vt illis ad rem noſtram Euangelij verbis vtamur, & commutato ſenſu, ſi fas eſt dicere, viam diaboli parant, & rectas faciunt ſemitas eius, vt ſint ad extremam perniciem animarum praua in directa, & aſpera in vias planas.

27 Quamobrem vt accuratiùs Confeſſarij id tam neceſſarium Sacramentum peragendum erudiãtur, vt Clerus noſter vniuerſus in ſacrarum rerum, cauſarumque moralium ſtudijs ſedulò verſetur, præſenti conſtitutione, mandamus vt ſemel ſaltẽ in hebdomada vnuſquiſq; Confeſſarius, & Cappellanus Eccleſiarũ ſacramentalium, nec non monialium, atque etiam confraternitatum, ſodalitiorum, congregationumque tum lectioni præbendæ Theologalis, quæ in Cathedrali, tum caſuum conſcientiæ, quæ in Collegio Soc. Ieſu pluries in hebdomada habetur, interſit; à quibus lectionibus, ſi quindecim continuis diebus ſine noſtra, vel Vicarij Generalis in vrbe licentia aberit, ſit per annum ab officio Confeſſarij ipſo facto ſuſpenſus.

Hoc

28 Hoc idem in locis nostræ Diœcesis, in quibus est Collegium Soc. Iesu præstari iubemus sub eadem pœna: vbi verò illud desideratur, volumus in Maiori Ecclesia cuiuscumque loci bis saltem in mēse fieri; quapropter omnes, & singulos Sacerdotes, atque etiam Diaconos, & Subdiaconos nobis subditos eidem lectioni adesse obligamus; quod si aliquis absque licentia Vicarij foranei, quam rarò, & nonnisi ex vrgenti causa concedet, bis in anno vna scilicet vice immediatè post aliam adesse contempserit, ad nos deferatur, vt merita suspensionis, aliamque ad nostrum arbitrium pœnam, infligamus.

29 Approbatus pro vno loco, ne extra illius fines, seu Territorium pœnitentiæ sacramentum administret, pœnam suspensionis illico incurrendam imponimus; exceptum tamen semper volumus casum necessitatis.

30 Iustis de causis iubemus Confessarios omnes non absoluere pœnitentes eo maculatos mortali peccato, in quo ipsemet Confessarius particeps, aut complex fuit; quamobrem si fortè aliquem aliter fecisse deprehendemus, sex menses in carcere restringemus.

31 Nouerit à sacris confessionibus præsbyter, atque prudenti dexteritate inquirat peccati circumstantias, statumque pœnitentis, vnde facili negotio eius malis occurrere, & tanquā filium carissimum paterna charitate admonere, atque ex iniquitatis semitis in viam pacis, & salutis æternæ dirigere valeat; caueat tamen ne in interrogando quæ scitu ad validitatem confessionis necessaria minimè sunt, ad malum potius facem præferre, & patrādorum scelerum nouos modos imperitos, & inexpertos docere videatur, & nouæ cupiditatis, aut criminis non ante tentati occasionem obijciat; imò etiam peccatorum inquisitione caueant ne inconsulta diligentia pusillorum animæ scandalizentur.

Ne

32 Ne quidquam doni etiam exigui quouis prætextu in ipsa confessione, aut immediatè ante, vel post eius actum, ne quidem eleemosynæ accipi volumus, idque seruetur præcipuè in vltimis dispositionibus infirmorum; nec ipse Confessarius ibidem eis aliquid donet; secùs à diuinis suspensionis pœnam incurret.

33 Quod si forte rem aliquam oblatam proprio domino reddendam, à solo Confessario tradi posse, vel debere necessitas dictet, id quantocyus exequatur; si enim sex dies negligentia, vel dolo eius restitutionis mandatū adimplere distulerit, sit ipso facto suspensus. Porrò in huiusmodi casibus maximè caueat ne sacramentalis notitiæ sigillum minima ex parte perfringat, vel alicui vllā infamiæ nota inuratur; apocam ab eo, cui fit restitutio, pœnitenti illico consignandam recipiat.

34 Cum ministrantem hoc pœnitentiæ, & lachrymarum sacramentum minimè deceat animus vanitati seculari deditus, nec exquisita vestium pompa, non ementita odoramentorum fragrantia, non chirothecis, non anulis, neque floribus manus ornatæ; idcirco si quem in hoc peccare videant Vicarij, nobis renuncient, vt ab eo officio remoueamus.

35 Si pecuniaria iniungenda sit pœnitentia, aut pretio æstimabilis, ne eam ad suum, aut suæ ecclesiæ lucrū referat Confessarius, sed arbitrio pœnitentis distribuendam, cui ipse velit, permittat, ne pecuniæ potiùs, quam animarum saluti studere videatur.

36 Caueant ne infirmorum animos irretiant fraudibus; aut precibus, cohortationibusque defatigent vt sibi, vel suis Ecclesijs legata relinquant, sed id ad eorum liberum remittant faciles arbitrium; secus eis ad confessiones excipiendas suspenditur concessa facultas. Solum

enim

enim vt pia exequantur opera, & eleemosynas pro sua anima relinquant admonere debent egrotos.

37 Hinc tamen nemini liceat religiosos viros, aut cõfessarios, aut notarios per vim, vel fraudem impedire, ne lecto decumbentes, & vita periclitantes adeant, sub pęna vnciarum quinquaginta, & carcerationis ad nostrũ beneplacitum.

De absolutione danda in casu necessitatis, vel sensibus destitutis, & moribundis.

38 Si ob imminentem ruinam, vicinum naufragium, belli classicum datum, incautas hostium insidias, vel quid simile, improuisumque plures absolutionem efflagitent, nec singulorum integras confessiones excipiendi tempus suppetat, si dolorem vitæ malè actę simul ostendant, & aliqua, si possunt, peccata exponant, Confessarius eos omnes simul absoluere ne detrectet, idque etiam sine pœnitentiæ alicuius iniunctione, quo casu ea vtatur forma: *ego vos absoluo ab omnibus peccatis vestris, & cēsuris in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti*; at extra id generis casus necessitatis requirit Tridentinum fieri confessionem omnium peccatorum.

39 Si pœnitens est surdus, & mutus, detque doloris signa, & nutibus, si quæ potest, & aliquod in particulari peccatum exprimat, vel saltem in genere se peccatorem ostendat; absolutionisque sacramentalis cupidum, absoluatur. Quod si etiam cæcus sit, & aliquam huius sacramenti cognitionem tenere deprehẽdatur, imò etiã si nullam; cum tamen absque absolutionis conditionatæ beneficio ex hac vita discedere non permittendum est

40 Moribundis, idest sensibus prorsus destitutis, & mor-

morti proximis, si plures adsint testes, quin etiam si vnus, quicunque ille sit, affirmet Confessario, licet absenti, illos petijsse absolutionem, vel pœnitentiæ signa dedisse, non esse denegandam absolutionem à communi Theologorum sententia didicimus 1.

1 item ex Arauxicano 1. & Carthag. cōcil. 1. gener. 4.

41 Quia verò plures esse nouimus non infime notæ Doctores, quorum auctoritas probabilem reddit opinionem existimantium etiam moribundum sensibus destitutum, de quo nemo testificare queat eum vlla dedisse pœnitentiæ signa absolui posse, & debere, cum satis superq; per mores christianos tota vita sensibiliter peractos, cōfessionem petere præsumatur, nulla dignum reprehensione declaramus eum sacerdotem, qui huic opinioni adhęrens sub conditione eumdem moribūdum absolueret; per conditionem enim iam cauet iniurię sacramenti, & consulit, quantum fieri potest, illius æternę saluti.

42 Nemo parochorum, aut confessariorum confessionis, aut communionis attestationes faciat eis; qui se ijs non munierint sacramentis, secus pœnis aduersus falsarios à iure decretis subiaceat; è contra verò auditæ cōfessionis testimonium in scriptis petentibus nunquam Confessarius negare debet.

43 Si quis verò, (quod Deus auertat,) non adhuc sacerdotali ordine decoratus, sacramentum pœnitentię administrare tentabit, iuxtà Clementis VIII. sanctiones Ecclesiasticorum priuilegio spoliatus, è sancta reiectus Ecclesia, & degradatus, brachio seculari debitis excruciandus supplicijs tradatur.

44 Cum quis ab vno confessario rationabiliter eiectus ad alium confugit, diligenter hic causam perquirat; & si id meritò factum esse intelligat, non absoluat, sed vehementer admoneat, vt sacramento obicem remoueat.

Si

44 Si quando illis, vel cuicumque pœnitenti iusta de causa absolutionem Confessarius existimauerit in Domino denegandam, vel differendam, id vt sine circumstantium scandalo fiat diligentissimè curet; quapropter manum super caput pœnitentis de hoc iam præmoniti in absolutionis dandæ signum eleuans, tacitèque pronuncians precem aliquam, illi benedicat.

45 Et quidem denegari omninò iubemus absolutionẽ ijs, quorum improbæ vitæ corrigendæ, occasionisue publici scandali remouẽdæ fallax spes esse videtur, vel quod iniustè detinent renuunt restituere, aut ad pias causas legata persoluere, damna quæ rei familiari, vel quod peius est, alienæ famæ mendaci illata sunt testimonio resarcire, vel demum ijs, qui debitam dare satisfactionem detrectent; si verò huiusmodi perditissimi generis homines in graui vitæ discrimine reperiantur, omni eos diligentia hortetur Confessarius, vt quam possunt in personæ læsæ fauorem, publicam faciant, vel relinquant attestationẽ; & quoquomodo datum est, & decet satisfaciant, vel si tunc impotentes sunt, quamprimum poterunt sese ea obligatione soluturos promittant, sicque ante actorum scelerum dolore intrinsecùs tactis, & firmo munitis proposito absolutionis beneficium liberè impendere valeat; attamen si deinde contingat conualescere opportunè eis, & dexteritate, qua par est, propositi exequutionem suggerat, promoueatque.

46 Cum aduersa valetudine laborantium ad confessiones vltimas excipiendas Confessarij vocantur, eos de re familiari, cæterisque bonis omnibus, vt rectam dispositionem faciant, testamentum condant, aliasque declarationes ad remouendas lites, ad suum vnicuique secundum sanctæ iustitiæ leges tradendum, præstent, hortentur

sedulò, & omnino curent; sed caueant ne in hanc, vel illam potiùs partem se propensos ostendant, aut suis precibus ægrotum defatigent, & perturbent hæredes; suum enim munus esse intelligant, quod iustum est pœnitenti proponendi; si quando interrogatur rectum in domino consilium dandi; cæterum hanc illi magis, quam alteri hæreditatis portionem tribui, legatum huic Ecclesiæ, seu pauperi relinqui potiùs, quam alijs, à sacro confessariorum munere prorsus alienum esse ducant.

47 At si, (quod non sine ingenti animi mœrore aliquando euenisse audiuimus) hæredes, aut alij, ad quos ægroti cura pertinet, notarios impediant, aut retardent ne ad illum accedant, eiusque dispositiones exscribant, eique liberum conficiendi testamenti, aut codicilli addendi ius quo pollent impediant, ipsum Confessarium horum nefariam impietatem ad Vicarium, vt modis omnibus coerceat, deferre, sub pœna suspensionis ipso facto incurrenda adstringimus.

De Casibus Reseruatis.

48 Extra mortis articulum cum magnoperè ad Christiani populi disciplinam pertineat vt atrociora quædam, & grauiora crimina in diœcesi nostra non à quibusuis, sed à nobis dumtaxat, vel ab ijs, quibus id nos specialiter demandauerimus, absoluantur, Confessarij pœnitentibus persuadere nitantur, vt ad nos, vel alios legitimos Iudices pro reseruatorum absolutione accedant, aut sãctissimæ Cruciatæ bullam accipiant.

CA-

CASVS RESERVATI Episcopo.

49 NE igitur absolutionis facilitas in deteſtabiliora ſcelera homines procliues reddat, eorum nobis abſolutionem reſeruare decreuimus, quorum hic eſt, qui ſequitur Cathalogus.

1 Homicidium voluntarium committentes, conſulẽtes, vel ad illud fauorem, & auxilium præſtãtes, prolem ſuffocantes, & abortum procurantes.

2 Raptores Virginum, & Virgines deflorantes.

3 Inceſtuoſi in primo, & ſecundo gradu conſanguinitatis, vel affinitatis, tam ex licita, quam ex illicita copula.

4 Sortilegia, magicas artes, & ſuperſtitiones exercẽtes.

5 Parentum percuſſores, ita vt exiſtimetur iniuria grauis.

6 Notarij legata pia fraudulenter occultantes.

7 Coeuntes cum infidelibus; beſtijs abutentes; & nefandum ſodomiæ ſcelus patrantes.

8 Teſtamenta, & legata pia impedientes, occultantes, vel cum poſſunt, & debent, non exequẽtes,

9 Inſtrumenta falſa conficientes, & conficienda mãdantes, conſiliumque præſtantes.

10 Qui litteras noſtras, ſigillum noſtræ Curię, & ſcripturas falſificant, adulterant, occultant, aut furantur.

11 Vſuratij, vſurarumque mediatores, & qui inſtrumenta manifeſtas vſuras continentia conficiunt.

12 Detinentes beneficia Ecclesiastica, vel bona Ecclesiastica, & nostrę mensę Episcopalis sine iusto titulo, quique terminos possessionum Ecclesię, vel nostrę mensę Episcopalis mutauerint.

13 Decimas, & primitias non soluentes.

50 Horum criminum grauissimorum absolutio nobis reseruata est; quapropter pręcipimus sub excommunicationis latę sententię, alijsque 1 ad nostrum arbitrium pœnis, ne quis secularis, aut regularis Sacerdos absque nostra licentia, vel bullę Cruciatę priuilegio, (quod qua decet animi pietate veneramur, omnique studio illœsum semper custodiendum curamus,) ab ijs absoluere presumat, pręterquam in casibus à iure statutis.

1 de quibus in decret. S Cõg. Episc. & regul. die 9. Ian. 1608. de mandato Clē. VIII.

51 Ad maiorem tamen pœnitentium commoditatē, & remedij expeditiorem vsum hęc reseruata peccata absoluēdi auctoritatem Catanę Vicario Generali, & nostro in Ecclesia Cathedrali pœnitentiario deputato, in diœcesi vero Vicarijs foraneis libentissimè cōmittimus.

52 Cuiuslibet Ecclesię, in qua pœnitentię sacramētum administratur, curatoribus mandamus sub pœna vnciarum quatuor, vt in sacristia, vel alio loco apto, & publico prędictorum casuum reseruatorum tabellam, imò etiam, si commodè fieri potest, in loco audiendis confessionibus destinato desigant; vt vehementer exoptamus affigendam, detinendamque; vt studiosè perlegantur. Cæterum in casibus difficilioribus ne cursim, aut oscitantèr rem expediant, sed dubitent, quod & sapientissimos viros facere nouimus, imò ad resoluendum tempus petant, libros adeant, vel tacito nomine, cæterisque circumstantijs, ne in rei notitiam quis venire queat, peritos consulant.

53 Quoniam eò nonnullorum perditissimorum Sacer-

cerdotum processit temeritas, vt vberrimum gratiæ, & salutarium lachrymarum fontem, vnde pœnitentes vitã haurire debent, mortiferi veneni labe ad earumdem extremam perniciem inficere pertentet, & quod in mortuorum resurrectionem sit positum medicamen, in viuentiũ euadat ruinam; ideoque non immeritò nihil antiquius Romani Pontifices habuerunt, quàm tantum malum modis omnibus ab Ecclesia Dei auertere, atque in Confessarios sacramento pœnitentiæ abutentes summa, qua par est, seueritate animaduertere, ac in primis pœnitentibus absolutionis beneficium constantissimè denegãdum statuerũt, nisi eos tanti muneris indignissimos Confessarios sollicitantes ordinarijs locorum, vel sancti officij Inquisitoribus reuelarent, vt perpetuò ab eo officio eijciantur, & alijs grauissimis mulctentur pœnis.

De Pœnitentijs iniungendis.

54 Cum à fide catholica edocti perbene calleamus pœnitentiæ sacramentum ritè suscipientibus culpas omnes letiferas remitti, non verò vniuersam semper pœnam temporaneam, in quam commutatur æterna, cõdonari; ideoque à Sanctis Patribus 1 populo Christiano perpetuo tempore adeò commendatæ fuerunt satisfactoriæ illæ pœnæ, seu, vt vocant, *pœnitentiæ*, quas post auditã confessionẽ legitimus Iudex fori interni iniungit pœnitenti, vt huius sacramenti partem præcipuam, sed integralem constituerint.

55 Debent igitur Sacerdotes Domini, vt sacrosancta Tridentina 2 Synodus ex S. Chrisost. 3 docet, quantũ Spiritus, & prudentia suggesserit pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, salutares, et conueniẽ-

1 Trid. sess. 13. c. 4.

2 ibidem.

3 S. Chrisost. de pœn. & confess.

tes

tes satisfactiones iniungere, nisi fortè peccatis conniueant, & indulgentiùs cum pœnitentibus agant leuissima quædam opera pro grauissimis imponendo delictis alienorum peccatorum participes efficiantur; habeant autẽ præ oculis, vt satisfactio, quam imponunt, non sit tantũ ad nouæ vitæ custodiam, imminentium malorum præseruationem, & præsentis infirmitatis medicamen, verũ etiam ad præteritorum peccatorum vindictam, & castigationem; nam sacerdotum claues non ad soluendum dumtaxat, sed ad huiusmodi pœnis ligandum etiam cõcessas esse, & receptissimus Ecclesiæ vsus, & vnanimis Patrum sententia firmiter tenuit, & docuit.

56 Aduertant tamen Confessarij nimiam seueritatem in imponendis pœnis facilè pusillanimes à tam salutari sacramento posse absterrere, ita è contra nimiam aliorũ facilitatem peccandi licentiam in plurimis fouere.

De ijs, qui confessionis præcepto obligantur.

57 Omnes vtriusque sexus fideles post vbi ad annos discretionis peruenerint, annuæ confessionis præcepto, quod fidelium vsus tempore Paschali simul cum Eucharistiæ mandato adimpleri consueuit, adstricti sunt; quare à Dominica Palmarum ad Dominicam in albis inclusiuè nostri Sacerdotes approbati, & vnicuique Ecclesiæ sacramentali designati, eam conueniant Cappellanos adiuturi, & quotidie duas minimum horas mane, totidemque post vesperas in tam salutari; & necessario confessionum audiendarum munere impendant.

58 Ab initio quadragesimæ Parochi, vel per se, vel per concionatores confessionis, & cõmunionis annuæ præcep-

ceptum seriò, ac sæpè populo inculcent, simulque censuras contrauenientibus impositas comminentur, moneantque eos, qui ab his sacramentis longum fuere tempus, non statim ad Eucharistiam debere accedere, sed priùs per aliquos dies arbitrio Confessarij debere se iterum, iterumque probare, & sic de pane illo substantiali edere.

59 Similiter ad sua peccata sacramentaliter confitenda ægrotos obligari statim ac infirmitas suomet pondere ad mortem inclinare videtur, apertissimè deducitur ex decreto Innocentij Tertij, et motu proprio Pij quinti 1, denique ex iuramento, quod in suo doctoratu præstant in multis vniuersitatibus Medici, scilicet non eos ampliùs visuros, si priùs certò non constet infirmum vitæ antè actę labem pia confessione eluisse; nisi ob iustam causam prudens Confessarius aliud medico dictauerit, quo casu ipsorum Confessariorum conscientiam oneramus; medicis secus facientibus easdem confirmamus pœnas omninò repetendas, quas prædictæ bullæ comminantur.

1 ann. 1566.

DECRETVM SEPTIMVM

DE SACRAMENTO *Extremæ Vnctionis*.

1 SAcramentum est hoc verum, & proprium institutum à Christo Domino, & ab Apostolo Iacobo promulgatum non modò ad peccata, si quę supersunt, expianda, eorumque reliquias abstergendas, & firmissimo præsidio exeuntium ex hac vita infirmorum animos muniendos, præsertim aduersus inferni hostis conflictus, sed etiam ad misericordiæ diuinæ fiduciam meliorem exci- tan-

tandam, ad morbi labores leuius ferendos, atque corporis sanitatem interdum, vbi scilicet animæ expedierit consequendam; ideoque ad illud recipiendum non vsque eo differri debet, vt sensuum, rationisque vsu destitutus æger supremum reddere spiritum incipiat, sed quantum fieri potest Parochus inungendum curet infirmum eo tempore quo ad illud fructuosiùs habendum vero cordis dolore, & ea qua par est religione se disponere queat, ita tamen vt illud nonnisi solis infirmis periculosè decumbentibus tribuatur, siue vitæ periculum ortum habeat ab humorum inordinatione siue à vulnere, à veneno, aut ex ipso senio; sanis vero nec licitè, nec validè tribuatur.

2 Quia verò ex vsu Ecclesiæ antiquissimo cōstat hoc sacramentum semel susceptum sufficere pro eodem vitæ periculo, inde est, quod illo perseuerante iterari nec licitè, nec validè possit.

3 At si postquam conualuit, in aliud simile vitæ discrimen infirmus incidit, licitum erit eodem illum subsidio adiuuare; quando autem dicendum est nouum, & alterius distinctæ infirmitatis periculum ad prudens, & quidē benignum medicorum, ipsiusque Parochi iudicium spectat decidere.

4 Ij autem, quibus hæc sacrosancta vnctio omninò deneganda est, sunt non baptizati, perpetuò, & à natiuitate amentes, pueri rationis expertes, quales vt plurimum sunt, qui septennium non expleuerunt, prælium incuntes, arduam nauigationem aggredientes; mortis supplicio addictos: excommunicatos verò vt hoc sacro oblineat oleo in vitæ, mortisque confinio constitutos, priùs debet Sacerdos censuræ vinculo absolutè, seu conditionatè, pro vt res postulat, expedire; mulieribus ipso in partu perdifficili laborantibus dari posse piè credimus.

Non

5 Non tamē hoc extremo subsidio priuādi sunt adulti, qui periculosè ægrotantes baptismo initiantur; ideoque statim à lustralis aquæ aspersione ad olei sancti inunctionem poterunt transire, etiam si nondum viatico cœlesti ob legitimum impedimentū præmuniti fuerint 1.

6 Neque ij priuandi sunt, de quibus liquet nonnisi venialiter peccasse, neque phrænetici, qui post vsum rationis in phrænesim, aut amentiam inciderunt, vbi tamen in sacramentum irreuerentia non timetur.

7 Quamuis hoc sacramentum requirat statum gratiæ in suscipiente, & libertatem, vnde nonnisi post piacularem confessionem sacro instructis viatico laudabilis fidelium vsus illud ministrandum esse docuit: debet nihilominus ijs, qui subitò, improuisoque mortis periculo correpti ita sensibus destituuntur, vt nullo valeant signo declarare voluntatem huiusce vnctionis habendæ; eo enim ipso, quod de fideli non certè constat mori in peccato mortali sine vllo, vel perexiguo spatio eliciendi actum contritionis perfectæ, aut supernaturalis attritionis, præsumit Sancta Mater Ecclesia, & Theologorum receptissima doctrina huiusmodi hominem saltem in mortis articulo velle ritu christiano decedere, atque adeò munitum ijs, quibus tunc potest, sacramentis; quod si fortè de illorum actuali dispositione dubitatur, inungantur sub conditione, vt de illis, quorum vsus rationis, aut lucis interuallum in dubitationem vocatur dictum volumus 2.

1 Sa. de extrem. vnct. d 44. sec. 1.

2 Io. Sanch. in sel. disp. 17. n. 17 Leand. de ext. vnct. d 3 q 3. Diana 3. p. tr. 4. resol. 169.

Materia.

8 Ad hanc sanctam vnctionem exhibendam requiritur tanquam materia remota oleum oliuarum ab Episcopo benedictum, quod singulis annis post feriam quintā

cœnæ Domini veteri combusto renouandum est, quòd si recenti non dum habito huius sacramenti administrandi necessitas vrgeat, præcedentis anni oleo vtendum erit; si verò intra annum deficiat, & aliundè aliud benedictũ haberi nequeat, modicum non benedicti olei in maiorẽ benedicti quantitatem, quæ superest infundatur, & reparetur, vt Rituale Romanum docet.

9 Materia verò proxima est ipsamet sacra vnctio, quæ interiorem denotat gratiam, qua supernaturaliter ægrotantis anima inungitur.

10 Si minus argẽteo, vt religiosiores Parochi laudabiliter solẽt, at certè stãneo vasculo, & in ipsius Ecclesiæ decẽti, tutoque loco asseruetur, velo serico coopertum, & in bursa serica deferatur.

Forma.

11 Quia hoc sacramentũ Christus Dominus instituit in orationis modũ, vt habetur Iacobi 5. orent super eũ, &c. Inde est vt illius solius forma sint verba deprecatoria, quibus in quinque præsertim sensuum corporis vnctione à principio, vti consueuit Ecclesia ex Apostolorum traditione, nempe: *per istam sanctam vnctionem † & suam pijssimam misericordiam indulgeat tibi Deus, quidquid per visum deliquisti. Amen.*

Minister.

12 Quod attinet ad Ministrum huius sacramenti, vt monet Sacra Syn.[1] haud obscurè traditum est in verbis Iacobi esse, sc. solos præsbyteros, & nos quidẽ inter præsbyteros ipsi dumtaxat Parocho, seu Curato, ad cuius oui-le

1 Trid. sess. 14. c. 13.

le pocus illa inungenda pertinet, hanc curam demandamus, quam non nisi legitimè impeditus alteri sacerdoti committet, & illi tantum qui ad hanc administrationem est à nobis approbatus, & confessiones audiendi potestatem habuerit; ideoque si quis alius Sacerdos secularis illud administrare auderet, in excommunicationem incideret, & regulares quidem ob id excommunicari sciant à nobis renunciari posse.

13 Excipimus tamen instantis necessitatis casum, in quo si tempori adesse nequit deputatus minister, quilibet Sacerdos mūgat, saltē ex interpretatiua proprij Parochi volūtate; itē potest vnus vnū, & alter alteram moribundi partem inungere modo, quo inferius declarabitur.

Solemnitas.

14 Ad euitandum effusionis periculum in vijs saxosis, maximèque preruptis in bambacio factum oleum deferatur intra consuetum vasculum benè reclusum, quod nō manu gestetur, sed serico velo decentèr opertum, collo serica item cordula aptè appensum deuotè deferatur.

15 Propè inungedi egroti lectum ponatur mensa, mundaque mappa sternatur, in qua Sacerdos sancti olei vas reponat à laico, nulla ratione contrectandum, ibibem sit peluicula cum tot bombicis, aut stupe, vel lane, aut similis materie globulis, quot ad oblitas corporis partes tergēdas sint satis, quod quidē gossipiū, vel lanā ministri adiutor secum ad Ecclesiam deferat statim in sacrario comburenda, item panis medulla ad ministrantis digitos detergendos, & aqua ad eiusdem manus illicò abluendas, cerea quoque candela, que, si opus sit, ad ritè vngendum lumen exhibeat.

16 Qui sacrum defert oleum, & ministrat cotta debet esse indutus, & stola violacea, eumque plures, aut saltē vnus Clericus comitetur, qui crucē sine hasta, & aspersorium aquę benedictę, & lumen in lanterna pręferat, & dum sacramentum confertur, psalmos pœnitentiales recitet; potest tamen in casu necessitatis ipse Sacerdos cum laico, aut etiam solus ministrare; fœminas enim nullo modo ad hoc vnquam officiū adhiberi volumus 1. partes corporis vngendę sunt tantum, quas veluti sensuum, instrumenta natura homini attribuit, vt oculi, renes, nares, os, manus, & pedes; renes quoque, seu lumbi virorum, qui commodè moueri possunt; curent autem ægrotantis propinqui partes vngēdas, atque illas pręsertim, quę sordes faciliùs contrahunt ante sacram vnctionē vt abluantur.

1 Quintan. de extrem. vnct. sing. 6.

17 Renuum vnctio in mulieribus omittenda omninò est, in viris quoque si commodè moueri nequeant; & si aliqui doceant loco renuū vngi debere pectus, nos prędecessorum nostrorum vestigijs inhęrentes, id prohibemus.

18 Partibus corporis quę geminę sunt, vt oculi, nares, aures, manus, & pedes sub vnica verborum forma, & dupplici crucis signo vnctio administretur; itaque ne in altero tantum membro, sed vtroque vngendo totam formam expleat.

19 Singulis membrorum vnctionibus detergendis nouus adhibeatur bombix, aut lana; quod si quis aliquo membro sit mutilus, vt manu, vel pede, brachij pulsus, aut tibię pars propinquior sacrum oleum sub illius forma recipiat.

Quam-

20 Quamuis autem in Rituali Romano distinctè omnia doceri sciamus, quę ad rectam huius sacramenti administrationem faciunt, eaque omninò seruari iubeamus; nihilominus, vt in hac nostra Synodo nihil eorum desiderent Parochi, quibus suum rectè munus obire addiscant, formas etiam, quibus in vnaquaque vnctione, & quo ordine vti debent, hic subijciemus.

21 Ad oculos igitur obliniendos hęc sancta, & deprecatoria verba proferuntur. Per istam sanctam vnctionem † & suam pijssimam misericordiam † indulgeat tibi Dominus quidquid per visum deliquisti. ℟. Amen.

22 Cęcus etiam à natiuitate vngendus est propter concupiscentiam 1.

23 Ad aures. Per istam sanctam vnctionem † et suã pijssimã misericordiam † indulgeat tibi Dominus quidquid per auditum deliquisti. ℟. Amen.

24 Ad nares. Per istam sanctam, &c. quidquid per odoratum deliquisti. ℟. Amen.

25 Ad os compressis iam labijs. Per istam sanctam, &c. quidquid per gustum, & locutionem deliquisti. ℟. Amen.

26 Ad manus. Per istam sanctam, &c. quidquid per tactum deliquisti. ℟. Amen.

27 Cum adeò mors instet, vt ad explendas modo cõsueto distinctas vnctiones tempus non suppetat, si Sacerdos quinque vnctionibus, seu quot poterit celeritèr peractis formas omnes in hoc compendium redigat. (Per istam sanctam vnctionem, & suam pijssimam misericordiam indulgeat tibi Deus quidquid per visum, auditum, odoratum, gustum, & tactum deliquisti.) & intentionem conditionatam habeat, cum pia Theologorum sententia non damnat. 2 qui addunt posse in tali casu infirmum sub

1 Em. Sa v. extr. vnct. n. 13. D. Tho Val. Sot. Petr. Sot. V ua'. apud Sa

2 Tamb. de extr. vnct. c. 1. § 2. & 3. Castrop de extr vnct. pu. 3. nu. 7. Laym. & alij apud Castr.

sub conditione inungi in sensu magis obuio v.g. in capite pronunciante Sacerdote celeritèr formam quinque corporis sensus exprimentem. Cæterum in huiusmodi imminentis mortis casibus extremis plures adhiberi Sacerdotes, quorum vnusquisque suas vnctiones peragat, & propriam proferat formam non est prohibitum; nullo tamē pacto potest alter inungere alio formam proferente 1; quod si qui vnctionem cepit Sacerdos ad alias progredi non valeat, ne sacramentum imperfectum maneat, quod reliquum est ab alio suppleatur Sacerdote 2.

28 Si in ipsa vnctione mori infirmum accidat, Præsbyter vltra ne procedat; si periculum immineat, vt dictū est, omissis precationibus citò vngat; si dubitetur an viuat, sub conditione id præstet, formam cum conditione proferendo saltem, *si es viuus per istam sanctam vnctionem, &c.*

29 A Sanctissimo Domino nostro Vrbano VIII. permissum est vt in triremibus portu consistentibus sacrum oleum asseruetur; ideoque notum hic omnibus Parochis esse nolumus, vt si quando occurrit casus in illis moribūdo non denegent.

30 Nisi aliud imminens periculum dictet, hoc venerandum oleum post primam noctis horam, & ante solis ortum ad ægrotos non deferatur; at si necessitas vrgeat quauis diei, noctisque hora, parati inueniantur, nullamque fastidij significationem vocati dent, sciantque si eorum culpa infirmus sine hac sacra vnctione decesserit, per mensem suspensionis pœnam eos incurrere. Quoties infirmus est ità morti proximus, vt vehementer dubitetur post sumptā Eucharistiā temporis angustias non daturas locū redeūdi ad Ecclesiam ob sacrum deferēdum oleū, tunc poterit illud secum cum vase eucharistico deferre.

1 Suar. to. 4. in 3. p. disp. 44 sec. 2. & 3. Conim. dis. 19. dub. 9. fine. Hur. de extrem. vnct. diff. 12

2 S. Tho. & alij quos vt & sequitur P. Su. de ex trem. vnct. n. 10.

Si

31 Si sensuum vsu ægrotum pollere videat Sacerdos cum breuibus, sed efficacissimis verbis ad fidem, ad patientiam, & cum diuina voluntate conformitatem, doloremque peccatorum adhortetur, vtque bono animo sit, eumque à terrenis ad cœlestia abducere studeat transiturum in domum æternitatis, innuatque præcipuum illius sacramentalis gratiæ effectum, nempe vnctionem Spiritus Sancti, per quam si adhuc expianda remanent peccata venialia, imò etiam mortalia absterguntur; vnde communis Theologorum sententia docet: si quis bonafide putans se esse in gratia, cum re vera in mortali sit, hoc sacramentum attritus recipiat, eius peccati remissionem obtinet, propterea dicitur auferre reliquias peccatorum. Deinde verò vnctione peracta per quam paucissimis consoletur infirmum, suamque opem in tam periculoso agone, & præsentia, & ad Deum precibus non defuturum despondeat, interim in Redemptoris nostri Crucifixi vulneribus eum ad tutamen, & medelam relinquere dicat, eius venerandam imaginem, quam ipse tulit, si aliam eius domestici non habuerint, propè moribundi caput reponat, & ibidem continuò seruandam curet, & assiduè moribundo adesse, vt eius animam Deo in extremo periculo consuetis Ecclesiæ supplicationibus commendet.

32 Et quoniam nimia nonnullorum ministrorum auiditate non sæpè accidit, vt candelæ, quæ supra mensam ad huius sacramenti maiorem reuerentiam accendebantur, illis spontaneè offerrētur, nunc iure debito requirantur etiam in pauperrimis domibus, ne eas, aut quid aliud ob huius sacramenti collationem exigere præsumant sub pœna excommunicationis præcipimus; si tamen eis aliquid vltrò, & eleemosynæ titulo tribuatur, accipi posse non denegamus. DE-

DECRETVM OCTAVVM

DE SACRAMENTO Ordinis.

1 Ordinem, siue sacram ordinationem verè, & propriè esse vnum ex septem Sanctæ Ecclesiæ sacramentis à Christo Domino institutum 1 de fide habemus; atque præter Sacerdotium esse alios ordines maiores, & minores, per quos velut per gradus quosdam in Sacerdotium, & Episcopatum ascenditur.

1 Trid. de ref. sess. 23. c. 3.

2 Vt igitur sacramento hoc ritè inaugurentur ij, qui in sortem Domini, eiusque vineæ operarij eliguntur, hæc diligentissimè erūt obseruanda, quæ ex Sac. Canonibus, sanctorumque Præsulum institutionibus, & huius diœcesis perantiqua cōsuetudine deprompta præscripsimus.

Cap. I.
De Ordinatione Generali.

3 Præcipuum hoc in Ecclesia Dei negotium, vt, quæ par est, religione tractetur, atque ijs dumtaxat tantum ministerium credatur, qui illius dignitatem inconcussa morum, & doctrinæ integritate sustineant, die dominico ordinationem generalem præcedente, Parochi, atque sacramentalium Ecclesiarū præfecti, curatique supplicationes, & litanias habeant ad præsentissimam Dei optimi maximi opem exorandam; quod si quis eorum id neglexerit à nobis grauiter puniendum esse sciat. Regularibus quoque vt eodem tempore, præsertim in publico choro, suas ad Deum preces fundant enixè obtestamur.

Statim

4 Statim ac generalis ordinationis edictum recipit Vicarius Foraneus, seu qui eius subit munus eorum, qui ad illam accessuri erunt, notitiam habeat, illorumque nomina in Ecclesia sua quemque Parochum, vel Curatum, vel ad quẽ spectat, inter missarum solemnia pronunciare iubeat, vt si quid habeant auditores aduersus aliquem eorum, qui in sacris ordinandi erunt, tum quò ad mores, tum quo ad patrimonij, aliorumque requisitorum defectus, Vicario, hic vero nobis statim denunciet; quod si secùs euenerit, fraudis præsumptio in ipsum Vicarium retorqueat, & pœna pro grauitate delicti repetatur; quapropter iuxta Conc. Trid. decretum 1 initiandos omnes si Vrbis, aut Villarum adiacentium incolæ fuerint, vno circiter ante ordinationem mense nobis, aut nostro Vicario generali se sistere iubemus, reliquos verò diœcesanos quindecim circiter ante diebus suum Vicarium foraneũ, nos autem, aut nostrum Vicarium Generalem octo saltẽ diebus conuenire præcipimus, vt quæ ad eorum ordinationem necessaria sunt matura diligentia disquirantur: cũ moneat Apostolus 2: Nemini citò manum imposueris.

1 sess. 23. c. 5.

2 1. d. Timot, Episc. c. 5.

5 Nemo ad ordinationem accedere præsumat, qui de potestate, & exercitio ordinis, ad quem promouendus est, non sit benè instructus, atque morum bonum testimonium à suo Parocho, & sufficientis doctrinæ à magistro scholæ non habeat, & à Vicario fidem, qua illum nequè in sua, neque in seculari Curia tunc ob aliquod delictum irretitum esse testetur, ipsorumque parochi, magistri, & Vicarij conscientiam onerantes, seriò præmonemus; quod si in re tanti momenti, vel negligenter vel dolosè se gesserint, exemplari pœna in eos animaduersũ iri.

6 Ne autem hic desint quæ ad ordinandorum necessariam

sariam eruditionem iudicamus, & in examine percontabimur, de singulis ordinum gradibus hæc distinctim subijcere visum est.

Prima Tonsura.

7 Prima tonsura est quædam specialis deputatio ab Episcopo facta ad canendum psalmos in choro, vndè psalmista dicitur, & ad Ecclesiæ inseruiendum: propriè ordo non est, sed ianua ordinum; idcircò propriam materiam, aut formam non habet, sed dici potest loco materię esse Capillorum abscissionem, & veluti formam illa verba ab Episcopo simul cum tonsurato prolata nempe: *Dominus pars, &c.*

8 Est autem tanti in Ecclesia Dei huiusmodi deputatio, vt vel sola prima tonsura initiatus beneficiorum ecclesiasticorum rectè sit capax, atque Clericalis fori, canonisque priuilegio munitus, & sine ea nemo ad ordines idoneus; quę nec ante septennium & iuxtà Tridentinam
1 sess. 23. c. 4 sanctionem 1 conferri nullatenus debet ijs, qui sacramentum confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non sint, quique legere, & scribere nesciant, & de quibus probabilis coniectura non sit eos non secularis iudicij fugiendi fraude, sed vt Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse.

9 Atque hic impetrare à nobis non possumus, quin vnde status Clericalis per summam Ecclesiæ iniuriam, & dedecus in præceps ruit in dies exponamus, vt pro sua quisque virili parte reparare, atque ad pristinam dignitatem restituere incumbat; scilicet non vt fidele obsequium Deo præstent ipsi ordinandi clericatum eligunt, sed eorum potiùs parentes, aut sanguine coniuncti, vt de suorum

rum clericatu sordidum quæstum faciant, legitimis vectigalibus Rempublicam defraudent, atque ad suorum creditorum ludificandum ius, rem omnem suam, seu potiorem partem domestico Clerico iamdudum concessam publico instrumento demonstrent; illumque, etiam puerum, administratorem, & dominum absolutum sine vlla verisimilitudine habendum esse, contẽdant; quapropter, vt huic grauissimo incommodo occurramus, tum etiã è contra illorum reprimamus temeritatem, qui minoribus ordinibus inaugurati cũ magno status clericalis dedecore ad pauperrimam vitam alendam mendicare, aut indignis occupari coguntur officijs, hæc, quæ subdũtur, sanctè, inuiolabiliterque seruanda decreuimus.

10 Posthac prædiuitũ primogeniti, de quibus nulla probabilis coniectura est eos in statu ecclesiastico permansuros, neue illi, qui sufficiens beneficium, aut patrimonium ad congruam sustentationem non habent, ad primam tonsuram, aut minores ordines admittantur; nec denique hi, quos ingenium, & scientiæ spes fore, vt ad sacerdotium gradum faciant non promittit.

11 Secundo eos omnes, & singulos in Domino monemus, qui iamdudum prima tonsura, vel etiam minoribus ordinibus initiati sunt, vt propriæ vocationis memores, vbi ætatis annum vigesunumquartum expleuerint ad subdiaconatus, suis deinde statutis tẽporibus diaconatus, & Sacerdotij ordinis adscribendos curent infra annum ab huius Synodi promulgatione computandum; quod si renuerint, aut neglexerint, contra ipsos iuxtà sacrorum Canonum, præsertim Tridentini decreta agemus, atque solitis vectigalibus, seu, vt dicunt, franchitijs, priuabimus 1.

1 Syn. Pa[...] 1632. p. [...] n. 95.

T 2 De

De Ordinibus Minoribus.

12 Cæterum ad quatuor minores ordines, nempe ad ostiariatum, lectoratum, exorcistatum, & acolytatũ ætas maturior, & maior scientia requiritur, quam ad solam primam tonsuram obtinendam.

13 Et quidem licèt nonnulli Doctores probabiliter teneant requiri pro minoribus annum ætatis decimumquartum, nos tamen mitiorem, probabilioremque sententiam sequentes, ad ostiariatum, & exorcistatum non promouebimus; nisi quem nonum ætatis annum iam cõpleuisse, & in lingua latina mediocriter versatum esse nouerimus; ad exorcistatum verò, & acolytatum eos solos, qui duodecimum ætatis annum explerunt, & latinam linguam intelligunt.

14 Ad minorum igitur ordinum promotionem nemo in posterum accedere audeat, qui hac ætate, scientia, atque ratione viuendi caret; insuper præter testimonium Magistri Notarij, & scholæ, afferre debet & Parochi, seu Vicarij de seruitio Ecclesiæ, cui adscriptus est, statutis diebus exhibito, super quo conscientiam Parochorum, seu Vicariorum oneramus; benè enim percepimus perquam paucissimos Clericorum suę Ecclesię famulatui operam dare, & nihilominus omnes quotquot ad viteriores ordines admittendi accedunt, vel vbi, quoad Canonis, forique priuilegiũ, molestiã auertere volunt; amplissima sui Parochi testimonia de frequenti seruitio facillimè obtinent, & demonstrant.

15 Præmonitum quoque volumus neminem ad examen admittendum esse, nisi tempore condicto decẽti habitu Clericali, & tonsura compareat, atque testimoniales

lite-

literas prædictas cum autentica fide ordinũm susceptorum exhibeat; quod si regulares sint, scriptum testimonium suorum superiorum, ad quos iuxta vniuscuiusque religionis consuetudinem spectat, afferant de professione emissa, de ætate, scientia, vita, & moribus, in quo dictorum superiorum conscientiam grauamus, iuxtà regulam Clem. VIII. 1. 1 15. Mar 1596.

16 Qui examinati sunt, hora vesperarum diei præcedentis generalem ordinationem, adsint in atrio nostri palatij, aut in Ecclesia Cathedrali, vt recognoscantur, & certiores fiant de ordine, ad quem approbati præparari debeant. Sequenti verò mane quotquot inagurandi sunt accedant cum suis cereis, seu intorticijs ad normam Pontificalis Romani, atque ita dispositi, & sacramentali confessione expiati, vt à nobis diuinum cibum capessere queant: quod si neglexerint suscepto ordine suspensi maneant.

De Subdiaconatu, & Diaconatu.

17 Ordini subdiaconatus adscribendi, iuxtà sacrorum Canonum, præsertim Tridentinæ Synodi decreta, exhibeant titulum ecclesiastici beneficij, exprimendo verum eius valorem, & pacificam possessionem, sciantque neminem in posterum sacris initiãdum fore ad titulum Capellaniæ, nisi sit pinguis, idest, quæ possit equiualere patrimonio, & beneficio missæ; neque etiam ad titulum patrimonij, nisi de vtilitate, aut necessitate Ecclesiæ, cui inseruiendum est, legitimè constiterit; ideoque eo præcedenti tempore, quo huiusmodi promouendos se nobis sistere oportet, publica, & authentica instrumenta nostro Magistro Notario, vel cui curam hanc specialiter deman-

demandauerimus demõstrent, ex quibus iuridicè liqueat, & quod patrimonium cum effectu realitèr, & pacificè possideant sine vlla contradictione, obligatione, aut hipoteca, & satis sit ad eius honestam sustentationem; atque demum ad fugiendam omnem fictionis, & falsitatis suspicionem, publico comprobent instrumento, in quo vtraque pars iuret expressè, atque etiam tribus fide dignis testibus iuratis confirment donationem illam, seu assignationem veram esse, & realem, eaque bona ad annuos redditus requisitos sufficere, etiam in casu, quo ille Sacerdos missas celebrare non posset, nec non ibidem constare debet ea, quæ pro patrimonio assignata est summa, quotannis deducta, superesse parentibus; aut eis, qui illud tradiderunt, vnde pro suæ conditionis statu viuant.

18 Porrò valorem beneficij, aut patrimonij prædicti pro nostra diœcesi esse declaramus vnciarum saltē duodecim, seu aureorũ triginta singulis annis facillimè exigibilium; circa cuius Patrimonij assignationem illud in primis maximè aduertendum est, vt nullum pactum, aut contractus inter donantem, seu assignantem, & ordinãdum ineatur ipsum patrimonium retrouendendi, cedendi, seu tantumdem annuatim soluendi, nisi causa mortis, & de nostra in scriptis licentia; huiusmodi enim pacta, atque contractus ex nunc pro tunc auctoritate, qua fungimur, & sacrorũ canonum vestigijs inhærentes, irritos, nulliusque valoris esse declaramus, & notarios contrahẽtes, qui talia pacta, & contractus confidentiales, vt vocant, seu fictitios, inire ausi fuerint, in excommunicationem latæ sentiæ ipso facto incurrisse, aliasque nostro arbitratu pœnas daturos, ipsosque ordinatos à susceptis suspensos remansuros, nec ad vlteriores promouendos esse monemus. Non

19 Non modò cum ad subdiaconatum quis aspirat scripturas ad patrimoniũ prædictum, vel æquiualens beneficium concernentes omninò perfectas proferre debet nostro deputato quindecim minimum dies, ante ordinum collationem diligenter examinandas; sed etiam ante susceptionem diaconatus, & sacerdotij, quo tempore afferendæ sunt schedulæ, aut instrumenta indicantia possessionem iam initam patrimonij, atque vsumfructum ipsius esse perceptum.

20 Patrimonia deinceps sine nostra licentia alienare, subiugare, extinguere, remittere, vel retrodonare nullatenus potest Clericus, donec nobis constet beneficium ecclesiasticum sufficiens eum esse adeptum, vel aliundè habere, vnde viuat; qui secus fecerit, in pœnam suspensionis incurrat.

21 Si ante annum à susceptione acolytatus ad subdiaconatum promouendus aduenerit, repelletur, nisi fortè aliud exposcere Ecclesiæ vtilitatem, aut necessitatem intelligemus; quod quidem vt rarò contingat quantum in nobis erit conabimur, sic etiam subdiaconos, ad diaconatus gradum ascendere, nisi per annum saltem in eo versati sint, & simillimas testimoniales litteras exhibuerint, non permittemus.

22 Eorum autem, qui sacris initiandi sunt ordinibus, examen præsertim erit, vtrum benè percipiant, quæ in Cathechismo Romano, Tridentina, & hac nostra synodo, atque in lectionibus tum missalis, tum breuiarij continentur, itemque omnia ea, quæ ad sui officij rectam administrationem spectant, & horarum canonicarum recitationem?

23 Ad præsbyteratus ordinem promouendi eo tempore, modo, atque cum testimonialibus litteris, de quibus

bus suprà, se nobis sistant, nec priusquam vigesimum quintum annum attigerint. Examinabuntur circa intelligentiam eorumdem librorum, quibus subdiaconi, & diaconi; videndum prætereà est num rectè nouerint quatenus potestas circa corpus, & sanguinem Christi, atque ad absoluendum peccata, quam in hac consecratione accipiunt, extendatur? num eas literas habeant, & prudentiam, quibus docere populum valeant, & quæ ad salutem ęternam sunt necessaria? sciantque administrare sacramenta, vbi opus fuerit? num denique dubia fortè in celebratione missæ occurrentia sciant resoluere?

Cap. II.

MONITA GENERALIA

Pro Ordinatis.

24 Quilibet in sacris constitutus intersit semel saltem in hebdomada lectioni casuum conscientiæ, quæ in Cathedrali, vel Parochiali Ecclesia ad id destinata, aut alibi habebitur, eiusque rei ad vlteriores ordines promouendus fidem in scriptis afferat, qua si Sacerdos caret, nunquam confessiones audiendi facultatem, aut huius confirmationem, seu prorogationem à nobis exorabit, & ille ab ordinatione repelletur.

25 Ne minorum ordinum subdiaconatus, & diaconatus functiones tãquam otiosæ ab Hæreticis detractẽtur, omnibus promotis sub pœna priuationis exemptionum à gabellis, alijsque nostro arbitratui reseruatis præcipimus, vt in Ecclesijs adscriptis diebus festiuis saltem solemnibus inseruiant, atque in officijs suorum ordinum

sanctè

sanctè se exerceant; qui verò certę Ecclesiæ seruitio addicti non sint, aut sodalitijs Societatis Iesu diebus dominicis, & festis non adsunt ad Cathedralem in Vrbe, ad parochialem verò Ecclesiam, cui subsunt, aut ad quam Vicarius foraneus in scriptis assignauerit, ijsdem diebus accedunt, superpelliceo induti vt mane missæ solemni; serò autem ad vespertinas horas canendas choro præsto sint.

26 Ad Præsbyteratus ordinem promoti missam nec publicè, nec priuatim celebrabunt, nisi de eius seruandis ceremonijs ab eo, quem deputauerimus, perbenè fuerint eruditi, nec sine nostra, aut Vicarij generalis facultate in scriptis danda; cui mandato si quis inobediens extiterit, viginti vnciarum mulctam ad pia opera subleuanda ex nostra designatione dabit.

Cap. III.

De Testimonialibus literis, quas singuli initiandi afferre debent.

27 Prima tonsura initiandus ad examen nō accedat, nisi secum habeat litteras autēticas nostro Vicario generali, aut ei cuius diligentiæ, & integritati id munus demandauerimus exhibendas, quibus certò constet legitimo matrimonio natum, aut quibus ostendat secum esse super natalium impedimento dispensatum, itemque cōfirmationis sacramento munitum esse, quæ sanè omnia testari ad Parochum proprium pertinet; quod si fortè huiusmodi fides haberi nequeat, quia vel nota in libro, aut ob Parochi negligentiam, aut aliud infortunium non extat, seu queuis alia necessitas expectare non permittat,

tunc tres minimum testes idoneos producat, qui iurati affirment se initiandum cognoscere, eiusque parentes legitimo matrimonio coniunctos, ipsumque pro suo legitimo, ac naturali filio habere, idque ab omnibus, qui eos nouerint, puplicè reputari.

28 Secundò: scriptis item autenticis comprobandum est, nisi aliàs notorium fuerit, eum esse diœcesanum, aut ratione originis, aut beneficij, aut denique diuturni domicilij iuxtà sacrorum Canonum sanctiones; & quidem beneficium rectè probabitur si bullæ exhibeantur, aut prouisio beneficij, atque instrumenta publica, quæ de pacifica illius beneficij possessione testentur, origo constabit, quemadmodum supradiximus de legitimis: ad probandum autem domicilium litteræ afferantur magistratus illius Ciuitatis, vel Oppidi vbi commoratur, quæ expressam, atque indubiam fidem faciant de tempore, & occasione, ob quam initiandus illùc ad habitandum venerit.

29 At nostri diœcesani si longè distent, & dimissorias à nobis exorare velint, debent ad nos testimonium ordinarij loci, vbi diù degerint mittere, qua scriptura per testes fide dignos, atque per illam Curiam spiritualem examinatos, eorum mores, atque vitæ honestas probetur, secus dimissorias literas non obtinebunt.

30 Tertiò: omnes testimonium afferant in Ecclesia Parochiali, atque etiam in Ecclesia matrice, si ex ea Ciuitate, aut Oppido fuerint, in quo ea sit, publicationem de sua futura promotione inter missarum solemnia, cum populus frequens fuit, factam fuisse iuxtà superius decreta, quod ad Parochum, vel loci Vicarium testari incumbit.

31 Quartò: bonum à magistro scholæ, in qua vt plurimum

rimum instructus est, testimonium habeat; nimirum & gymnasium frequentasse, atque in litteris profecisse.

32 Quinto: si maior sit annis quatuordecim scriptam attestationem tum à Magistro Notario Curiæ secularis, tum Ecclesiasticæ obtineāt, qua certiores fiamus illum in neutro tribunali criminis alicuius reum esse, aut ære alieno grauatum, neque militiæ adscriptum; neque demum vnquam in iudicium vocatum ob infame aliquod scelus.

Pro ordinibus minoribus.

33 Præter ea, quæ hactenus numerauimus, testimonia prima tonsura initiandis omninò necessaria, hæc etiā in scriptis afferre debent ad minores ordines promouendi, nimirum primæ tonsuræ, aliorumque susceptorum ordinum litteras. Secundo Curati, aut Rectoris illius Ecclesiæ cui assignati fuere, aut patris illius sodalitatis Societatis Iesu, quam frequentarunt; speciatim verò in ijs explicetur quamdiu, quantauè cum religione, & diligentia se exercuerint in ijs ministerijs, quæ ad præhabitos ordines pertinent.

34 Item à Vicario loci autenticam fidem habeant se eo habitu, quo decet, & tonsura incessisse. Tertio ab eodem, vel à Parocho, aut Præceptore semel saltem, aut iterum in mense pœnitentiæ, & communionis sacramēta suscepisse sex prȩsertim menses ante ordinationis, quā petunt, diem.

35 Quamuis exorcizādi potestas singulis in collatione ordinis exorcistatus tribuatur, absque nostra tamen facultate in scriptis expressa id nemo exercere valeat; si quis secus fecerit, pœnam excommunicationis ipso facto nouerint incurrisse.

Pro Sacris Ordinibus.

36 Ad hos ſuſcipiendos non modò prędictę teſtificationes proferri debent, verum inſuper requirimus iuxtà Tridentini monita 1, vt de Subdiaconis, & Diaconis cõſtet diebus Dominicis, atque ſolemnibus cum altari miniſtrauerint, vel ſaltem bis in mẽſe, eos ſacrã communionem percepiſſe, item quod eorum vita talis fuerit, vt caſtitatem fore vt ſeruent probabilis ſit coniectura; nec nõ cantui Eccleſiaſtico eos operam dediſſe; quas fides Vicarius, aut Parochus primarius gratis ſcribet.

1 ſeſſ. 23. c. 13.

37 Caueant autem quam diligentiſſimè ij, ad quos has litteras dare actinet, ne falſitati fidem adſtruãt; quod ſi quis temerè id auſus fuerit, præter eas, quæ à Sacris Canonibus contra eiuſmodi miniſtros ſtatutæ ſunt, vnciarum decem pœnam dabunt, valeatque contra tantæ infidelitatis reos ſemper fiſcus principaliter agere.

38 Huiuſmodi teſtimonia, de quibus hactenus locuti ſumus, ideſt de moribus, ſacræ pœnitentię, & communionis frequentatione, functionibus, Eccleſię ſeruitio, ſtudio litterarum, habitu, atque tonſura Clericali à Vicario, à Parocho, vel Curato, & à magiſtro ſcholę, vel à quocũq; ad quẽ id ſpectauerit, gratis omninò fiant, pręter chartã, & ſcriptionis laborem, ſub pœna vnciarum quatuor Eccleſijs pauperioribus diſtribuendarum; alia verò teſtimonia, videlicet de publicationibus, & baptiſmo, vbi conſuetudo eſt, vt pro his nihil ſoluatur, gratuitò item concedantur; vbi verò aliquid accipiendi cõſuetudo inualuit, tareno pro ſingulis teſtimonijs amplius ne exigatur.

39 Pro examinandis autem teſtibus qualibet prędictarum

ctarum causa Vicarij, aut Curati nihil accipiant. At magistris notarijs iuxtà Curię Episcopalis pādectas granos quatuor pro singulis testibus accipere permittimus, qui secus fecerit, singuli vnciarum sex, & suspensionis ab officio, Episcopi arbitrio, pœnam incurrant.

40 Præter eos, qui ad primam tonsuram admitti postulant, omnes cum bireto, tonsura, talarique tunica decenti se sistant examinandos; secus excludantur.

41 Demum quotquot ordinibus inaugurādi sunt monitos etiam atque etiam volumus, ne ea de causa ad nos litteras commendatitias dandas curent; aliàs pro ea vice ad illos ordines suscipiendos inhabiles declaramus. Examinatores quoque munus aliquod ab ordinādis ante, vel post ordinationem accipere sub excommunicationis latę sententię pœna prohibemus.

42 Vt Sacerdotis immortale beneficium perpetua memoria recolatur, ęquum est quotānis eo, quo presbyter. die inauguratus fuit, in gratiarum actionem sacrificium Deo offerre, vberemque opem ad illud sanctè, religiosèque exequendum implorare.

Pro ordinandis Regularibus.

43 Sciant regulares omnes Episcopis à Tridentino 1 iniunctum esse ne eos sine diligenti examine, aut in minori ætate, ac pro non regularibus requiritur, ordinent, priuilegijs quibuscumque, quo ad hoc pœnitus exclusis.

1 sess. 23. de refor. c. 12.

44 Patentes litteras, cæteraque testimonia ad ordinū susceptionem necessaria, præsertim emissæ iam professionis iuxtà constitutionem Clementis VIII. 2 à suis superioribus prouincialibus afferant, qui si rationabilem causam habebunt, cur non seruatis temporum interstitijs

2 die 15. Mart. 1596.

pro-

promoueri postulet, expressam in sui facultatibus velint, vt possimus, & nos quid super ea dispensatione agẽdum sit, in Domino deliberare.

45 Quod si ab aliena diœcesi ad nostram ordinationem obtinendam aduenerint, autentico comprobandũ est testimonio in sua ipsorum diœcesi, & qua de causa, tunc temporis ordinationem non haberi.

Cap. IV.

De impedimentis ab Ordinatione.

46 Quamuis passim in sacris Canonibus, & Concilio Tridentino numerentur impedimenta, quibus nonnullis interdictum est ad ordines promotionẽ; ne verò ignorãtia à quoquam per fraudem, dolumuè allegetur, hic sũmatim canonica impedimenta subscribere iuuat: ea autem præsertim sunt: si minores natu sunt, quam ad ordinem suscipiendum requiritur, si sacramento chrismatis non dum inuncti, si rudes, & ignari, criminosi, solemniter pœnitentes, neophyti, bigami, idest si mortua prima vxore alteram duxerint, aut etiam si cum vidua, vel ab alio corrupta matrimonium olim inierint, vel cum sua vxore adultera scientèr rem habuerint, aut voto solemni castitatis addictam duxerint; si corpore vitiati notabiliter sint, aut facie multum deformes, si homicidio quoquomodo operam dederint, aut membrorum mutilationi, si ebrietati, aut gulæ dediti, impudici, periuri, vsurarij manifesti, apostatæ, simoniaci, si infames, si ratiocinijs obligati, illegitimè nati, peregrini, & ignoti, præsertim vltramontani, idest qui vltra montes Alpium nati sunt, quales sunt Hispani, Lusitani, Galli, Germani,

An-

Angli, &c. de quibus Vltramontanis extat bulla Vrbani VIII. 1 per quã hi nequeunt in Italia ad maiores, imò neque ad minores, & primam tonsuram sine dimissorijs sui ordinarij, quæ debent omninò esse recognitæ, probatæ, & subscriptæ à Nuncijs, seu Collectoribus apostolicis commorantibus in loco, vnde ordinandi profecti sũt, & insuper debent esse recognitæ à Vicario Generali Vrbis Romanæ; sub pœnis in eadem bulla inflictis ab Vrbano VIII. Cui quidem constitutioni nõ subiacere vltramontanos regulares, qui in Italia ordinibus initiari flagitant, tenet communis opinio 2, & addit ita fuisse decisum Florentiæ; quare huiusmodi Regularibus ad id satis esse dimissorias suorum Prælatorum arbitramur.

1 1624. 11. Decẽo quã per excesũ affert Marc. de ordine.

2 cũ citato March. n. 17 & P. Tamb. lib 7. de ordine c. 8. n. 6

47 Impedimentum quoque est ordinationis si extra tempora sine legitima dispensatione, aut per saltus quis præcedentes ordines suscepit, si sine sufficienti patrimonio, aut beneficio, vel alio à sacris Canonibus approbato titulo, si aliqua censura irretitus est, si energumenus, aut amens, etiam si dilucida, ut aiunt, rationis interualla quandoque videatur habere, si morbo caduco, aut alia infirmitate laboret à sacris Canonibus prohibita, quæ si esset secreta tenetur nobis manifestare, vt quid magis in Domino expedierit, deliberare possimus; si militauit in bello, in quo hominum cœdes extiterint, si cõiugatus, aut ermofrodita est, si irregularis quouis alio modo, si medicinam fuerit professus, aut Iudicis criminalis in foro laicali officium administrarit, si capitis sententiam tulerit, aut criminis, cuius nomine quis capite damnatus sit, acta, testificationesque tanquam notarius ex officio conscripserit, vel in eadem causa testis, procuratoris, & Aduocati fiscalis, seu particularis contra reũ, munus exercuerit; denique non examinatus, & non approbatus.

Si

48 Si verò regularis sit ordinandus vltra prædicta, de quibus sui Superiores Prouinciales ad nos, vt dictum est, testimonium mittere debent; eorum enim in Domino conscientiam oneramus; etiam diligenter aduertendum, an in religione, cuius insignia, & vestes præferũt, professionem de more emiserint?

49 Si quis aliquo ex supra enumeratis impedimentis ligatus ausu temerario, & fraudulento ad ordines suscipiendos accesserit, ab eorum ordinum, ad quos promotus fuerit, functione ipso iure suspensum remanere, & si administrare in ijs non cessauerit, aliam, nouamque irregularitatem incurrere declaramus.

50 Abbates quoque regulares, aliosque quantumuis exemptos benignè commonemus, vt Tridentinæ Synodi 1 sanctionem obseruent, qua cautum est non posse intra fines nostræ diœcesis, etiã si nullius diœcesis, vel exẽptus esse dicatur, cuiquam, qui regularis eisdem subditus non sit, tonsuram, vel ordines minores conferre, non obstantibus quibuscumque priuilegijs præscriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

1 sess. 23. c. 10.

51 Ordinationis Cãcellarius qui ferè semper erit noster à secretis amanuensis librum habeat, in quo diligẽter Clericorum omnium tam secularium, quam regularium, qui à nobis prima tonsura, aut aliquo ordine initiatus est, nomina, cognomina, patriam, diem, locum, & titulum beneficij, vel patrimonij, & si alterius sit diœcesis, etiam illa ponatur, atque horum litteras dimissoriales conseruet; quę omnia singulis chalendis Ianuarij Archiuario principali nostræ curię tradat in archiuio ad perpetuam memoriam seruanda.

DE-

DECRETVM NONVM

DE SACRAMENTO Matrimonij.

1 LEgitimum, honestumque ab ipsis nascentis Orbis primordijs matrimonium esse, eiusque nexũ inter virum, & mulierem perpetuum, atque indissolubilem primus humani generis parens diuini spiritus instinctu nunciauit, cum dixit 1. *Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea; quamobrem relinquet homo patrẽ suum, & matrem, & adhaerebit vxori suae, & erunt duo in carne vna* 2. 1 Gen. 2.

2 Institutum quidem à Deo fuit primo in officium naturae, idest in generis humani propagatione, natorumque educatione, post verò Adae peccatum, etiam in remedium contra effrænatam corruptae naturae concupiscentiam concessum; ad extremũ verò ipse Christus Dominus venerabilium sacramentorum institutor, atque perfector matrimonium ad eam sacramenti dignitatem assumpsit, vt Doctor gentium ad Ephesios scribens magnum appellauerit, eoque aptissimè significari indissolubilem Christi cum Ecclesia, & hypostaticam Verbi Diuini cum humana natura coniunctionem; quamobrem illud sicuti caetera sacramenta nouae legis gratiam ab ipso Christo Domino sua passione promeritam fidelibus coniugibus, non ponentibus obicem, conferre sancta fides docet 3. 2 Trid. sess. 24. initio de sacr. matr.

3 Cuius quidem gratiae illud speciale est, quod amorem naturalem inter coniuges perficiat; indissolubilem 3 Trid. cit.

vnitatem confirmet, eosque sanctificet.

4 Vt ergo magnum hoc sacramentum ea, qua par est, religione tractetur, Parochis, Curatis, eorumque substitutis Cappellanis omnibus mandamus, ac districtè præcipimus, vt quę Tridentina Synodus i hac in re tanti momenti docet, diligenter addiscant, & ad amussim obseruanda sedulò curent.

sess. 24.

5 Et primo quidem norint quoque Canonica impedimenta, tum ea quibus illicitè matrimonium contrahitur, quamuis contractum postea dissolui nequeat; tum præsertim dirimentia, quorum vel vno matrimonium contractum nullum est, atque dissoluendum; pulchrè insuper calleant qui sint gradus consanguinitatis, & affinitatis; atque etiam cognationis spiritualis, & quas vsque personas pro præsenti materia protrahantur, quæ nos in subiectis tabellis exponere optimum operæpretium facturos existimamus.

LI-

LINEA CONSANGVINITATIS RECTA.

Atauus Atauia
Quartus Gradus

Abauus Abauia
Tertius Gradus

Proauus
Proauia
Secundus Gradus

Auus
Auia
Primus Gradus

PRIMI STIPITES
Pater
Mater

Filius
Filia
Primus Gradus

Nepos
Neptis
Secundus Gradus

Pronepos Proneptis
Tertius Gradus

Abnepos Abneptis
Quartus gradus

LINEA CONSANGVINITATIS
Transuersa, seu collateralium.

	Pater Mater	
	Stipites	
Filius	Frater, & Soror	Filia
	Primus Gradus	
Nepos	Consobrini primi	Neptis
	Secundus Gradus	
Pronepos	Consobrini secundi	Proneptis
	Tertius Gradus	
Abnepos	Consobrini tertij	Abneptis
	Quartus Gradus	

Ori-

ORIGO AFFINITATIS

Vir & *Femina*

coniuncti

mater, aut soror feminæ.	*Primus Gradus*	*Pater, aut frater viri.*
neptis feminæ.	*Secundus Gradus*	*nepos viri.*
proneptis feminæ.	*Tertius Gradus*	*pronepos viri.*
Abneptis feminæ.	*Quartus Gradus*	*abnepos viri.*

FI-

FIGVRA COGNATIONIS SPIRITVALIS, per quam contrahunt tale impedimentum.

Tum	Tum
Perſona confirmata, eiuſque Pater, ac Mater cum confirmante, & ſuſceptore in confirmatione.	Perſona baptizata, eiuſque Pater, ac Mater cum baptizante, & ſuſceptoribus in baptiſmo.

FIGVRA COGNATIONIS LEGALIS, per quam contrahunt tale impedimentum.

Tum	Tum
Perſona adoptans cum adoptato, huiuſque vxore, ac filijs, aut nepotibus vſq; ad quartum gradum.	Perſona adoptata cum adoptante, huiuſque, vxore, ac filijs carnalibus.

FIGVRA PVBLICÆ HONESTATIS, per quam contrahunt tale impedimentum.

Tum	Tum
Sponſa de præſenti cũ cõſanguineis ſponſi vſq; ad quartũ gradũ; & ſpõſus pariter de præſenti cũ conſãguineis ſpõſæ, quãuis demortuæ, vſque ad quartum item gradum.	Sponſa de futuro cum cõſãguineo in primo gradu ſponſi quamuis demortui; & ſpõſus adhuc de futuro cum conſanguinea in primo gradu ſpõſę, ſiue viuẽtis, ſiue item mortuæ.

CA-

Cap. I.
De Denunciationibus.

6 AD tollendas omnes fraudes, dissentiones, & pericula, quæ à clandestinis matrimonijs ortum habebant, Tridentinum Conc. 1. Lateranensis Synodi sub Innocentio III. celebratæ, vestigijs inhærendo, seriò præcepit, vt prius quam matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus festiuis in Ecclesia inter missarum solemnia publicè denuncietur, inter quos matrimonium sit contrahendũ; quia verò etiam in his denunciationibus faciẽdis humanam malitiam, seu ignorantiam quandoque peccare nobis renunciatum est; ideoque ad accuratam Tridentini præcepti exequutionem, praximque faciliorem, vbique retinenda hæc mandare in Domino statuimus.

1 sess. 24. de refor. matr. cap 1.

7 Et in primis iubemus Catanæ fieri denunciationes à Magistro Cappellano in Ecclesia Cathedrali, qui sicut etiam alius Parochus Diœcesis, seu Curatus priusquam eas faciat, de hominibus præsertim humilibus, vtriusque volũtatẽ diligẽter exploret, an scilicet matrimonij denũciationes fieri placeat, & clarissimè declaret, se non de consensu in matrimonio, sed tantum hîc, & nunc de denunciationibus faciendis perquirere, & sanè mulierem interroget in conspectu propinquorum, ita tamen, vt hi audire nequeant interrogatæ responsum; inuestiget insuper, an coactè, aut ignorantèr, vel impetu alicuius effrenatæ passionis, & an ante ætatem debitam, scilicet quatuordecim annorum in mare, & duodecim in fœmina ad matrimonium illud deueniant; & nisi euidenter pateat eam ætatem longè superare, fidẽ anni suscepti baptismi exigat, ante quam denunciationes exordiatur,

sic

ſic etiam, ſi in huiuſmodi inueſtigationibus quid occurrat conſideratione dignum, non denunciet, niſi noſtrum exploret, habeatque ſenſum.

8 Deinde hic quoque ſecretò, & perpaucis, ac maiori, qua poteſt, dexteritate videat, an aliquo præſertim affinitatis, vel conſanguinitatis, aut cognationis ſpiritualis impedimento ſint ſponſi ligati; vtrum votum caſtitatis perpetuæ, vel religionis emiſerint? nũ alteri promiſerint? Doceatque ſi cum aliquo impedimento præcipuè dirimente fraudulenter contrahere auſi fuerint, ſpe diſpenſationis conſequendæ omninò carere[, vt cõminatur, & decernit Trid. 1, & in excõmunicationem latæ sẽtentiæ ipſo facto incidere; meminerit quoq; matrimonia inter raptorem, & raptam, dum ipſa in poteſtate raptoris manſerit irrita eſſe, & inualida ex Tridentino.

1 ſeſſ. 24. de refor. matr. c. 5.

9 Tum etiam edoceat ſponſos excommunicationem latam eſſe contra eos, qui in gradu prohibito iunguntur, atque aduerſus illos viros, vel mulieres ſceleſtiſſimas, qui vel ad conciliandam alterutrius beneuolentiam, aut extorquendum conſenſum, vel ad alium quemuis finem ſuperſtitione aliqua vtuntur; eademque pœna feriri qui ad eadem veneficia ſoluenda aliquid item ſuperſtitioſum adhibeant, vel ad id conſilium, auxiliumque præbent.

10 Denique moneat vt in negotio tam graui, & nonniſi morte finiendo, ad Deum, Tobiæ exemplo, precibus confugiant, & dum dies contrahendi per verba de præſenti expectatur, ne ſe ſponſi certis peccandi periculis exponant, ſceleribus contaminaturi initia matrimonij ſacroſancti, cui non niſi à Dei gratia fauſta auguria facere debent fideles.

11 Qui verò temerario animo ante contractum per verba de præſenti matrimonium in facie Eccleſiæ cohabita-

bitare ausi fuerint, pœna vnciarum quinque mulctentur; quod si etiam copulam carnalem habuisse compertu m fuerit, dum denunciationes, vt moris est, fiunt, excommunicentur, & mulcta vnciarum decem, pœnaque carceris, arbitrio Episcopi, plectantur; in quam etiam carceris pœnam incurrent parentes, vel consanguinei, aut quicumque sponsæ, & domus, in qua id accidit, curam gerunt, si constitutionis huiusce fractioni consenserint.

12 Si verò in gradu prohibito prędictam copulam habuisse deprehensi fuerint, duplicata pœna mulctentur præter excommunicationem maiorem, qua statim ex sacris Canonibus innodantur; quorum omnium tum peccatorum, tum censurarum nobis absolutionem reseruamus; Sponsos iterum, iterumque in visceribus Iesu Christi obsecramus, & hortamur vt sanctas nuptias horum scelerum immunditie ne pręmaculent, sciantque eiusmodi fędè contracta matrimonia vt plurimum rixarum, perturbationum, infirmitatum, sterilitatis, indigentiæ, cæterarumque miseriarum, quibus familiæ obruuntur, sed præsertim natorum infœlicis infortunij vberem origine esse solere. Monemus etiam mulieres ne spe matrimonij decipi patiantur, & peccent; præter enim quod iratum habebunt Deum, & prædictorum malorum congeriem iustè timere debent, nos vehementer difficiles experiētur ad earum partes in hoc tuendas.

13 Vbi vtrumque, vel alterutrum ad suam curam nō pertinere curatus perspexerit, denunciationes non incipiat, nisi ab eius, cuius interest assensum obtineat, & certior fiat de qualitate, & consensu eius personæ, quæ illius curæ subiecta est.

14 Postea verò ad matrimonij celebrationem ne deueniatur, nisi alter Parochus, aut Curatus de trina fa-

cta item in sua Ecclesia denunciatione testimonium in scriptis ferat in archiuio eius Ecclesię, in qua matrimonium contrahitur, seruandum; in his autem casibus par est vt mutuus consensus detur in ea Ecclesia, & coram eo Parocho, seu Curato, cuius interest.

15 Si in Vrbe Catanensi degunt sponsi, ad denunciationes non progrediatur Cappellanus, seu Curatus priusquam nostram, vel Vicarij Generalis, in diœcesi verò Vicarij loci ad id expresè facultatem in scriptis habeat, quæ in archiuio eiusdem Ecclesiæ perpetuò conseruetur.

16 Contrahere volentibus iniungat Vicarius sub pœna ignobilibus quidem vnciarum decē, nobilibus quinquaginta, ne ante ratum matrimonium in faciem Ecclesiæ cohabitare præsumant; imò etiam ex præscripto Tridentini hortetur ne id faciant ante benedictionem sacerdotalem in templo suscipiendam à proprio Parocho.

17. Si autem Vicarij contrahere petentes peregrinos, exteros, vagosque, aut sibi prorsus incognitos esse compererint, nonnisi de Episcopi, aut Vicarij generalis licentia id eis permittant, ad quem testes cum eorum presentia omninò recipiendos, super libertate contrahentium, transmittere curabunt.

18. His itaque ritè peractis, vtroque sponso consentiēte, & petente, denunciationes fiant distinctè, intelligibili voce, atque publicè in Ecclesia parochiali tribus cōtinuis diebus festiuis ex præcepto inter missarum sollemnia, vt supra dictum est, vel in ea missa cui adesse frequētior populus consueuit, nec publicati matrimonij fidem faciat Curatus, aut Vicarius nisi tribus prædicto modo denunciationibus expletis.

19 Si denunciationibus inceptis aliquod reueletur etiam ab vno teste, impedimentum, ad alias non procedatur,

datur, sub pœna suspensionis Cappellani, aliarumque pro nostro arbitratu; sed consulatur Episcopus, quid factu opus sit 1. Animaduertant tamen omnes perquam studiosè, quod si quis malitiosè falsum aliquod impedimentum opposuerit ne matrimonium contrahatur, excommunicationis maioris gladio ipso facto ferietur.

20 Item quod testes deponentes de impedimento debent computare gradus à stipite, idest à parentibus, vel saltem à germanis 2, & debent ipsi testes habere requisita iuris 3.

21 Præmoneat sedulò Curatus sponsos omnes, cuiuscumque sint conditionis, peractis denunciationibus, vt supra statutum est, nisi infra duos menses celebretur matrimonium, repetendas eis iterum esse publicè denunciationes, si tamen aliud in Domino non iudicauerimus 4.

22 Insuper aduertant sponsalia de futuro mutuo partium consensu contracta non aliter, quam per sententiā in Magna nostra Curia latam dissolui debere, quod si ea non expectata sponsi cum alijs contraxerint anathemate feriantur.

23 Quamuis à Trid. Synodo 5 doceamur matrimonia à filijs familias sine consensu parentum (contracta tamen iuxtà eiusdem sacrosancti Concilij formam) valida esse; nec in potestate parentum esse rata, vel irrita facere filiorū matrimonia; nihilominus ex iustissimis caussis, & vt fraudibus occurramus, quæ sæpè numero euenire consueuerunt, Parochis, & Curatis mandamus, vt huiusmodi filios hortentur, & moneant, ne inscijs parētibus, aut etiam inuitis, denunciationes haberi, aut matrimonio iungi velint, quod si à proposito dimouere eos nequeant, denunciationes ne incipiant priusquam nostrum sensum intelligant; in re enim tanti ponderis hanc

1 cap. cu inhibito.

2 c. tua no de consang & affinit. & Glos. in c. de parent. vers. diuers 35. q. 5.

3 in cap. licet ex quadam de testibus.

4 Rit. Rō Paul. 5.

5 c. 1. de reform. matr. sess. 24.

quoque satisfactionem paternæ obedientiæ, & reuerentiæ dandam esse iudicamus.

24 Matrimonium in Ecclesia solemni ritu ne celebretur eo die, quo fit vltima denunciatio, nisi fortè incideret pridie illius diei, à quo celebrari nuptiæ prohibentur, Aduentus videlicet, & quadragesimę, aut esset expressa Episcopi licentia, quod ipsum die festo proximè precedente aduertat Parochus, vel Curatus, & populū commonefaciat.

25 Si iusta de causa, & expressa nostra in scriptis licentia casus rari ssimus euenerit, vt marimonium celebretur absque eo quod ad illud vlla pręcesserit denunciatio, pręmaturè Parochus, vel Curatus sponsos moneat prohibitam illis omninò esse cohabitationem, & matrimonij consumationem, vsque dum postea trina facta denunciatione, nullum impedimentum canonicum reuelatum esse constiterit.

26 In exterorum, aut viduorum matrimonijs maxima est adhibenda diligentia, vt moralis certitudo habeatur eos esse liberos, & alio matrimonio solutos; quapropter cauendum est ne eorum sponsalia festinatò fiant, & sine matura consideratione, & considerandū in primis est an qui testes afferuntur, sint fide digni? an pretio, & pollicitationibus subornati?

27 Porrò ad maiorem tanti negotij firmitatem, testibus, & ei prò quo testificantur non modo iusiurandum imponatur sub pœna excommunicatis latę sententię, verum etiam grauissimę enuncientur carcerum, exilij, alięque pro nostro arbitrio mulctę infligendę; nempè si pro viso, & scitò id quod neque viderint, neque sciuerint falsò dixerint. Pręterea sponsa, & sponsus, imò & ipsi testes fideiussorem prębere debent ciuem aliquem

cogni-

cognitum grauem, & locupletem, sub pœna vnciarum viginti.

Cap. II.

De Celebratione Matrimonij.

28 DEnunciationibus ex præscripto cõpletis, si nullum apponatur legitimum impedimentum, ad matrimonij celebrationem in faciem Ecclesiæ procedatur; at verò nullo alio in loco præterquã in Ecclesia, quæ ipsi curæ est, Parochus, seu Cappellanus spõsos iũgat, nisi ob iustã causam in alia Ecclesia, vel propriæ alterutrius sponsi domi, obtenta prius à nobis in scriptis licentia, id præstari debeat; numquam tamen in Ecclesia monialiũ nostræ mentis erit celebrari matrimonia, nec sponsos benedici; si autem aliquibus domi matrimonio consociari concessum fuerit à nobis, id quam honestiori loco, & coram sacra imagine agatur.

29 Et quidem matrimonia celebranda erunt iuxtà formam præscriptam Ritualis Romani matutinis horis, vt missa peracta Sacerdotis benedictionem accipiãt spõsi. Hic breui sed efficaci adhortatione Curatus animabit sponsos ad mutuam beneuolentiam, & concordiam; ad æquo animo matrimonij onus ferendum; ad sanctè familiam instruendam; ad pietatis denique, religionisq; officia pro virili parte, & assiduè exequenda; postea missam, quæ habetur pro sponsa, & spõso celebrabit. Quod si vespertinis horis, vel alio in loco de nostra permissum est licentia mutuum accipi cõsensum, Parochus, seu Curatus illicò sponsis intimabit, vt quantocyus Ecclesiam adeant benedictionem nuptiarum accepturi, adeò vt si

intra

intra dies quindecim ab eo, quo contrahunt [illegible]dos, id exequuti non fuerint excommunicationis pœnam subituros esse declaret; si verò intra tempora, quibus nuptiæ prohibentur, contraxerint (quod sine nostra in scriptis concessa facultate minimè fieri potest), intra octo dies ab apertis nuptijs ad suam Ecclesiam parochialem, seu sacramentalem sub eadem pœna accedere teneātur: hæc autem nuptiarum benedictio nunquam sub vmbella, sub qua sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum deferri solet, donetur.

30 In sponsorum reditu ad proprias domos, benedictione præhabita, superstitiosas panis, frumenti, ordei, aliarumque rerum proiectiones ad sponsos fieri, similiter in Ecclesiæ primo ingressu eisdem mel dari sub eadem pœna vetamus.

31 Singuli Parochi, vel primarius Curatus habeant, atque apud se librum custodiant, in quo coniugum, testiumque nomina, diem, mensem, annum, & locum contracti matrimonij, nec non festiuos dies, in quibus denunciationes præhabitæ sunt, ipsius denique Sacerdotis nomen, qui eos matrimonio coniunxit, adnotet secūdum modum à Romano Rituali præscriptum.

32 Nulli Sacerdoti Parochus assistendi matrimonio licentiam concedat, nisi ei, cui administrare sacramenta per nos licet; Cappellani verò qui in hac Vrbe Catanensi ad sacramenta fidelibus impertienda in nostris Ecclesijs sacramentalibus destinati sunt, nec ipsi sine nostra, aut Vicarij Generalis facultate in scriptis data cuiquam matrimonio assistere possunt, & multò minus hanc eamdem curam, neque pro vna tantum vice, alteri sacerdoti propria auctoritate demandare valeant: si secus fecerint Sacerdotes ipso facto suspensos Episcopi arbitratu declaramus.

Cap-

33 Cappellanis verò Curatis, qui in Pagis, seu Catanæ adiacentibus villis degunt, atque in reliquis nostræ diœcesis Ciuitatibus, & Terris hanc assistendi matrimonijs facultatem ita concedimus, vt mutuum consensum nequeant accipere sine Vicarij foranei licentia, neque eamdem alteri Sacerdoti ad id à nobis peculiariter, & in scriptis non designato, vel sine nostra, aut Vicarij Generalis licentia, item in scriptis cōsignata, neque pro vna vice demandare valeant: quod si contrarium fecerint, & matrimonia irrita esse ob defectum assistentiæ legitimi Parochi declaramus, & ipsos suspensos.

34 Atque hic omnes Parochos, Curatosque præmonendos esse existimamus, vt caueant eos adolescentes in matrimonium coniungere sine fide anni suscepti baptismi, de quorum minore ætate, quam sacri Canones exigunt probabilis oriri potest dubitatio, nec sui officij est decernere num malitia suppleat ætatem? huius enim dubij decisionem à nostro tribunali immediatè expectare debent. Item vt non sinãt contrahere, antequam fidei sacrosanctæ principaliora rudimenta, orationem dominicam, angelicam salutationem, Apostolorum Symbolũ, & decalogi, Ecclesiæque præcepta, mediocritèr saltem percipiant, & memoria retineant; & sanè de his antequam denunciationes incipiant satius est examinare. Tertiò vt non cum minore duorum testium numero cuiuscumque personæ matrimonio assistere possint alias irritum est; sicuti etiam inualidum foret si sine Parocho, aut Curato, vel legitimo eorum substituto coram quibuslibet testibus suum sponsi præberent consensum.

35 Postremò meminerint à Dominica prima aduentus vsque ad diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum vsque ad octauã Paschæ resurrectionis dominicæ inclu-

siuè,

siuè, solemnitates nuptiarum prohibitas esse; quapropter si quando fortasse occurret (id quod sine vrgenti, & rationabili causa non præstabimus) vt his prohibitis tēporibus aliquod matrimonium in Ecclesia, vel domi celebretur, nonnisi priuatim, & sina vlla prorsus pompa, edicimus esse faciendum, sub pœna nostro arbitratu taxanda.

36 Illud etiam aduertant Parochi, seu Curati, vt à nouis suæ parochiæ habitatoribus vxoratis incognitis fidem eorum matrimonij exigant, aliàs tanquam suspectos de concubinatu Vicario denuncient.

37 Matrimonio neminē iungant, qui cum coniugatus aliquando fuerit ob diuturnam coniugij absentiam nouū contrahere exposcit matrimonium, nisi priùs ex Episcopi auctoritate explorauerint diligenter, atque habuerint certitudinem saltem moralem de morte alterius 1; quæ autem debent esse argumenta, testimonia, atque indicia hanc certitudinem moralem probantia docent Theologi 2.

1 ca. si quis renunc. 34. q. vlt.

2 in primis Sanch. de matri. l. 2. 2. disp. 46

38 Sæpè sępiùs prædicent, & maxima qua possunt Curati contentione inculcent, matrimonia ritè contracta sancta esse; quamobrem adulteria, concubinatus, & similia facinora matrimonialem honestatem, & pacem violantia, aut impedientia acerrimè à nobis esse plectenda, tum pœnis à iure præscriptis, cum etiam alijs ad opportuniora remedia excogitandis.

39 Denique sub excommunicatione latæ sententiæ interdicimus coniugibus ne separentur, aut diuortium faciant sine nostra expressa litteris facultate; si qui autē sunt disiuncti domibus ob aliquam dissentionem, vel inimicitiam infra mensem à publicatione huius constitutionis ad vnam eamdemque domum cohabitandum redeāt, alias

aliàs supradictam pœnam subibunt.

40 Omnes, sed præcipuè dominos temporales commonemus, ne quem directè quouis quæsito colore, minis, aut factis, subdolisque modis cogant, quo minùs matrimonium liberè contrahat, alioquin excommunicationi latæ sententiæ, vt in Trid. 1 constitutum est se nouerint subiacere: sub eadem insuper censura prohibemus ne quis malitiosè, & fraudulenter impedimenta subtexat ad matrimonium impediendum, vel irritandũ.

1 sess.24. c. 9. de refor. matrim.

FINIS

Sessionis Primæ.

SESSIO

SECVNDA.

DE VENERATIONE SANCTORVM, & Cultu Ecclesiarum.

1 DIVINA, & Inaccessa Maiestas mirificè colitur, & laudatur in Sanctis suis; vndè ad diuinum cultum promouendũ, Sanctorum quoque venerationem debemus omni studio curare; quia verò eorum nũc cum Christo in cęlo regnãtium præter reliquias, & imagines in terris nihil habemus; de Reliquiarum, & Imaginum sacrarum cultu, qui Duliæ appellatur, sequentes constitutiones subijciemus.

DECRETVM DECIMVM

DE SANCTIS RELIQVIIS.

2 ET primò Tridentinæ Synodi 1 vestigia præmentes sub anatematis interminatione ipso facto incurrendi, prohibemus ne vllo in loco, vel Ecclesia quomodolibet exempta, nouas reliquias, aut insolitas imagines quis exponat, vel exponendas curet, eisque venerationem aliquam à fidelibus dandam obtentet, nisi ab Episcopo recognitæ, & in scriptis approbatæ fuerint ser- 1 seſſ.25.de inuocat.&c.

 uatis,

uatis, quæ sacri Canones, & Bullæ Pontificię seruanda in negotio tanti momenti mandant.

3 Eæ igitur dumtaxat in posterum populis adorandæ reliquiæ, exponantur etiam à Regularibus cuiuscumque sint ordinis, quæ per nos, vel per prædecessores nostros approbatæ reperiuntur, atque de earum veritate Regulares à nobis, vel à prædecessoribus nostris litteras testimoniales obtinent, vel quæ aliàs ex antiqua consuetudine coli consueuere.

4 Deinde ne veræ recognitæ, & ab Episcopo approbatæ reliquiæ asseruentur in Tabernaculo Eucharistico, sed potius cum diligentia custodiantur in alio decenti, & proprio loco alicuius capellę, vel sacristię, qui claue semper obseratus existat, & vndique religionem redoleat, atque adorantibus sacram conciliet deuotionem: vbi hęc argenteę, aut alterius materię decore ornata vascula plurium sanctorum reliquias continentia, distinctis in eis loculis cuiusque sancti reliquię cum suo inscripto nomine collocentur, vt facilius singulę inspici, & a fidelibus dignosci possint.

5 Nomina Sanctorum, quorum reliquijs illa Ecclesia condecoratur eleganti charactere seorsim referantur in tabella, quę in sacristia nobili, & decenti pendeat.

6 Nullis laycorum, quacumque is dignitate pręmineat, manibus tractanda dentur huiusmodi sacra pignora: quę diebus tantum solemnibus, & assignatis exponantur debito luminariarum, accensorumque cereorum, & thuris redolentis honore tributo. Idem de sacris, & apud populum in summa veneratione habitis imaginibus, dictum volumus, quę de custodia, & publicè exhibendo reliquijs sanctis honore, docuimus.

7 Omnis superstitio in sanctorum inuocatione ;

reli-

reliquiarum veneratione, & imaginum sacrarum vsu tollatur; omnis turpis quęstus eliminetur, quem sacrilega nonnullorum cupido habendi ex reliquiarum sacrarum, imaginumque ostensione, vel contactu consueuit extorquere; omnis denique vanitas vitetur; ideoque procaci venustate imagines non pingantur, nec ornentur; sanctarum celebratione imaginum, quę presertim in campestribus templis existunt; atque reliquiarum venerabilium visitatione homines ad comessationes, & ebrietates non abutantur; quasi festi dies, & peregrinationes in honorem sanctorum per luxum, atque vanitates agantur.

8 Si quando reliquiam aliquam, obtenta prius ab ijs, ad quos spectat, licentia, ostendere contigerit, id à Sacerdote superpelliceo induto, duobus saltem accensis intorticijs fiat.

9 Ab Ecclesijs, in quibus reliquię asseruantur, presertim insignes ad aliud locum nullo modo sine Episcopi licentia transferantur; non insignes verò, seu particulę ad ęgros facili negotio non asportentur, & multo minus in eorum domibus pernoctare, aut diutius immorari permittantur, nisi prius à nobis, vel à nostro Vicario Generali in vrbe; in diœcesi verò à foraneis venia obtineatur, quam raro concedent.

10 Quicunque Ecclesię nostrę presertim Cathedralis reliquiam aliquam, vel particulas illarum, etiam es, accipientes, aut vendentes, surripientes, aut quoquomodo furantes, & generaliter sacrilegij reos se esse nouerint; & in excommunicationem latę sententię ipso facto incursuros, à qua absolutionem nunquam impetrabunt, nisi eas proprio loco reddiderint. In processionibus sanctissimę Eucharistię reliquię nullę deferantur, neque in sepulchralibus machinis ferię quintę in Cœna Domini exponantur.

Per-

11 Persepè Parochi, vel Curati populum erudiant de Sanctorum inuocatione, sacrisque reliquijs honore præstando, docentes reliquias sanctorum meritò à Sancta Nicena Synodo salutares fontes à Christo Domino relictos nominari; namque per ipsas multa beneficia Dei ad nos deriuantur, vt persępe Vrbs hæc experta est, quę ab imminentibus summis malis, vltimisque periculis liberata est precibus Virginis, & Martyris Catanensis Gloriosissimę Agathę, cuius corpus in hac Cathedrali diuinę in Patriam misericordię promissæ futurum monumentum est ęre perennius, & tutissimum perfugium.

12 Reliquiarum omnium inuentarium ad Archiuium nostrum ab Ecclesiarum Rectoribus, seu curatis infra duos menses transmittatur sub pœna vnciarum sex.

13 Quoniam experientia didicimus in deosculatione sanctarum reliquiarum Diuę Agathę, quę fieri consueuit in nostra Cathedrali mense Februario, & Augusto, ob vndique confluentium multitudinem, eorum pręsertim, qui maiori curiositate, quam deuotione accedunt, inconditas fieri vociferationes, & maximas turbas; adeo vt per plures sine hac deosculationis cōsolatione, & dulcitam insignium reliquiarum intuitione, quam vehemēter exoptabant, discedere cogantur; re maturè ad incōueniens tollendum discussa, deliberauimus, prout præsenti edicto iubemus, in posterum sanctas has reliquias statutis diebus ad altaris maioris gradus, seu cācellos osculandas exhiberi, itaut successiuè alij alijs locum vltimi, & supremi gradus semper relinquant; quod vt cum debita modestia, & pietate, omniumque satisfactione fiat, curabit Thesaurarius.

DE-

DECRETVM VNDECIMVM.

DE SACRIS IMAGINIBVS, & signo Sanctæ Crucis.

1 INstruant insuper Parochi, seu Curati eumdem populum omnibus imaginibus Christi Domini, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum, debitum honorem, & venerationem esse impertiendam.

2 Imagines, vel statuæ Sanctorum in Ecclesijs, vel domibus semper decenter, honestissimèque collocentur, & inde omninò remoueantur, vbi ob loci vitium, animalium, vel temporum iniurias aliquid deformitatis, corrosionis, vel corruptionis pati possunt, neque vbi claui figendi sunt, depingantur.

3 Pretiosissimæ Crucis signum, aut Sanctorum imagines in loco vllo sordido, aut luculento designari, aut reponi omninò prohibemus, mandamus tamen Parochis eiusdem Sanctæ Crucis vexillum triumphale in suarum Ecclesiarum cæmeterijs, vt quamprimum erigendum curent, quod etiam faciant in plateis dirutarum, vel ad prophanos vsus conuersarum Ecclesiarum iuxta Sanctæ Tridentinę 1 Synodi constitutionem, ne ea quæ semel sacris mysterijs dicata fuerunt, temporum iniuria, obsolescant, & ex hominum memoria excidant. 1 sess. 21. cap. 7.

4 Et vt nimia pictoribus 2, Sculptoribusque licentia reformetur, eisdem sub pœna vaciarum quatuor expressè vetamus, ne in sacris imaginibus sculpendis, aut depingendis, vel imprimendis aliquid incertum, superstitiosum, apocriphum, aut insolitum adhibeant, penitusque 2 quæ incipit Sacros. Trid. sess. 25.

que

que caueant, ne intermisceant obscena, vel quæ procacitatem obstentēt, & spectantium honestatem, aut ipsā pietatem offendant; ideoque eas antequam venales exponant ad nostrum Vicarium in Vrbe, ad foraneos in diœcesi recognoscendas, & inspiciendas deferant.

5 Volumus etiam vt veteres imagines iidem Rectores recognoscant, & si quæ in ijs offendant minus decorum, vel contra Patrum traditiones corrigendum curent, neque vllo modo exponi in foro, aut in vijs permittāt, donec corrigantur: imò in Ecclesijs exornādis prophanas historias redolentes picturæ non debent admitti, inhonestas verò à celebratione festorum penitus interdicimus.

6 Deformes ob vetustatem imagines deuotioni nullo modo inseruientes, aut penitus deleantur, aut ad pristinum decorem redigantur.

7 Imagines eorum, qui è vita migrarunt cum sanctitatis odore nemo vt sacras exponat, aut adorare præsumat sub pœna excommunicationis latæ sententiæ.

DECRETVM DVODECIMVM.

DE PROCESSIONIBVS Ecclesiasticis.

1 ANtiquissima est, & ab ipsis nascentis christianæ Religionis primordijs deriuata consuetudo, 1 sacrarum processionum, quæ institutę sunt, vel ad maiorem festorum dierum celebritatem, vel ad Dei opem implorandam, vel ad gratias eidem publicas pro collatis beneficijs agendas, vel ad sanctas reliquias solemniori pompa omnium ciuium, ipsiusque met Vrbis veneratio-ni

1 S. Dion. Areop. de cœl. hier. l. 4. & C. 6c. Laodicense c. 43.

exhibendas, vel denique (quod Concilium Tridentinum 1 aduertit) vt singulis annis peculiari quodam, & festo die præexcelsa, atque venerabilis hostia singulari veneratione, ac sollemnitate coleretur illam reuerenter, & honorificè per vias, & loca publica circumferendo.

2 Acquissimum igitur est vt nos eumdem laudabilem morem maiori, qua possumus, obseruantia retineamus, & promoueamus; ideoque illud in primis statuimus, vt siue ad diuinum numen placandum, seu ad agendas Deo gratias processio aliqua fiat, nullæ aliæ preces, ritus, aut cęremoniæ adhibeantur, præter eas, quæ in Rituali Romano præscribuntur.

3 Processiones solemnes à nostra Cathedrali Ecclesia in Vrbe semper exordiantur, & ad eamdem redeant, nisi aliud pro rerum occurrentium ratione iudicauerimus.

4 Deinde Vicarijs foraneis mandamus sub pœna vnciarum viginti, ne eas quouis prætextu fieri permittant vltra quingentos passus extra Ciuitates, & oppida.

5 Clerici omnes cum habitu talari, superpelliceo, tonsura, atque bireto clericali induti, omnes item Regulares, qui cum sua Cruce processionibus interesse cõsueuerunt, hora condicta ad Ecclesiam, vnde processio incipienda est, conueniant, vt bini, congruentique interuallo distantes cum ea, qua par est, oris, & oculorum modestia, ordine, & loco illis assignato, procedant, nec ordinem processionis interrumpant, aut deserant, neque in via ab alijs discedant, sed omnes simul eodemque ordine ad illud, vnde cepta est processio, regrediantur tẽplũ, secus facientes pro defectus grauitate ad nostri arbitrium punientur.

6 Idem præceptum esto omnibus, & singulis laicorum confraternitatibus, quarum Confratres sacco indu-

ti modestè, grauiterque, vt decet, incedant, suorum moderatorum regimen sequentes.

7 Exceptis ijs, qui statuam aliquam, vel reliquiarum thecam gestantes, ne offendant cum illius periculo, debent vbi pedes figant, præuidere, cæteros omnes cuiuscumque sint confraternitatis, aut societatis, iubemus incedere in processionibus velata per suum saccum facie; contrauenientibus vnius vnciæ pœnam propriæ Ecclesiæ soluendam iniungimus.

8 Crucis vexillum cum duobus saltem accensis cereis, vel aliud de more sericum signum anteire debet cuicumque confraternitati. Crucis autem vnicum, seu plura signa, quæ clerum, vt moris est, præcedunt, nonnisi à clericis talari habitu, & superpellicio indutis deferantur; duobus minimum candelabris cum suis luminibus Clerus, & Regulares suam crucem comitentur.

9 In qualibet processione aliquas Sanctorũ reliquias, vel venerandam imaginem deferri fas est, præterquam in sanctissimi Corporis Christi solemnitate, in qua (vt diximus) imagines quidem, & statuæ, non verò vllæ sanctorum reliquiæ circumferri possunt.

10 In processionibus Diui Marci Vicarius, aut cuius de more interest, indutus pluuiali reliquias manibus deferat, vel sacram Iconem, cum quibus post vbi litaniarũ recitatio, missaque solemnis est peracta, in æde, ad quam iuxta loci cuiusque consuetudinem processio dirigetur, agros benedicat aspergens aqua benedicta, easque preces intelligibili voce fundens, quas Rituale decernit.

11 Sed cum inter processiones principem locum obtineat, qua singulis annis feria V. post Dominicam sanctissimæ Trinitatis præ excelsum, & venerabile Eucharistiæ Sacramẽtum solemni celebritate per vrbem defer-

tur,

tur, congruum est vt quotquot ei interesse adstringuntur id cum speciali pietate, & modestia præstent, videlicet aperto capite, cereos ardentes manibus suis gestantes, psalmos, ac hymnos deuotè concinentes, quando Viarum parietes, per quas sacratissima hostia transire debet, omni quisque conatu peristromatibus, alijsque sericis ornamentis conuestiendos curabit, & folijs, floribusque benè prius mundatum solum spargendum.

12 Deputentur in Vrbe à nostro Vicario Generali; in diœcesi verò à foraneis Vicarijs, tum in primis ab vnius cuiusque confraternitatis, aut sodalitatis Gubernatore, officiales, qui procedentium seriem ita disponāt, & tueantur, vt nulla ratione eam interrumpi, vel turbari patiantur à pretereuntibus laicis, ab equis, vel curribus, & vt mulieres à viris separatim incedant.

13 Confratrum eodem die indecoras comessationes, & ebrietates ab eisdem officialibus penitus impediantur.

14 Solemnioribus Vrbis Processionibus nimirum diei prædictæ, & octauæ Corporis Christi Domini, & Diuæ, atque tutelaris Ciuis Catanensis Agathæ, atque ijs omnibus, quibus nos interesse contigerit, etiam Canonici, atque dignitates omnes adsint, nemine excepto, sub pœnis nostro arbitratu irrogandis.

15 Insuetas, nouasque Processiones, nisi fortè intra parietes Ecclesiæ, nemo inducere præsumat sine nostra facultate scriptis comprobata sub pęna personis singulis, qui illarum auctores fuerint, excommunicationis latę sētentię, atque interdicti Ecclesiarum, Sacellorum, & cōgregationum ipso facto absque alia declaratione incurrenda.

16 Quę verò hactenus fieri consueuerunt nullo modo post solis occasum à Vicarijs absque eo quod per nos di-

ſpenſatum fuerit permittatur; quod ſi aliquando impro-uiſa rerum contingentia id tulerit, teneantur ijdem Vica-rij ſub pœna vnciarum decem, nos ſtatim commonere.

17 Ad euitandas controuerſias omnes de præcedẽ-tia, quę per ſępe cum ſcandalo oriuntur inter Eccleſia-ſticas perſonas, tam ſeculares, quam regulares, cum in proceſſionibus publicis, tum in ijs, quę fiunt in tumulã-dis defunctorum corporibus, & in deferẽda vmbella, & alijs ſimilibus, Concilij Tridentini iuſſa exequentes, mã-damus omnibus, & ſingulis cuiuſcumque ordinis regu-laris, confraternitatis, ſeu ſodalitatis, aut congregatio-nis moderatoribus, vt infra quatuor menſes à die pu-blicationis pręſentis Synodi computandos, ſi quas cum alio ordine regulari, vel confraternitate, aut Societate eiuſmodi lites, aut contra illam pretenſionem habeant, nos adeant, rationeſque ſuas teſtibus, & autenticis in-ſtrumentis confirmatas proponant, vt quid in domino ex-pedire iudicauerimus, reſoluamus: pręmonemus tamẽ eoſdem, quod ſi intra pręſcriptum hunc terminum com-parere ante noſtrum tribunal, vel renuerint, vel negle-xerint, contra ipſas, ſi fortè poſtea lis illa excitetur, nos fore vt decidamus.

18 At ſi caſu inter ipſam proceſſionem ſuboriatur controuerſia, Vicarius Generalis in Vrbe, in alijs verò locis Vicarius foraneus, qua poteſt meliori ratione com-ponat nullo alterutri parti pro ea vice pręiudicio gene-rato, interea nos commonefaciat, ad noſtram ſedem partes remittendo, vt per ſententiam cauſę cognitio ſe-cundum ęquitatis, & iurium pręſcriptum terminetur.

19 Compoſitis igitur omnibus per nos modo prędi-cto de pręcedentia, aut alia qualibet cauſa altercationi-bus, ſi quis turbulentus, & ſeditioſus nouas ſine legiti-

ma

ma causa à nobis probanda excitare, aut tentare audebit, vel nostris hac de re decisionibus aduersari, annum integrum in nostrum conijcietur carcerem, & à processione etiam tunc eiciatur.

20 Nullæ dum procedit supplicatio, præsertim Corporis Christi, fiant repræsentationes, nec ludi ignei, vel sclopi, aut fulgura, seu mortariola in eadem via, vel platea, aut in loco illis valdè propinquo, explodantur; experiẽtia enim docuit per ea sequentium ordinem turbari, & molestia affici; plura præsentibus pericula creari, & deuotionem omnem cum ipsa processione dispergi: contrauenientes pœna carceris castigentur.

21 Non liceat Regularibus sine nostra licentia extra sua claustra processiones facere sub pœna interdicti.

22 Quamuis hebdomada illa sancta, qua Redemptori nostro parentatur, præsertim verò feria quinta, & parasceue, pia, atque laudabilis semper fuit processio, quæ ob oculos poneret miseram perpessionis Christi, flebilemque speciem ad intuentium animos incitandos efficacissimam, quia tamen persæpe occurrit vt nonnullorũ temeritas, & imprudentia tam luctuosam commemorationem indecoris, & sacrilegum risum extorquentibus actionibus prophanare non expauescant; ideò nobis in Domino visum est præcipere omnibus, & singulis cuiuscumque Confraternitatis, aut Congregationis, vel Ecclesiæ Rectoribus, vt cum harum processionem à nobis licentiam exoraturi sint, exponant quæ mysteria, & quomodo repræsentanda sunt, vt quid magis expedierit, decernamus.

23 Item seriò prohibemus, & sub pœna carceris ad nostrum arbitrium, ne quis in eiusmodi processionibus personam Christi Domini, Angeli, Demonis, Iudeorũ,

aut

aut cuiusuis alterius agens huc, illucque per vias, aut domos, ante, vel post ipsam processionem, diuagetur, vt non rarò cum multo scandalo, & functionis præstandæ contemptu aliquos solitos esse audiuimus; Vicarijs igitur, eorumque fiscalibus iniungimus vt hac in re sedulò inuigilent, alias seuerè & ipsorum negligentia, seu conniuentia punietur.

24 Quia nobis quoque renunciatum est ijsdem processionibus consueuisse nonnullos commisceri, qui ad vanam potiùs obstentationem, quam ad cruciatuū Christi Domini compassionem, scelerumque expiationem venalem sui sanguinis effusionem, corporisque dolores facientes, sanguinis mercedem accipiunt, interdicimus Rectoribus sub pœna vnciarum quatuor pro horum singulis soluendarum ne quemquam se cruētis flagellis verberantem pretium conducant, neue alio modo cogant; nec ipsi flagelliferi sine carceris mulcta remanebunt.

25 Processio vsque adhuc Catinæ fieri solita de Christi passione, quam vulgus *la Casazza* vocat, die Iouis sācti, quia sepulchralem denuntiat Christi Domini deuotionem post vesperas impedire iudicatur, tum etiam ne dies parasceue in eadem vrbe sine vlla publica sacratissimæ mortis commemoratione remaneat, decernimus in posterum fieri post vesperas eiusdem feriæ sextæ; quod si tunc pluuiales aquæ illam prohibuerint, eo anno satius est omitti.

26 Quod hactenus laudabiliter, & antiquitus consuetum est, maiori quo potest deuotionis augmento, retineri iubemus, nimirū vt in Ecclesia Parochiali tertia Dominica cuiusque mensis sanctissimæ Eucharistiæ Processio fiat; imò in ijs Ecclesijs Parochialibus, in quibus nondum ea processio instituta est, vt instituatur hortamur, at-

que

que ijs, qui præsentes fuerint quadraginta dierum indulgentiam impertimur; præcipimus quoque clericis omnibus eidem Ecclesiæ adscriptis, vt ei processioni cum superpellicio, & candela accensa intersint sub pœna vnius aurei eiusdem Sanctissimi Sacraméti altari in eadem Ecclesia applicandi.

DECRETVM DECIMVMTERTIVM.

DE SCÆNICIS Repræsentationibus.

1 ET si pia sit, & peruetusta, in Ecclesijs, vel alibi consuetudo repræsentandi populo sacratissimam nostri Seruatoris passionem, & gloriosos martyrum triũphos, aliorumque Sanctorum res gestas, quia tamen ob deprauatam horum temporum conditionem sacra omnia vel minus decorè tractantem, vel prophanis apochriphis, & ab historica veritate prorsus alienis rebus cómiscentem eò res deuenit, vt multis offensioni, multis etiam risui sint, & despectui; ideò statuimus ne vlla vnquam actio scęnica super his deinceps fiat sine nostra approbatione, & licentia in scriptis danda sub pœna vnciarum quadraginta, soluenda à principalibus operis promotoribus, & vnciarum sex à singulis actoribus.

2 Inhibemus etiam sub eadem pœna vnciarum sex, ne quis Clericus scęnæ sacræ, vel prophanæ actor sit, sine nostra licentia, quam sacris initiati minimè obtinebunt pro comedijs amores turpes continentibus, multoque minus, vt ipsi mulierum personam agant.

3 Comędis venalibus vetamus etiam sub eadem pœ-na

na singulis soluenda, & carceris ad nostrum arbitratum ne sacras, vel prophanas recitationes publicè, vel priuatim habeant vllo in loco nostræ diœcesis, nisi à nobis, vel nostro Vicario Generali scriptam facultatem (accuratè priùs ijs, quæ repræsentanda sunt, cognitis, & circumstantijs loci personarum, & temporis sedulò perpensis,) obtinuerint, de qua in primis Vicarij foranei debent eos interrogare; quod si secus permiserint, ab ipsis Vicarijs etiam nos grauissimas pœnas exigemus.

4 His Comædis sub ijsdem pœnis interdicimus, ne permittant in plateis, vijs, aut locis publicis fœminas saltatrices, cantatrices, aut quoquomodo actrices in scenas, seu scamna prodire, quod Vicarijs omni rigore curandum est, aliàs ab officio deponentur.

DECRETVM DECIMVM QVARTVM.

DE MIRACVLIS, VOTIS, VOTIVIS donarijs, & sacra passione recolenda.

Cap. I.

De miraculis.

1 QVantam adhibeat Sancta Mater Ecclesia diligētiam in sanctorum nouis miraculis dignoscendis, & approbandis, nouit quisque exquisitissimas illas inuestigationes, quæ in efformandis processionibus pro canonizatione, vel eorumdem beatificatione perpendit; quoniam nouitatis amator vulgus, pronusque ad læuia

quæ-

quæque credenda, diuulgandaque tum maximè Dæmonũ versutia diuinum cultum ficta sacri specie,& abusibus perturbare tentans in dies, hac via incautas quamplurium mentes in periculosos induxit errores, quos nostris ouibus euitandos esse summoperè exoptantes præcipimus, vt si quod in posterum ab hominibus pietate insignibus, vel ab eorum reliquijs, aut à sacris imaginibus, aut quoquomodo recens, nouumque miraculum fieri, aut factum esse videatur, quin etiam si à communiore populi voce acclametur, statim quorum curæ est ea Ecclesia, aut locus, in quo id contingit, sed in primis ipse Vicarius foraneus nos, vel Vicarium nostrum Generalem certiores faciant, vt rem omnem per quam studiosè recognoscamus, & discutiamus, & quod pietati, ac veritati consonũ erit, decernamus; interim verò, & priusquam à nobis de miraculi veritate statuatur, nemo concionator, aut quiuis alius etiam exemptus illud audeat vt miraculum publicare; inobedientes pœnam pro grauitate delicti luent, iuxtà Pontificium Bullarũ præscriptum.

Cap. II.

De votis, denarijsque votiuis.

2 SI contingat argenteas figuras, vel cereas, tabellas votiuas, aut alias cuiuscumque generis signa in suscepti voti gratiam sacris imaginibus offerri: Vicario loci prius notificentur; ordinatim deinde parieti illis vicino affigantur, nec absque nostra licentia inde extrahãtur, aut auellantur sub pœna vnciarum sex.

Cap. III.

De Sacra Passione recolenda.

3. Sacram illam, & peruetustam alicuius alienæ diœcesis, & fortasse etiam aliquorum locorum nostræ, vt singulis sextis ferijs totius anni circa meridiem lugubri campanarum sono recolatur Christi Domini nostri mors omnium seculorum fletibus commiseranda, maximopere commendamus; ea vt per totam nostram diœcesim inducatur vehementer optamus, obsecramusque Ecclesiarum Rectores, in primis regulares, vt sicubi hic laudabilis viget mos, perseueret immobilis, & vbi hæc deuotio non habetur, introducatur, vt scilicet in singulis quibusque sextis ferijs totius anni post meridiem audito Matricis Ecclesiæ sonitu, reliquæ funebri modo respondent, vt fideles eo admoniti signo ante mentis oculos ad cõmiserandũ acerbissimã Christi Domini pro nobis patientis speciem ponant, agantque, si non pares, quas tamen possunt, gratias grata commemoratione.

4. Illud tamen omnibus diœcesis nostræ Ecclesijs omninò obseruandum iubemus, vt saltem in sexta quaque mensis martij feria ad eumdem finem ad modum funeris campanæ sonent spatio saltem vnius miserere, quem psalmum, vel ter pater, & aue quicunque tunc in genua prouolutus recitauerit, quadraginta dierum indulgentiam consequetur.

DE-

DECRETVM DECIMVMQVINTVM.

DE PRIMITIIS, ET DECIMIS soluendis.

1 DEcimarum, primitiarumque solutio de iure diuino est adeò Deo rerum omniū largitori grata, vt experientia nos doceat 1 in dies nemini terram copiosiùs fructificare, quam ijs, qui liberiori animo illas ministris Ecclesiæ ad illorum dignitatem tuendam spontè, atque integrè persoluunt; è contra verò ferendos nullo pacto esse, imò excommunicari mandat Sacra Tridentina 2 Synodus eos, qui varijs artibus decimas Ecclesijs, earumque ministris obuenientes subtrahere moliuntur, aut qui ab alijs soluendas temerè occupant, & in rem suā vertunt; idcircò omnibus Confessarijs præcipimus, ne suos pœnitentes, cuiuscumque sint gradus, & conditionis, ab hoc crimine absoluant, nec in Paschate ad sacrā communionem accedere permittant, nisi prius plena restitutione facta ijs, ad quos de iure decimæ, seu primitię illæ spectant.

1 c. reuertimini 16. q. 1

2 sess. 25. de refor. c. 12.

2 Idem præceptum esto de solutione cæterorum prouentuum, qui beneficiarijs, Seminario, Custodiatui, vt vocant, & Canonicis iure debentur.

3 Curati omnes prima Dominica mensium maij, & septembris post missam solemnem Populo annuntient Tridentini 3 Concilij decretum vulgari sermone vt sequitur.

3 sess. 25. cap. 12.

4 *Non si deuono sopportare, quelli, che con varie arti, & inganni cercano di ritenere, ò non pagar*

le decime, che si deuono alle Chiese, ò che temerariamente, ò senza ragione occupano, ouero vsurpano quello, che deue pagarsi da altri, e le conuertono in vso proprio, essendo che la solutione, ò pagamento delle decime sia douuto à Dio, e perciò quelli, che non vogliono pagarle, ò impediscono, che altri nō le paghino, sono stimati ingiusti vsurpatori dell'altrui. Comāda dūque il Santo Concilio à tutti di qualsiuoglia grado, ò conditione, che sono obligati à pagar le decime, che per l'auuenire paghino intieramente quelle, alle quali sono tenute di ragione à quella Cathedrale, ò à qualsiuoglia altra Chiesa, ò persona, alle quali legitimamente si debbano, e che quelli, ò che le ritengono, ò le vsurpano, ouero impediscano chi l'hà da pagare, si debbino scommunicare, ne s'assoluino da questo peccato, ò delitto, se non dopò che hauranno intieramente restituito, ò sodisfatto.

5 *In oltre il medesimo Concilio nell'istesso capitolo essorta ciascuno, che per carità Christiana, e per obligo, che deue tenere, & hauere con i suoi Pastori, e Curati non le paia graue, souuenir largamente di quelli beni, che Dio li hà dato à laude, & honore di Sua Diuina Maestà quelli Rettori, Curati, e Cappellani Sacramentali, che con le poche entrate loro nō possono conseruare, e mātenere conuenientemente se stessi, e le Chiese loro.*

6 Oblationes, quæ Matrici Ecclesiæ, aut Collegiatæ, vel parochiali festis solemnibus fieri solent, & debent, vt omninò soluantur, & fiant mandamus 1.

1 c. omnis christ. de conf. dist. 1. c. statuim. 16 q. 1.

DE-

DECRETVM DECIMVM SEXTVM.

DE TEMPLIS, ET ALTARIBVS.

1 ECclesiasticorum cura præcipua esse debet in Ecclesiarum veneratione, nitore, & immunitate tuenda, promouendaque, vtpote quæ domus, & aula Dei, & porta cœli, cuius custodiæ & si omnes, sed inprimis Rectores, Curati, & Vicarij præficiuntur, vt sāctitudo domum Dei decens, & decor in ijs augustè seruetur, & in omnium conspectu sicut sponsæ ornatæ viro suo semper appareant; mente enim quisque versare debet, propterea locus iste terribilis esse in sacris litteris dici, quia nimirum innumeræ calamitates eos manent, qui templorum cultum curare neglexerunt, aut violarunt; nos igitur pro pastorali nostri muneris sollicitudine domus Dei venerationem, & decorem super omnia diligentes, illum meliori, quā potest, ratione instaurandum, augendumque iuxta sacrorum Canonum, atque Sanctorum Episcoporum normam curamus; Vnde subsequentes præscribimus regulas omnibus omninò tenendas.

Cap. I.

De ijs, quæ ad interiorem Ecclesiarum structuram pertinent.

2 IN nouis templis erigendis, vel sacrandis, obtenta priùs à nobis facultate, Architectus, alijque in cōsilium

silium adhibendi sunt hac arte, & ingenio pollentes, qui illud in primis aduertant, vt locus sit confluentibus pietatis, orationisque causa opportunus, ab omni strepitus occasione remotus, imò quantum fieri potest sit insulæ instar, nimirum à reliquis quibuscumque ædificijs secularium seiunctus; idcircò laicorum hominum ædes in posterum, quæ templi parietes aliqua ex parte contingant fabricari minimè patiantur Vicarij sub pœna vnciarum quatuor fabricæ Ecclesiæ illius ab ipsis Vicarijs soluendarum, alijsque grauioribus ex nostra sententia infligendis tum fabricatoribus, tum ijs, quorum mandato conducti sunt.

3 Quamuis verò sacrarum ædium figura multiplex esse possit, illa potior videtur ab apostolicis ferè temporibus inducta, quæ Crucis formam exhibet; Ara maxima pro Ecclesiæ magnitudinis proportione loco eminẽtiori erigatur, e cuius regione ianua primaria aditum faciat; in parte autem huius portæ superiori extrinsecus illius Sancti imago depingatur, aut statua collocetur, qui Ecclesiæ nomen facit.

4 Parietes firmi sint, & ex omni latere intus bene deliniti, ac dealbati, nullumque in eorum interna præsertim facie foramen relinquatur, nihilque procax inhonestum, falsum, aut apochryphum depingi, aut sculpi permittatur; imagines verò carie, situ, aut sordibus squallentes eradantur, & dealbatione à conspectu amoueãtur.

5 Tectum siue laquearum, siue fornicatum fuerit, ita omni ex parte integrum sit, vt totum ædificium commodè contegat, nec imbrium modo vim arceat, sed stillicidia etiam prohibeat, quæ inter alia incommoda illud maximum afferunt, vt contignationi detrimento sint nõ contemnendo; ad eum denique modum compactum sit,

vt

vt ne lacertis quidem, cæterisque eiusmodi animantibus, aditus ad Ecclesiam pateat.

6. Lignum sine fixuris fenestras, noctis tempore, vel hyemis, aut solis æstuantis claudat, vel vitrum, aut ceratæ telæ, quæ etiam auibus in sacras ædes, quo adfieri potest, ingressum impediant.

7. Pauimentum, aut lapide, aut laterculis, vel opere testaceo, vel alia quauis æqua, solidaque materia constratum sit, ne ad illud incedentes offendant, idque semel minimum singulis verratur hebdomadis, ne situs puluere, seu quoquomodo sordescat, atque ne sanctæ religionis mysteria pedibus terantur, crucis, aut sancti alicuius imago in solo pingi, sculpiue, nequidem in sepulchralibus lapidibus permittatur.

8. Ærea, aut marmorea monumenta in pauimento deinceps collocanda illi omninò coæquentur, ne per Ecclesiam ambulantibus, præcipuè sacram hostiam, aut sanctorum Reliquias, vel sacrum oleum deferentibus sint offendiculo.

Sacristia.

9. Sua cuique templo adhæreat sacristia illius amplitudinis, quam & templi magnitudo, & ministrorum numerus, quibus est frequentanda, requirit; ibi ad Sacerdotis manus abluendas è marmore, aliaue perpolita materia, vas puta semper aqua repletum, & muro adhærẽs ponatur; non longè etiam adsint ad abstersionem mũda, integraque mantilia è tornatili ligno cadentia, aliaque ad missę præparationem, & gratiarum actiones in oratorijs necessaria, vt de sacrificio missę agentes adnotauimus.

Insu-

10 Insuper armarijs affabrè factis, claueque obseratis, in quibus sacræ vestes, & Reliqua Ecclesiæ suppellex asseruetur, instructam esse oportet sacristiam.

11 In sacristia sit tabella missarum ex obligatione perpetuò celebrandarum, dierum festorum, & vigiliarum de præcepto. Item Bulla in cœna Domini, & catalogus casuum nobis reseruatorum. Insuper sint descripti dies anniuersarij in eadem Ecclesia celebrandi, atque liber in quo sua propria manu subscribat quisq; Sacerdos missam, quam eo die, & pro quo obtulit; quorum quidem onerum, & satisfactionum punctator in qualibet Ecclesia à nobis designandus curam habeat.

12 Propè sacristiæ portam cãpanula muro affigatur, quæ Sacerdotis ad sacrificandum è sacristia prodeuntis signum sit volentibus illi interesse. Sacristiæ cura, vel sacristæ officium mulieribus nequaquam committatur, aut committi permittatur sub pœna ad nostrum arbitrium. Imò mulieres nè in sacristiam aliquam ingrediantur sub pœna excommunicationis prohibemus; arceantur insuper tumultus, vaniloquia, circuli, & quidquid orationi vacantibus impedimento esse potest.

Fons Aquæ sanctæ.

13 Ad vnumquodque ostium intra Ecclesiam, & à latere ingredientium dextro, fons aquæ benedictæ erigatur, vel parieti decenter affigatur, qui singulis sabbatis mundetur, & nouis limphis repleatur.

Cathedra Episcopi.

14 Si quando, vel visitationis gratia, aut alia de causa ad

sa ad aliquam Ecclesiam venturus sit Episcopus, eius Cathedram in sublimi loco collocatam esse addecet, ad eum prorsus modum, quo in Cathedrali sita est, & vnde cōmodè omnes intueri, & ab ijs vicissim conspici possit, itē concionem habere, si velit, aut audire, atque populo benedictionem impertiri queat.

Chorus.

15 Ecclesię, quas Canonici, vel Clerus quotidie ad Deo psallendum adire debent, chorum habeant post, vel circa maius altare, in quo lignea subsellia ita disponātur, vt in superiori ordine digniores, minus dignos in secundo, & vbi opus est in tertio commodè capere valeāt.

16 Cancellis septus sit, vel ab eius Rectore ità sanctè custodiatur Chorus; vt eo magis tempore, quo diuinæ recitantur laudes, ad illum nemini laicorum aditus permittatur, quod si qui sæcularium hominum tunc chori subsellia occupantes ab Ecclesiæ superiori admoniti, egredi nihilominus è choro recusauerint, sint ipso facto excommunicati.

17 Non propterea grauibus viris negamus quin si plura sint subsellia, quam Clericorum numerus postulat, ea tunc modestè occupare possint, dummodo Clericis non intermisceantur.

Organum.

18 In eo sublimi loco decorè conuestitum reponatur organum, quod facilè à Choro videri, & obaudiri possit, quæ autem in organo canuntur, sint sacra, & grauia, atque vbi cum choro alternatim miscendus est cantus, vtrique parti debita præstetur attentio; symbolum verò fidei totum è choro, vel ab organi musicis; non autem vicissim canatur.

19 Organi præfectus venientem Episcopum diebus

festiuis graui modulamine excipiat, itemque abeuntem prosequatur, quod dum sacras ille vestes induit, aut diuina dape populum pascit exequetur.

Suggestus Concionatoris.

20. In Ecclesijs Parochialibus, vel sacramentalibus suggestus decenti opere, & forma ab Euangelij latere, eo loci reponatur, vnde ad populum omnem commodè concio haberi possit, atquè à solemne sacrificium faciēte in altari maximo exaudiri, & videri.

21. Ad suggestus latus, quod altari maximo viciniùs est, nostri Seruatoris è cruce pendentis signum suggesto ipsi benè, decenterque coaptatum, adeò vt facilè moueri à concionante queat, erigatur; Pridie autem eius diei, quo concio habenda est, suggestum sacrista ab omni sordè mundabit, & sua propria veste, quæ neque altaris pallium sit, neque pluuiale, exornetur; sugestus item & organa altaribus ne immineant; si quæ autem tali situ extructa sunt, interdicuntur.

Sacrarium.

22. In singulis Ecclesijs, in quibus res diuina, etiam si semel in anno, peragitur sacrariùm omninò sit, aut propè altare maius, aut in sacristia; illudque claue obseretur.

De Baptisterio, Tabernaculo, & Confessionale.

23. Cum ageremus de sacramentis in genere dictum est de baptisterio, & Tabernaculo; de confessionalibus autem addimus illa debere patenti loco, atque conspicuo collocari, quæ ferream laminam paruis foraminibus intercectis vtrinque habeant ad audiendas mulierum cōfessiones.

Ca-

Cap. II.

De Altaribus.

24 NVllum nouum Altare, aut Cappella in Ecclesijs nostræ Iurisdictioni subiectis erigatur inconsulto Episcopo, aut Vicario Generali, ad quos illius etiam formam præscribere spectat; qui inobediens erit pœnas vnciarum decem Ecclesię fabricę, quam nos deputabimus dependet.

25 Iuxtà Ecclesiæ magnitudinem loco sublimiori collocetur Ara maxima, et ita, quò ad fieri potest, vt sacrificantis facies Orientalem plagam aspiciat; altaris autem structura, supra quo sacrosanctum, & incruentum salutis nostrę sacrificium imolatur, affabrè concinnata esse debet, vt tantum addecet munus, ex perpolyto igitur lapide, aut saltem lateritium sit, non autem ligneum, sine speciali nostra licentia in scriptis; nullum in eo foramen, aut fenestella relinquatur, nisi fortè in Epistolę cornu ad pateram cum vrceolis asseruandam; nihilque pœnitus sub eo reponatur, prætet reliquias, aut res ad vsum sacrū deputatas. Columnis, pilisque ne adhæreant, nec ad Arę maximę regionē, nec eidem aræ maximę, aut ianuis admodum propinqua sint altaria, aut in locis nimis angustis.

26 Aræ maximę septem minimum sit, reliquarum autem sex saltem palmorum longitudo; sed omnium altitudo in quatuor tantum palmos, aut quartę cum dimidio, latitudo in tres circiter palmos protendatur. Vnūquodq; altariū si non ligneum, vt par est, at certè lapideum, aut lateritium scabellū habeat, quatuor sal-

tem palmorum latitudinis, vt Sacerdos in eo commodè genuflectere queat; longitudinis verò eiusdem, ac ipsum extenditur altare; supra scabellū solus ipse sacrificans, non verò minister, aut quiuis alius stet, vel genuflectat.

27 Quodlibet altare, si fieri commodè potest, at saltē maximum cuiuscumque Ecclesię, præsertim in quo Augustissima seruatur Eucharistia, cācellis lapideis, vel ferreis, aut ligneis arte elaboratis sępiatur, qui tanto spatio à scabello distent, quod diaconis, Clericisque ad rei diuinę ministrandum satis esse possit; porrò intra hos cancellos nemo à ministris dum missę sacrificium peragitur morari permittatur.

28 Altaria omnia, quę tota sacrata non fuerint, arulam habeant ex lapide sacrato iuxtà Pontificalis Romani leges, quam vulgò *Altaretto* appellant, de qua supra cum de sacrificio missę aliquid innuimus; quapropter arulas, quę sunt angustiores prędicta mensura 1, vel fractis sigillis deturpantur, vel carent sanctorū reliquijs, velut ad sacrificium ineptas interdicimus; quare si quis in his audactèr missam celebrauit, quatuor vnciarum pęnas persoluat; & sanè sua debet hęc singulis altaribus stabilis esse arula, quod si iusta de causa, & cum legitima facultate aliquando portatilis transferenda sit, hęc, ita fixo altari aptetur, & stabiliatur tempore sacrificij, vt vel altari ęqualis sit, vel parùm illi emineat.

1 scilicet longitud. vnius palmi cū dimidio. latitud. vnius palmi.

29 Triplici quodlibet Altare lineo velamine, dum in eo sacrosancta immolatur hostia, vestiatur, quorum extimum ad terram vsquè ex vtroque altaris cornu fluat; reliqua verò duo, si ara tota sacrata fuerit, & ipsam totam supernè contegant, sin minus, totam saltem arulā cooperiant.

Dup-

30 Dupplex, vel vnicum adsit puluinar, cui missarũ liber inhæreat.

31 Tela viridi, alteriusue coloris peracto missæ sacrificio, mantilia altaris desuper cooperiat ad puluerẽ arcendum.

32 Tabella artificiosè expolita coloribus, auro, argentoque depicta, quæque suis gradibus assurgat ad Crucem, sacras statuas, vasa florum, candelabra, cæteraque ornamenta sustinenda altaribus apponantur; chartulas quoque, in quibus expressa sunt, quæ à sacrificante secretis proferenda sunt vocibus.

33 Anterius pretiosiori, quo potest, iuxta Ecclesiæ vires, diebus præsertim festiuis, altare præfulgeat peristromate, seu pallio, eiusque coloris, quem Rubrica præscribit, quod item diebus feriatis seruetur; simplici serico, aut decore depicta tela, aut ex corio auro illito pallia altaribus adhibenda sunt.

34 Altaria si quæ sunt sub organo, vel suggestu extructa, amoueantur nec in posterum extruantur.

35 Cæterum eorum apparatus sit semper splendidus, nitidus, rectèque dispositus adhibitis candelabris, vasis, florum ramis, & sacris imaginibus; cauendum tamen est ne inter hæc, aut hominum à Sancta Sede Apostolica non beatificatorum, aut belluarum, aliorumque similium statuæ, vel quæuis prophana gaza misceatur.

Cap. III.

De reliquis Templorum ornamentis.

36 SEdulò recogitent Ecclesiarum Rectores in partẽ eorum venire; qui pertimescendis diuinæ vindictæ

ctæ flagellis plectendi sunt, si sordido quæstu, aut per summam negligentiam permittant domum orationis speluncam latronum fieri ab ementibus, vendentibus, aut negotiantibus, & obambulantibus; quamobrem nõ celebrioribus modo solemnitatibus, sed nec aliquo vnquam tempore officinæ, vel tabulæ huiusmodi intra Ecclesiam esse sinant, aut cuiuscumque rei etiam deuotionis gratia venditores; multo minus permittendum est aquæ vitis, vel aquæ niuæ frigidæ, seu cuiusuis alterius esculenti, vel poculenti venditores per Ecclesiam vagari sub pœna omnium rerum venalium; imò neque desoris ipsius ecclesiæ parietibus aliquid venale appendatur; qui secus fecerint, rebus ipsis venalibus mulctentur, & negligentia Rectorum, si quando hac in re extiterit, vel conniuentia, nostris penis asperioribus subiaceat; quin imò si contigerit ad Ecclesiæ aream, vel viam nundinas haberi, earum tabernas saltem vnius vlnæ spatio à Templi parietibus; & ianua distare mandamus; fores omnes à Clerico ostiario, cuius interest ex officio, quoad fieri potest, & hora quidem consueta, atque conuenienti aperiantur, & obserentur; ad eum etiam canes ab Ecclesia arcere interest.

37 Nemini liceat, præsertim onera portantibus, Ecclesia tanquam via publica, vti; quare ad indecentes hos & peruios transitus pœnitus impediendos Sacristæ inuigilent, illisque alterum ostium præcludant.

38 Quæcumque ad ipsius Ecclesiæ cultum, sed præcipuè ad diuina ministeria ritè obeunda vsui futura vidẽtur singulæ ecclesiæ in promptu integra, mundaquè habere debent pro officiorum varietate, ac solẽnitate iuxtà Rituum, aut temporum differentias; quapropter curandum in primis est, vt certis, tutisque facultatibus dotentur;

tur;

tur; nimirum quæ ad missam celebrandam, ad ministrãdum sacramentum, ad horarum canonicarum cantum, funeralium officium, processionum decorem, benedictionum cœremonias, cęteraque munia suo ordine pertinent: lampadas vitreas, vel stanneas mundas cum subiectis patinis, quas lampadarias vocant, conopęa ad sacratissimę Eucharistię Tabernaculum abtegendum.

39 Quinque pallia pro singulis aris, si fieri potest, videlicet, albũ, rubrũ, viride, violaceum, & nigrum; tapetum pradellę, vt aiunt, amictus sacerdotales, albas, cingula, planetas cum stolis, & manipulis eiusdem materiæ, & coloris; cuius etiam sint vela serica, & bursę, calices & patenę argenteę ex interiori saltem parte benè deauratę, quę à sacrata hostia, & vino tangenda est. Itẽ munda habeant corporalia, pallas, purificatoria, & cottas, seu superpellicea, vrceolos cum sua peluicula, missalia cum signaculis, & puluinaria, seu quos discos appellant, & tintinnabula necessaria.

40 Ecclesię insuper Parochiales, seu sacramentales pro Sacramentorum administratione habeant in primis duas pixides, alteram pro semper in tabernaculo seruanda, alteram pro sacra hostia ad ęgros ferenda; velum album ad contegendos Sacerdotis deferentis humeros, vmbellam, aspergillum aquę benedictę, laternas, ceroferaria, tintinnabula grandiuscula, seu gestatoria, vasa sacrorum oleorum, vasa pro laicorum purificatione, & mantilia substrata mensę communionis, lectorilia, libros psalterij, antiphonarum, gradualium, hymnorũ, iuxtà Vrbani VIII. Correctionem, rituale Sacerdotale, & Cęremoniale.

41 Teneant quoque sed maximè insigniores Ecclesię Parochiales, & Collegiatę pluuialia, dalmaticas, tunicel-

cellas, turibula, & Manicolas cum coclearibus.

42 Preterea Ecclesia Cathedralis curet ea, quę Episcopalem ornatum, vel ad celebrandum, vel ad Pontificalia exercenda, eiusque ministros spectant.

43 Vniuersa autem hęc suppellex nequaquam in domibus laicorum quouis prętextu seruetur, sed in ipsa ecclesia, quę idcircò armaria ampla, armariola, capsulasque clauis proprijs obseratas habeat, multoque minus ad ornandas eorumdem laicorum domos, aut sedes, vel honestanda funera commodentur, quę ad ornatum Ecclesię pertinent; transgressor in poenam quatuor aureos soluere adstringatur Ecclesię, cuius ea fuerint ornamenta.

44 Curę autem sit pręcipuè Ecclesiarum Rectoribus in prędictis omnibus, vt nitoris, & decentię ratio habeatur, nec vlli mutuo dentur.

45 Si quę verò ornamenta contigerit fieri magni pretij, & sumptibus ipsius Ecclesię, vel fabricę magni valoris, ne fiant nobis inconsultis; aliàs mulctam transgressores dabunt non contemptibilem.

46 Solemnioribus anni diebus tēpla augustiùs exornentur tum ad nitidiorem cultum, tum ad fidelium consolationem; ad huiusmodi tamen apparatus meminerint, quod aliàs grauiter admonuimus, ne prophanas imagines adhibeant, & vt in reliquis omnibus ad amussim seruetur coeremoniale Clementis VIII. iussu editum, ac de nouo auctoritate Innocentij X. recognitum.

Cap. IV.

De Cappellis Iuris patronatus.

47 SI quę sunt in Ecclesijs nostrę dioecesis cappellę, & altaria de iure Patronatus, à patronis intra sex men-

menses à die publicationis præsentis Synodi numerandos, necessarijs ornamentis, & fabrica instruantur, quo elapso termino, nisi aliter in Domino propter Ecclesiæ necessitatem, & vtilitatem deliberauerimus, diruantur, vel alteri patrono magis idoneo, ex nostra tamen licentia, concedantur, vel Ecclesiæ ipsi incorporentur.

48 De nouo autem nemo erigere cappellam, aut Ecclesiam præsumat, vel erectam iam sibi vsurpare, nisi facultate à nobis in scriptis obtenta, qui prius locum, & ea, quæ necessaria sunt Dei domui per idoneos viros recognoscenda curabimus; sed nemo hanc potestatem à nobis fore vt obtineat sperabit, quem Ecclesiam illam, vel cappellam sufficientur non dotasse, certosque redditus ei addixisse viderimus, quod etiam in Ecclesijs, seu cappellis ruralibus diligenter obseruabimus.

Cap. V.

De Sepulchris, cadaueribus sepeliendis, & cœmeterijs.

49 AD interiorem Ecclesiæ cultum structura, & decus pertinet sepulchrorũ, quorum cura vel ab antiquis Patriarcharum temporibus maximè commendatur in scriptura Sacra.

50 Et vt ab eorum molimine exordiamur, ea in posterum nonnisi in fornicem, & ex solido ducantur lapide, sub altaribus, aut eorum gradibus, vel propè illa; sed intra chori, maiorisue cappellæ, aut baptisterij fines ne permittantur, aliàs ipso facto Ecclesia interdicta maneat, cæterasque Pontificijs 1 decretis taxatas eius Rectores pœnas dent, neue deinceps marmor sepulchrale in solo,

1 Cõgr. Ep. 6. Septemb. 1593. Pius V. an. 1596.

ita elaboratum concedatur; vt ad eius partes prominentes offendant pedes.

51 Mandamus insuper vt in Ecclesijs tantum, aut in earum cœmeterijs, & nonnisi in sepulchris concameratis deinceps cadauera sepeliantur, nunquam verò effossa in humo, seu, vt aiunt, *In pulpaina*; qui sine licentia Vicarij loci secus fecerit, vncijs decem mulctetur; cui pœnæ etiam subiaceant Curati, aut Ecclesiæ illius officiales, qui id permiserint.

52 Quia autem aptior, & decentior sepulturæ locus esse debet Ecclesiasticorum, quam laicorum, quoad fieri potest, eorum sepulchra seiungantur, præsertim verò sacerdotum.

53 Perantiquam, atque valdè commendatam in Rituali Romano consuetudinem approbamus, pœnituque seruandam hac lege sancimus, vt videlicet infantium baptizatorum corpuscula, qui ante annos discretionis obierunt, specialibus humentur loculis, non autem in communibus, & promiscuis Ecclesiarum, atque cæmeteriorum sepulturis; at si post annos discretionis vitam cum morte cõmutarunt, cum cæteris cadaueribus deponantur.

54 Sacristæ, aut quiuis alius delata ad Ecclesiã cadauera exuere ne audeãt, aut quidquã ab illis surripere; aliàs ipso facto in pœnã excõmunicationis incurrisse declaramus, & carceribus ad nostrum arbitratum addicemus.

55 Fidelium mortuorum cadauera in Ecclesiarum, aut cœmeteriorum solo (vt diximus) condantur, nunquã verò in excelso loco: qua in re omninò seruetur Vrbani VIII. præscriptum; Imò verò si qua sunt antiquitùs in excelso loco reposita, si commodè potest, remoueantur vna cum eorum sepulchris, nisi fortè hæc fuerint ærea, vel marmorea.

Os

56 Os sepulchrorum ab altaris ligneo scabello distet, & duplici claudatur operculo, quorum vnum ita ab alio distet, vt saltem palmaris intercedat humus ad terrum odorem omninò impediendum.

57 Occisorum corpora intra fines Ecclesię reposita, vel iam sepulchris condita nulla de causa à ministris criminalium iudiciorum in locis sacris recognosci permittantur, sed si opus fuerit ad delicti corpus comprobandum, ad locum non sacrum de Vicarij loci facultate transferantur inspicienda; mox si nullum canonicum impedimentum obstet, Ecclesiastica sepultura donentur.

58 Nonnisi iustis de causis, atque ex licentia Vicarij foranei cadauera in Ecclesijs super pauimentum loco depositi insepulta seruentur; & quidem non vltra mensem, quo elapso, vel ad destinatum locum statim transferantur, vel illicò infra humum sepeliantur sub poena Rectoribus Ecclesiarum suspensionis ad nostrũ arbitriũ.

Cap. VI.

De Cœmeterijs.

59 AD excitandam fidelium erga defunctos charitatem, conditionisque humanę finem ob oculos ponendum antiquitùs constructa sunt in ipsa Ecclesiarum area cœmeteria, quæ locum sacrum esse nulli dubium est; ideoque ipsius Ecclesiæ muris, & præsertim portæ maiori adhęrere debent, & vndique occlusa non modo bestijs sed etiam negotiantium hominum congressibus; in eorum medio Crux lapidea, vel ferrea, aut lignea concinnè elaborata erigatur; vites, aut cuiusuis generis arboris ab ijs omninò extirpentur; ossa autem de-

functorum, & cineres extra cęmiterium nullo pacto sine nostra licentia transferantur, aut collocentur; nec in eis ludi quoquomodo permittantur.

Cap. VII.

De ijs, quæ exteriùs Ecclesiæ adiuncta sunt.

60 HActenus de interiori templorum structura, ornamentis, cæterisque requisitis; agendum superest de ijs, quæ ad Ecclesiam extrinsecus pertinent, inter quæ cum toto vertice emineat campanile, ei principem locum damus; suum igitur campanile cuicumque templo esse debet, quà potest artis, lapidumque excellentia constructum, & quidem Ecclesiæ, vel sacristiæ foribus proximum, in quo campanæ ex peruetusto fideliũ more benedictæ appendantur.

61 Supra templi tectum nulla domus, aut cubiculum ad prophanos vsus extrui de nouo, aut in extructo quẽquam habitare concedatur.

62 Occludi omninò volumus omnes fenestras domorum priuatarum, cuiuscumque sint, quæ Ecclesiam propè sitam prospiciunt, ne ab ijs, qui in Ecclesijs immorãtur, cum illis, qui in fenestris adstant collocutiones, aut mutui, vanique conspectus habeantur.

63 Artifices opus rumore, strepituque plenum exercentes, vt sunt ferrarij, lignarij, similesque officinas propè Ecclesiam habere ne permittantur sub pęna nostro arbitrio infligenda.

Cap.

Cap. VIII.

De reparatione Ecclesiarum dirutarum.

64 SCiant omnes, ad quos eius cura pertinet, vbi Ecclesiam aliquam vetustate, aliaue temporũ iniuria dirutam esse, aut ruinam minitari per negligentiam, aut auaritiam, vel summam inopiam passi sunt, nos omnibus modis curaturos iuxtà Sacrosanctæ Tridentinæ Synodi 1 præscriptum, instaurandam, reficiendamque; quod si in votis euenire non potuerit, eius beneficia, si quæ sunt, etiã iuris patronatus in matrices, aut alias Ecclesias eiusdem loci infra annum à die celebrationis huius Synodi computandum transferemus, illarumque soluta prophanis vsibus, non tamen sordidis, (erecta tamen Cruce, ibidem semper duratura,) concedemus.

1 sess. 21

65 Sint autem in eo maximè diligentes Ecclesiarum Rectores, alijque ministri, vt templorum dirutorum materia, ligna, lapides, itemque reliqua suppellex, vt vestes sacerdotales, altarium ornamenta, imagines, campanæ, &c. seruentur ad eorumdem instaurationem; nullo autem modo alienentur, aut vendantur, præter quã in casibus à iure permissis, & obtenta priùs à nobis facultate in scriptis, sine qua nec in prophanos vsus conuertere, nec alijs vtenda tradere, nec sibi retinere possunt; quod si quiuis inobediens esse reperiatur, & ad rẽ ipsam restituendam Ecclesiæ, & ad vnciarum decem pęnam damnabitur.

DE-

DECRETVM DECIMVM SEPTIMVM.

DE IMMVNITATE ECCLESIARVM, & de confugientibus ad ipsas.

1 IN templis, cæterisque locis sacris, & inuiolabilibus vbique gentium patuit semper sanctum asylum 1, ad quod confugientes sine summo piaculo vi extrahi, auellique non poterant; vnde immunitas Ecclesiarum, quæ Dei viui, & veri domicilia sunt, diuino præcepto instituta, & Canonicis 2 sanctionibus propugnata est; quare nullo modo permittendum est vt confugiẽtibus ad templa, & ad loca sacra, ob criminalem, vel ciuilem causam vis aliqua, nisi in casibus exceptis in bulla Gregorij XIV. hac de re edita 3; si quis autẽ secularis minister ausu temerario inde eos extrahere inuitos, vel abducere præsumpserit, sciat se ipso facto canonum, præsertim citatæ bullæ pœnas summoperè extimescendas incurrisse.

1 Vide Ambrosinum de immun. c. 1.

2 Exod. 21. Gen. 46. Trid. sess. 25 de refor. ca. 18. Deuter. 19. Iosue 20 Regum l. 3. c. 2.

3 quæ incipit, cũ alias nonnulli inferatur.

2 Quia verò perditissimos homines esse scimus, qui huius immunitatis prætextu Ecclesias latronum speluncas faciunt, pessimèque tuti suorum scelerum, quæ tunc magis frequentant, impunitate, cum aliorum maximo damno, atque in sacrarum constitutionum fraudem ad multos annos gaudent, præcipimus omnibus, & singulis nostris subditis, ad quos Ecclesiarum, locorumque immunium cura spectat, vt prædictam fœlicis recordationis Gregorij XIV. constitutionem ad amussim seruent, seruandamque curent perquàm diligentissimè.

3 Insuper caueant ne facinorosi preter quam in casu gra-

grauis, & imminentis periculi, atque ad tempus, scilicet ad tres, aut quatuor dies in Ecclesijs, locisue sacris diutiùs commorentur sine nostra licentia, quam, si opus fuerit impertiri, nonnisi in scriptis, & ad determinatum tẽpus, & infra ad nostrum beneplacitum obtinebunt; quod si Rectores locorum Ecclesiasticorum cõtrarium permiserint in excommunicationis sententiam incurrent, atque vnciarum decem, alijsque Episcopi arbitratu pœnis punientur.

4 Volumus insuper, quod prædicti Ecclesiarum Rectores, alijque ad quos attinet, etiã Regulares nostro Vicario Generali in Vrbe, in Diœcesi Vicario loci deferant quotquot ad eorum Ecclesiam confugerunt, & ab ea intra præfixum spatium non abscesserunt, vt inde ad nostrũ carcerem mora nulla abducantur, ad maturiùs deliberãdum num immunitate gaudeant. Inobedientes nostro plectentur arbitrio.

5 Quod si fortè vel nescientibus, aut etiam repugnãtibus Ecclesiarum Rectoribus huiusmodi homines in sacrosanctum asylum se se intruserint, Iidem Rectores sub eadem pœna Episcopum quamprimum certiorem faciant, seruaturi quidquid ab illo hac in re iniunctum fuerit.

6 Quoniam verò non semel accidit vt circumueniantur loca sacra à satellitibus magistratuum, & Iudicum secularium; vel ne perditissimi homines, qui illùc immunitatis spe perfugerunt, ad grauiora facinora perpatranda exeant, vel alia de causa eant, redeántque; visum est nobis in Domino, vt magno periculo Ecclesiasticæ immunitatis per imprudentes satellites violandæ, alijsque malis non contemnendis, offensionibus, & scandalis, quæ in eiusmodi occasionibus solent euenire, occurratur, præcipere loci Vicario, vt prestò sit, & per suos mi-

ministros ab Ecclesia ad carcerem sontes illos abducat ibique tādiū nostro nomine eos custodiendos curet perdiligenter, quoad à nostris Consultoribus iuridicè deliberabitur num sacri perfugij beneficio gaudeāt? Si enim gaudere declarabitur, a b omni prorsus etiam carceris, satellitumque expensarum detrimento liberū, & immunem loco, vnde extractus est, restituet Vicarius noster; quod si non gaudere decidatur, foro, iudicioque laicali, vt iura mandant, illum relinqui iubebit.

7 De immunitate Ecclesiasticorum, eorumque bonorum dicemus in sessione tertia, quæ erit de personis diuino famulatui addictis.

DECRETVM DECIMVMOCTAVVM.

DE VISITATIONE ECCLESIARVM ab Ordinario facienda.

1 SAcrosancta Tridentina Synodus nihil magis magisque Episcopis iniungit, quàm vt Ecclesiarum omnium, locorum, operumque piorum, atque beneficiorum, quotquot in sua diœcesi sunt, visitationis munus ea, qua par est diligentia, obeant, inde enim malis si quæ sunt, aut timentur opportuniora adhibentur remedia, quando propius illa cognoscuntur, & hæc ipsius medici edocta manu comparantur; quamobrem vt fęlici, & expetito euentu nostra, aut eius, cui id muneris, vbi per nosmetipsos exequi non poterimus, demandabitur, visitatio contingat, obseruandum erit in primis, vt statim ac de primo statutæ visitationis die certiores facti sunt Vicarij, & Curati, sedulò populum adhortentur, vt animi

macu-

maculis confessione deletis, diuino refecti cibo, gratiores pro salutari visitationis exitu ad Deum optimum maximum preces effundant. Moneant insuper visitationis præcipuum finem esse Ecclesiarum dignitatem tueri, & promouere; Clericorum disciplinam reformare; prauos mores corrigere, inducere bonos; defunctorum hominum pias voluntates executioni mandandas curare; singulas parochias, monasteria, sodalitia, confraternitates, hospitalia, congregationes, loca, & opera pia, quęcumque illa sint, ad sacrorum Canonum, atque synodalium constitutionum normam componere.

2 Vt Episcopum visitandi causa appropinquantem audierint Vicarij, & Curati, monendas suas oues curent diligenter, & magistratum vt Pastori sinceris letitiæ, & reuerentiæ signis obuiam procedant, præferentes iuxtà Concilij Turonensis decreta illos, qui confirmationis sacramentum suscepturi sunt, vtque statis hymnorum, psalmorumque precibus, eum tamquam vices Christi Domini gerentem perhonorificè suscipiant, secundum Rhotomagensis Consilij sanctiones, cuius canone constituta erat excommunicatio ijs, qui huic muneri defuissent. Dum verò per Vrbem oppidumuè Episcopus primum incedit, campanæ, vt moris est, solemni ritu pulsētur, quod itidem obseruabitur quoties illuc aliā ob causam aduenire Episcopum contigerit.

3 In qualibet Ecclesia, quæ visitanda erit immediatè antè, si commodè fieri poterit, oratio quadraginta horarum instituatur, precesque pro salutari visitationis euentu habeantur; atque in ipsius Principe de ibidem Episcopus, aut visitator, vel alius ad eumdem finem spiritui Sancto sacrificet; deinde edictum consuetum promulgetur.

4 Initio visitationis cuiusque Ecclesiæ, loci, aut pij operis, cui illorum principalis inest cura, exhibeat nobis, aut visitatori nostro postremæ visitationis ordinationes, vt diligenter perquiramus an, quomodo, & quo rerum euentu executioni fuerint commissę?

5 In sacristia ritè adornata exponātur sacratæ vestes, & vasa, cunctaque ecclesiasticæ suppellectilis instrumēta, vt vnico intuitu à visitante inspici queant; libri præterea, ac volumina ecclesiastica, instrumenta, scripta, legata, redditus, inuentaria denique tum reliquiarum, si quæ fuerint, cum suis authenticis litteris, tum sacrarum vestium, ornamentorum, omniumque ad Ecclesiam spectantium ita habeant in promptu, vt de singulis interrogati valeant curati, seu rectores Ecclesiæ, imò etiam de rebus ad suum officium attinentibus ęditui reddere rationē. Sed qui animarū curā habent, libros exhibeāt, in quibus baptizatorū, confirmatorum, eorum, qui in Paschate præcepto Sanctæ communionis obtemperauerint, quique matrimonium contraxerint, atque defunctorum, in eodemque templo, vel cęmeterio sepultorum nomina distinctè fuerint adnotata; quorum omnium librorum duplex conficiāt exemplar, vt singulorum vnum Episcopo visitanti consignent, alterum verò non alibi, quàm in sacristiæ arca claue benè clausa conseruent.

6 Post hos, liber exhibeatur, in quo per familias descripti sint, qui intra fines cuiuscumque Parochiæ, vel Ecclesiæ sacramentalis habitauerint, adeò vt facilè animarum numerus intelligi possit, iuxtà præscriptum Romani Ritualis postremò editi. Inter libros quoque suos exhibeant Parochi, & Curati, quos omninò apud se tenere debent, nimirum breuiarium, Missale Romanum, librum sacramentorum, siue sacerdotale, sacram bibliā,

cathe-

cathechiſmum Romanum vltimò recognitum, Conciliū Tridentinum, atque hanc noſtram, nouiſſimamque Synodum, ſummam aliquam caſuum conſcientiæ, & diuinorum officiorum rationale.

7 In primis nos viſitantes, aut quem deſtinauerimus tempori certiores faciendos curent Curati, & Vicarij de vitijs, quę in noſtrum irrepsère gregem ad ſalutare remedium, itemque de pauperibus, viduis, atque pupillis verè miſerabilibus, vt pro viribus noſtris, induſtriaque eos adiuuemus, aliorumque piam opem imploremus.

Vt autem facilior, & fructuoſior viſitatio contingat nonnulla ſummatim capita ex ijs, quę ſparſim in tota hac Synodo à nobis tradita ſunt ſeligere operæpretium ducāt Vicarij, & eos, qui viſitandi ſunt premoneant.

FINIS

Seſſionis Secundę.

SESSIO
TERTIA.

DE PERSONIS DIVINO FAMVLATVI addictis siue Ecclesiasticis, siue laicis.

PLANVM, & apud omnes compertum est diuinum cultum, atque Ecclesiasticam disciplinam numquam magis vigere, ac promoueri, quam vbi personæ ex suæ vitæ ratione illi deuotæ sanctè, laudabiliterque coram Deo, & hominibus, quibus in hoc præcipuè debitores sunt, se gerunt. Vt igitur id facilè assequātur sequentes constitutiones pro suo omnibus instituto omninò seruandas exponimus.

DECRETVM DECIMVM NONVM.

DE ECCLESIÆ CATHEDRALIS Ministris.

1 Cathedralis Catanæ Basilica Diuæ Agathæ Catanensi Heroinæ ter maximæ, atque Patronæ sēper præsentissimæ à S. Leone eius Antistite sacrata fuit anno salutis 778. eo primum loco, vbi Virgo inuictissima martyrij laurea coronata est, & vulgò *Santa Agata la Vetera* dicitur; nouam deinde aliam, quam scilicet nūc

venc-

veneramur, & longè augustiorem antiquissimis super extructam Thermis Rogerius Comes suo satis nomine inclytus erigendam curauit anno Domini 1094. eidemque Diuæ Agathæ dicauit, ditauitque amplissimo patrimonio.

2 Hæc igitur quæ est totius diœcesis sacrarum ędium mater, & magistra hujus suæ dedicationis festum diem agit 25. Maij, quem diem vt solemnem celebret commẽdamus Capitulo nostræ eiusdem Cathedralis.

Cap. I.

De numero, & institutione ministrorum Ecclesiæ Cathedralis.

3 IAm verò Cathedralis Ministri ecclesiastici ex Bulla Pontificia inferiùs transcribenda sunt; in primis quatuor cæteris dignitate præstantes, nempe Prior, qui principem post Pontificalem dignitatem obtinet; secunda Cantor; tertia Decanus; quarta Thesaurarius est, & quinta dignitas, nempè Archidiaconus, quam Ecclesiæ Cathedrali restituimus, vt dicetur inferius. Sunt deinde duodecim Canonici, totidemque Hebdomadarij, siue Beneficiati Sacerdotes, quos Secundarios appellant; quibus ad maiorẽ Ecclesiæ cultũ, & chori numerum decursu tẽporum adiuncti sunt octo Mansionarij, & duo Insigniti, quorum alter Magister Cappellanus, alter Ceremoniarum Magister dictus est; nec non quatuor Cappellani, qui post Magistrum ceremoniarum locũ obtinent. Quorum omnium dignitatum, Canonicorum, secundariorũ, & aliorum electio sine vlla alternatiua ex speciali priuilegio, & prouisio ad Episcopum Catanensem libero, plenoque iure spectat.

Cap.

Cap. II.

De præbenda Theologali, casuum conscientiæ lectione, & Pœnitentiario.

4 SEd cum inde iam à principio nostræ visitationis nullam in hac Cathedrali Theologalem præbendam esse inuenerimus, nec pœnitentiarij officium constitutum ad ea perpetuò fundanda aliquorum beneficiorum aggregatione animum applicuimus: interim verò ne Tridentinum decretum negligere videamur, in eadem Cathedrali ad publicam Theologiæ moralis lectionem adhibuimus vnum ex nostris ordinarijs Theologis patrē è Societate Iesu, promulgatoque edicto semel saltem in hebdomada huic lectioni Canonicos interesse volumus, secundarios autem, & omnes sacramentorū administratores, nec non monialium, confraternitatum, aut sodalitiorum Cappellanos, sub pœna suspensionis, & priuationis administrationis sacramentorum, alijsque ad nostrum arbitrium repetendis obligauimus, vt etiam presenti constitutione ijsdem renouatis pœnis obligamus, quam suspensionem, & priuationem tunc predictos Sacerdotes, Cappellanos incurrere declaramus, quando scilicet per duas vices in anno vnam immediatè post aliā sine vrgenti necessitate, & expressa licentia à nobis, vel à Vicario Generali obtenta ad lectionem non venerint.

5 Pœnitentiarij autem munus demandauimus vni ex Canonicis nostrę Cathedralis donec proprium canonicum Pœnitentiarium constituta debita prębenda ex Tridentini pręscripto instituerimus.

Cap. III.

De Mutatione ſtatus Regularis Canonicorum in Secularem.

6 ET ſi neminem eſſe arbitremur, quem lateat iam inde à Rogerij Comitis Regno noſtrę Eccleſiæ Cathedralis Canonicos Sancti Benedicti regulam profeſſos fuiſſe, poſtea verò monachis vita functis Pij IV. & Pij V Summorum Pontificum auctoritate ſubſtitutos eſſe è Clero Canonicos ſeculares; operę tamen pretium ducimus huius ſtatus mutationis bullam referre, è cuius diligenti conſideratione quid à ſe ipſis dignitas, qua præfulgent, quid Summi Pontifices ea variatione efflagitent, intelligant, factis exprimant, & ſi quando opus eſt aduerſus impugnantes legitimè tueantur, tum etiam vt quæ ſit noſtra auctoritas in electione, & inſtiturutione dignitatum, & Canonicorum huius Cathedralis omnibus pateat; eſt autem bulla tenoris ſequentis, videlicet.

7 PIus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Venerabili fratri Epiſcopo Catanien. ſalutem, & Apoſtolicā benedictionem. Hodie à nobis emanarunt literę tenoris ſequentis, Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. In eminenti militantis Eccleſię ſpecula conſtitutus Romanus Pontifex, Beati Petri Cœleſtis Clauigeri ſucceſſor in cūctas Orbis Eccleſias, Terræquę amplitudinem pręcipuum facultatis obtinēs principatum, inter multiplices curas, quibus occurrentibus negotiorum varietatibus obſidetur, illam libenter amplectitur, per quam Cathedralium Eccleſiarum inſignium venu-

venustas, & decor augeatur, & ad id eò libentius impellitur, quò à prędecessoribus suis Romanis Pontificibus iam cęptum fuisse, & Catholicorum Regum vota id exposcere, & aliàs in Domino salubriter expedire conspicit. sanè dudum fœlicis recordationis Pio Papę Quarto prędecessori nostro pro parte Charissimi in Christo filij nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici, & bonę memorię Nicolai Marię Episcopi Catanien. tunc in humanis agentis exposito, Quòd cum dilecti filij Monachi Ecclesię Catanien. Ordinis Sancti Benedicti, in qua vnus Prioratus dignitas inibi post Pontificalem maior, & tres aliæ dignitates, vel officia claustralia perpetua, ad pro tempore existentis Episcopi Catanien. collationem spectantia erant, nullus autem determinatus Monahorum numerus existebat. Partim ob inueteratam quamdam illorum licentiam, seu potius abusum antiquum viuendi, propriumque habendi ritum per literas per officium sacrę Pœnitentiarię Apostolicę expeditas confirmatum; Partim ob eiusdem Nicolai Marię Episcopi apud Infideles captiuitatem, ac temporum malitiam in dissolutę vitę irregularitatem prolapsi essent, & eò vsquè in illa obduruissent, vt parua, seu nulla spes ipsi Episcopo reliqua esset, illos, qui tunc decem solum existebant, ad pristinum regularem statum reduci posse. Prętérea quoque populo Catanien. adeò essent exosi, vt pauci reperirētur, qui in dicta Ecclesia diuinis interesse, confessionis pœnitentię, & communionis, aliaue, pręterquàm Baptismi, idque admodum rarò, Sacramenta ibi recipere, aut cōcionibus assistere, quiue Religionem inibi vtpotè relaxatam ingredi vellent. Et in eadem expositione subiuncto, quòd si dicta Ecclesia, quæ de iurepatronatus eiusdem Philippi, etiam Sicilię Regis ex priuilegio Apostolico,

lico, cui non erat catenus in aliquo derogatum; existebat cum suis monachis, Dignitatibus, officijs, & dependentijs, ad statum sęcularem reduceretur.

8. Ac ibi vltra quatuor Dignitates, duodecim Canonicatus, & totidem prębendę seu prębendarum loco distributionis quotidianę, ac etiam duodecim perpetua simplicia beneficia Ecclesiastica, hebdomadariæ nuncupanda, perpetuo erigerentur. Ipsis decem monachis suas quatuor Dignitates vel officia retinentibus, & in numerum duodecim Canonicorum huiusmodi, saluis tamen tribus substantialibus votis per eos emissis, cum facultate suum regularem habitum sub sęculariũ Presbyterorum veste deferendi, seque in reliquis Canonicis sęcularibus conformandi comprehensis. Ac fructus, redditus, & prouentus tàm Dignitatum, & officiorum prędictorum, quàm Prioratuum, & Cappellarum ab ipsa Ecclesia dependentium mensę Capitulari dictę Ecclesię applicarentur. Omnesque in quotidianis distributionibus inter ipsos Dignitates obtinentes, ac Canonicos, & Hebdomadarios nuncupandos Beneficiatos, siue in fructibus, redditibus, & prouentibus, siue in distributionibus quotidianis ipsius Episcopi arbitrio, & prout illi videretur postmodum repartiendis, consisterent, ex hoc sanè tantis scandalis, & incommodis salubriter obuiaretur, ac Ecclesię decori, & diuini cultus augmento, Monachorumque, & populi animarum saluti hac spirituali consolatione plurimum consuleretur, Idem prędecessor meliori statui dictę Ecclesię, & diuini cultus in ea incremento opportunè consulere volens, eorumdem Phippi Regis, & Nicolai Marię Episcopi supplicationibus inclinatus, ad diuini nominis laudem, & gloriam, ac militantis Ecclesię exaltationem, necnon dictę Ec-

clesiæ decus, & honorem, In eadem Ecclesia Catanien. omnibusque, & singulis illius Dignitatibus, officijs, & portionibus dictum Ordinem Sancti Benedicti, ac omnem statum regularem, nec non Prioratum claustralem, omniaque, & singula alia illius Dignitates, & officia, monachales portiones, ac Ecclesias non conuentuales, Prioratus, & Cappellas ab eadem Ecclesia mediatè, vel immediatè dependentia, vbique locorum consistentia regularia, etiam si dispositioni Apostolicæ specialiter, vel aliàs generaliter reseruata existerent, & ad illa consueuissent, qui per electionem assumi, eisque cura etiam iurisditionalis immineret animarum, super eis quoque inter aliquos lis, cuius statum idem prædecessor haberi voluit pro expresso, penderet indecisa.

9 Quæ videlicet per monachos ipsos ex tunc, quæ verò per alios quoscunque in titulum, vel commendam obtinebantur ex tunc ex ea die, & e contra cum primũ illa per cessum etiam ex causa permutationis, vel decessum, seù quamuis aliam dimissionem, vel amissionem modernorum illorum possessorum, etiam apud sedem Apostolicam, etiam commendis cessantibus, vacare contingeret ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine perpetuo supprimi, & extingui. Statumque regularem Ecclesiæ huiusmodi in statum Canonicorum, & Præsbyterorum, ac Clericorum sæcularium immutari, & ad statum sæcularem penitus reduci. Ac Capitulum sæculare cum mensa Capitulari, Arca, sigillo, alijsque prærogatiuis, & insignijs Capitularibus in eadẽ Ecclesia Catanien. institui, & in illius Priorem maiorem, omnesque, & singulos inibi Dignitates, & officia etiam claustralia, ac monachales portiones, aliaque beneficia obtinentes, ac ceteros monachos, aliasque personas ordi-

ordinem ipsum, tam ibi, quàm alibi tacitè, vel expressè professos, etiam ad ipsam Ecclesiam quomodocunque translatos, ab obseruatione constitutionum, & ordinationum, institutionum, & consuetudinum Ordinis, necnon statutorum Ecclesiæ prædictorum, & quorumcũque per eos in professione huiusmodi emissorum votorum, Castitatis, Obedientiæ, & Paupertatis votis dumtaxat exceptis, necnon à Regula Sancti Benedicti, & secundum illam, diuini officij recitatione. Itaut Prior, Canonici, & personæ sæculares ipsius Ecclesię sæcularis Catanien. existerent, & pro talibus haberentur, tenerentur, & reputarentur, ac nominarentur. Necnon de cetero eiusdem ordinis regularia instituta, ordinationes, diffinitiones, & mores, quò ad diuinorum in eadem Ecclesia celebrationem, ieiunia, victum, & ciborum vsum, ac quæcunque alia, ad quæ ratione dicti Ordinis tenebãtur, in futurum obseruare minimè tenerentur. Sed in ordine, ceremonijs, ritu, incessu, moribus, & vita quò ad omnia sæcularibus Canonicis, & personis aliarum Cathedralium sæcularium Ecclesiarum partium illarum se omnino, & vbique conformare. Necnon Horas Canonicas, & alia diuina officia in eadem Ecclesia secundũ ritum, & consuetudinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ recitare liberè, & licitè valerent.

10 Sic tamen quòd monachi, qui habitum Sancti Benedicti dimittere nollent, in illo quamdiu vellent, remanere possent, & nihilominus in diuinis in ipsa Ecclesia deseruiendo tantum perciperent, quantum vnus alius Canonicus ipsius Ecclesiæ, sederentque, & incederent, vocéque cum alijs Canonicis secũdum Ordinem præfatum haberent, dummodo in diuinis, & Ecclesiasticis officijs, sęcularibus se conformarent, penitus absolui, &

totaliter liberari. Ac in ipsa Ecclesia loco quatuor Dignitatum, seu officiorum suppressorum huiusmodi, aliàs quatuor Dignitates, inter quas vna esset post Pontificalem maior, sub vocabulis, de quibus ipsi Episcopo videretur. Et vltra illas, duodecim Canonicatus, & totidem præbendas, vel eorum loco distributionum quotidianarum portiones: Necnon duodecim perpetua simplicia beneficia Ecclesiastica Hebdomadarias nuncupãda. Quorum omnium collatio, & prouisio ad pro tempore existentem Episcopum Catanien. præfatum pertineret pro quatuor personis Dignitates huiusmodi obtẽturis, ac duodecim Canonicis, & totidem Presbyteris, seu Clericis perpetuis ibi beneficiatis hebdomadarijs nuncupandis.

11 Qui dignitates, Canonicatus, & Prebendas huiusmodi obtinentes per seipsos, aut alios, prout eidem Episcopo videretur, singulas dictæ Ecclesiæ maiores nũcupandas, Missas celebrare, & decantare, necnon in omnibus horis de more incipiendo, & debito modo iuxta prouidam ordinationem per Episcopum prefatum desuper faciendam finiendo, assistere tenerentur, erigi, & instituí. Necnon omnes, & singulos fructus, redditus, & prouentus omnium & singulorum Dignitatum, officiorum, portionum, Prioratuum, Ecclesiarum, & Cappellarum, aliorumque beneficiorum sic suppressorum prædictorum, mensæ Capitulari Ecclesiæ prædictæ, ita quod liceret eidem Episcopo arbitrio suo fructus, redditus, & prouentus ipsos in distributiones quotidianas pro Dignitates, Canonicatus, ac simplicia beneficia prædicta obtinentibus, & diuinis interessentibus partiri, & annectere, liceretque eisdem Dignitates obtenturis, Canonicis, & Capitulo per se, vel alium, seu alios suppres-

sorum

sorum Dignitatum, officiorum monachalium portionũ, Prioratuum, Ecclesiarum, Cappellarum, aliorumque beneficiorum huiusmodi fructus, redditus, & prouentus propria auctoritate liberè exigere, leuare, & percipere; ac in suos, & dictæ mensæ vsus, & vtilitatem quotidianarum distributionum, prout ipse Episcopus prouidè disposuisset erogationem, & sustentationem, conuertere.

12 Necnon Ecclesijs Prioratuum, & Cappellarum sic suppressorum huiusmodi quatenus curatæ essent per Presbyteros ad eorum nutum ponendos, & amouendos, ac per ipsum Episcopum approbandos in diuinis deseruiri, illarumque Parochianorum animarum curam exercere, & illis Ecclesiastica Sacramenta ministrari facere, cuiusuis licentia desuper minimè requisita, eadem auctoritate perpetuo applicari, & appropriari.

13 Et insuper statui, & ordinari quòd perpetuis futuris temporibus nullus Hebdomadarius modo aliquo in dicta Ecclesia admitteretur, nisi benè legere, & sufficienter cantare sciret, & actu Præsbyter, vel in ea ætate in qua infra annum ex tunc proximum ad sacros, etiã Præsbyteratus, ordines, quocunque impedimento cessante promoueri posset, constitutus existeret. Et si secus quocunque medio, vel sub cuiuscunque auxilio, fauore, vel prece alicui modo premisso non qualificato de aliqua hebdomadaria Ecclesię huiusmodi prouideri contingeret; tunc Capitulum præfati vnum alium conducturum loco illius non qualificati instituere, & eidem de fructibus dictæ hebdomadariæ respondere.

14 Necnon quòd Dignitates ipsas pro tempore obtinentes, ac Canonici Hebdomadarij, & Capitulum præfati ad omnia, & singula officia, & onera, quę ante sup-

pres-

pressionem huiusmodi Ecclesiæ eiusdē Dignitates, & officia, beneficiaque suppressa prædicta, pro tempore obtinentes, respectiuè tenebantur, in omnibus, & per omnia nihil penitus omisso, tenerentur. Ac quòd maior post Pontificalem, & aliæ Dignitates illis quatuor monachis, qui quatuor dignitates, seu officia suppressa ante illorum suppressionem huiusmodi obtinebant. Necnon Canonicatus, & præbendæ erecti, & à primæua illorum erectione huiusmodi reliquis Ecclesiæ Monachis, qui tempore publicationis reductionis huiusmodi in humanis egissent, etiam si in habitu regulari remanere maluissent; ceteri verò Canonicatus, & præbendę, seu distributionum portiones, ac simplicia beneficia prædicta, etiam à primæua illorum erectione huiusmodi vacantia personis idoneis, ad id per ipsum Episcopum nominandis, & nullis alijs per eumdem predecessorem, & Sedem præfatam, liberè conferri deberent, seu si præfato Episcopo magis videretur, per eum tanquam Sedis Apostolicæ delegatum similiter conferri possent.

15 Quorum tamen omnium tam Dignitatum, quàm Canonicatuum, & præbendarum, ac simplicium beneficiorum sic erectorum, vacatione illorum deinceps pro tempore occurrente, collatio, prouisio, & omnimoda dispositio ad ipsum Episcopum Catanien. pro tempore existentem pleno iure pertinere. Quodque Dignitates obtinentes, iuxta prouidam ipsius Episcopi dispositionē, Canonici verò iuxta suam antiquitatem, & in Canonicos receptionem, stallum in Choro, & locum in Capitulo, processionibus, & alijs actibus dictæ Ecclesiæ habere deberent, & quod in Sacris non constituti vocem nullam in Capitulo haberent. Quodque Dignitates obtinentes, ac Canonici, & Beneficiati prædicti eidem Ni-

co-

colao Mariæ, & pro tempore existenti Episcopo Catanien. eiusque pastorali iurisditioni, subiectioni, & obedientiæ, prout tempore suppressionis, & reductionis huiusmodi subiecti erant, perpetuo subijcere. Ipseque modernus, & pro tempore existens Episcopus, solus, si sibi videretur, aliàs vna cum Capitulo præfatis pro felici statu, & salubri directione eiusdem Ecclesiæ, quæcunque ordinationes, & statuta salubria, licita tamen & honesta, ac sacris Canonibus non contraria, super diuinorũ officiorum celebratione, & agendis per ministros eiusdẽ Ecclesiæ, ac honore, & debita reuerentia superioribus exhibendis. Necnon delatione almutiarum, capparũ, & superpelliciorum. Necnon præeminentia eorumdem Capituli, Dignitatesque obtinentium, ac Canonicorum prædictorum pro tempore existentium, quàm in eadem Ecclesia, & illis Choro habere deberent, ac capitulis generalibus, vel particularibus, & Synodo celebrandis. Ac dimissionibus fructuum, siue distributionum in horis canonicis perceptione, & amissione, & alijs omnibus, decorem, & honestatem Ecclesiæ præfatæ, etiam quod ad bonos mores ministrorum prædictorum concernentibus, necnon quæ super præmissis maiori declaratione indigebant, etiam illa non obseruantes, distributionibus priuando, & aliàs mulctando, condendi, edendi, & cõdita, quoties videretur, alterandi, & in meliorem, & sanctiorem sententiam mutandi, plenam, liberam, & omnimodam auctoritatem, & facultatem concedi.

16 Præterea præfatos Monachos, & eorum singulos, qui forsan propter transgressionem institutorum regularium præfatorum, aliaue præmissa, aliquam apostasiæ notam, siue irregularitatem, aut inhabilitatem incurrissent, ab huiusmodi excessibus, & apostasiæ reatu, & qui-

bus-

huiuis excommunicationis, & suspensionis alijs sententijs, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quas præmissorum occasione quomodolibet forsan incurrissēt, prædicta auctoritate absolui. Ac cum eis super irregularitate, si quā censuris huiusmodi forsan ligati, Missas & alia diuina officia celebrando, aut illis se immiscendo, vel aliàs cōtraxissent. quódque omnibus, & singulis etiam Præsbyteratus ordinibus per eos antea susceptis, vti, & in illis etiam in altaris ministerio ministrare. Necnon quęcunque, quotcunque & qualiacunque cum cura, & sine cura, aliàs tamen se inuicem compatientia beneficia Ecclesiastica, etiam si Canonicatus, & prębendę, Dignitates, personatus, administrationes, vel officia in Cathedralibus, & Metropolitanis, vel Collegiatis sęcularibus, & Dignitates ipsę in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales maiores, seu Collegiatis Ecclesijs huiusmodi parochiales forent, si eis aliàs canonicè conferrentur, aut eligerentur, pręsentarentur, vel aliàs assumerentur ad illa, & instituerentur in eis post suppressionem, & reductionem huiusmodi, ac si nunquam Regulares fuissent, recipere.

16 Et illa nec non quęcunque, quotcunque, & qualiacunque alia beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumuis Ordinum regularia, etiam si sęcularia parochiales Ecclesię, vel earum perpetuę vicarię forent, quę eorum singuli etiam ex quibusuis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis in titulum, & commendam obtinebant, necnon in quibus, & ad quę ius eis, & eorum cuilibet competebat, vt prius retinère. Necnon quascunque pensiones annexas super quibusuis fructibus redditibus, & prouentibus Ecclesiasticis eis assignatas, vt prius etiam quo ad viuerent percipere.

Ac

Ac quibusuis gratijs, & indultis, ac dispensationibus eis eatenus, & eorum cuilibet Apostolica, vel alia quauis auctoritate quomodolibet concessis, vti, & gaudere, & beneficia sub eisdem dispensationibus comprehensa, recipere, & iuxta illarum tenores retinere. Et nihilominus eidem Ecclesiæ Cataniensis, ac illius Capitulo, & alijs etiam dignitates, Canonicatus, & præbendas, etiam inibi pro tempore obtinentibus, cęterisque personis eiusdẽ Ecclesiæ sæcularis pro tempore existentibus, tàm coniunctim, quàm diuisim, quod omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, fauoribus, prærogatiuis, concessionibus, gratijs, indulgentijs, & indultis Ecclesiæ, eiusque personis huiusmodi per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores suos, aut alias personas, tam Ecclesiasticas, quàm sæculares, etiam Imperatores, & Reges, ac alios Principes quomodolibet concessis, ac omnibus aliis, quibus Cathedrales Ecclesiæ sæculares; & illarum Canonici, Dignitates, & personatus, & alia beneficia in eis obtinentes de iure vel consuetudine vtebantur, potiebantur, & gaudebant, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valerent, dispensari, eisque pariter indulgeri, omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam, siue notam per eosdem monachos, & eorum singulos premissorum occasione quomodolibet contractam pęnitus aboleri. Necnon obtenta beneficia, & iura in eis, vel ad illa quomodolibet quæsita propter reductionem, & status huiusmodi immutationem, non vacare, & commendas non cessare, ac dispensationes, gratias, & indulta, ac priuilegia huiusmodi plenum firmitatis robur obtinere, & cum derogationibus omnibus, & singulis alijs in eisdem contentis literis eidem Ecclesiæ, &

Capitulo, ac singulis monachis prædictis, etiam post status regularis huiusmodi alterationem suffragari posse, & debere, in omnibus & per omnia perinde, ac si reductio, immutatio, & absolutio prædictæ minimè factæ forent.

17 Necnõ suppressionem, extinctionem, applicationem, appropriationem, erectionem, institutionem, immutationem, absolutionem, reductionem, & dispensationem, aliaque præmissa, ac literas tunc desuper conficiendas, sub quibuscunque reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, & alijs contrarijs dispositionibus similium gratiarum literarum, etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ, quauis occasione, vel causa pro tempore emanatis, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis omninò exceptas, & quoties illæ emanarent, toties in pristinum statum restitutas, reintegratas, & de nouo concessas forè, & censeri, & ad id vt sub reuocationibus, suspensionibus, & derogationibus huiusmodi non comprehenderentur ex tũc pręsertim quod ad vacatura beneficia prædicta verè, & nõ fictè suum plenarium effectum sortitas, & non de vacaturis, sed de vacantibus beneficijs factas, & per illas etiam ex tunc Capitulo, eiusque mensæ prædictis ius in re quæsitum esse, ac eos solam fructuum, reddituum, & prouentuum perceptionem, realisque possessionis apprehensionem expectare, ac regulis de annali, & triẽnali possessore gaudere.

18 Necnon quascunque collationes, prouisiones, cõmendas, & alias dispositiones de vacaturis beneficijs huiusmodi quomodolibet, etiam per eumdem prædecessorẽ, & sedem prædictam, etiam cũ quibusuis literarum desuper conficiendarum huiusmodi suspẽsionibus, vel

vel derogationibus forsan faciendis, nullas, & inualidas, nullusque roboris, vel momenti fore, nec cuiquam aduersus easdem literas in aliquo suffragari, sed illas pro nouis premissorum cōcessionibus, & restitutionibus haberi. Ipsisque literis per quascunque alias literas, etiam quasuis speciales, vel generales, etiam derogatoriarum derogatorias efficaciores, & insolitas clausulas, irritantiaque, & alia decreta sub quacunque verborum expressione in se continentes nullatenus derogari posse, neque censeri, & aliter facta derogationes nemini suffragari.

19 Ac easdem literas nullo vnquam tempore quouis quæsito colore, vel ingenio, etiam prænarratorum non facta verificatione de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis suæ defectu notari, vel impugnari posse, sed illas semper validas, & efficaces fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter obseruari, ipsisque Episcopo, Ecclesiæ, & Capitulo in omnibus, & per omnia suffragari, neque Episcopū, & Capitulum præfatos, aut quosuis alios ad prænarratorum verificationem teneri, nec ad id à quoquam inuitos compelli, & sic per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatij Apostolici auditores, ac eiusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, & quauis aliter iudicandi facultate, iudicari, & diffinire debere, ac quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari, irritum, & inane decerni. Sub data videlicet XV. KAL. Maij, Pontificatus sui Anno Quinto, concessit. Nos verò attendentes Pium prædecessorem præfatum ex suppressione, & extinctione Dignitatum, monachaliū portionum, & beneficiorum prædictorum, atque appli-

catione fructuum mensę capitulari, ac erectione quatuor Dignitatum erigendarum, ac omnibus, & singulis alijs supradictis, nullum nunc Dignitates, monachales portiones, ac beneficia huiusmodi obtinentibus, eorũ vita durante, etiam quod ad illorum fructus, redditus, & prouentus preiudicium inferre voluisse. Ac volentes etiam prefati Philippi Regis precibus adducti hoc pium, & laudabile dicti prędecessoris institutum, propter dicti Nicolai Mariæ Episcopi obitum, literisque Apostolicis desuper, cum dictus prędecessor antequam eius literæ desuper conficerentur, sicut Domino placuit, ab hac luce migrauerit, non confectis, nec absolutis, prosequi, & absoluere. Habita super his cum fratribus nostris deliberatione matura de illorum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine, Concessionem prędecessoris huiusmodi, omniaque & singula in ea contenta, & inde sequuta quæcunque.

20 Hoc tamen excepto, quòd Prior, & Monachi nunc inibi existentes, sæculares minimè fieri, nec ad sęculum redire possint, sed vt prius eorum vita comite, sub illius, quem professi sunt, ordinis obseruantia perpetuo in Domino famulari, & conuentualiter viuere debeant, & teneantur. Quodque ex fructibus beneficiorum suppressorum huiusmodi, cum primum illa, aut eorum aliqua per illa ad presens obtinentium obitum, aut aliàs vacare contigerit, duę Canonicis, & vna pars Beneficiatis, seu Hebdomadarijs pręfatis pro eorum dote, donec suppressio suum plenarium sortiatur effectum; Et cũ illa suum effectum huiusmodi sortita fuerit, ac fructus pro ęquali distributione inter eos facienda, sufficient centũ cuilibet Canonico, & quinquaginta ducati cuilibet Beneficiato, seu Hebdomadario. Si verò fructus, redditus,

&

& prouentus pro distributione huiusmodi non sufficient Canonicis duæ, & Beneficiatis, siue Hebdomadarijs pręfatis vna, partes, sicut pręfertur, assignentur. Nec etiam pręfatis quatuor Dignitatibus aliquid ex prędictis fructibus assignetur, ex alijs enim redditibus illę dotabuntur.

21 Auctoritate Apostolica tenore pręsentium approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, omnesque, & singulos iuris, & facti defectus, si qui forsan interuenerint, in eisdem supplemus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesię, & Ordinis pręditorum iuramento, confirmatione, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrarijs quibuscunque.

22 Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginã nostræ approbationis, confirmationis, adiectionis, & suppletionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud Sãctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo, Quingentesimo Sessagesimo Octauo, Quinto Idus Februarij, Pontificatus nostri Anno quarto. Cum autẽ præmissa omnia, & singula exequutioni debitæ quantocyus demandari desideremus, illorum omnium & singulorum negotium, & exequutionẽ tibi Apostolica auctoritate per præsentes committimus, teque super eisdem omnibus, & singulis exequutorem deputamus, non obstantibus omnibus, quæ in dictis præinsertis volumus non obstare.

Dat. Romæ, apud Sanctum Petrum, Anno Incarnatio-

tionis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sessagesimo octauo, Quinto Idus Februarij, Pontificatus nostri Anno Quarto.

23 Huius igitur Põtificij diplomatis authoritate in regularium Canonicorum locum suffectum est ab Episcopo Catan. Capitulum secularium Clericorum, quod, vt innuimus, ex ijs constat, qui dignitate antecellunt, atque ex duodecim Canonicis; quibus totidem beneficiati adiuncti sunt, quos secundarios vulgus appellat, quorum omnium interest illa obire munia, quę olim regulares Canonici soliti erant.

24 Iam verò Dignitates, & Canonici rocchetti, & almutiæ, seu vt dicunt mozzettæ vsum habent. De his singillatim, & suo ordine, quæ sunt cuiusque muneris partes distinctè declarabimus. Harum autem dignitatũ, Canonicatuũ & Beneficiatorũ electio, & dispositio per supra memoratum diploma ad Episcopum omnino pertinere dignoscitur, & ita semper seruatum est.

Cap. IV.

De Cathedralis Ecclesiæ dignitatibus.

De Priore.

25 PRimam post Episcopalem in nostra Cathedrali dignitatem tenet Prior, qui primum in Capitulo suffragium feret, atque in Choro, & processionibus digniorem occupabit locum: adeò vt cum ad solemnia pera-

peragenda officia hebdomadario Canonico in Prioris ſtallo ſedendum erit,tunc Priori Cantoris ſedes aſſignari debeat.

26 Cum de rebus ad canonicalem menſam ſpectātibus agendum erit Canonicus antiquior capitulum cogere debet;in reliquis verò omnibus ad Priorem attinet.

27 Eiuſdē Prioris eſt videre ſi debitas in Cathedrali miſſas quiſque celebrauerit, atq; per ſchedulā ſua manu ſubſcriptam mandare vt eleemosynæ, quas *cuſtodiatus* appellant,illis Sacerdotibus, qui rem diuinam in eadē Cathedrali Eccleſia fecerint, cæteriſque, quibus debentur, de more tribuantur.

28 Sacri Theſauri, & ſanctuariorum conſimiles claues habeat Prior, quas nemini credat, niſi Cantori vrgente neceſſitate, vel ſi hic abeſt,ei, qui Prioris loco hic, & nunc ſuccedere debet.

29 Redditumm ad ſacriſtiam pertinētiū adminiſtratio prout hactenus à Generali Vicario Epiſcopi,ſi eſt dę Capitulo,vna cum Priore diligentiſſimè curetur, quorū depoſitarium diſtinctum conſtituemus; expenſionum tamen ratio circa ſingulorum annorū finem nobis omninò, vel ei, cui id muneris ſpecialiter demandabimus, erit perpendenda.

30 Quandocumque extraordinaria occaſio continget ſolemniter celebrandi in noſtra Cathedrali,vt in coronatione Pontificis, aut Regis, vel in conſecratione Epiſcopi, aut in eorumdem exequijs,& ſimilibus,impedito, vel nolente id per ſe præſtare Epiſcopo, celebret Prior, qui ſi non poſſit, ſuccedat Cantor, & ſic de reliquis ſuo ordine ſeruato.

Habet quoq; Prior munus ducendi,& dirigendi Proceſſiones ſolemnes, abſente Vicario Generali, nam ſi

prę-

præsens est, & non impeditus Vicarius Generalis, hoc munus ad ipsum Vicarium spectat.

De Cantore.

31 Alteram Cantor obtinet dignitatem, qui Prioris absentis vicem geret, eiusque munia præstabit; Cantoris autem peculiare officium erit suis temporibus Choro interesse, lectiones, antiphonas, & prophetias distribuere, & chorum regere, vnde Choryphæus, & Chori moderator à sacris dicitur Canonibus. In sacris processionibus capitulo intermedius cum baculo, seu virga argẽtea incedere solet. Item 1 ordinare debet tabellas, & functiones Ecclesiasticas per turnũ ordine successiuo.

1 Barbos. de canon. & dignit. ca. 9. n. 12. & 13.

De Decano.

32 Tertium dignitatis gradum possidet Decanus, qui si quando Cantor deest ei succedit, eiusque munia peraget.

De Thesaurario.

33 Thesaurarij dignitas quarta est in nostra Ecclesia Cathedrali, atque in Decani absentis locum iure suo subrogatur. Eius prouincia erit sacram omnem Delubri eiusdem supellectilem, iocalia; & vasa sancta diligentèr seruare, ex quibus nihil omninò sine expressa Episcopi facultate cuipiam quouis prætextu commodare potest, aut Episcopo absente, eius qui proximè succedit nempè Prioris, vel Cantoris, aut Decani, nisi fortè Episcopus suo Vicario Generali id curæ mandauerit.

34 Nihil autem harum rerum particulari alicuius ex Capitulo vsui applicari patiatur, sed cuncta indistinctè omnibus sint exposita, separatim tamen Canonicis à reliquis

liquis presbyteris assignari decet.

35 Sed in primis sacrarum reliquiarum, præsertim corporis Diuæ Agathæ, quod vnicum est, idemque præsentissimum Vrbis decus, & præsidium, custos, & præses vigilantissimus est Thesaurarius, ideoque huius sanctuarij claues semper apud se diligentissimè seruabit, neminique credat, nisi in rarissimo necessitatis casu, ipse legitimè impeditus, alicui ex capitulo, non tamen Priori.

36 Ad ipsum Thesaurarium spectat instituere, & mutare sacristas, & alios officiales Ecclesiæ, cum consensu tamen Episcopi.

37 In processione Diuæ Agathæ stola ornatus rubea ante venerãdã statuã, & thecã proximè incedet, argenteũ baculum manu gerens ad amabilem tanti thesauri custodiam aduigilaturus. Ipsius quoque erit confluentium populorum venerationi, atque osculis easdem reliquias cum ea, qua decet, modestia in plano altaris maioris super pradellam exhibebere, aut ad cancellos eiusdem altaris, non verò supra ipsam aram; cum maxima irreuerentia existimetur ad tam longum tempus, & coram maxima ciuium, exterorumque frequentia, sacrosanctum altare pedibus præmere. Quod si thesaurarius prædictis functionibus interesse nequiuerit, is ex Canonicis, quem ipse designauerit, ea munera exequatur.

De Archidiacono.

38 Fuit hæc dignitas in nostra Cathedrali Ecclesia olim, & antiquissima, cui, & iuris dicendi potestas erat annexa, in ijs præsertim, quæ ad festorũ obseruãtiam spectabant; sed à Pio V. Summo Pontifice sublata; quam nihilominus Illustrissimus Octauius Branciforti præde-

cessor noster Ecclesiæ Catanensi restituendam curauit; contulitque D. Aloysio suo germano, deinde D. Petro Paternò vncijs decem de Episcopali mensa pro dote Archidiaconi assignatis, maius deinde patrimonium adiuncturus, quod cum non contigerit, eam dignitatem nemo conferre, aut habere curauit; sed nos denuò ad maius Cathedralis decus, & insigniorem famulatum, ad veterem etiam memoriam, & possessionem retinendam Ecclesiæ restituere in Domino iudicauimus, eique quintum inter dignitates locum assignare.

39 Archidiaconi igitur nunc officium erit curam de vita 1, & clericorũ conuersatione, nec non de Ecclesiarũ honore, & restauratione habere, atque Episcopi onus, quoquomodo potest releuare; vltimũ locum inter dignitates, & votum in Capitulo cum alijs habebit.

1 Decr. l. 1. de off. archidiac.

Cap. V.

De Canonicis, eorũmque Choro.

40 Canonici sic dicti, quia à sacris Canonibus constituti sunt fratres, & consiliarij Episcopi in nostra Cathedrali Ecclesia post mutationem status duodecim remanserunt cum spe tamen Præbẽdam theologalẽ, & Pœnitentiarium superaddendi iuxtà S. C. T. decretũ. Episcopo sollemniter celebranti primi sex Canonici ad inuicem Diaconi officio funguntur, reliqui sex etiam per turnum subdiaconi munus exequuntur.

41 Quicumque autem in Canonicorum, aut dignitatum numerum coaptatur nouerit ex Triden. præscripto intra duos menses à die initæ possessionis obligari fidei sacrosanctæ professionem emittere, non modò corã Episcopo,

ſcopo, ſeu Vicario Generali, verum etiam in Capitulo ſub pœnis ibidem conſtitutis.

42 Omnes verò ex ſe ipſis, non autem per ſubſtitutos, niſi in caſu veræ neceſſitatis, & de licentia Prioris, diuina debent obire officia, miſſas in Cathedrali diebus aſſignatis celebrare priuatas, vel ſolemnes, & Epiſcopo ſacrificanti, aut Pontificalia exercenti adeſſe, & inſeruire, cumque tùm euntem, tùm redeuntem cum toto Capitulo de more vſque ad eius ædes comitari.

43 Proprios mores Canonici, & vitam ſic componere vbique, ſed præcipuè in Eccleſia, ſtudeant, vt ſine mēdacio Eccleſiæ eiuſdem venerandi Senatores poſſint appellari 1.

44 Caueant noſtræ Cathedralis Præsbyteri ſiue Dignitates ſint, ſiue Canonici, Beneficiati, & quicumque alij miſſam in eadem Cathedrali Eccleſia celebrare tenentur, ne cum nolint, vel non valeant per ſe ipſos eo die ibidem ſacrificare, nec alium ſuo loco cum notitia Prioris ſubſtituentes, in cathalogo ſuum nomen referant, vel ab alio referri faciant quaſi celebraſſent; id enim & contra iuſtitiam, & fidelitatem crimen eſt graue, & reſtitutionis obnoxium, & à nobis ſeuerè punietur, atque etiā in eum, ad quem eam celebrantium notam curare ſpectat, animaduertetur: de qua quamprimum edictum publicabimus, vt in qualibet ſacriſtia ab omnibus ſacerdotibus obſeruandum affigatur.

1 Trid. ſeſſ. 24. cap. 2.

45 Volumus inſuper præsbyterum, qui celebrauit manu propria, & in dies in libro ſubſcribi; aliàs punctationis pœnam eo die ſubeat.

46 Dignitatem obtinentes, & Canonici, atque beneficiati, ſeu ſecundarij ne miſſas celebrare omittant in Eccleſia Cathedrali ijs diebus, & hebdomadis aſſignatis;

aliàs debita eleemosyna careant: de quo Prioris, Punctatoris, atque sacristæ maioris conscientiam oneramus. Declaramus etiam prædictis hebdomadis assignata sacrificia à præfatis sacerdotibus pro benefactoribus nostræ eiusdem Cathedralis esse applicanda.

47 Pluribus sacræ Congregationis decretis cautum est, & in nostra Cathedrali Ecclesia ex peruetusta consuetudine obseruatum vt dimidia pars Canonicorũ qualibet hebdomada alternatim diuinis officijs intersit cum duobus dignitates obtinentibus, & octo beneficiatis, seu secundarijs; id diligenter seruari mandamus.

48 Singulis diebus festiuis de præcepto vnus ex Canonicis in Cathedrali solemnem cantabit missam, & sẽper quidem immediatè post recitatam in Choro tertiam iuxtà receptissimam ritualis Romani regulam; reliquis verò diebus eam alternatim vnus ex quatuor Cappellanis, vt dudum moris est, cantabit.

Cap. VI.

De Cathedralis Ecclesiæ Choro.

49 IN choro Psalmodię assiduam operam reuerenter dare debent viri capitulares, & Beneficiati; & sanè ea diei hora, quam pro temporis, & recitantium cõmodo opportuniorem arbitratus fuerit Prior, vel illo absente, is ad quem spectat, cum consensu Capituli. Tum Dignitatibus, & Canonicis, tum secundarijs, cæterisque in Cathedrali Ecclesia, aut Collegiatis insignitis mandamus ne vnquam diuinorum officiorum tempore propria deponant insignia sub pœna nobis arbitraria.

50 Ad diuina officia persoluenda omnes, quorum

co

eo die, vel hebdomada intereſt, conueniant tempori, ſuiſque ornati inſignibus in ſacriſtia, vel veſtiario, dato ſigno bini ea, qua decet modeſtia, ad ſuam occupandam ſedem accedant, eademque ratione, & ordine, perſoluto officio, redeant ad ſacriſtiam poſtquam, vbi opus erit, Epiſcopum comitati fuerint; ad Chorum autem neminem præfectus Chori ſine ſuperpelliceo, bireto clericali, proprijſque inſignibus venire permittat; quod ſi quis è Capitulo, aut Choro huius decreti inobediens fuerit, punctationis mulctam primo ſubeat; ſi denuò deliquerit ſex tarenos menſæ Capitulari ſoluat; ſi tertiò aureum, ſi quartò denuncietur Epiſcopo, vt eius arbitrio tanta pertinacia caſtigetur.

51 Dum ſacra peraguntur officia nemini fas eſt ſine Prioris, vel eius, qui Prioris loco ſuccedit, facultate à Choro diſcedere; qui contrarium fecerit punctationis pœnam prima vice patiatur, ſi ſecundò tarenos duos ſoluat, ſi tertiò Epiſcopo deferatur, cuius arbitrio debitas pœnas luet; at ſi aliqua iuſta de cauſa recedit, ad Chorũ ſtatim reuerſurus, ſatis eſt ſi veniam à Chori præfecto capitis inclinatione, & nutibus obtineat.

52 Præſertim in Choro exterior cuiuſque modeſtia interiorem animi religionem ſignificet, vt labijs, & corde Deum colere videatur: & quidem caueant maximopere ne vlla de re ſermo miſceatur; riſus, & cachinationes pœnitùs arceantur; nec literæ, aut quæuis ſcripturæ, vel libri inibi legantur.

53 Modernior Beneficiatus, ſeu Secũdarius antequã cæteri Chorum adeant, libros ſacros, aliaque omnia, quę ad ſanctum officium neceſſaria ſunt debet adornare, alioquì punctatione mulctetur; quod ſi ſæpiùs negligens fuiſſe inueniatur, in eum Epiſcopus animaduertet.

Cano-

54 Canonicorum, & Beneficiatorum nemini vnquā licet ea hebdomada, qua debet, à Choro abesse prætextu confessionis audiendæ, vel faciendæ, aut lacrum conficiendi, sub pœna punctationis, in quam etiam incident, qui ante persolutas horas canonicas à Choro recedent; excipimus tamen illum, qui tanquam hebdomodarius rem diuinam mox facturus, sacristiam, vel alium in locum sacrum, se ritè disponendi causa, peteret.

55 Quod si ob corporis infirmitatem aliquis eorum, qui choro interesse obligatur, excusari consueuit; id intelligendum est, quam diù domi suæ ob eumdem morbū retinetur, nullo enim modo excusatos volumus eos, qui per Vrbem ambulāt, & quòlibet frequenter incedunt, & dumtaxat ad Chorum venire malæ valetudinis prætextu detrectant.

56 Laudabilē cōsuetudinem, qua in Cathedralis nostræ choro in fine diuini officij, & inter suffragia Sanctorū fit cōmemoratio Diuæ Agathæ Catanensis, in reliquis omnibus nostri Cleri choris per Diœcesim retinendam, seu introducendam esse iubemus. Debetur enim hic honor, & grati animi quotidiana memoria tantæ Virgini, & Martyri sponsæ nostrę, & totius Catanensis Diœcesis Patronę Principali; cuius festo die cum octaua per totam nostram Diœcesim quicumque est horis canonicis obligatus, officium recitare tenetur.

57 Ad Seminarij Clericos spectat antiphonas intonare, quod si hos Clericos à choro abesse contigerit, id munus beneficiati, seu secundarij præstabunt.

58 Dignitates, Canonici, & Beneficiati tàm in missarum celebratione, & in diuinarum horarum penso soluēdo, quàm in reliquis ecclesiasticis actibus ceremoniale Romanum postremò editum ad amussim obseruent.

Cap.

Cap. VII.

Ordo eorum, qui in Ecclesia Cathedrali sunt officia diuina peracturi.

59 QVod laudabilitèr ex peruetusta consuetudine obseruatum est, in posterum retineri etiam mandamus; videlicet cum Episcopus non adest, aut nequit, vel nolit solemni ritu in hac Cathedrali diuina officia persoluere, vt id Prior, vel alius ex dignitatibus vicissim, & successiuè prestent, nimirum festis diebus Pasche Resurrectionis, Pentecostes, Natalis Domini, Sanctissimi Corporis Christi, Immaculatæ Deipare Conceptionis, atque Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli.

60 At sacro Diuæ Agathæ die si nequit Episcopus, die item octaua, & translationis reliquiarum ipsius, nimirum decimoseptimo Augusti Canonicus hebdomadarius, vt hactenus consueuit, eo fungetur munere.

61 Feria autem quinta, idest die supreme Christi Domini cœnæ, Prior solemne conficiet sacrificium, & sacrā Capitulo, ac reliquis Cathedralis Ecclesie Sacerdotibus, & clericis Eucharistiam porriget. Festo Corporis Christi Domini die Episcopus, aut maiorem obtinens dignitatem in Ecclesia Cathedrali officium, Missamque solemnem peraget, & per Vrbem in Processione Venerabile Sacramentum circumferet. At ipsa die octaua hæc eadem alternatim Canonicus antiquior, & Dignitatem habens ità prestabūt, vt vno anno vni, altero alteri contingant.

62 Vt famulatum, & assistentiam, quam sua persona prestare possunt Canonici in diuinis muneribus, speciali

ciali prerogatiua condecoremus, visum est ita tuere, quod Dignitati solemniter sacrificanti, aut quoduis aliud ecclesiasticum officium publicè exequenti tanquā assistentes famulentur Beneficiati, seu secundarij; Canonicorum enim personalem operam, vt etiam Dignitatum omnium nobis tantum inseruiendis in eiusmodi sacris, solemnibusque functionibus, & Pontificalibus reseruamus.

Cap. VIII.

De Beneficiatis Cathedralis Ecclesiæ, quos Secundarios appellant.

63 HI, vt diximus, duodecim, & omnes quidem Sacerdotes esse debent, quorum electio, & institutio ad Prelatum pleno iure spectat; Eorum habitus est epitogium sericum nigri coloris, sed rubro subsutum, vt hactenus consueuit esse, atque superpelliceo impositum; Horum pre ceteris interest pensum diuinum soluere, cum in monachorum locum in choro Canonicis adiuncti sint; vnde octo saltem eorum quotidie choro adesse debent; ideoque nemo in posterum ad hoc munus promouebitur, qui Gregoriani cantus artem benè non tenet; ij enim præcipui choriduces esse debent, ecclesiasticarūque rubricarum magistri; & que pro chori disciplina supra statuimus diligenter obseruare tenentur.

64 Eorumdem Beneficiatorum erit, Diaconi, & Subdiaconi officium in missis maioribus eiusdem Cathedralis Ecclesie vicissim exercere. Cum pluuialibus assistere ijs diebus, quibus vesperæ, aut missa ibidem solemniter celebratur ab aliquo ex dignitatē obtinentibus,

tibus, seu canonicatum, atque etiã duo minimum illorũ in eadẽ Cathedrali quotidie diuinũ peragere sacrificiũ teneantur.

Cap. IX.

De Capitulo cogendo, rebusque in ipso tractandis.

65 PRæcipuum munus personarũ scilicet Dignitatũ, & Canonicorum, ex quibus tantum Capitulũ constat, est ipsum Capitulum legitimè cogere, quod quidem ad Priorem in primis spectat, nisi de rebus, seu bonis ad mensam canonicalem pertinentibus habẽdum sit, tunc enim, vt supra innuimus, ad antiquiorem Canonicum iure suo attinebit; absente Priore Cantor, seu alius ex Dignitatibus capitulum respectiuè conuocabit; poterit tamen Episcopus, quoties sibi benè visum fuerit, Capitulum cogere, in eoque per se, vel per alium quidquid occurrit proponere.

66 Atque vt res hæc maximi momẽti vtiliter, sanctèque tractetur, obseruandum omninò erit primò, vt omnes in Capitulo vocem actiuam habentes ad illud ęquo animo conueniant; & ne quisquam vanè putet, tentetue per sui absentiam posse Capitulum cogendum impedire, hac synodali cõstitutione perpetuo valitura decernimus: vbi Capitulum habendum est, id, & horam à legitimo nuncio cuicumque capitulari personaliter, vel in eiusdẽ domo notificari debere, quo facto, expletoque consueto campanę signo, legitimum capitulum constitui ab ijs, licet paucis, declaramus, quotquot intersint, & electiones, decreta, atque deliberationes à maiori parte in eiusmodi capitulo stabilita legitima, & canonica esse, ac ab

omnibus tenenda volumus non secus ac in eadem cuncti Capitulares concurrissent; verumtamen si res in Capitulo agenda magni sit momenti, tunc ab eo, ad quem illud Capitulum conuocare spectat, vel à nuntio duobus saltem ante diebus capitulares certiores fiant, ne ad sententiam ferendam imparati accedant.

67 Festis diebus, vel dum sacra officia aguntur, nisi fortè vrgentissima necessitas aliud iudicio prudentum exigeret, capitulum non celebretur. ab inuocatione Spiritus Sancti exordium sumat, & oratione finiatur. Superior qui id neglexerit aureum soluat.

68 Bis in mense, videlicèt singulis quindecim diebus Canonici tantum congregentur, & de rebus ad eorum mensam spectantibus disquirant; semel verò intra eumdē mensem etiam cum Canonicis ij interueniant, qui dignitate præeminent, deque rebus ad omnes pertinentibus capitulariter tractetur.

69 Nemo eorum, qui in Capitulo ius suffragij habēt, vbi illud legitimè indicitur sine iusta causa absit; nec à Capitulo recedat, nisi rebus discussis, eoque à superiore dimisso, atque gratiarum actione absoluta, sub pœna tarenorum sex sacristiæ applicanda.

70 Suo quisque ordine, & successiuè suffragium ferat, quod itidem à secretario notetur, vt pro maiori votorum parte decidatur.

71 Si qua de re inter eos initur controuersia, & sententiarum diuersitas, sine tumultu, ira, & strepitu rationes proponat quisque, vt pro rei veritate potiùs, & Capituli vtilitate, atque decore contendere videatur, quàm pro suæ mentis obstinatione, vnde æquibonique consulet, quod fuerit à maiori parte Capituli constitutum.

72 Capitulares iocos, risus, verbaque scurrilia euitēt;

in

in loquendo, atque respondendo modestè se gerant, & honore inuicem præueniant, nemo nisi suo tempore, & loco loqui præsumat, dicentis sermonem non interrumpat, vanisque altercationibus tempus ne terat.

73 Si quis autem è capitularibus alterum iniurijs, cõtumelijs, aut alijs indignis verbis, factisque indecentibus affecerit, sex menses actiua, & passiua voce, atque ab ipsius Capituli ingressu priuatus intelligatur; quapropter si hoc contempto decreto aliquando intra illorũ sex mensium spatium admissus fuerit, capitula nulla, irritaque declaramus.

74 Capituli Secretarius sit Canonicus prudens, rerũ capitularium, dicendique benè peritus, apud se Capituli sigillum seruet, & librum scripturarum, decisionum, literarum, rerumque omnium ad Capitulum spectantium habeat.

75 Eiusdem est in cuiusqe sessionis, seu conuentus initio determinata à præcedenti capitulo proponere, vt videatur an, & qua ratione executioni mandata sint? Itemque eos, qui Capitulo non interuenerint adnotare, & depositario referre, vt super fructibus pœnas consuetas retinere queat.

76 Porrò suffragia, & vota tum in electionibus officialium, tũ in negotijs magni momenti secretò ferantur.

77 Super quodlibet negotium, quod tractatur, & cõcluditur in Capitulo, fiat speciale decretum, & à Segretario Capituli in libro ad hoc designato statim exaretur.

78 Prohibemus ne alter pro altero in ipso capitulo prę́sente, suffragium ferat; quod si secus fiet, electiones, & alia contra has cõstitutiones decreta in Capitulo nulla, irritaque ipso facto hac synodali sanctione decernimus.

79 Atque ne ab exteris capitulariter acta, vel agenda perturbentur, in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, singulisque è capitulo mandamus, vt ea sub secreti sigillo seruent, & nonnisi inter se communicent, & cum solo Episcopo, si quando opus fuerit, vel is interrogauerit. Contrauenientes præter inobedientiæ crimen, in quod incidunt, priuationem quoque vocis actiuæ, & passiuæ sex menses, aliasque Episcopi arbitrio pœnas subibunt.

80 Capitulum, in quo differendum, atque stabiliẽdum erit de alienatione, seu concessione bonorum, siue Ecclesiarum ad mensam Capituli pertinentium, inconsulto Episcopo ne cogatur sub pœna nullitatis.

81 Vbi aliquid de mensa capituli, cedendum, vel de aliquo facienda est apocha seu vt aiunt cautela, ea capitulariter, & ex voto maioris partis fiat, aliàs cautelæ huiusmodi secretò, vel seorsim ab alijs factæ nullius valoris habeantur.

82 Singulis Septembris Kalendis officiales ordinarij Capituli secretis suffragijs eligantur, qui sine legitima causa, & quidem per secreta suffragia ab eodem Capitulo approbanda demandatum officium recusare nequeat, nisi malint vnius mensis distributionibus in pœnam priuari. Completo anno, adeo horum expirat officium, vt quidquid post annum per eos agatur irritum sit, & nullum; poterunt tamen de nostra licentia in eodem officio confirmari.

83 Vt capituli officiales ritè creentur, duo ex ipsius capituli gremio, qui scrutinijs præsideant eligantur, quos propterea Scrutatores appellamus; in scrutinio autem faciendo pro his tantum scrutatoribus Prior, seu qui in eius absentis locum succedit cum Canonico antiquiore scrutatorum præstabit officium.

Ca-

84 Capituli Depositarius antequam officium deponat, intra dies quindecim vltimos sui anni rationem eius, quod penès se peruenerit reddat duobus à Capitulo ad id tunc deputatis, & reliquorum notam successori tradat.

85 Inter hos annuos, & ordinarios Capituli officiales præter secretarium volumus Cancellarium eligi, cuius intersit prouentuum capitularis mensæ rationem adhibere cum libro accepti, & expensi, pecunias quoque penès depositarium soluendas notare, quas depositarius recipere non possit, nisi mandato ipsius Cancellarij in scriptis habito.

86 Quando opus est Procurator eligatur Capituli; cuia in primis intersit ex mandato, & commissione capituli coram Iudicibus competentibus, aut alijs quibuscũque ministris partes illius agere, comparere, proponere, respondere, quæ in Capituli fauorem, & tutamen opus erunt.

87 Depositarius apud se librum seruet in quo priuilegia, bonorum concessiones, iuraque omnia ad Capitulum spectantia, & consuetudines laudabiliter hactenus retentæ diligenter exarata contineantur.

88 Denique vt scripturarum, librorumque omnium ad Capitulum nostræ Cathedralis actinentium omni futuro tempore certa ratio habeatur, in peculiari archiuio ad id erigendo, eos seruari iubemus, cuius tres distinctæ sint claues, & vna quidem Canonico Secretario, altera Canonico Cancellario, tertia antiquissimo Canonicorum tradatur, qui scripturam nullam, nec librum, aut folium inde extrahi patiantur, absque Capituli facultate, aliàs in perhorrendam excommunicationis latæ sententiæ pœnam se nouerint incurrisse.

89 Pro negotijs in Capitulo determinandis præter

vnam,

vnam, aut alteram nemo Canonicorum procurationem aliorum absentium acceptet; cæteras enim omnes hac synodali constitutione, prædecessorum nostrorum vestigia sectando, nullas esse decernimus.

90 Statuimus quoque non posse vnum pro altero in eodem capitulo, vel Vrbe existente votum ferre, nec nisi verè duorum minimum dierum iter ab Vrbe absit, vel legitimè impeditus sit, alij procuram, vt aiunt, demandare, ad suo nomine eligendum. Volumus autem quòd si in Vrbe degat, & impedimentum obtendat, id an legitimum sit iudicetur à maiori parte capituli: quod si fictitium inueniatur, illius suffragium, & procuratio omninò excludatur.

91 In electione Vicarij Generalis, sede vacante meminerint Viri Capitulares, quæ in re tanti ponderis Sacri Canones, Summorum Pontificum, & Sacrarum Cõgregationum decreta sub extimescendis pœnis mandãt. Caueantque omninò illas inter se compositiones, & repartitiones Ciuitatum, Oppidorumque Diœcesis facere, quæ grauis scandali, & disciplinæ Ecclesiasticæ relaxandæ, seu causa, seu occasio non leues esse consueuerunt.

92 Litteris communibus, & Capituli nomine mittẽdis non se subscribant Canonici, nisi in eodem Capitulo legitimè congregato probatæ fuerint; quod si de re grauiori, aut quæ in præiudicium tendat alienum, erunt, id de illis litteris fiat, quod maior Canonicorum pars per secreta suffragia arbitrata fuerit: si verò res, de qua scribitur non est circa ea, quæ ad Canonicorum patrimoniũ spectant, etiam à Dignitatibus erunt eiusmodi litteræ subscribendæ; transgressores grauiter ad nostrum arbitratum punientur.

Cap.

Cap. X.

De reliquis officialibus, & ministris Cathedralis Ecclesiæ.

De Punctatoribus.

93 DVo ex Canonicis, & ex Secundarijs, seu Beneficiatis alij duo, quorum probata sit virtus, & fides, à Capitulo eligantur, vt punctatorum officium, qua par est diligentia, & sinceritate exequantur, ij, autem vt religiosiùs ad id muneris obeundum excitentur, & fortiùs contra humanarum passionum insultus, & respectus obarmentur, hoc se iure iurando in ipso suscepti officij limine sacrosanctè adstringant: nimirum.

94 *Ego N. N. Punctatoris officium, quod suscepi promitto, ac spondeo me fideliter, ac sincerè quantum in me est exequuturum. Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.*

95 Quapropter si aliquem deinde à punctatione sine legitima causa excusauerint, sciant & violatæ iurisiurãdi fidei reos esse, & restitutioni obnoxios.

96 Punctatorum igitur interest absentiam illorum, qui ad Chorum venire obligantur notare, atque diligẽter obseruare eos, qui in aliquo ex ijs, quæ prędiximus peccauerint, vt punctationis pœnam dent, & qui absentium vices suppleuerint; sed in primis meminerint nemínem iniuria notandum eis esse, nec prætermittendum notari ob respectum humanum.

97 Si qui verò absentiæ suæ rationem Episcopo, seu Vicario Generali reddet, cuius prudentiæ est an legiti-

ma

ma sit adiudicare, eiusdem arbitratu illius notam delebit, vel seruabit.

98 Iustam autem, & legitimam absentiæ causam illã in Domino censemus, atque decernimus, nimirum si aduersa valetudine domi detineri cogatur, iuxtà superiùs adnotata; si tamen ad longum tempus prætextu infirmitatis Choro abesse contigerit, Episcopi tunc erit aliũ infirmi loco substituere, qui illius distributionem percipiat; itẽ si in carceres ob propriũ delictũ coniectus inueniatur; si Episcopi, Capitulive iussu, ob Ecclesiæ vtilitatem alibi acciderit esse dissentum.

99 Atque vt statim resipiscant, & contumaciæ scelus rei perhorrescant, atque ad absolutionem impensiùs efflagitandam excitentur, præsenti constitutione sancimus excommunicationem, aut interdictum, vel suspensionẽ nec idoneam, nec legitimam absentiæ excusationem facere.

100 Ad errores in Punctatoribus euitandos, ambo Punctatores octauo quoque die punctationum notas inter se conferant, vt si qua in re discrimen offendatur, & altercatio facilè inter ipsos componi nequeat, ad Episcopum recurrant, vt controuersiam dirimat.

De Magistro Cappellano.

101 Cum in Cathedrali Ecclesia Catanensi nullus alius præter Episcopum sit Parochus, eligit ipsemet Episcopus Sacerdotem vitæ probitate, & doctrina conspicuum, qui Magister Cappellanus appellatur, cuius in primis interest in eadem Cathedrali administratio sacramentorum, cum alijs quatuor Cappellanis per eumdem Antistitem amouibilibus.

Quid

102 Quidquid igitur de Cappellanis Curatis dictum est ad se in primis ita pertinere intelligat, vt in hoc munere ritè obeundo reliquis Cappellanis Sacramentalibus, quos omnes in Vrbe loco, & officio prçcedit, exẽplo etiam prçeat.

103 In Cathedrali Ecclesia baptizatorum, confirmatorum, compatrum, matrimonio iunctorum, atque matrimonij testium, & assistentis Parochi nomina in suos quæque libros referat magister Cappellanus, nec non eorum catalogum habeat, qui in eodem Templo sepulti sunt.

104 Ad ipsum principaliter, vt hactenus consuetum est, pertinere constituimus matrimonia Catanæ contrahendi licentiam in scriptis à nobis, vel à Vicario Generali obtinere, & factarum denunciationum fidem facere per se, vel factam examinare, & subscribere: has autem denunciationes, non alibi sine nostra, vel Vicarij Generalis facultate publicet, quàm in Ecclesia Cathedrali, eoque Missæ tempore, quo frequentior populus adest.

105 Aquam benedicendam in Matrici Ecclesia ab vno ex quatuor Cappellanis, atque renouandam singulis saltem sabbatis, curet; vt lumen statutis lampadibus ante sacram Eucharistiam indeficiens seruetur, & in eiusdem altare consueti cerei accendantur, vbi sacer ille panis distribuendus est populis, vel in viaticum dandus est infirmis, tunc enim maximè studendum ei est vt maiori, quo potest, luminum numero hominumque comitatu, & seruatis ritibus, atque cçremonijs, de quibus nos suo loco egimus, deferatur.

§ ✠ §

De Magistro Caremoniarum Capituli Cathedralis.

106 Cum reliquæ omnes Ecclesiæ totius diœcesis, vt par est, & nos mandamus, ritus, & ceremonias sequi debeant, quas tenet nostra Cathedralis, summa diligentia studendum erit Magistro Ceremoniarum Capituli Cathedralis, vt omnia ad vnguem, quę Rituale Romanum nouissimè editum præscribit pro singulis Ecclesiasticis muneribus, seu functionibus seruentur, vt tanquā ab exemplari, quid in suis quisque Ecclesijs exequatur Vicarius, Parochus, aut quiuis alius Rector addiscat.

107 Ad eum spectat Choristas, & missarum solemniorum officiales tempori præmonere, & diligenter, modestèque dirigere; atque vbi Capitulum ipsum interuenire, vel aliquem ex dignitates, aut Canonicatum obtinentibus manus Ecclesiasticum publicè obire, res omnes ita disponere, vt functionis tempore nulla sit controuersia, nec defectus adnotetur: quapropter suæ operæ pretium non mediocre se facturum autumet, si librum habeat in quo distinctè, fideliterque ad posterum memoriam, & vtilitatem inscribat quidquid in extraordinarijs casibus à prudentibus rerum, & cæremoniarum arbitris decisum est, & exequutioni mandatum; præsertim quid in ordinarijs cuiusque festiuitatis totius anni processionibus, cæterisque publicis, vel priuatis functionibus stabilitum est, adnotare.

108 Vbi concio coram Episcopo, vel Capitulo habenda est, Concionatorem opportuno tempore ad monendum curet, & ad pulpitum è sacristia, & ad hanc in fine à pulpito ducat, reducatque.

De

De quatuor Cappellanis.

109 Ad hos, qui sanè ab Episcopo nominantur, & eliguntur, vtique ab ipsomet amouibiles, primariò spectat in Cathedrali Ecclesia sacramenta omnia tanquam Parochi coadiutores administrare; insuper diebus ferialibus missam maiorem canere seruato inter eos debito vicissitudinis ordine; & hoc sanè quādo Canonici, ad quos ex antiqua consuetudine id attinere principaliùs declaramus, essent legitimè excusati.

110 Sed eorum peculiare munus est assiduè, præsertim verò diebus solemnioribus, eorumque peruigilijs in Cathedrali Ecclesia sacris confessionibus aures præbere; atque vicissim sua cuique hebdomada assignata cætera sacramenta administrare.

De Mansionarijs.

111 Hos quoque ad nos eligere, & instituere spectat, qui Sacerdotes esse debent, & epitogio insigniti; eorum officium est in Choro ad horas Canonicas, & missas cātandas Secundarios adiuuare, diebus præsertim festiuis. Volumus etiam eosdem Episcopo inseruire, vbicumque Pontificalia exercet, publicum sacrificium facit, sacramenta, ordinis præcipuè, & Confirmationis administrat, consecrationes, aut benedictiones solemnes præstat, aut ad Populum concionem habet; quod si neglexerint, in priuationis pœnam incurrant.

De Maiori Sacrista Cathedralis.

112 Thesaurarius veluti sui substitutum sacristā maiorem,

iorem, & suos coadiutores cum consensu Episcopi in Cathedrali Ecclesia eligit, & hic quidē maior Sacrista omninò Sacerdos esse debet, & ea morum, vitæque probitate conspicuus cuius fidei Ecclesiæ, & Sacristiæ claues diù, noctuque, sacra vasa, localia, nec nòn cæteram omnem suppellectilem tutò concredere queat; quem nos, vt particulari prærogatiua condecoraremus, eodem epitogio, ac Cappellani vtuntur, insignitum esse volumus durante eius officio.

113 Curandum autem illi in primis erit vt altarium ornamenta munda sint, & decenter composita, vt Ecclesiç parietes, & pauimentum statis euerratur diebus, vt in Ecclesia nulli sint rumores, nec obambulationes negotiosæ, aut scandalosæ confabulationes; ne per eam quis quid vendat; atque vt campanarum signa consueto ordine, & hora pulsentur.

114 Inuigilare deniq; perdiligētèr debet vt missæ tēpore, & in altari statuto à quouis obligationem habente cum debita modestia, & ornamentis peragantur, atque vt quisque celebrantium sua propria manu, nec alius pro alio, in missarum libello se subscribat; quod si in prædictorum aliquo inobediens, aut negligens esse reperiatur, officio priuetur, & alias nobis arbitrarias pœnas subeat.

De Clericis Cathedrali Ecclesiæ adscriptis.

115 Clerici Cathedralis Ecclesiæ seruitio adscripti cūctis solemnibus festis diebus ad missam maiorem mane; post meridiem verò ad vespertinas horas, & sanè superpelliceo induti conueniant, aliàs priuilegijs, exemptionibusque priuatos esse sciant, quibus Conc. Trid. nonnisi Ecclesiæ assignatæ seruientes gaudere statuit.

Eos-

116 Eosque insuper monemus nulla alia prorsus causa seruitutis Ecclesiasticæ has testimoniales literas pro ordinibus suscipiendis, alijsque priuilegijs fruendis obtenturos, si absque superpelliceo adstiterunt. Idem in cæteris huius Vrbis, ac Diœcesis Ecclesijs seruandum mandamus.

117 Porrò huiusmodi testimoniales litteras tàm pro ordinatione, quàm pro alia causa ad Priorem in Cathedrali, ad Prępositos in Collegiatis; in reliquis verò Ecclesijs ad Curatos, & Vicarios dare pertinebit.

Cap. XI.

De ijs, quæ in funeribus obseruanda sunt à Capitulo.

118 SI quando ad pompas funeris cohonestandas inuitatur Capitulum nostræ Cathedralis, vnciæ decem ipsi Capitulo constituantur, quas diuidere oportebit inter Vicarium Generalem, Dignitates, Canonicos, & Beneficiatos, inter quos Magistrum Cappellanum, atque Magistrum Ceremoniarum, tàm in hac occasione, quàm in reliquis prerogatiuis computatum esse volumus; item quatuor Cappellanos, Mansionarios omnes, Sacristam maiorem, ac reliquos Sacerdotes, Clericos Seminarij, Sacristas, & illos qui Crucis, & Campanę iure gaudent, vt hactenus fieri consuetum est, ita tamen vt si quis eorum, qui ad funus prosequendum venire debuisset, abesse acciderit, de tota summa detrahatur id, quod absenti, si pręsens fuisset, cędere debuisset, & proprio Domino restituatur, qui ad iusta funebria eam pecuniam persoluit.

119 Vbi verò defuncti cadauer in Cathedrali Ecclesia sepeliendum fuerit, præter vncias decem, quas diximus, intortitia etiam, & candelæ capitulo, atque secūdarijs tribuantur inter eos, qui exequijs pręsentes fuerint, partienda; salua semper quarta funerali, quæ Episcopo iure cedit, quod etiam in omnibus Ecclesijs, in quibus officium sacrum circa corpus defuncti ad Capitulum præstare contigerit, erit obseruandum.

120 Quod à prædecessoribus nostris in sua synodo semper, serioque mandatum fuit, & nos peculiari edicto nuper cauendum iniunximus, id præsenti sanctione renouamus, & quanta possumus animi contentione iubemus, scilicet campanas in funeribus noctu non pulsari, nisi ad primam circiter vsque noctis horam, vel vna tantum hora ante solis ortum, iuxta ea, quæ de funeribus agentes dicemus.

Cap. XII.

De ijs, quæ ad Capitularem mensam attinent.

121 PRædecessorum nostrorum vestigijs inhęrendo, decretum, quod ad diuini cultus, & Ecclesiæ splendorem augendum ab Illustrissimo Patriarcha Constantinopolitano, & Episcopo Catanensi tanquam Sedis Apostolicæ delegato promulgatum fuit 1 reno-
1 21. April. 1611. uamus, & statuimus omnes redditus, qui ex suppressis, & supprimendis beneficijs colliguntur, aut colligentur, quæ ad regulares olim Canonicos, & Dignitates pertinebant, omninò ad duodecim Canonicos, & & totidem beneficiatos, seu secundarios attinere debere, ita tamen vt vna pars secundarijs, duæ verò Canoni-

cis

cis præbendæ loco cedant.

122 Venciæ verò trecentæ sexaginta, quæ ex Episcopali mensa salarij nomine quotannis solui solebant Canonicis, & Secundarijs, qui diuinis intersunt officijs vna cum alijs quadraginta vncijs, quæ quatuor dignitates habentibus assignatæ sunt, & omnes vnciarum quatricentarum summam explent annuam, quotidianis distributionibus applicentur, & quotidianæ distributiones sint, & esse intelligantur.

123 Debent itaque vnciæ ducentæ octoginta octo duodecim Canonicis, & quatuor Dignitatibus distribui; quod verò reliquum est, nempè vnciæ cẽtum duodecim secundarijs æquè distribuantur, ita tamen vt singulis mẽsibus cuique prædictorum proportionata solutio fiat iuxta formam, quæ continetur in tabella manu nostra subscripta.

124 Verum si, vt spes est, Dignitates suas dotes aliũdè consequantur, tunc ex proprijs præbendis, vt Conc. Trid. præscribit, tertiam partem distributioni quotidianæ inter ipsasmet Dignitates diuidẽdę assignare teneantur, & quæ nunc ipsis Dignitatibus ex nostra Episcopali, atque etiam ex Canonicorum, & Secundariorum mensa soluuntur, suppressa omninò intelligantur, & Canonicis, atque Secũdarijs distributionum quotidiãarum loco succedant.

125 Cum autem longum post tempus qui dignitates obtinent suas dotes non modo consequuti non sint, sed nec spes vlla consequendi affulgeret, nos eorumdẽm precibus, & instantijs inclinati Decretum in nostra magna Curia rescriptum, & perpetuò valiturum edidimus, quo nonnulla nostrę Episcopalis mensæ beneficia illis in præbendas ad Dei Maiorem gloriam, & Ecclesiæ deco-

rem

rem aggregauimus, & vniuimus, vt etiam præsenti sanctione aggregata iam esse, & vnita declaramus.

Cap. XIII.

De Processionibus, quibus Capitulum interesse consueuit, & obligatur.

126 HÆ autem sunt ordinariæ processiones, in quibus Capitulum consueuit cum suis insignibus incedere, & ad quas nos eos obligatos esse declaramus sub pœna nobis arbitraria.

MENSE IANVARIO.

20 S. Sebastiani per Vrbem. mane. Diuæ Agathæ veli, quod Grimpam appellant. sero. per Vrbem.

FEBRVARIO.

3 Nuncupata la luminaria. per Vrbem. Sero.

APRILI.

25 S. Marci. per Vrbem. mane.

MAIO.

10 S. Cataldi. per Vrbem. mane.

IVNIO.

17 Diuę Agathę. per Vrbem. Sero.

Insuper.

Singulis tertijs Dominicis diebus cuiuscumque mensis. mane. per Ecclesiam Cathedralem.

Trium dierum rogationum. mane. per Vrbem.

Bullę Sanctissimę Cruciatę. mane. per Ecclesiam Cathedralem primo die quadragesimę.

Secundo verò die ad Ecclesiam Collegiatam: & tertio ad Diui Francisci. mane.

Festo Sanctissimi corporis Christi, & Octauę per Vrbem. sero.

Et

Et qualibet sexta feria mensis Martij mane per Ecclesiam.

DECRETVM VIGESIMVM

DE COLLEGIATIS.

Cap. I.

De Ecclesia Collegiata Catanensi.

1 INsignis est Catanę Canonicorum Collegiata Ecclesia S. Marię de Eleemosyna ab Eugenio IV. motu proprio in Collegialem erecta anno Domini 1446. atque Episcopi Catanensis iurisdictioni, & Visitationi subiecta.

2 In hac Collegiata tres sunt Dignitates, videlicet Prępositus, cui est tanquam vero Parocho cura animarũ adnexa; Thesaurarius, & Cantor. Sunt decem, & nouẽ Canonici; Mansionarij octo; Cappellanus vnus, & vnus Magister Ceremoniarum; qui quidem sunt extra Capitulum, quod tantum constat ex tribus Dignitatibus, & decem nouem Canonicis.

3 Qui omnes eodem modo superpelliceo, & caputio græcanico vtuntur, sed cũ aliquo discrimine, ab eo quod Mansionarij eiusdem Ecclesię gestant.

4 Si quando vacationis occurrit casus, pręter Prępositi dignitatem, cuius collatio ad summum de iure spectat Pontificem, electionis fruuntur priuilegio, & quotquot ex gremio Capituli sunt Dignitates, & Canonici ius habent suffragij; & hoc quidem ex Nicolai V. Ponti-

tificis Romani rescripto. Pro hac electione facienda, vt etiam pro quolibet officio, aut re capitulariter deliberãda, mandamus omninò seruari, quę supra de Capitulo Cathedralis Ecclesię stabiliuimus; nempè non posse vnum pro altero in eodem Capitulo, vel Vrbe existente, votum ferre, nec nisi verè duorum minimum dierum iter ab Vrbe absit, vel legitimè impeditus sit, alicui procurã, vt aiunt, demandare ad suo nomine eligendum; Volumus autem, quod si in Vrbe degat, & impedimentum obtendat id an legitimum sit iudicetur à maiori parte Capituli; quod si fictitium inueniatur illius suffragiũ, & procuratio omninò excludatur. Porrò tunc electiones Canonicorum, vel Dignitatum à Capitulo factas, validas, & Canonicas esse reputabimus, & confirmabimus, quando seruatis de iure seruandis, illas ad plura medietate suffragia contigisse pro certo habebimus, nec nisi confirmatione à nobis obtenta, Canonicatus prædicti, aut Dignitatis possessio dari potest sub pœna nullitatis.

5 Habent etiam ex eadem Nicolai V. concessione prædicti Canonici inter se optionem, quam vt hactenus consuetum est, fieri iubemus; hortamurque vt in omnibus controuersiarum occasionibus mutuæ inter se exhibeant vnionis, & cõcordiæ specimen, & honore inuicẽ, sed præsertim in Capitulo, & Ecclesia se præueniant.

6 Bis in mense, scilicet decimo quoque quinto die Præpositus, vel in eius absentis locum, qui de iure, & consuetudine succedit Capitulum conuocet, cui tùm omnes Canonici, tùm Dignitatem obtinentes interesse debent: qui sine iusta causa (à maiori quidem ipsius Capituli approbanda) venire neglexerit, vnius diei festiui distributione careat.

7 Dignitatem obtinentes, aut Canonici, vel quiuis alius

alius ſit, qui fidei commiſſarius, aut adminiſtrator conſtitutus ſit alicuius hæreditatis, ſeu reddituum ad Eccleſiam Collegiatam ſpectantium, teneantur ſub pœna ad noſtrum arbitratum eiuſmodi hæreditatis, reddituum, bonorumque autenticas ſcripturas in prædictę Eccleſiæ Archiuio recondere, & nobis, vel ei, quem ad id ſubſtituemus, totius adminiſtrationis rationem exhibere.

8 Prohibitum pœnitus eſto Archiuario Collegiatæ ſcripturam aliquam originalem, aut librum alicui extra Archiuium dare ſine noſtra, aut totius Capituli Collegiatæ licentia; inobediens Archiuarius, tum etiam qui illã ſcripturam recipit, carcere punietur.

9 In eodem Archiuio nota habeatur omnium Clericorum, qui à nobis eiuſdem Eccleſiæ ſeruitio deputati ſunt; idem Catalogus vt publicè in ſacriſtia conſpiciatur curabit Præpoſitus.

10 Singulis annis, vt moris eſt, Depoſitarius Eccleſiæ, & Capituli eligatur, nec idem ſine noſtro expreſſo conſenſu confirmetur; ad hunc cuiuslibet menſis condicta die rationem in Capitulo dari, & accepti reddere ſpectabit, vt eorumdem, quæ vocant, mandata, ibidem expediantur; quæ quidem omnia in libro ad hunc finem deputato à Magiſtro Notario reſcribi debent, vt perpetuo tempore appareant.

11 Suo quiſque Dignitatem obtinentium, & Canonicorum ſtalli loco decenter conſideat, præſertim diuinorum officiorum, ſollemniſque ſacrificij tempore, quo nemini per Chorum vagari, aut alterius ſedem occupare liceat, niſi eiuſdem diei diſtributionibus in pœnam carere, aliiſque ad noſtrũ arbitrium pœnis ſubiacere malit.

12 Manſionarijs, Cappellano, & Magiſtro Ceremoniarum in choro proprium ſtallum aſſignamus, quod eſt

ante Canonicorum stallum; in Processionibus autem nullo modo cappa, seu pluuiali induantur Mansionarij prædicti.

13 Ex Mansionarijs insignitis, qui certè sacris ordinibus inaugurati esse debent, bini per singulas hebdomadas à Præposito deputentur, qui eiusdem hebdomadæ festiuis diebus in Missa sollemni Diaconi, & Subdiaconi munus præstent; quod si quis non legitimè impeditus recusauerit, nobis priùs re delata, eo honore priuetur.

14 Cum vnus & idem sit in Ecclesia hac Collegiata Præpositus, & proprius Parochus illarum animarum, quę intra iam olim constitutos eiusdem Parœciæ fines continentur, alium administratorem sacramentorum, si quãdo in ea Ecclesia adhiberi opus est, esse merum Cappellanum, & simplicem coadiutorẽ Parochi, atque ad Episcopi nutum amouibilem declaramus.

15 Ad eas omnes Processiones, ad quas extra Ecclesiam propriam nostræ Cathedralis Capitulum obligatur, & ipsa Collegiata tenetur venire.

16 Missam quam Conuentualem nominant æquum, & iustitię consentaneum est, vt mandamus applicari pro Benefactoribus insignibus eiusdem Collegiatę.

17 Denique Pręposito vehementer commendatum volumus, quod Parochorum proprium est; nempè singulis Dominicis diebus pueros doctrinam christianam docendos, librosque baptizatorum, sepultorum, &c. in Ecclesia Collegiata omninò conficiendos curare; atque constitutiones omnes, institutionesque pro Parochis datas in primis obseruare.

Cap.

Cap. II.

De Ecclesia Collegiata Ciuitatis Platiæ.

18 DE hac insigni, & perhonorifica Collegiata datę sunt Romę Nonis Octobris 1603. & aliç deinde Constitutiones Pontificię, quas ad vnguem obseruari hoc Synodali decreto mandamus; ac ne pœnę in illis adiectę, prçsertim pecuniarię, contemnantur, Prępositus, & eo absente chori Pręfectus eum, quem in aliquam illarum deprehenderit, vel nouerit incurrisse, statim sub pœna vnciarum quatuor sacristię eiusdem Ecclesię applicanda Depositario deferat, cuius Conscientiam strictius oneramus.

19 Hic verò Depositarius ex distributionibus illas retineat, vt exequatur, quod prędictę Apostolicę constitutiones prçscribunt, aliàs excommunicationis gladio feriętur.

20 Cum autem temporum, atque officialium vicissitudines, ipsaque in primis rerum magistra experientia multa alia nos docuerint pro recto eiusdem Collegiatę regimine decernenda esse, de quibus preterita Synodus non meminit; declaranda etiam quę non nemo audacter in dubium vocauit, atque in primis remouenda semina discordiarum, quę deinde inter Dignitates, Canonicos, & Beneficiatos, seu Secundarios ortę sunt, & suboriuntur in dies; ideò pręter has sanctiones, quas in pręsenti Synodo stabiliuimus, aliàs etiam manu nostra subscriptas, ad nonnullas lites inter eosdem componendas volumus omninò seruari sub grauibus pœnis ad nostrum arbitratum.

Et

21 Et sanè quoad canonicas horas in Choro, qua par est modestia, silentio, ordine, & çeremonijs persoluēdas; item quoad capitulum cogendum, & electiones officialium, resque alias decernendas, omnia prorsus, & singula, quę pro nostra Cathedrali his de rebus supra stabiliuimus, iubemus à Collęgiata Platiensi diligenter teneri sub ijsdem pœnis; quoad verò reliqua ad Cęremonialis Romani nouissimè editi normam se componat, ac iuxtà consuetudines à nostris Prędecessoribus, & à nobis approbatas prosequatur.

22 In festorum sollemniorum Vesperis, videlicet Paschę Resurrectionis, Pentecostes, Dominicę Natiuitatis, Sanctissimi Corporis Christi, Assumptionis Deiparę, qui titulus est Ecclesię, necnon eiusdem Immaculatę Conceptionis, atque Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli, & Diuę Agathę; Prępositus, eoque absente vnus ex ijs, qui dignitate pręfulget, seruata tamen alternatiua, officium peragat, quem sex Beneficiales, seu Secundarij, vt vocant pluuialibus ornati comitentur; hi autem subinde varientur iuxtà eorum omnium ordinem, quem in tabella Cantor, aut alius, qui locum Cantoris absentis de iure occupat, exponet. Cæteris etiam festis diebus si alicui ex Dignitatem obtinentibus contingat Vesperis canendis ritu solemni præesse, quatuor beneficiales Sacerdotes cum pluuialibus illi inseruiant. In Prænumeratis solemnioribus festiuitatibus ad Præpositum spectat solemnem in eadem Ecclesia missam canere.

23 Præposito, aut alicui ex cæteris dignitatibus solemniter celebranti poterunt quidem duo inuitati Canonici assistere; at Secundarij omnes omninò tunc, vt etiam quando aliquis Canonicus solemne sacrificium offert in Ecclesia Collegiata, & Diaconi, &

Sub-

Subdiaconi munus vicissim obire ex præscripto Cantoris obligantur: si quis in prædictorum aliquo inobediēs fuerit vnius aurei pœna, iocalibus sacristiæ applicandi, corrigatur.

24 Functiones omnes solemnes, vt publicarum benedictionum, & similium siue intra siue extra Ecclesiā faciendæ, processiones quoque extraordinariæ pro re grauiindicendæ sunt Platiæ a Pręposito, eoque absente, ab ea dignitate, quæ immediatè illi succedit.

25 Declaramus autem inter hujus Collegiatæ Dignitates primum locum obtineri à Præposito, alterum à Cātore, tertium à Thesaurario, quartum à Decano, ad quos omnes tam coniunctim, quam diuisim, tamquam veros Parochos attinet cura animarum totius Opulentissimæ Ciuitatis Platiæ; Vnde quę pro Parochis pręscripta sunt, ipsi sedulo debent obseruare sub iisdem pœnis.

26 Hinc etiam perspiciant qua virtute, & sapientia pręditos esse oporteat, & qua honestate, & morum integritate toti Clero pręire debeant, & populum Sacramētis pascere, sacra doctrina; & exemplo instruere ad vitę sanctimoniam, & in viam salutis ęternæ.

27 Die Ascensionis Domini Canonicus hebdomadarius rem diuinam solemniter faciet; At feria quarta Cinerum, Dominica Palmarum, tribusque vltimis diebus maioris hebdomadę, vt hactenus consuetum est Præpositus solemne conficiet sacrum; nemo autem Dignitatum, Canonicorum, aut Beneficialium his tribus diebus Choro interesse omittat, aliàs distributionibus priuetur.

28 In Octaua Corporis Christi Domini Cantor, & in eius locum Decanus, vel Thesaurarius; infra octauam verò eiusdem festiuitatis, aut alterius, quæ in eadem Eccle-

clesia celebratur Canonicus hebdomadarius solemniter sacrificet.

DECRETVM VIEGSIMVM PRIMVM.

DE PAROCHIS, CÆTERISQVE animarum curam habentibus.

1 AGentes de Sacramentis, & eorum administratione illuc præcipuè nostra collimauit intentio vt Parochos, animarumque curatos principali munere, quod ad ipsos pertinet erudiremus, nihilominus ne quid in nostra Synodo desiderari videretur, hęc breuiter pro Parochis, & Curatis distinctiùs edicere decreuimus.

2 Et primò quidem prænotandum est in nostra Diœcesi paucos esse veros parochos, quibus ex officio competat in suas oues iurisdictio ordinaria; reliqui enim ferè omnes sunt coadiutores Parochi, & animarum Curati ad nostrum nutum amouibiles, seu vt aiunt Cappellani Sacramentales, quorum iurisdictio à nobis est eis delegata, & ad tempus ex nostro beneplacito limitata.

3 Huiusmodi igitur viros non modo virtutibus præditos esse oportet, sed in literis, & scientijs, præsertim Theologiæ tum scholasticæ, tum moralis, nec non Iuris Pontificij non mediocriter versatos; ars enim artium est regimen animarum, quas regere debent exemplo, consilijs, & prædicatione; ideoque secularium negotiorum, & mercaturæ prorsus abiecta cura, conatum omnem, industriamque adhibeant in rectè administrandis Sacramentis, suisque ouibus dirigendis in semitam mandatorum Dei.

Alio-

4 Aliorum Clericorum vitam, & mores diligenti inspectione custodiant, eisque vita, & habitu facem præferant, vt quę de vita, & honestate Clericorum nostris innuimus sanctionibus, in ipsis parochijs, & animarum Curatis expressa videantur.

5 Sępè sępiùs suam parochiam lustrent, vt perspiciāt si publici peccatores adsint; inimicos in gratiam reddāt; thoro matrimoniali ob odium, & rixas disiunctos recōcilient; videāt num zingari benè viuant? num sint qui superstitionibus, atque maleficijs dediti sint? num aliquid publici scandali occurrat? quos omnes paternè primum moneāt, & corrigāt; at si monitionibus obsurdescere sentiāt, ad nos deinde deferāt, vt opportunum ab alto remedium pręstemus.

6 Opera misericordiæ spiritualis, & temporalis populo pręstare ad ipsos principaliter spectare putent; visitare infirmos, vltimis sacramentis eos munire, consuetis precibus in mortis agone confortare; curare defunctis Ecclesiasticæ sepulturæ honorem, & suffragiorū subsidium; pauperiorum miseriæ, & in carceribus detentorum afflictioni per se, & per alios succurrere; recta ignorantibus consilia dare; in administratione sacramētorum sollicitos esse; animarum denique sibi commissarum in omnibus, quæ possunt, saluti inuigilare, tamquam Deo, & nobis pro illis rationem reddituros; quod si negligentes fuerint pro certo habeant se à nobis grauitèr, & sine vlla venia punitum iri.

7 Dominicis diebus ieiunia in hebdomada occurrētia populo denuncient, & festiuitates de præcepto seruādas, nec non excommunicatorum nomina, quorum etiā tabellam ad Ecclesiæ valuas, si quando opus est, exponāt, vt ab omnibus, sicuti decet, vitentur; quos si per an-

num in excommunicatione perseuerasse sciuerint ad nos deferant.

8 Edictum generale prima quadragesimæ Dominica promulgandum curẽt; medicos bullæ Pij V. circa infirmos obseruantiam admoneant, vt scilicet ne ampliùs eos visitent, si infra triduum infirmitatis periculosæ sua peccata confessione sacramentali nõ purgauerint; de nostra proximè futura visitatione admoniti, statim exequantur, quæ supra præscripsimus, nec operæ pretium est hic repetere.

9 Cuiusuis Ecclesiæ Rectores, Parochi, Curati, Cappellani, aut quouis alio nuncupentur nomine aduertant diligenter peruetustam nostræ Diœcesis consuetudinẽ seruari, vt nimirum in Salutatione Angelica, quam ante solis ortum dicimus *Pater noster*, in meridie, *Mezzo giorno*; & serò *Aue Maria*, tum etiam in oratione pro defunctis, quam ad primam noctis horam fundimus, vt suarum Ecclesiarum Campanæ responsent signis dandis per campanam Maiorem Ecclesiæ Matricis; nullo autẽ modo illam præueniant, aliàs ipsi Rectores, seu Cappellani, & simul ij, qui eas campanas ante prædictum Matricis Ecclesiæ signum pulsauerint vnius aurei pœnam soluent sachristæ maiori eiusdem Matricis applicandi, cuius est in hoc inuigilare, & Vicario denunciare.

10 Caueant ne aliquid verbis, sed ne quidem signis, aut nutibus exposcant pro benedictione domorum die Sabbati Sancti facienda.

11 Die Pentecostes prohibeant omninò artificia, seu lusus igneos fieri in Ecclesijs; aut Columbas, vel alia animalia proijci; in vesperis Innocẽtum pueros Clericos sacris vestibus indui ne permittant, neque agere ridicula.

Laicis

12 Laicis tum viris, tum fœminis, præsertim verò cõiugatis Eucharistiæ Sacramentum ne quotidie ministrẽt, eosque ad celeste hoc cõuiuium fere semel singulis hebdomadis accedere conuenientius esse doceãt, & adhortentur.

13 Vt in casibus vrgentis necessitatis, quos sæpissimè accidere ipsimet sciunt, præsto sint ad sacramenta ministranda, tum etiam ad sui, & ouium maiorem commoditatem, & tutamen Ecclesiæ, Parochi, seu Curati Cappellani propè Ecclesiam domicilium habeant; & Sacrista in Ecclesiæ aliqua ędicula, seu illi proxima noctu cõmoretur.

14 Curam animarum habentes à sua Parochia abesse plusquam quatuor, vel sex dies sine nostra scripta licẽtia non audeant, aliàs perceptione fructuum carebunt ad nostrum arbitrium; dum autem absunt in sui locum idoneas personas à nobis ad sacramentorũ administrationem approbatas substituant.

DECRETVM VIGESIMVM SECVNDVM.

DE SEMINARIO CLERICORVM.

Cap. I.

De Clericis, quos Alumnos vocant, de Conuictoribus; de Rectore, & Deputatis Seminarij.

1 RECta adoleſcentum inſtitutio, præſertim in Cathedralium Eccleſiarum Vrbibus adeò cordi fuit Concilio Tridentino, vt ea nihil antiquiùs habuiſſe videretur, & nihil magis magiſque Epiſcopis commendatum eſſe voluerit. Nos ergo illius Sāctionibus ad amuſſim obtemperare volentes, ſubſequentes regulas omninò ſeruandas formauimus.

2 Quatuor igitur viris prudentia, ac pietate probatis noſtri Seminarij prouincia demandetur, quorum aliqui ſint noſtræ Cathedralis Canonici, aut Dignitates; alij ex reliquo Clero, qui quidem omnes à nobis cum Capitulo eiuſdem Cathedralis de more eligendi erunt. Horum erit tam quæ ad temporalia ſeminarij bona, quam quæ ad adoleſcentium tùm in ſpiritu, tum in literis profectū attinent curare per quam diligenter, ſed præcipuè inuigilare num ſuum quiſque officialis munus, vt par eſt, obeat? num œconomiæ recta habeatur ratio? num Procurator omnem adhibeat cònatum in exigendis redditibus, cenſibus, aliiſque pecunijs ſeminario debitis? num cum ea, qua decet induſtria, & amore adoleſcentū quo ad victum, veſtitum, lectum, cubiculum, & alia quæ

opus

opus sunt necessitati opportunè consulatur?

3 Inuestigare etiam debent de magistrorum solertia, de vnius cuiusque progressibus, præsertim in studijs grāmaticę, computi ecclesiastici, sacramentorum frequētia, eaque vbi tempus erit administrandi eruditione, denique rituum, cæremoniarum, Cathechismi Romani, atque de his omnibus Episcopum semel in hebdomada certiorem reddere, vt bonos promouere, desides verò corrigere, ac demum incorregibiles expellere à Seminarij domo valeat.

4 Ex his quatuor Deputatis alter erit Rector à nobis nominandus, qui intra eiusdem Seminarij septa degere debet; cuius in primis est constitutionum, regularum, consuetudinumque receptarum obseruantiam in dies exigere, quod tunc facilè obtinebit, cum Rector ipse, regulas suas obseruare, cęterisque facem pręferre videbitur: atque vt sępiùs repetitę audientium mentibus penitus insideant, curabit vt per singulos menses in mensa publica, vel Seminarij frequenti conuentu alta, & intelligibili voce perlegantur; quapropter eas materna lingua componi iussimus.

5 Non recipiantur in hoc Seminario nisi adolescentes pauperes, ætatis saltem annorum duodecim ex legitimo matrimonio nati, bona corporis valetudine, animique indole, quique scribere, ac grammaticę rudimēta mediocriter, & competenter calleant; quorum præcipuè genium, & voluntas, ut Concilio Tridentino cauetur, spem afferat ecclesiasticis ministerijs fore vt illi iuuenes perpetuò inseruiant. Pauperum quidem eligi pro Alumnis, vt vocant, sed honestiores filios volumus, & tātum ex diuersis nostrę diœcesis Ciuitatibus, & pagis; ita vt semper, & principalis cura habeatur earum Ciuitatum,

tatum, & oppidorum, quæ seminario ad hunc finem annuas eleemosynas contribuerunt corogatas è Clero, vel de legatis, aut beneficijs illarũ ciuitatũ,& oppidorũ, seminario ob id assignatis seruata forma bullarum Summorum Pontificum, iuxta ea,quę infra dicentur.

6 Nec tamen ditiorum natos excludimus, modo suis alantur sumptibus, eodemque conuictu, vnde conuictores dicti sunt, & studium pręseferant Deo, & Ecclesię, aut Reipublicę bene inseruiendi, atque ad regulas, & Seminarij normam vitam componendi.

7 Non admittantur, qui decimum septimum annum excedunt.

8 Primo sui in hoc Seminarium ingressus vitę totius ante actę quisque generali cõfessione maculas eluat, panemque diuinum participet.

9 Singulis deinde mensibus bis, terue pœnitentię,atque sanctissimę Eucharistię sacramenta frequenter, coque vtatur ordinario Confessario, quem Episcopus adolescẽtibus Seminarij deputauerit; satiùs tamen est vt omnes ad sacrosanctum conuiuium in Cathedrali Ecclesia accedant.

10 Qui in Alumnorum numerum coaptantur cautionem a suis parentibus initio pręstent de alimentis Seminario restituendis, si fortè clericalem habitum, & statũ dimiserint 1: atque vt in eadem disciplina ecclesiastica commodiùs instituantur,tonsura statim, & habitu Clericali vtantur, quod nos hac constitutione gratis concedimus; nempe veste talari, ac pallio ad eius longitudinem coloris violacei, & clericali bireto domi, forisque.

1 Syn. Panor. Cardin. fol. 144.

11 Diebus Dominicis, festisque ad Cathedralem Ecclesiam conueniant statuta hora omnes simul bini, graui, modestoque gressu incedendo, (quod sei

per

per vbi per Vrbis vias ire continget obseruabunt, vt in ea diuinis assistant, & choro, reliquis verò diebus in Seminarij sacello, vel apud Patres Societatis Iesu missę intersint cuncti; conciones autem ex Rectoris Seminarij directione audiant, & quidem ex loco eis communiter assignato, à quo nemo absque Prefecti licentia digrediatur.

12 Ad studia toto animo incumbant, easque scholas adeant, & pręceptores audiant apud PP. Societatis Iesu, quos eiusdem Collegij P. Rector iudicauerit in Domino pro maiori in literis nostri Seminarij profectu assignare.

13 Omnem etiam conatum adhibeant domi, vt grămaticæ, Humanarum litterarum, Philosophiæ, ac Theologiæ sacræ, & moralis repetitiones proficuæ cuique pro sua classe eueniant; item cantus firmi, computi Ecclesiastici, aliarumque bonarum artium disciplinam pulchrè calleant, sacram præcipuè scripturam, libros ecclesiasticos, atque sacramentorum ritè, probeque administrandorum, sed in primis, quæ ad pœnitentię forum videbuntur opportuna, rituum denique, ac cęremoniarum formas ediscant, quapropter singulis Sabbatis Rectorē, aut vnum ex Deputatis nos certiores facere volumus de singulorum profectu in literis, & supra numeratis liberalibus artibus, vt commerito præmio dignos, pœnaq; indignos afficiamus.

14 Præmonemus autem hîc omnes, & singulos huius Seminarij Alumnos quotannis, ineunte scilicet Septēbri per nos met ipsos, aut nostrum Generalem Vicariū, & aliquos viros doctos recognoscendos esse vtrum progressum in literis fecerint, eosque pro vt in Domino videbitur, vel speculatiuis scientijs erudiendos retinebimus,

mus, vel casuum conscientiæ studio addicemus, vel in examine reprobatos, (vtpotè nulla in eis maioris profectus spe elucente,) è seminario dimittemus.

15 Si quis è nostro Seminario Alumnus ille sit, seu Conuictor thesium publicam disputationem, aut quoduis aliud scholasticum exercitamentum publicè habere decernat, id nullo modo nisi præhabita nostra, vel nostri Vicarij generalis, & Rectoris seminarij licentia aggrediatur.

17 Vt in maturiori ætate iuuandis in Domino proximis, & ad Cœlum dirigendis aptiores inueniantur, volumus, vt rudimenta, & rationem habendarum ad populum concionum addiscant, quare aliquoties per annū publicè in refectorio, vel alibi, veluti in palæstra præludentes sacram conciunculam exerceant.

18 Ne quis autem sumptus in Seminario ad nostrarū Ecclesiarum Alumnos, atque operarios sustentandos à benefactoribus constitutos in alium finem, licet bonum detorqueat, vbi se religionem aliquam diuino, vel humano spiritu vocatum esse perspicit, aut ad sæculum regredi decernit, Rectorem Seminarij statim certiorem faciat, cuius erit quantocyùs rem ad nos deferre.

19 Habeat Rector librum, in quo adolescentum nomina, ætatem, patriam, genus, studia, atque ingressus, exitusque è Seminario diem, mensem, & annum referat, nec nō paratas teneat computationes redditũum in certos codices digestas, & dati, expensiq; singulis annis nobis exhibendas; indicem etiam prouentuum, bonorumque mobilium, ac stabilium, qui sanè index quotannis conficiatur.

20 Sed præcipua Rectoris cura sit vt bonis moribus, atque doctrinis adolescentum sibi commissorum ætas insti-

ſtituatur; quapropter diſcolos, incorrigibiles, morumque prauorum, & pernicioſarum doctrinarum ſeminatores ſeuerè puniat, atque vbi opus eſſe arbitratur, præhabita à nobis venia, eijciat, expellatque.

21. Statim ac è lecto manè ſurrexerint vnũ horæ quadrantem; feſtis verò diebus dimidiam horam ſacræ meditationi, orationique vacent; & poſt cœnam ſerò, quartam partem horæ conſcientiam examinent. Clerici B. Virginis officium quotidie recitent, niſi ad horas canonicas ſint adſtricti; ſed conuictores aut officium B. Virginis, vel ſaltem tertiam Roſarij partem ſingulis diebus recitent.

22 Ob corporis refectionem omnes ad refectorium commune conueniant, atque temperantiam, & modeſtiam obſeruent; adhibenda eſt benedictio, & gratiarũ actio in Romano Breuiario dictata. Inter comedendum vnus, ad quem eo die, vel hebdomada ex ordine in tabella cõſtituto ſpectat, librum aliquem pium è ſuggeſtu clara, & intelligibili voce legat ex Rectoris præſcripto; vt dum corpus reficitur, ſua quoque refectione animus perfruatur.

23 Suum quiſque lectum habeat, in quo ſolus cubare debet, menſamque vbi ſtudeat, nec alter ad alterius menſam accedere, ſeu libros, ſeu quoduis aliud petendi cauſa ſine prefecti facultate præſumat.

24 E Seminario egredi nonniſi omnibus coniunctim, & à Præfecto aſſociatis concedimus, præterquam in caſu vrgentis neceſſitatis, arbitrio Rectoris; extra Seminarium pernoctare nemini permittatur, niſi neceſſitas grauiſſima aliud Epiſcopo ſuadeat.

25 Apud ſe nec poculenta, nec eſculenta, neque pecunias retineant, ſed Rectori, aut Miniſtro ſeruanda

tradant; qui non paruerint acriter puniantur, & pecuniæ pauperibus distribuantur.

26 Caueant omnes à iuramentis, imprecationibus, contumelijs, mendacijs, ludísque illicitis, ab omni denique re speciem dissolutionis, aut leuitatis præseferẽte.

27 In omnibus, quæ non sunt manifestè peccata, Rectori Seminarij, magistris, cubilique prǫfecto obtemperent sine excusationibus, & repugnantia.

28 In litterarum studijs puram, rectamque Deo seruiendi habere nitantur intentionem; à Sanctis, sed inprimis ab immaculata Deipara, & ab Angelo tutelari opem identidem inuocent, suísque bonis moribus, imitationeque virtutum exorare studeant.

29 Orationis, & studij tempore vbique silentium seruent, sic etiam in scholis, refectorio, atque cubiculis; concedimus tamen vt à prandio, & à cœna per horam à studijs vacent, & honestis inter se, atque pacificis collocutionibus, vel certè musicæ operam nauent. Dato autem signo tacendi, omnes statim obtemperent; sic etiã ei, quo ad cubandum nocte, vel mane ad surgendum vocantur, nec ampliùs octo horis somnum capiant.

30 Quia blandè quidem, sed nimis tenaciter, & miserandum in modum corrumpi iuuentutis mores ab obscena librorum lectione experientia docuit, ne hęc pestis nostræ curę commissam adolescentiam irreparabiliter inficiat, seuerè iubemus omnes huius Seminarij incolas cauere à lectione cuiuscumque libri qui res lasciuas, aut parum honestas tractant, cuiusmodi sunt Ariostus, Pastorfidus, Petrarcha, Marinus, & similes Poeses, aut prosæ, imo nec apud se eos quamuis occultè retinere patimur, multoque minus stylum, aut latina, aut hetrusca lingua, seu soluta, seu metroligata oratione in

eius-

eiusmodi materijs inhonestis exercere; qui autem post primam admonitionem in idem relapsus esse probetur, ieiunijs, vel carceribus puniatur à Rectore, & vbi opus est è Seminario(nostro tamen consensu)exterminetur, atque ne huius sceleris quis partem, & pœnam in se deriuet si apud aliquem hos libros, aut scriptiones detineri aduertat sine mora ad Rectorem deferat.

27 Ad bonorum Seminario applicatorũ rectam cõseruationem, defensionemque, archiuium in eo restaurari, seu confici mandamus, in quo scripturas prouentuum, & beneficiorum, quę ei contribuere tenentur diligenter conseruari decernimus, cuius archiuij claues penes deputatos ipsos detineantur.

28 Et ne beneficiorum, eorumque bonorum, quæ Seminario sunt obnoxia ob temporum, officialumque vicissitudines memoria elabatur, priuilegium nullum prædictorum beneficiorum in posterum expediri volumus, nisi à Seminarij Deputatis antea recognoscatur. Deputati verò in ipsis priuilegijs, redditus, bona,eorũque confinia distinctè apponi, & ante visionis signum in eis apponendum, expeditionis notam diem, nomẽque beneficialis continẽtem in libro ad id Deputato curabunt registranda.

29 Cum retrouenditionem facere oportet reddituũ ad Seminarium spectantium, noui redditus ex ijs capitalibus non emantur, nisi cum interuentu eorum, qui in Vrbe deputati sunt; in Diœcesi verò Vicarij loci quibus curę erit vt nouarum emptionum in libro Seminarij infra mensem distincta notitia relinquatur.

30 Prima cuiuscunque mensis die Deputati præsente ipso Rectore, Ministro, atque etiam Præfectis in æde eiusdem Seminarij commodiore examinent Procurato-

ris, & expensoris in datis, expensis, atque acceptis; exactisue rationes, vt si quid fraudis, vel erroris intercesserit alicuius momenti nobis renuncient, & efficax suggerant remedium.

31 Decimo quoque anno Deputati ijdem confinia bonorum, beneficiorumque prædictorum literis Episcopalis Curię ad id gratis concedendis renouare studeant, & quolibet anno nouum mobilium inuentarium conficiant, curentque deperdita recuperari, destructaque reparari.

32 Pecunias Seminario assignatas penès eiusdē Depositarium mensibus septembris, & Martij persolui facere, iuxtà taxam à nobis factam ad Vicarios foraneos attinet, aliàs de proprio post mensem, & quidem in negligentiæ pœnam ipsi Vicarij teneantur.

33 Nullo modo Rector patiatur circa regulas, & cōsuetudines, aliaque alicuius momenti aliquid innouari absque expressa nostra facultate; sueque curæ demandatum, & conscientiæ oneratum intelligat, vt bona Seminarij Stabilia, & mobilia rectè conseruentur; suppellex autem vniuersa, quæ pro tempore superest reponatur in cubiculo duabus obserato clauibus, quarū vna sit apud Rectorem, altera apud Ministrum, nec inde aliquid extrahatur, quin amborum & consensus, & præsentia interueniat.

34 Pecunię omnes pœnes depositarium asseruentur; & non expendantur nisi ad mandatum per deputatos firmatum, & registratum, vt moris est.

35 Post annum verò reddantur computa in Generali Deputatione, & de omnibus certior fiat Episcopus.

De-

Decretum taxæ pro Seminario faciendæ.

36 Pro sustentatione Seminarij nostræ Diœcesis, & pro instituendis, & alendis alumnis in Seminario destinatis Sacros. Conc. Trident. decretis. sess. 23 .cap. 8. inherendo, volumus quod ex omnibus fructibus tam mensæ Episcopalis, & Canonicatuum, quàm beneficiorum omnium, etiam exemptorum, præbendarum, portionum, Abbatiarum, Prioratuum cuiuscumque ordinis, etiam regularis, hospitalium, itidem beneficiorum quorumcumque etiam regularium, & Iurispatronatus, vel quoquomodo exemptorum, & ex fabricis Ecclesiarum, & aliorum locorum, ac etiam ex quibuscumque alijs ecclesiasticis redditibus, seu prouentibus, etiam confraternitatū, & aliorum soluatur taxa Seminario ad rationem granorum decem pro vncia, prout aliàs taxatum reperimus, & iuxtà presens præscriptum locorum Vicarij teneantur infra quatuor menses taxare, & loca, & Ecclesias, & personas, & huiusmodi taxam Deputatis Seminarij transmittere, ac exigentiam eiusmodi portionum curare iuxta dispositum in synodalibus constitutionibus.

Cap. II.

De reliquis Seminarij Officialibus.

37 Præter Rectorem, & Deputatos, de quibus diximus, alij quoque ad Seminarij bonum regimē requiruntur officiales, nimirum Minister, seu Procurator, quem volumus esse Sacerdotio initiatum, & probatę vitę, cui totius Seminarij cura domestica post Rectorem in-

incumbit, & hunc adiuuare in exigenda ab adolescentibus regularum pręscriptarũm obseruantia, in qua nihil mutare, aut dispensare potest sine Rectoris facultate.

38 Ea quę necessaria Seminario iudicabit, pręsertim quoad victũ, & vestitũ Rectori, aut deputatis suggeret, & emptorẽ moneat, vt suis illa tẽporibus cõparet, quod si nihilominus notabiles defectus videat, ad nos referat.

39 Curet diligenter vt pro temporum varietate, iuxtà receptas consuetudines Seminarij mutentur horę prandendi, cenandi, nocte dormitum eundi, scholas petendi, & reliqua exercitia domi obeundi. Inter quę pręcipuam nauet operam vt studio, repetitionibus, cantui firmo, orationi vocali, & mentali, examini conscientię, & honestę ad animos hilarandos colloqutioni tempus impendatur iuxtà distributionem horarum, quam in tabella omnibus manifestam inscribet.

40 Ministri etiam officium est ea, quę ad culinam, refectorium, penum, cellam vinariam, & aquariam beuè, & ordine, & tempore opportuno parata sint, & ministrẽtur; atque vt cubicula sint munda, & decenter composita.

41 Est etiam Seminario necessarius vnus, aut plures Pręfecti pro minori, vel maiori numero adolescentum, quorum cubiculis vnus ętate grandior, qui si sacris sit initiatus, aut proximè inaugurandus, erit quidem congruentior, morum maturitate, & honestate expertus; huius est curare, vt in suo cubiculo seruet quisque adolescẽtum quę à nobis hic pręscripta sunt, cęteraque à Rectore, vel Ministro ad morum, studiorumque obseruãtiam ordinata fuerint.

42 E Seminario euntes, atque ad illud redeuntes qualibet de causa, vel simul incedant, vel vnum, aut ali-

quos

quos ex facultate Rectoris diuisim ire oportuerit, semper conuictores, & alumnos comitari debet Prefectus, & attendere num debita eant modestia, nec permittere cũ aliquo obuiam veniente colloqui; atque tum in prædictis, tũ in reliquis omnibus præsertim domi, aut in scholis, in Ecclesia, aut quouis loco si quos notauerit, vel sciuerit defectus Rectori referat.

43 Procuratoris munus erit res tẽporales Seminarij suæ curæ commissas conseruare tanquam bona propria Domini nostri Iesu Christi: diligentem se, & fidelem in eorum administratione vbique, & omni tempore præbere, prouentus quoscumque redditus, census, legata, hæreditates, pecunias alimentorum à Conuictoribus soluendas exigere, ac recipere; & depositario consignare. Item bona stabilia curare; suis temporibus quo ad victum, vestitum, & alia domui, ac officilia necessaria, & debita meliori conditione, qua inueniri possunt procurare; libros dati, & accepti promptos habere, vt singulis mensibus eorum rationes Rectori, & Deputatis reddere queat.

44 Nihil quo ad locationes, contractus, aut debita contrahenda, aut alia alicuius momenti negotia iniussu Rectoris, & Deputatorum faciat; si quid autem ex ijs, quæ iubentur ipsi videretur non expedire, nos cõsulat.

45 Ianitor Seminarij, si fieri potest, sit clericus, aut laicus bonis moribus, & prudens, quod etiam de coquo, cæterisque famulis obseruatum maximè volumus, quorũ nemo recipi, aut dimitti queat sine licentia Rectoris. Iã verò huiusmodi famulos admonemus, vt sedulò, & modestè in id officium incumbant, quod eis à Rectore, & Ministro demandatum est, quorum nutibus ad vnguem ob-

obtemperent; cubicula conuictorum, aut alumnorum nullo prætextu ingrediantur sine expressa facultate Rectoris; aut Ministri, nec se in eorũdem adolescentũ exercitia, aut negotia ingerant; nec eorum ad externos, aut exterorum ad illos mandata deferant; aut literas inscio Rectore; nec acta, aut agenda domi externis referant, nisi id Rectori probari intelligant.

DECRETVM VIGESIMVM TERTIVM.

DE REGVLARIBVS, & Exemptis.

Cap. I.

Præmonentur Regulares de ijs, in quibus subduntur Ordinario.

1 IIdem Summi Pontifices, & Sacri Canones, qui regulares ab ordinariorum iurisdictione in multis rebus liberarunt, illos ipsis Ordinarijs in alijs etiam non paucis subiectos esse decreuere.

2 Et primò quidem circa ea, quę de confessionibus excipiendis, habendis concionibus, supplicationibus publicis suo ordine assistendo supra sanciuimus obediẽtes esse debent. Debent quoque suis in Ecclesijs à nobis affixas censuras, cæterasque præmonitiones acceptare, imò etiam publicare; dies festos apostolica, vel nostra constitutione institutos in hac diœcesi seruare, tueriq; vnde si renuerint eos censuris compellere possumus.

3 Noua sine nostra facultate cœnobia, vel Conuentus erigere nequeunt. Ad

4 Ad Monialium Monasteria, vt scilicet Moniales ipsas alloquantur, vel puellas seculares, aut famulas ne accedant, neque etiam prætextu de quouis negotio cum ipsa Abbatissa sermonem habendi: si secus fecerint, se in pœnas per bullas, & decreta Põtificia taxatas ipso facto incurrisse intelligant. Vbi verò legitimam alloquendi monialem consanguineam licentiam quater tantum in anno à nobis obtinuerint, formam apostolicis, & nostris præscriptam constitutionibus omninò seruent.

5 Sepulchra supra terram sita demoliantur iuxtà Pij V. Summi Pontificis constitutionem.

6 In hebdamadæ maioris Sabbato ante Matricis signum sua ærá campana ne pulsent, sed illius dato signo, suis quoque consonent; alioquin interdicti pœnæ subiacebunt, ac per Leonem X. impositam 1 mulctam persoluent. 1 in Conc. Lateran.

7 Sacrum infirmorum oleum non aliunde, quam à Cathedrali petant, vel ab Ecclesia maiori extra Vrbem.

8 Problemata publicè disputanda nisi ab Episcopo approbata ne exponant.

9 Ex decreto Sacrę Congregationis ritus nulli regularium licet defunctorum cadauera efferre nisi pręsens sit proprius defuncti Parochus, aut is, qui locum Parochi substinet; neque fas est regularibus præsente Parocho in eiusdem defuncti domo, vel in via cadauer aqua benedicta aspergere, nec ante Ecclesię, in qua sepeliendum est, ianuam solitas intonare precationes licet, poterunt tamen hæc aliaque omnia pia, & funebria officia pręstare post vbi in Ecclesiam cadauer illatum fuerit. 2 Sac. Cõg. Rituum 19. Maij. 1614. & 26 Febr. 1628.

10 Processiones extra sua claustra nullo modo absque nostro consensu faciant, neque in suis Ecclesijs in Sanctissimi Corporis Christi festiuitate processionem facere,

cere, aut solemnia celebrare debent; eius enim diei celebritas solis Ecclesijs Maioribus conceditur.

11 Infantes sacro fonte in propria, aut aliena Ecclesia ne abluant sine à nobis obtenta venia.

12 Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in die Paschatis Resurrectionis nullo modo fidelibus ministrēt; nec in priuatis Laicorum Oratorijs, si à nobis approbata non sint; nec in Ecclesijs monialium sine nostra expressa licentia, aut Vicarij Generalis, vel foranei sacrificare audeant.

13 Sciant ex Sanctæ Sedis Apostolicæ declaratione, atque Sacrarum Congregationum decisionibus nemini regularium licere à casibus, quorum absolutionem Ordinarij locorum sibi reseruarunt, cuiusuis priuilegij authoritate quemquam ex nostris subditis absoluere, nisi Bullæ Cruciatæ, aut Iubilæi beneficio, aut obtenta à nobis ad id speciali facultate.

14 Quod de vagis, & incognitis Præsbyteris ad celebrandum sine nostra facultate non admittendis iussimus, idem regularibus ex eodem Trid. Concilio seruādum esse intelligant.

15 Illud quoque nosse oportet, quod quicumque regularis, licet iustis de causis, & ex suorum Superiorū licentia vitam extra claustra degat, si quid religioso viro minus dignum, & scandalosum commiserit ab Ordinario loci tanquam Sedis Apostolicę delegato sit puniendus; similiter si à proprio conuentu, monasterio, vel domo recedat, etiam prætextu suos maiores superiores adeundi absque tamen eorumdem suorum superiorum mādato scriptis expresso, tanquam sui instituti desertor iniquus à nobis eiusdem Triden. virtute 1 plectetur; multoque magis si sine ordinis sui habitu inuenietur. Imo in eos

1 sess. 25. c. 4. de reg.

eos,qui intra ſua Clauſtra degunt, & extra illa ita notoriè delinquunt vt populo ſcandalo ſint,iuxtà Sacri Concilij decreta,& Clementis VIII.conſtitutionẽ erit à nobis tanquam Delegatis Sedis Apoſtolicæ ſeuerè animaduertendum.

16 Præcipimus in virtute ſanctæ obediẽtiæ eiuſmodi regularibus extra ſua clauſtra cuiuſuis negotij occaſione viuentibus, vt poſt menſtruam ſic degendi vitam,nobis cauſam exponant, vt quod rectum coram Deo videbitur decernamus, alioquin in eos tanquam in apoſtatas procedetur.

17 Quemadmodum nos iuſſis Summorum Pontificũ præſertim Gregorij XIII. & XV. obtemperantes præſenti Synodo Iudices Synodales ijs abſolutos numeris, quos ſacri requirunt Canones, elegimus, ſic ad regulares attinet ſuos ex his tantum Iudicibus deligere conſeruatores, & noſtræ Curiæ Epiſcopali notificare intra mẽſem; aliàs in pœnas incident, quas præfati Pontifices conſtituere.

18 Sine Parochi, aut eius Cappellani Curati, ad quẽ ſpectat,non audeant regulares ſęcularium domos aqua luſtrali benedicere,nec retibus, cymbis, nauibus,& nauticis inſtrumentis, vel campis ſolemnem impertiri benedictionem 1 ſine noſtra licentia. 1 Syn Pan. Car f 255 ex sac. cõg

19 Ad euitandas populi offenſiones,regulares, qui eleemosynas oſtiatim quæritant,laycorum, ac præcipuè mulierum domos non ingrediantur; ſed qua decet modeſtia in omnium conſpectu, atque foris illas oblatas accipiant. Si autem extra regionem, in qua eorum monaſterium, vel conuentus eſt,contigerit eleemosynas quęrere, ſuperiorum ſuorum ad id mandatum, vel facultatem noſtro Vicario Generali in Vrbe, in Diœceſi verò

Vicario foraneo exhibeant.

20 Regularium Conuentus, Monasteria, seu domus, post constitutionem Vrbani VIII. erecta, in quibus duodecim saltem regulares sustentari nequeunt, nostræ visitationi, atque omnimodæ iurisdictioni subijciantur, iuxta decretum prædicti Pontificis 1.

1 de celebr. Missar.

21 Nulla prorsus renunciatio, vel obligatio facta tẽpore nouitiatus tenet, nisi fuerit intra duos menses proximos ante professionem, qua secuta sortiri tantum potest effectum; nolentibus autem nouitijs profiteri, si quid religioni tradiderunt, restituatur; aliàs censuris per nos cõpellentur eorum Superiores.

22 Regulares ob leuem Clerici secularis percussionẽ à nobis obtinere possunt absolutionem.

23 Controuersias inter regulares de præcedentia in processionibus, amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscumque, ad nos attinet componere, & quidem summariè, atque sine strepitu, iudicijque ordine.

24 Nequeũt regulares in proprijs Ecclesijs, aut Oratorijs Sanctissimam Eucharistiam 2 exponere absque eo quod Episcopus causam approbet; quæ sanè publica, non verò priuata esse debet; pro causa autem priuata sufficiet sacram pixidem velatam in ostiolo tabernaculi cum suis luminibus adorandam, rogandamque aliquãdiù reponere.

2 Sac. Cõg. vide Synod. Pan. Card. fol. 262.

25 Meminerint quicumque regulares sint, per nos in eos, cæterosque quoquomodo exemptos rigorosè animaduerti posse, si constitutionem Pauli V. & Gregorij XV. atque Alexandri VII. de Immaculata Conceptione Deiparæ transgredi reperiantur.

26 In indulgentiarum publicatione, & impressione librorum nobis ex Trid. constitutione, quicumque regula-

gulares, aut exempti subiecti sunt; sic etiam in causis mercedum, & miserabilium personarum.

27 Monasteria commendata, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositure nuncupatæ, in quibus non viget regularis obseruantia, beneficia quoque tàm curata, quã non curata, secularia, & regularia quomodocumque cõmendata, etiam exempta visitare singulis annis possumus, non obstantibus quibuscumque priuilegijs, & consuetudinibus, quibus Trid. Synodus derogauit 1.

28 In publicis processionibus regularibus omnibus etiam exemptis prohibitum esse nouerint deferre suas Cruces sine velo, seu pallio appenso, quod soli Clero, & Capitulo Cathedralis, collegiatarumque, nec non Parochialibus Ecclesijs permissum est 2.

29 Cunctos cuiusque ordinis religiosos præmonemus, quod si quando occurret iusta, & per Canones sacros nobis permissa causa visitandi eorum domos, nullo pacto renuant, & resistant, secus nobis ostia frangere, atque vim vi repellere etiam vocato ad id brachij sęcularis auxilio 3.

30 Absque Summi Pontificis assensu, aut saltem nostro in scriptis consignato nequeunt regulares, neque intra sua Claustra confraternitates, aut sodalitia laicorũ, vel Clericorum sæcularium fundare; id enim per Clementem VIII. expresse prohibitum est; si quæ autem erecta sunt, aut in posterum erunt erigenda, illarum regularum approbatio, & moderatio ad nos attinet, illasque visitationi nostræ subiectas esse non semel sacra Cõgregatio declarauit 4.

31 Exempti quicumque si officialibus nostræ Episcopalis Curiæ iniuriam irrogent in actu exercendi suum officium, aut nostram iurisdictionẽ impediant, quamuis

esseent

1 Leo in cõstit. 22. dum intra. Pius V. in const. exposcit 22. Septem. 1571. Greg. XIV. in cõstitut. edita vlti. April. 1591.

2 Sac. Cõg. rit. 14. Ian. 1617.

3 Cap. dilecto de sent. excom. in 6.

4 Vide Syn. Pan. Card. fol. 272.

essent milites Sancti Ioannis Hierosolymitani à nobis coerceri, & puniri debeat.

32 Denique exemptionem à nostra iurisdictione non habere Prothonotarios honorarios, aliosque in Triden. Synodo nominatos hac nostra Synodali sanctione declaramus.

Cap. II.

De Regularibus quo ad Moniales.

33 Clausuram monialium etiam ipsis regularibus subiectarum nostræ curæ est visitare, atque tueri iuxta Sacræ Trid. 1 Synodi constitutionem; quin imò si regulares ipsi circa personas intra sua monasteria degentes, aut circa clausuram, vel administrationem bonorum monasteriorum quoquomodo delinquant, etiam si eiusmodi crimina notoria non sint, neque cum populi scandalo, à nobis nihilominus puniri posse intelligant.

1 Sac. Cóg. Episc. 24. Nou. 1617.

34 Nemo nisi à nobis ad id specialiter, atque etiam pro tali monasterio approbatus Confessarius siue regularis ille sit, siue sęcularis ad monialium ipsismet regularibus subiectarum confessiones excipiendas deputari potest: Inobedientes de nullitate eiusmodi absolutionũ seriò cogitent, & à nostra auctoritate exemplarem expectent mulctam.

35 Bonorum sanctimonialium, ipsis quoque regularibus subiectarum, administratores singulis annis parati sint nobis, vel cui id demandauerimus introitus, & exitus rationem reddere, præsentibus quidem eisdem, ad quos spectat, superioribus regularibus, qui certè vbi sibi admodum difficile euenit, nos secretò præmoneant, vt

Con-

Confessarios monialium prędictarum, procuratores, administratoresue ineptos, aut prauos amoueamus; in quo si negligentes, aut inobedientes perspexerimus superiores nos auctoritate, qua fungimur, huiusmodi officiales quoties, & quomodo opus esse in Domino existimabimus, remouebimus; sciantque nos huiusmodi iustas causas ipsis regularibus superioribus significare nullatenus teneri 1.

36 Electioni Abbatissarum, seu Prefectarum ipsis regularibus subiectarum quocumque nomine appellentur debemus nos, aut quem nos deputabimus interesse, vnde superiores regularium, ad quos spectat tenentur nos opportunè præmonere de electionis die, & ad præfinitũ vsque tempus nostri, aut deputati aduentum expectare, aliàs in ipsos, vt par est, & Sacra Congregatio mandat, animaduertemus.

1 Panorm. Syn. Card. fol. 165. & Sac. Congr. super const. inscrutabili

37 Si regularis absque legitima licentia ad monasteria monialium licet exẽptarum accedat, & in loco colloquijs destinato cũ illis colloquatur à nobis erit pro qualitate delicti castigandus; prædicta autem licentia alloquendi moniales regularibus subiectas à nobis, vel à nostro Vicario Generali, atque à regulari superiore, ad quem de more spectat coniunctim concedenda erit, ita vt nostra, vel Vicarij Generalis subscriptio primum locum obtineat. Idem seruetur quo ad licentias eorum, quibus intra monasteria eisdẽ subiecta regularibus, opus est intrare.

38 Pontificijs iussis, vt par est, ad amussim obediẽtes, edicto speciali statim ac huius Ecclesiæ regimen accepimus cauere studuimus decreti Vrbani VIII. perdiligentem obseruantiam circa accessum Regularium ad colloquendum cum Monialibus, quod etiam, atque etiam

præ-

præsenti Synodali constitutione roboramus, minantes transgressoribus præter pœnas in dicta constitutione ta-
Sac. Cõg. .Iul.1608. xatas, & letalem culpam quam incurrent 1, carceres publicas, postea ad eorum superiores remittemus, vt iuxtà Sacri Conc. Trid. sanctionem puniant, & intra tempus à nobis præfigendum illos voce actiua, & passiua priuatos declarent, nosque de priuatione certiores reddant; aliàs à nobis plectendos fore patientur.

39 Edicta, quibus personis secularibus ad quæcumque monialium monasteria etiam regularium accessus vetatur à nobis dumtaxat subscribenda, & publicanda sunt.

DECRETVM VIGESIMVM QVARTVM.

DE EREMITIS TVM CLERICIS, tum Sæcularibus.

1 A Diuersis diuersa nostrę Diœcesis loca multos iam annos Eremitarum more incoluntur; quorum aliqui seiunctas, remotasque inter se ædes habent. quales sunt ij, qui in monte, vt appellant, Rosmano, Iudica, Scarpello, Sancti Iacobi, & in Catanensi Campo, quem dicunt, la Meccha degunt; alij verò vnũ, idemque habitant monasterium, cuiusmodi est ab oppido Caropipi, seu Valguarnera non longè distans.

2 Norint autem hi omnes nostræ, & Vicariorum foraneorum, in quorum erẽmus est territorio, omnimodę iurisdictioni, & visitationi subiacere. Quapropter electionem eorum Cappellanorum, Confessariorum, nec non superiorum fieri quidem concedimus per vota

secre-

secreta omnium Eremi illius incolarum, qui annum nouitiatus expleuerunt, & vt moris est ad plura medietate suffragia; verumtamen nisi à nobis, vel à Vicario Generali confirmetur; nulla est, irritaque.

3 Quando quis in eorum numerum admittendus, aut ab eodem dimittendus est, id fiat per vota secreta medietatem excedentia suffragiorum, & non nisi obtenta à nobis, vel à Vicario foraneo facultate.

4 Ne autem in desertis vitam agentes à nostra pastorali cura videantur deserti, suum cuique eremo ex Capitulo Cathedralis, vel Collegiatę Catanensis Deputatũ constituemus; cuius intererit aduertere, atque sedulò curare vt hi Deo vacent, Sanctorum Anacoretarum vestigia, quoad fieri potest, proprios sectantes, & vetus, sanctumque institutum accuratè obseruent; vt opera manualia, vinearum, segetum, camporumque culturam exerceant, non vt ex rebus venditis in suam potestatem pecunias redigant, & in corbonã mittant; sed vt otium malorum fœcundam radicem euitent, & vt sibi ad victũ, & vestitum Eremitis conuenientem, quæ opus sunt, proprijs subministrent manibus, & in sudore vultus pane vescantur; id circò quod superest pauperibus, infirmis, & Ecclesiæ cultui impendere æquo animo debent, expectantes à Domino Iesu Christo in nouissima dierum retributionem.

5 Pacem inter se, & mutuam dilectionem assiduè seruent, & si fortè quid dubij, & altercationis habeant, Deputato deferant, vel scribant, sic etiam si quid auxilij, consilij, patrocinij pro Eremi recta gubernatione opus esset, ad eumdem recurrant, vt nobiscum re maturè discussa, quod magis in Domino expedierit, decernamus.

6 Quia verò inter eiusmodi Eremos, quæ à Catanẽ-

sibus mœnijs non longè dissita nuncupatur *la Meccha*, potissimum obtinet locum, vtpotè cuius Clerici tantum sunt, & plerique Sacerdotes incolæ, iuuat de his prçter supradicta, quæ omnes tenentur obseruare, etiam specialiter addere.

7 In primis, qui ad hanc sanctam solitudinem admitti postulat, quatuor minimum menses primæ probationis, seu, vt aiunt, perseuerantiç, impendere debet, singulis videlicet festis diebus cum ea, qua par est, modestia, & animi submissione Ecclesiæ Eremi inseruire, cum superiore colloqui, alijsque ius suffragij habentibus, quibus suæ vocationis motiua exponat; prædictis autem quatuor perseuerantiæ mensibus elapsis, facto per vota secreta scrutinio ad plura medietate suffragia admissus, annum nouitiatus incipiat, quem dum peragit, ad nullum officiũ concurrere potest.

8 Neminem verò ab Eremo dimittant nisi obtenta prius à nobis facultate, qui non nisi iustis de causis, & re maturè in Domino perpensa, atque audita parte, & ad plura suffragia per scrutinium secretum id fieri permittemus.

9 Si quem verò suæ vocationis pœniteat, aut ob infirmitatem, aliudue legitimum impedimentum hunc locum relinquere vult, ne id exequatur, ante quam à nobis licentiam impetret, sub pœna carcerationis ad nostrum arbitratum.

10 Superioris officium vltra annum ne protrahatur sine nostra licentia, quam rarò & in casu extremæ necessitatis dabimus, & sanè nonnisi data priùs in fine cuiusque anni introitus, expensarumque ratione, & computis.

11 In electione Superioris eo principaliter animum in-

intendant vt præsit, qui ad maiorem Dei gloriam, & ad Eremũ in spiritu, atque regularum obseruantia profectũ magis conferre in Domino iudicabunt, quique eius bona temporalia rectè administrare, atque promouere possit; ideoque grauiter puniemus si quem ambitiosum esse resciemus, qui vt ipse, aut alius indignus eligatur, & excludatur idoneus curat.

12 Superior totus sit in instituti obseruantia modis omnibus curanda; idcircò alia officia, nempè Procuratoris, Depositarij, &c. alijs idoneis demandet. Domos collabentes vt primum poteſt reparandas, & ad Eremi emolumentum terram colendam curet; nemini autem plusquam vnam domum tenere liceat.

13 Vt Missarum obligationibus diligenter, & quotidie satisfiat, earumque ratio habeatur; vltima singulorum mensium die capitulariter omnes congregentur, & videant si quid in hac re tanti momenti peccatum est, statimque superior Deputatum monitum faciat, vt & negligentes condignè puniat, & debitam Missarum celebrationem exigat, vel nos consulat.

DECRETVM VIGESIMVM QVINTVM.

DE BENEFICIARIIS.

1 BEneficia Ecclesiastica ad Dei, eiusque Ecclesiæ famulatum, Ecclesiasticorum sustentationem, & pauperum subsidium instituta sunt; non nisi Clericis idoneis, atque per Sacros Canones, præsertim Sanctam Tridentinam Synodum præscriptas conditiones habentibus conferri debent; quod si prima tonsura, aut mino-

ribus ordinibus initiatus matrimonium init, ipso iure illud amittere declaramus, & quatenùs opus sit, decernimus; sicut etiam inualidam declaramus beneficij collationem factam pœnitus illiterato.

2 Sciant omnes ea conditione à nobis concedi iura patronatus Cappellarum, vt in illis altaria erigantur, aliàs concessiones quascumque irritas esse decernimus.

3 Maximopere caueant qui beneficia præsentandi ius obtinent patronatus, ne futuras beneficiorum successiones alicui concedant; id enim eis à Sacris Canonibus sub grauissimis pœnis interdicitur 1; monemus autem huiusmodi patronos quoscumque vt idoneas præsẽtent personas, alioqui eas repellemus.

1 c. 2 fin. de cõcess. Preb. Trid. sess. 25 c. 7.

4 Non semel beneficiorum in nostra diœcesi magnã diminutionem, imò etiam iacturam factam esse aduertimus, causamque diligenter inuestigantes, fuisse facilè perspeximus, quia nonnullorum patroni pœnitus ignoti posteris discesserunt è vita, aut quia ipsimet Beneficiales scripturas necessarias, & priuilegia habere neglexerunt, vel habita seruare, & successoribus relinquere per summam iniuriam omiserunt; aut denique quia fructuum tenuitas, exactionis difficultas, onerumque grauamen tantum est, vt ad ea beneficia obtinenda animum nemo adiecerit. Id circò vt negotio in Ecclesia Dei præcipuo opportunum, exoptatumque ab omnibus remedium præstemus, hac Synodali constitutione decernimus, vt quisque beneficium Ecclesiasticum obtinens, si in ipsa Synodo, vt iussimus, id non fecit, spatio quatuor mensium à præsentis decreti publicatione nobis, vel nostro Vicario Generali trãsmittendas curet scripturas, seu publica instrumenta, & priuilegium, quibus liquidò, distinctèque constet de legitimo præsentante, instituente, &

pos-

possidente, de vltima causa vacationis, & de immediato prædecessore; item quo die, mense, anno vacauerit, & præsentatum fuerit, atque collatum; quo loco fundatũ, super quibus bonis, quibus confinijs nunc bona illa stabilia terminentur; qui sint vt plurimum annui prouentus, quæ onera à beneficiato subeunda, quibus in Ecclesijs, quo altari, & die, & quot celebrare missas beneficiarius teneatur? Porrò prædictas scripturas in Archiuio seruari quantocyùs mandabit Vicarius, vt futuro, perpetuoque tempore appareant, & omnium nostræ Diœcesis beneficiorum in Episcopali Curia certa notitia, & ratio habeatur; & fundatorum animæ debitis suffragijs non defraudentur.

DECRETVM VIGESIMVM SEXTVM.

DE VITA, HONESTATE, ET Habitu Clericorum.

1 QVæ ad Clericorum morum reformationem pertinent, ita nobis commendata voluit Sacrum Concilium Tridentinum 1, vt neglectæ emendationis Deo vindice pœnas Episcopos persoluturos formidabili comminatione denunciet; & Clericis ipsis maiores ijs, quæ à Summis Pontificibus, & Sacris Concilijs sancitæ fuerunt, pœnas ab Episcopis posse ad arbitrium imponi concedat; imò nec ab appellatione qualibet hanc exequutionem, quæ ad morum correctionem attinet, suspẽdi posse declaret.

1 sess. 22. c 1.

2 Et iure quidem optimo, quia, vt ijsdem prorsus Concilij verbis vtamur, quę sine graui piaculo omittere ne-

nequimus, nihil est quod aliàs magis ad pietatem, & Dei cultum assiduè instruat, quam eorum vita, & exemplum, qui se diuino ministerio dedicarunt, cum enim à rebus sęculi in altiorem sublati locum conspiciantur, in eo tamquam speculum reliqui oculos conijciunt, ex eisque sumunt, quod imitentur; quapropter sic decet omninò Clericos in sortem Domini vocatos vitam, moresque suos omnes componere, vt habitu, gestu, incessu, sermone, alijsque omnibus rebus nil, nisi graue, moderatum, ac religione plenum pręseferant; leuia etiam delicta, quę in ipsis maxima essent, effugiant, vt eorum actiones cūctis afferant venerationem.

3 Hęc cum ita sint quę aliàs à Summis Pontificibus, & à Sacris Concilijs pręsertim Tridentino de Clericorū vita, honestate, habitu, cultu, doctrina retinenda, ac simul de luxu, comessationibus, chorçis, aleis, lusibus, ac quibuscumque criminibus, nec non sęcularibus negotijs fugiendis copiosè, ac salubritèr sancita sunt, nos libenter amplectentes, confirmantesque præter ea, quæ ad hunc eumdem finem sparsim in tota nostra Synodo diximus, hæc quoque ad vnguem obseruanda decernimus,

4 Præcipimus igitur omnibus, qui Clericalem profitentur statum, quique beneficium, licet 1 simplex, obtinent, vt in habitu decente incedant; ad hanc autem habitus formam requirimus omninò externam vestem, & pallium nigri coloris, nisi aliud requirat dignitatis gradus, simpliciter composita, & ad talos demissa; quod si lanea, erunt quidem modestiora, at si serica, plana illa sint, non multa arte elaborata, non ex holoserico villoso, aut opere damasceno, quæ *Vellutum*, & *Damascū* vulgò appellant, ex quibus nec solas manicas gerere fas est.

1 Trid. sess. 23. de refor. c. 6 & sess. 14. c. 6.

est. Clauatis verò lacernis, quas dicimus *Zimarras*, ij tantum vtantur, qui ob dignitatem, qua funguntur hactenus habere consueuerunt.

5 Pallium tum colore, & longitudine, tum modestia, & grauitate thalari vesti simile prorsus debet esse, & æquale.

6 Galèri modestiori forma, quam sit illa laicorum, vtantur ad arcendas temporum iniurias, sed in Choro, & dum Ecclesiasticis intersunt muneribus, ac processionibus, seu exequijs biretum adhibeant, numquam verò pileum

7 Caligæ, vt vulgò *calzette* omninò nigrę sint, vel eius coloris, qui ad nigrum vergat, & habitus exterioris compositioni congruentes; Calcei quoque nigri sint, & eorum corrigiæ concolores, atque simplices amota omni phalerum, seu sericarum rosarum luxuria; quicũque in aliquo prędictorum inobediens, aut negligens fuerit pręter pœnas arbitrarias, priuilegijs incedentibus in habitu concessis ad annum priuabitur.

8 Clericos publicè vestibus laicalibus incedere nullo modo decet, nec patiantur Vicarij, quod sicer facere debent, contractiore habitu, & grauibus Ecclesiasticis dum rusticantur consueto vti non denegetur.

9 Manicas ne vsurpent apertas, & quæ interulam, vt vulgò dicitur *Camisiam* ostentent. Linea collariola, quibus collum ornatur, & pulsus, sint parua, & simplicia, nec vnquam à Clericis ob luctus occasionem deponantur.

10 Vanas manibus non adhibeant pelles, quas *inguantas* nominant, nec annulos gemmis micantes, quod si fortè officium, aut dignitatis gradus annulum requirat, vnicus is esto, & decens; quo tamen rem diuinã in alta-

altari facientes, vti non debent.

11 Summè indecens semper visum est, pręsertim in nostra Diœcesi, & communi nostrorum prędecessorum suffragio prohibitum Pręsbyteris comam, aut cincinnos, aut barbam studiosiùs, & sęcularium hominum more nutrire, idem nos interdicimus sub pœna suspensionis à Sacrificio Missę; Clerico autem si sit ętate grandior carceratio, si minor arbitraria sit pœna; omnibus tamen vsque dum obediant interdicimus gabellarum, vt aiunt *franchitijs*.

12 Non ideo tamen laude dignos eos existimamus, qui capillos, aut barbam incultam deferunt, sed valdè repræhendendos, qui *mustaces*, vt aiunt, ita exuberantes habent, & inconditos, vt à pilis in Calicis sumptione impediantur.

13 Denique nec vestitus sordidus, vel contemptibilis, nec exquisitus, aut ad vanitatis speciem factus nostris Clericis permittatur, in quo nostrorum Vicariorum cōscientiam oneramus, mandamusque vt modis omnibus exteriorem hanc modestiam, quæ interioris est signum, in suis subditis curent, & probent in incessu, & habitu, atque tonsura.

14 Quod si quis in prædictorum omnium aliquo deliquerit quinque scutorum pœnam incurrat, præter carceris, aliasque pœnas supra taxatas, & arbitrio nostro infligendas.

15 Non habitum modo, sed etiam tonsuram semper habere debet Clericus; ad hanc autem tonsuram requirimus vt in capitis vertice ita capilli sint abrasi, vt clericalis corona proprio conueniens ordini, minor scilicet pro minoribus, maior pro sacris ordinibus conspicua semper sit; qui neglexerit tarenis decem mulctetur, ex qui-

quibus duo deferenti cedant, reliqui ad pias causas applicentur.

16 Nemini sacris inaugurato liceat extra suam domum prodire sine interiori talari tunica, aut cum hac sine pallio. Clerici autem minores propriæ viciniæ fines ne trasgrediantur sine prædicta tunica.

17 Clerici ab ingressu in tabernas edendi, bibendiue causa penitus abstineant, nisi id peregrinationis necessitate compulsi facerent; neque in nuptiarum congressibus saltent, sonent, aut cantent; sed si eis iusta de causa interesse contingat, prandeant, aut sedeant cum ea, quā par est, grauitate, & moderatione, vt alijs tunc potiùs sint ad modestiam incitamento, quam scandalo.

18 Personatus, seu vt aiunt *mascheratus*, per vias nullo vnquam tempore Clericus incedat, neque bacchanalibus diebus scurrile quid extra suam domum gestet, faciat, aut induat sub pœna vnciarum quatuor. Clamosis venationibus nec semel operam nauet, neque apud se venaticos canes alat. Quod si in aliquo antedictorum deliquisse inueniatur, supplicium in arbitrio nostro positum esse sciat, & quidem nos his in rebus omni rigore processuros iuxtà Sacrorum Canonum, præcipuè Tridentinæ Synodi præscriptum.

19 In suis negotijs forensibus Clerici ad tribunal sæculare confugere non audeant, multoque minus tanquā aliorum procuratores, vel vt testimonium dent, aut fidei iussionem præstent, sine nostra in Vrbe licentia, aut in Diœcesi sine licentia Vicarij foranei, quam Vicarij foranei non dent nisi in casu necessitatis, idque nobis quam primum ipsi Vicarij significatum velint; cæterum vniuersos præmonemus numquam nos procurationes vllas, præsertim verò ad lites, exercere cuiquam Clerico-

rum ad longum tempus esse permissuros.

20 Officium aduocati, aut tabellionis, seu notarij, aut aromatarij, multoque minus medici, nisi in casibus à iure permissis, & venia à nobis obtenta in scriptis, exercere nullus Clericus audeat, aliàs vncijs decem hospitali soluendis mulctetur, & carceribus ad arbitratum addicatur.

1 Trid. sess. 22. de ref. c. 16.

21 Mercaturas 1, seu quæstuosas negotiationes per se exercere Clerico prohibent Sacri Canones, & nos nec eas cognatorum, aut cuiusuis alterius nomine exerceri à Clerico permittimus; vnde inobedientes, præter à iure impositas, decem vnciarum pœnam incurrent; quod si iterum deliquerint vncijs viginti mulctabuntur; si verò nec postea resipuerint, grauioribus etiam Episcopi arbitratu punientur.

2 Trid. sess. 23. c. 6.

22 Meminerint omnes Clericalem statum profitentes fori priuilegio 2 non gaudere, nisi habitum, & tonsuram clericalem deferant, atque etiam alicui Ecclesiæ modo, quo supra declarauimus, ex nostro mandato inseruiant. Excipimus tamen ab hoc Ecclesiæ seruitio eos, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum habent, vel seminario Clericorum adnumerati sunt, aut in aliqua schola, & vniuersitate de nostra licentia, quasi in via ad maiores ordines suscipiendos versentur.

23 Præter gladiolos, qui ad vitæ vsum quotidianum, & domesticum, inseruiunt, nemo Clericorum arma cuiuscuis generis sint offensiua, seu defensiua deferre audeat sub pœnis infra taxandis; quod si longioris, aut suspecti itineris causa Clericum aliquando obarmatum ire oportet, à nobis in scriptis facultatem obtineat, quæ tamen neque pro illis indecentur ferendis, neque pro armis etiã laico prohibitis, vt sunt sclopi paruuli, vel ferrei styli, data esse intelligatur.

Domi

24 Domi suæ Clericis ensem quem *spatham* vocant, vel lanceam, aut quid simile ferreum hastile, & acuminatum ad se defendendos retinere permittimus; nullo tamen modo pugionem, qui vulgò *pugnale*, aut *Scimitarra* dicitur, multoque minus apud se habere, sub pœnâ vnciarum decem; sclopetas autem, aut archibuscia, cęteraque huiusmodi tormenta ignea, nec domi seruare, nec secum deferre possunt Clerici; aliàs si nobiles sunt, quinquaginta scutorum; si vero ignobiles, rigorosi carceris ad sex menses mulctam subeant.

25 At si apud ipsosmet Clericos inueniantur formæ breuioris sclopi, vel alterius generis arma cuicumque prohibita, quæ vulgari idiomate vocant *archibuxetto*, *pistola*, *scopettone*, *stilletto*, *coltello Messinese*, & his similia quocumque nomine nuncupentur, præter excõmunicationis sententiam, quam ipso facto incurrunt, vncijs centum mulctabuntur, aut publico carceri, vel triremibus Episcopi arbitratu per triennium mancipabuntur. quæ tamen si domi habere ausi fuerint, licet non gestauerint, præter excommunicationem, quam diximus, vnciarum quadraginta, aut annui carceris pœnam incurrant, quibus pœnis quoad huiusmodi arma prohibita declaramus omnes, & singulos nostræ Curiæ officiales subiacere, si ea domi, vel apud se deferre præsumpserint.

26 Omnibus Ecclesiasticis 1 viris, qui sacramentis diuinis inseruiunt, castitas, & continentia quam maximè conuenit; quapropter ne hac in re vlla etiam remota scandali occasio proximis ingeratur eisdẽ prohibemus ne domi suæ suspectas mulieres admittant, multoque minus cum eisdem cohabitent, ne prætextu quidem cognationis, aut necessarij famulatus; pœna preter eam,

1 cap. 2. de h onest. cler & cap. Clerici, & cap quicumque 23. q. vlt.

1 sess.25. de refor. c. 14. quę à sacris Canonibus, & Tridentino 1 imponitur; erit quoque vnciarum decem.

27 Si quis autem Clericorum impudicitię sordibus maculatus, atque immundo concubinatu miserrimè versari deprehendatur, vt ad continentiam, viręque integritatem reuocetur ea prorsus ratione procedetur, quę in Concilio Tridentino 2 sancita est, absque strepitu, & figura iudicij, sed sola facti veritate inspecta; & quidem prima vice vncijs viginti pijs locis assignandis mulctabitur; quod si in idem scelus recidiuus fuisse conuincatur, alijs grauioribus pœnis pecuniarijs, & carceribus punietur.

2 Ibidem.

28 Si Clericus, quod Deus auertat, eo nequitię progredi audeat, vt sodomitico, & nefando crimine sese maculet, is statim dignitate, officio, & beneficio priuetur, & iuxtà Canonum summorumque Pontificum decreta puniatur, quamuis nulla tanta pœna excogitari possit, quę tam execrando sceleri par sit 3.

3 Pius V. in bulla omnes, & quoscumque.

29 Abstineant à consuetudine impiorum hominum; verba scurrilia, inhonesta, atque impudica ne loquantur, pręsertim coram laicis, & publicè sub pœna carcerationis, sic quoque absint ab eis maledicta, obtrectationes, & assentationes.

30 Omnes Clerici, etiam in minoribus constituti superpellicium mundum, & decens habeant, quo Ecclesię, & muneribus, quibus inseruiendum est, vti valeant; eo autem induti ne pr? foribus Ecclesię stent, nec officinas ingrediantur, nec per vias, & plateas deambulent.

31 A nocturnis circumvagationibus, & cantilenis penitus abhorreant, nec noctiuagis cantoribus se vllo modo misceant: Imò neminem noctu, nisi ex honesta causa, & necessaria; domo exire iubemus, & tunc sanè

cum

cum decenti habitu clericali, qui secus in aliquo prędictorum fecerit duas soluat vncias, vel carceribus addicatur ad arbitrium Episcopi.

32 Nemo quouis prætextu, cuiusuis meretricis domū adire præsumat interdiù, noctuuè sub pœna vnciarū decem, vel longi carceris ad Episcopi arbitrium.

33 Gregoriano cantui, quem fermum, vel planum nuncupamus, omnes diligentem dent operam; Ignorantes ad maiores ordines non promouebuntur, quod si promoti iam sunt, nostro arbitratu mulctabuntur.

34 Lectioni casuum conscientiæ, quæ semel in hebdomada in nostra Cathedrali, & sæpius in Collegijs Societatis Iesu, aut vbi hæc desiderantur, in ijs matricibus Ecclesijs, quas nos constituimus, omnes intersint; quod si sine iusta causa, & licentia danda ab ipso Lectore, seu præfecto quis Confessarius dies quindecim continuos, & non interruptos deerit, ab officio Confessiones audiendi suspensus maneat; si autē simplex Sacerdos sit, vel Diaconus, aut subdiaconus pœnam absque spe veniæ subibit arbitrariam, & ad vlteriores gradus, beneficia, & Cappellanias aditum pœnitus intercludemus.

35 Præmittere hic non grauabimur quod de immunitate Ecclesiasticorum agentes dicemus, vt scilicet intra tempus ibi præfixum fictas donationes, renunciationes, & eiusmodi instrumenta simulata ad tributorum, & gabellarum fraudem, tum etiam ad iustitiæ debitorum elusionem, Clerici nullas faciant, & irritent sub pœnis inibi præscriptis omninò exigendis.

36 Nemo posthac peregrinantium Clericorum alterius Diœcesis in nostra domicilium figere, aut diutiùs habitare permittatur, nisi priùs Vicario loci exhibeat sui ordinarij litteras commendatitias, quæ & à Patria legitimam

timam causam peregrinandi, & eiusdem honestam vitã testentur.

37 Si quis à nostra Diœcesi abesse ausus fuerit vltra quindecim dies nobis inscijs, & minimè probantibus, aut vltra tempus per nostras litteras dimissorias ei cōcessum, in suspensionis pœnam ipso facto incidat, addicendus etiam nostris carceribus, vbi reuertatur.

38 Si quis titulo domicilij ad nostram diœcesim iam translati, ibique firmati, diœcesanorum priuilegi s, & iuribus vti intendat, id non solis testibus, sed authenticis, publicisque instrumentis, vt in hac re solet fieri ostēdat, & comprobet; & aduertat fore vt nos non facile indulgeamus exteris ordinationem hoc titulo petentibus, si eas litteras, & priuilegium ciuitatis nuper obtentas esse perspiciemus.

39 Nunquam in Ecclesia Dei fuit cuilibet in habitus Clericalis assumptione, vel dimissione quidlibet audendi æqua potestas; hoc igitur decreto sancimus ne quis Clericalem habitum assumat, aut dimittat sine nostra facultate scriptis per Curiam Episcopalem danda. Inobediens pœnam vnciarum decem soluat.

40 Ad primam tonsuram, seu minores ordines promotus infra bimestre à die suscepti ordinis habitum, & tonsuram accipere teneatur; quo elapso, id non nisi noua ab Episcopo venia obtenta facere queat sub eadem pœna.

41 Clericorum nemo, licet prima tantum tonsura, vel minoribus ordinibus initiatus sit, sordidum, aut vile munus exercere præsumat, presertim in famulatu alicuius, qui non sit in dignitate Ecclesiastica constitutus; quod si aliquando quid simile exequi debere necessitas, iustaque dictabit causa, non nisi de Episcopi, aut Vicarij Gene-

ralis

ralis facultate scriptis obfirmata permittatur sub pœna vnciarum decem, non tamen propterea prohibere intẽdimus quin pauperes, atque virtute præditi Clerici possint docendi ergo in laicorum domibus habitare, & sustentari, eorumque pueros ad scholam comitari; dũmodo nullum aliud seruile opus præstent.

42 Venalis item hospitij, aut stabularij domos, nec tabernas Clerici retineant, multoque minus ea per se officia subeant sub pęna carceris Episcopi arbitrio.

43 Ne tẽporis, quo nihil mortales habent pretiosius, & quod in Dei obsequium à Clericis consumendum est, irreparabilis iactura fiat cum eorumdem nominis infamia, districtè præcipimus, ne quis ipsorum aleis, seu chartulis, taxillis, seu tesseris, pila, aut alio indecenti genere ludi, præsertim verò à Sacris Canonibus prohibiti ludat; nec lusoribus ædem, mensam, mutuos nummos, aut aliam quamcumque ad ludendum commoditatem præstet, imò nec lusoribus inspectandis in domo lusoria vllo vnquam tempore intersit. Inobedientium pœna hæc est: vt meri inspectores quinque vncias; præstantes verò domum, vel mensam, aut pecuniam ad ludendũ, decem vncias; ipsi vero ludentes ludo taxillorum, vel alearum, aut pilæ vncias vigintiquinque Seminario applicandas in pœnam luant. At si locus, in quo luserint publicus fuerit, aut in sæcularium consortio, vel domi suæ baractariam, vt aiunt, præbere ausi fuerint, prædicta nummorum mulcta duplicabitur.

44 Super bonis sui patrimonij nullo vnquam prętextu inducatur Clericus ad fideiubendum, aliàs grauiter ab Episcopo puniatur.

45 Nec Tutoris, aut Curatoris, nec Iudicis compromissarij onus Clericus suscipiat, nisi prius per Episcopum liceat.

Fœmi-

46 Fœminas quacumque nobilitatis, aut dignitatis prærogatiua insignes, etiāsi ad Ecclesiā accedere velint, nulla ratione comitari audeant sub pœna vnciarum decem, aut carceris ad sex menses; hoc enim officium sẽper Clericalem habitum vehementer dedecere visum est.

47 Negotiationi frumentariȩ, gabellarum exactioni, vel conductioni, & id generis occupationibus, ne se ingerant Clerici, nec carnium macellationi, vncijs decem alioqui mulctandi erunt pro prima vice; grauioribus deinde nisi resipuerint arbitratu nostro pœnis mancipandi.

48 Clerici receptantes facinorosos, excomunicatos, denunciatos, & vitandos, banditos, vel apostatas, aut è nostris carceribus fugitiuos ipso facto excommunicationem incurrant; 1 furta autem proprijs in domibus occultantes furum supplicijs plectantur.

1 Sixtus V. & Gregor. XIII. id prohibuere suis constitut.

49 Quia sępè audiuimus perditissimos homines Ecclesiasticis internuncijs, & mediatoribus volentibus, & lubentibus vsos esse ad extorquendam per summum scelus non mediocrem nummorum summam ab innocentibus, quos aliquando, vel quorum coniunctissimos clam captiuos retinent; vnde Clerici, & regulares pietatis specie, rapinarum, furtorumque administri euadunt, vt tantæ scelestissimorum temeritati meliori quo possumus modo occurramus, præsenti sanctione edicimus, atque in virtute sanctȩ obedientiȩ mandamus, nequis Ecclesiasticus cuiusuis ordinis, aut dignitatis ille sit per se, vel per alium voce, vel scripto, aut quouis alio modo, & prȩtextu talium hominum, aut compositionum internuncius esse velit, neque in eum finem litteras, aut chirographa afferre, vel tradere, nec alia ratione huius-

modi

modi tractatibus se immiscère; qui secus fecerit, excommunicationis latę sententię pœnam incurrat, & suspensionis à sacramentis quibuscumque administrandis, à missę celebratione, atque à concionandi munere toto vitæ tempore; nec non si clericus sit, qui huic nostrę constitutioni non obtemperasse conuincitur, ipso facto triremium, carcerisque perpetui pœnam incurrat, omnique officio, ac beneficio priuetur, & pecuniam, cuius soluendę latronibus mediator fuit, restituere ei, à quo soluta fuit de proprio teneatur; excipimus tamen casum, quo Clericus ad hoc officium internuncij prestandum coactus esset ad euitandum sibi, vel suo proximo graue, & imminens damnum.

50 Clericorum quicumque scelus immane monetę tonsionis, aut falsificationis patrare non perhorrescunt, vel patranti suam operam dederint, pręter pœnas à Sacris iniunctas Canonibus, beneficiorum, bonorumque omnium, quę tunc temporis possident priuatione ipso facto puniantur.

51 Aduertimus nonnullos Ecclesiasticos exorcizandi prætextu, vel maleficia noscendi, & sanandi, seu soluendi, plurium innocentum, simpliciũque animos fallere, & cum familiarum perturbatione, expensarum iactura, suspicionum, atque inimicitiarum immortali fomite sese in alienas domos ingerere, vel rogatos facile venire, recitare preces sibi tantum notas, conficere, & prębere medicamenta certis quibusdam signis, & caracteribus identidem notata, aliasque scriptas cartulas super persona gestãdas tradere. Id circò ne hac in re quidlibet audendi facultas eiusmodi hominibus, aut mulieribus data esse intelligatur, in virtute sanctę obedientię pręcipimus, vt si qui sunt huius generis homines, aut mu-

lieri nonadeant; licentias si quas obtinuerint à nostris prędecessoribus, vel ab alijs officialibus id muneris exercendi exhibeant, distinctèque declarent vnde artem hanc didicerint; quã vim, & cur ijs verbis, signis, & medicaminibus inesse sciant, vel autument, vt tandem omnibus in conspectu diuino, & cũ nostris Theologis benè perpensis, quid hac in re in posterũ eis licebit, quid verò prohibitum erit, deliberemus; quod si absque prędicto examine, aut licentia, eadem exercere pręsumpserint, ipso facto suspensi à celebratione Missę, & confessionibus audiendis remaneant, alijsque grauibus pœnis ad nostrum beneplacitum, & pro qualitate inobedientiæ castigandi; si verò Clerici sunt, aut laici, annui, & stricti carceris pœnam dent; Volumus etiam secum semper afferre has nostras facultates scriptis consignatas, vt Vicario loci vbi, & quouis tempore requisierit, ostendant.

52. Denique omnes in Domino nostros Clericos hortamur, vt pro virili parte contendant in omnibus se exhibere ministros Dei, nemini dantes vllam offensionem, vt non vituperetur eorum ministerium, quod facilè Deo adiutore consequentur si frequentiæ sacramentorũ Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, si litterarum studio, & suorum Prælatorum obedientię strenuam operam nauabũt; quapropter Clericis in minoribus constitutis pręcipimus vt singulis saltem mensibus maculas suæ conscientiæ fructuosa confessione abluant, & sacro se pane reficiant, Sacerdotibus verò ne vllam elabi hebdomadam patiantur, qua semel saltem Deo Optimo Maximo non sacrificent. Inobedientes vnius mensis spatio nostris carceribus detineantur; & nisi resipuerint excommunicentur, & seueriùs pro nostro arbitratu puniantur.

53 Die autem Iouis Sancti Clerici omnes, qui in Vrbe

be reperiuntur sacram Eucharistiam de manibus Ordinarij celebrantis in Cathedrali percipiant, quo facilius ipse oues suas, dum eas pascit, possit agnoscere, vel si Episcopus impeditus, aut absens fuerit, qui loco illius celebrat eis cęlestis cõuiuij dona ministret. Clerici verò Diœcesis eodem die in Ecclesia, cui adscripti sunt à solemniter celebrante sacrosanctam accipient communionem; qui contraierit ad nos deferatur, vt cum commerita animaduersione plectamus.

54 Denique vt clericalem statum quo par est amore, & decore prosequamur, eis omnibus, & singulis concedimus ijs priuilegijs vti qualia sunt refugium proprię domus, & similibus, quibus perfruuntur in propria patria sui conciues sęculares, quibus deterioris conditionis in gratiosis nostros Clericos esse nullo modo pati debemus.

DECRETVM VIGESIMVM SEPTIMVM.

DE SODALITATIBVS, & Confraternitatibus.

1 NEmo Sodalitates, aut Confraternitates de nouo erigere in nostra diœcesi sine Summi Pontificis auctoritate, vel nostra in scriptis tradita audeat sub pœna nullitatis eorum omnium, quæ in ea decernuntur, & trium annorum carceris ab illis exigenda, qui auctores, & promotores fuerint.

2 Porrò eæ, quæ Superiorum licentia eriguntur peculiare aliquod institutum habere debent, vt suum in Domino finem, ob quem admittitur, & perseuerat quisque

nouerit, & assequatur, & diuersa pietatis opera per diuersas hominũ classes in Ciuitatibus, & Pagis fructuosius diuidantur.

3 Quare si aliquæ in Vrbe, aut diœcesi sunt confraternitates, sodalitia, societates quomodocumque nuncupatæ, quæ nullis regulis, certaue viuendi lege ligatæ sunt, aut temporum decursu, fratrumque negligentia propemodum dissolutæ, perditæ, seu laceratæ inueniuntur, teneantur infra quatuor menses à publicatione præsentis Synodi computandos, regulas, constitutionesque sibi condere, & nobis, vel nostro Vicario Generali præsentare, vt ab eo confirmationem obtineãt sub pœna interdicti, alijsque arbitratu nostro inferendis. Vnde Vicarios foraneos magis magisque monemus, vt huius decreti obedientiam perdiligenter exigant.

4 Habeant igitur singulæ sodalitates, & confraternitates suas regulas, seu constitutiones, & decreta, seu vt vocant, capitula nostra auctoritate confecta, & manu subscripta, à quorum obseruatione nemini liceat discedere sub pœnis in ijsdem taxatis. Ideoque erectæ societates infra duos menses post præsentium publicationem nostro Vicario Generali eorum capitula præsentare debent, vt si quæ sacris canonibus fuerint contraria resecentur.

5 Item suos officiales, qui statis de more, aut à regula temporibus per secreta, & ad plura medietate suffragia creent eo Sacerdote præsente, quem nos eiusdem Ecclesiæ Cappellanum deputauimus, sine cuius certè præsentia, electio quæcumque sit, nulla, & irrita est.

6 Nunquam ijdem immediatè confirmentur, sed alij de nouo eligantur, ita vt quilibet, qui antè officium exercuerit, à quolibet officio annum integrum vacare teneatur,

atur, quod de cæteris Procuratoribus, & officialibus aliarū Ecclesiarum obseruetur; ij autem, qui primo, aut secundo consanguinitatis, vel affinitatis gradu inter se, aut cum immediatis prędecessoribus coniuncti sunt absque nostra speciali licentia scriptis, & gratis danda, eiusdem sedis officiales non eligantur; quod si igitur necessitas aliud postulauerit, ab Episcopo in eodem cōfirmādi, vel ad aliud officium immediatè transeundi facultatem obtineant specialem, & in scriptis exaratam, quam ante electionem vocales videant.

7 Electi officiales sine nostra, vel Vicarj Generalis in Vrbe, in Diœcesi verò sine Vicarij foranei licentia officium recusare non possunt sub pœna duarum vnciarum Sodalitati, vel Confraternitati soluendarum.

8 Viris probitate, & prudentia conspicuis, atque muneri idoneis ea prouincia committatur, qui præsertim regularum, & instituti obseruantes, atque discretum zelum habentes sint, quique eiusdem sodalitatis, seu confraternitatis debitores non existant, qui bona Ecclesiæ non conduxerint, vel locauerint, qui dati, & accepti rationes ritè conficiant, & nobis, vel ei, quem destinabimus, à quo singulis annis visitari debere sancimus, reddere valeant.

9 Qui vnius sodalitatis officialis est, ne alterius sodalitatis officialis eligatur, sub pœna nullitatis secundę electionis.

10 Præscribantur in primis cuicumque huiusmodi congregationi certi quidam festi dies, ita vt singulis saltem mensibus simul, atque in eadem Ecclesia, seu oratorio suorum peccatorum maculas omnes sacra confessione expient, & diuino reficiantur pane; quapropter eorum, qui in sacram societatem annumerari flagitant

dele-

delectus habeatur, & ij tantum admittantur, quorum mores, & indoles in vita spirituali, & pietate christiana proficiendi spem non mediocrem faciunt; facinorosi autem, & infamia notati, nisi per aliquod tempus ad bonam frugem conuersionis suæ experimentum dederint, nequaquam accipiantur, imò si fortè admissi sunt, prorsus eliminentur.

11 Proprium Societatis indumentum, quod saccum appellant, cum primo alicui sociorum tradendum est, id tantum in Ecclesia propria, seu Oratorio fiat, & præsente Cappellano, à quo benedicatur, illudque in eodem oratorio, si commodè fieri potest, non autem domi seruetur.

12 Cuiuscumque Confraternitatis, vel sodalitij Superior intra quatuor menses à publicatione nostræ huiusce Synodi conficiendos curet libros, quibus contractus, & scripturæ ad Ecclesiam spectantes registrentur; inuentarium quoque rerum mobilium in visitatione præsentādum, promptum habeat sub pœna depositionis ab officio, & alijs nostro arbitrio infligendis.

13 Occasione festorum, alioue quouis prætextu in Ecclesijs, seu oratorijs, aut horum hortis, & viridarijs conuiuia, comestionesque, & lusus sub excommunicationis latę sententiæ pęna nemo instituere audeat. Quod si fortè ob eam rem in alias ędes conuenire voluerint sub eadem pœna pręcipimus ne ex Ecclesię bonis quidquā in eum sumptum erogare præsumant, neque ibidem mulieres admittantur; ne autem horum ignorantiam quisquam pretendere possit, iubemus Cappellanum quolibet anno quindecim saltē dies ante festū diē principalē Ecclesię hoc decretum vulgari sermone alta, & intelligibili voce confratribus publicare.

Non-

14 Non ſine multo populorum ſcandalo, & Regularium, clericque noſtri offenſione introductum eſſe audimus abuſum, quo in ſuorum conſodalium cadaueribus ad Eccleſiam aſſociandis voluerunt ſodalitates incedere poſt regulares, & clerum ante defuncti feretrum; id igitur ſeriò prohibemus prędictis ſodalibus ſub pœna carcerationis, nec non, & interdicti eorum Eccleſię. Debent cum hæ ſodalitates ſemper regulares, & clerum præire; poſſunt tamen, ſi velint, deferre humeris feretrum, eorũque officiales poſt illud immediatè cum luminibus, & thuris ardentis patinis ſubſequi.

15 Quia lõga docuit experiẽtia in explodẽdis immoderatè *maſculis*, vt vulgò dicitur, & *arbibuſtis*, nec nõ in igneis ludibus, ſulphureiſque machinis conficiendis eccleſiaſticos redditus inutiliter conſumi, quapropter nec plenè vt par eſt, legatis ſatisfieri, nec ad miſſæ ſacrificium, cultumque diuinum neceſſarijs proſpici pro dignitate poteſt, præcipimus ne in poſterum in huiuſmodi machinis, & maſculis ſupra vnius tantum vnciæ ſummã pro Eccleſiæ feſtiuitate abſque ſpeciali noſtra, vel Vicarij Generalis facultate inſumatur, qui non paruerit, quod ſupra prædictam vnciam expendiſſe inuenitur, de proprio cogatur Eccleſiæ eidem reſtituere.

16 Nemo ex ſodalibus, vel confratribus arma ad Eccleſiam, vel oratorium deferat ſine Vicarij Generalis in Vrbe, in Diœceſi vero ſine Vicarij foranei licentia; qui aliter ſe geſſerit carcere ad noſtrum arbitrũ corrigatur.

17 Officiales recẽter electi infra dies quindecim prędeceſſorum computa coram Capellano, & Deputato recipiant, & fraudem ſiquam depręhenderint, aut errorem, vel inutiles ſumptus factos eſſe, ad nos deferãt, vt pro delicti grauitate in eos animaduertatur, & vbi expedie-

pedierit ad restitutionem legitimè compellantur; & vt rectè gestæ administrationis liberationem, quod ad nos tantum spectat, faciamus.

18 Ad quæstuandum neminem mittant, nisi die assignata, & obtenta priùs à nobis in scriptis licentia, & obseruatis, quæ de quæstuarijs infra statuitur.

19 Quidquid autem ex sodalium industria, quæstuatione, taxa, vel eleemosynis colligitur apud eum, & nomine quidem sodalitatis deponatur, quē maior eiusdem pars cum approbatione Vicarij loci constituet Depositarium; nec inde pecuniæ extrahantur, nisi ad mādatum, vt aiunt trium maiorum officialium, & Cappellani, vel schedulas eorūdē subscriptionibus obsignatas.

20 Nemo ex sodalibus, aut Confratribus, imò nec ipsi officiales sine expressa nostra, vel Generalis Vicarij licentia potest quidquam sacrum, aut prophanum ipsius sodalitij, Confraternitatis, vel Congregationis vendere, aut pro pignore dare. Contraueniens carceribus quatuor menses addicatur, & decem aureos in pœnam eidem Ecclesiæ soluat; ipsam verò venditionem, aut pignorationem nos irritam, & nullam declaramus.

21 In creatione officialium singulis annis, facienda suus specialiter constituatur procurator, & thesaurarius, qui pecunias in matrimonia puellarum, vel missarum celebrationem legatas diligentissimè curet, depositasque conseruet, quas in alium vsum conuerti minimè patietur, nec in alios Ecclesiæ sumptus etiam necessarios mutuas dabit, sed integras paratasque apud se retinebit, præstita tamen idonea cautione.

22 Codicem insuper apud se habebit, in quo trāscribantur actus electionis puellarum nubilium, & pecuniarum solutio per schedulam, vel instrumentum publici

Nota-

Notarij, vt moris est facienda; qui contrarium fecerit, officio amoueatur, & carcere, atque dupplicata pecuniæ summa puniatur.

23 Ne autem dissensiones animorum, inter quos fraterna charitas vigere debet, nutriantur sine opportuno remedio, maturè rem, & causam considerantes, experti sumus illam esse præcipuam, qua sodalitatum Superiores ex odio, aut aliquo partium studio nonnullos dimittunt; ideoque visum est præcipere præsenti constitutione, ne quisquam vllo vnquam casu dimittatur, aut legitimè dimissus iterum recipiatur sine nostra, aut Vicarij Generalis facultate in Vrbe, in Diœcesi verò sine licentia Vicarij foranei; quod item procedit in Cappellano, cui solitum stipendium augeri, aut minui absque nostro speciali mandato non potest.

24 Ad publicas Processiones tempori accedant, easque debito ordine, & integro sacco induti, facieque omninò velata obeant, nec quemquam processioni cum prædicto sacco interesse sinant rectores, qui tres minimũ menses in sodalium, aut confratrum numerum coaptatus non fuerit.

25 Caueant in Dominica Palmarum ramos in suis oratorijs benedicere, aut ibi benedicto cinere aliquem die prima quadragesimæ aspergere; hæc enim pia munera in sua Parochia, aut in ijs regularium Ecclesijs, vbi moris est, quisque exequatur. Candelas autem die Purificationis Beatæ Virginis benedicere in proprio concedimus oratorio, sed Ecclesiastico præcepto de sumenda in Paschate Eucharistia non satisfacient, si id in proprijs oratoris absque nostra licentia pręstiterint.

26 Sodalitijs, aut Confraternitatibus nemo aggregetur, si sextum supra decimum annum non expleuit, & qui

bonis moribus non sit instructus, fideique rudimenta nesciat, aliàs superior seuerè castigabitur. Votum autem actiuum in electionibus officialium, atque pro eiusdem sodalitatis, vel confraternitatis rebus grauioribus decernendis neminem dare posse volumus, qui in eadem sodalitate, vel confraternitate professionem de more nõ emiserit, & qui vigesimum ętatis suę annum saltem non agat.

27 Cappellanus sodalitatis, vel Confraternitatis intra mensem saltem sodalium confessiones sacramentaliter excipiendi facultatem obtineat, aliàs ab officio cesset.

28 Suas Ecclesias, aut oratoria, regularibus concedendi tractatus sine expresso nostro consensu ne instituant.

DECRETVM VIGESIMVM OCTAVVM.

DE ELEEMOSYNARVM Quæstoribus.

1 Vicarijs omnibus pręcipimus ne in posterum aliquem permittant quęstuari cum capsula, vel cũ patina, aut cum tintinnabulo, vel aliqua sacra imagine sine nostra, aut Generalis Vicarij licentia in scriptis data; contrauenientes grauiter puniant, & exterminent.

2 Si Ecclesia aliqua, aut confraternitas à nobis prędictam quęstuandi facultatem obtinet in scriptis, ijs viris hoc munus demandetur, qui spectata virtute sint, & honesta vita; & quidem quotannis, si commodè fieri potest, eligantur noui, qui vel gratis, vel saltem tanta mer-

cede

cede id officium prçstent, quanta solum ad se eo die pro sua conditione sustentandos est necessaria; cęterum nullo modo eos eleemosynarum volumus esse participes; nec quęstuari, prçter eos hebdomadę dies à nobis ipsi confraternitati, seu Ecclesię concessos.

3 Ante quęstuandum iuramentum Cappellano eiusdem Ecclesię prçstent fideliter pecunias, triticum, aliarumque rerum quantitatem Thesaurario Ecclesię, cuius nomine id faciunt, consignandi; furantes autem, occupantes, vel fraudantes eiusmodi eleemosynas ipso facto excommunicationem incurrant.

4 Pauperum puellarum honestati, quoad fieri potest; consulentes in Domino decernimus, ne vicatim eleemosynam quęritent, quę decimum annum ętatis excesserint, neque vlla mulier noctu, idest post datum signum vespertinum Salutationis Angelicę, per vicos, & plateas stipem emendicet, aliàs fustigationis opprobrium subeat.

DECRETVM VIGESIMVM NONVM.

DE MINISTRIS PIORVM LOCORVM, de legatis pijs, & de Hospitalibus.

Cap. I.

De Piorum locorum Administratoribus, & de legatis pijs.

1 OMnium prorsus piarum dispositionum tam inter viuos, quam mortis causa factarum Episcopos

Ss 2 iudi-

iudices, & exequutores tanquam Sedis Apostolicæ delegatos constituit Sacra Tridentina Synodus; non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili priuilegio, vel statuto.

2 Quapropter visum est nobis in primis ab hæredibus, cæterisque, ad quos spectat etiam, atque etiam orare, obtestarique in visceribus Iesu Christi Domini nostri, vt quam primum pijs relicta locis legata, & eleemosynas persoluant, adimpleantque; aliàs omni iuris rigore contra eos agi mandabimus.

3 In virtute quoque sanctæ obedientiæ mandamus singulis testamentorum, aliarumque piarum causarum executoribus, nec non & cæteris quibuscunque Rectoribus, Gubernatoribus, fideicommissarijs, alijsque ad quos attinet officialibus piorum operum, aut locorum, quoquo nomine appellentur, vt bona ipsa fideliter administrent, & ad vnguem in præscriptos à testatoribus, seu fundatoribus vsus expendant; aliàs præter grauis peccati maculam, quam contrahunt, seueras nobis pœnas dabunt, & malè expensos nummos de proprio compensabunt.

4 Imò ante quam administrationem suscipiant teneantur iureiurando promittere se fideliter, & accuratè munus illud exequuturos esse, postea verò suscepta administratione teneantur noui officiales intra dies octo rationes accepti, & expensi immediatè præteritorum Rectorum, & Thesaurarij exigere, & si quod reliquũ fuerit exigendum, ab ijsdem nouis administratoribus sine mora exigatur; liberationem autem ne faciant, vt diximus, antequam à nobis in visitatione omnia examinentur.

5 Mandamus etiam sub ijsdem pœnis, & præcepto, vt ele-

electiones puellarum in matrimonium per ipsos collocãdarum faciant eo ipso die, qui à testatore designatus est; secus electio ad nos ipso iure deuoluta intelligatur.

6 Districtè etiam præcipimus eisdem officialibus vt librum conficiant, quo singulorum illius Ecclesiæ legatorum cum suis oneribus dilucida ratio habeatur; alium insuper, qui solutiones, & cessiones nuptis puellis factas demonstret.

7 In excommunicationem ipso facto incurrere declaramus eos omnes, qui spe facilitandi piorum legatorum solutionem, aliquid à legatarijs extorquent, aut propinquiores cõsanguineas remotioribus postponẽdas recepto, seu promisso munere, aut alio iniusto fauore curant.

8 Publicis quoque notarijs excommunicationis pœnam indicimus, nisi intra tres menses à testamento, vel codicillis, alijsque scripturis factis, & faciendis nobis, vel loci Vicario deferant in scriptis, suaque manu obsignatis quidquid in pias causas, vel in rei malę partæ, seu ablatæ, aut furti satisfactionem, vel compositionem legatum est.

9 Cum autem non rarò contingant vt deperditæ conscientiæ homines ad huiusmodi legata consequenda falsis testibus, & scripturis consanguinitatem comprobent, eos admonemus damni, quod proximis agunt, & restitutionis, quam omninò debent, nec non per annũ carceribus esse addicendos; Vt autem eiusmodi fraudes euitentur cum consanguinearum electio est facienda, mense antecedenti, publicum proponatur edictum, vt omnibus ius habentibus, aut quouis prætextu prætendentibus innotescat; semper autem strictior gradus, & consanguinitas affinitati præhabeatur, ita tamen vt elapso prædicto mense, & facta iam electione, si quæ alia com-

ftris ad id Deputatis conferétes opportunum cuique remedium adhibeamus; secus faciens viginti exoluet vncias.

14 Cæterum sciant omnia hospitalia, montes pietatis, seu charitatis, Confraternitates laicorum, aliaque pia loca, exceptis ijs, quæ de iure exemptione fruuntur, nobis à Sacro Concilio Tridentino, & à Sacris Canonibus ius tributum esse visitandi, non obstantibus quibuscumque 1. 1 cap. quia contigit de relig. domib.

15 Caueant piorum locorum Rectores, seu administratores ne bona immobilia, aut pretiosa mobilia contra Sacrorum Canonum formam, & absque nostra approbatione quoquomodo alienent, aut pignori dent; secus si fiet, acta irrita, & nulla esse ex nunc pro tunc declaramus, & seuerè in eos animaduertetur; si quæ autẽ Ecclesiarum bona pignori data inueniuntur intra tres menses expignorari mandamus sub pœna nostro arbitrio; bona autem, quæ locanda sunt, liberè, & publicè ad extinctionem candelę de more proponantur; ipsi autem officiales nullo modo, neque per se, neque per alios ea sibi locare audeant; hoc enim eis sub pœna excommunicationis latæ sententiæ prohibemus, quod maximè notatum volumus pro officialibus Ecclesiæ Matricis Ciuitatis Platiæ. Volumus quoque locatores huiusmodi, & conductores idoneum fideiussorem præstare, secus locatio, aut conductio irrita sit, & nulla.

16 Irrita quoque & nulla est locatio facta vltra tempus à iure statutum, tres nimirum supra annos, quibus non absolutis nullus denuò conficiat gabellæ contractũ, nisi prius noster accesserit assensus.

17 Procuratores, seu administratores sumere ne audeant anticipatas solutiones, quæ post sui officij tempus fieri

fieri debebant, nec gabellas, census, fructus, prouentus post sui officij tempus maturandos cedant, vel expēdant, aliàs irrita sit solutio, vtpotè illegitima ministro facta, qui de proprio cogatur malè partum soluere.

18 Vbi Ecclesiæ cuiusuis contraternitatis, sodalitij, aut alterius loci pij prouentus, redditus annuales, vel eleemosynæ quinquaginta scutorum summam transiliūt, Thesaurarius omninò eligatur, penes quem illi redditus, seu prouentus, & eleemosynę deponantur, aliter debitores soluti cautela legitima carere intelligantur.

19 Vbi verò tenuitas est prouentuum, reddituum, atque eleemosynarum, quidquid colligitur in arcula tribus clausa clauibus reponatur, quarum singulas tres maiores officiales habeant.

20 Expensiones necessariæ pro Ecclesia, aut legati pij exequutione faciendæ non nisi de omnium Rectorū, seu maiorum officialium mandato, & in scriptis fiant; aliàs de proprio soluere prędicti officiales cogantur. In his autem mandatis, verę, non simulatę expensionum causę declarentur sub pœna excommunicationis latę sententię.

21 Apud eundem Thesaurarium, seu depositarium sint capitalia censuum, aliorumque bonorum Ecclesię pretium, nec nisi in alijs redditibus ex nostro, vel Vicarij Generalis, in diœcesi verò foranei approbatione, aut in eo, quod fundatores pręscripserunt, applicetur; secus de proprio Thesaurarius teneatur. Dum autem capitalia demortua (vt vulgo dicitur) penes depositarium seruantur, hic eorum notam, & fidem ad nostram M. Curiam mittere obligatur, & tertio quoque mense de illorum illæsa custodia nos admonere; qui in hoc negligens fuerit vncijs plectetur decem.

Porrò

22 Porrò hic Thesaurarius seu Depositarius nullo modo depositas pecunias mutuas etiam sufficienti, argenteoque, vel aureo pignore retento, dare queat, aut negotiationi exponere, nec apochas, aut solutionum fictarum chirographa, nisi re vera omnem nummorum summam receperit, conficere possit, aliàs ipso facto sit excõmunicatus.

23 Expẽsas alicuius momẽti, etiã pro fabricis, vel ornamentis, administratores ne faciãt, nec debitoribus dilationem concedant, aut cum eis transigant, componant, bona obligata eximant, liberentque, nec vllam exordiantur litem sine nostra licentia; aliàs nostro arbitrio grauiter multabuntur.

24 Denique nostrorum prædecessorum vestigijs inhęrendo, & idemnitati bonorum Ecclesiasticorum consulentes districtè mandamus cuicumque in nostra diœcesi beneficia, aut pia legata possidenti, nec non singulis Ecclesiarum nostrarum Rectoribus, piorumque locorum administratoribus, vt intra tres menses à die publicationis huius synodalis constitutionis recognitorios actus censuum ad se spectantium conficiant, & ad nostram hac de re deputationem deferant, nec non bonorum stabilium subiugatorum renouanda Confinia curent, quod deinceps quolibet decemnio adimplere teneantur; aliàs beneficiales, seu legatarij prouentibus vnius anni careant; singuli verò Rectores, seu administratores vnciarum quatuor pœnam soluant. Denique de Procuratoribus, & Officialibus piorum operum, & Ecclesiarum idem omnino dictũ volumus, & obseruandum, quod statuimus de officialibus Confraternitatum, & sodalitiorum.

Cap. II.

De Hospitalibus Infirmorum.

25 Nostræ curæ est super hospitalia Infirmorum, & quæcumque alia pietatis refugia inuigilare, vt fideliter, atque sedulò ab assignatis administratoribus gubernentur, etiam si hi sint aliàs à nostra iurisdictione exempti.

26 Non nisi probatissimis viris, ac timoratæ conscientiæ id munus mandetur, seruata forma Clementinæ constitutionis 1, neque ex illis, qui hospitali eidē, aut alteri, vel alicui pio loco debitores sint, inde œconomi, aut procuratores assumendi sunt.

1 c. quia cō tingit de relig domib. Trid sess. 7 c. 15. de reform. & sess. 25. c. 8.

27 Officiales Hospitalis suppellectilem, medicamenta, ac bona omnia, iuraque vtiliter tractent, procurent, atque in bonum infirmorum vsum, curamque conuertant, studeant in primis vt omnes infirmi ad hospitale accedētes quam primum Sacramento pænitentiæ animæ maculas mundent, & cœlesti cibo reficiantur, ad patientiam, & cum diuina voluntate conformitatem animent, assidueque adhortentur.

28 Atque hic medicos sui officij commonemus non solum pro hospitalium infirmis, verum etiam pro omnibus alijs, cuiuscumque sint sexus, ac dignitatis, vt scilicet eos, nisi infra triduum confessi sint, ne visitare præsumāt; excipimus tamen casus, quibus id eis permittunt graues Doctores, interpetrantes bullam Pij V. hac de re editam 2.

2 8. Martij 1566.

29 Præcipimus vt Deputati, & Procuratores hospitalium infra duos proximos menses librum conficiant introitus, & exitus, habeantque inuentarium omnium bonorum

norum

norum mobilium, stabilium, iurium, & actionum, illiusque exemplum publici notarij manu subscriptum in archiuium Curiæ nostræ deferre teneantur sub pœnis arbitrio nostro. Insuper vt singulis mensibus Deputati prędicti & Procuratores cum interuentu Vicarij loci congregentur in loco eiusdem Hospitalis ad id destinato ad examinanda computa, introitus expensiones, nec non ad disquirendum an Hospitalis officiales exactè munus suum exequeantur; quod si neglexerint ab officio remouebuntur.

30 Hospitaliũ œconomi Infirmos, qua decet, charitate, prompto animo, & hilari vultu recipiant, nec quidquam illis deesse patiantur, quod necessarium existimatur vt salutem recuperent. Mulieres seiunctis à virorum lectulis, imò etiam & ædibus collocentur, atque omnibus quæ corpori, sed præsertim animæ opportuna iudicantur remedia subministrentur.

DECRETVM TRIGESIMVM.

DE MONIALIBVS.

1 Qvemadmodum vnanimi Sanctorum Patrum cõsensu comprobatur sanctimoniales illustriorem esse portionem gregis Christi, ita maiorem, præcipuamque curam, & cogitationem in illas boni Pastores conferre consueuerunt, quorum sanctè impressis vestigijs inhęrentes, hæc inuiolabiliter seruanda sancimus.

Cap. I.

De Clausura Monialium.

1 HOrtum conclusum illarum monasteria salutarunt Sancti Doctores; cuius in primis illa est prærogatiua, vt nemini pateat aditus, nisi cui per Dominum legitimum licet; & quidem interioris animi recessus à sęculo, quem moniales Deo vouerunt, nullum maius indicium est, quàm exterior, & rigorosa monasterij clausura.

2 Quamobrem ostia, quibus ad monasterium intratur, semper clausa maneant, vbi verò opus est aperire, ita fiat, vt nulla inde monialium aspici, aut aspicere queat, neuè tunc aliqua ad fores accedat sine expressa Abbatissæ licentia; neque igitur monialis vlla, aut sęcularis puella, ne ipsæ quidem præfectæ quemquam, licèt sint parentes, & consanguinei stricto gradu coniuncti, aut eiusdem monasterij officiales ad hanc ianuam alloquantur; inobediens tribus ieiunijs in vna tātum hebdomada mulctetur, quod si obstinatior est, ad nos deferatur, vt de grauioribus infligendis pœnis cogitemus.

3 Porrò per huiusmodi ianuā non intromittatur, nisi quod per rotam introduci, aut exire nequit.

4 Clausuræ leges pontificijs, & congregationis sacræ, atque nostris constitutionibus obfirmatæ ab omnibus, & singulis, quæ intra monasterij septa quacumque ex causa degunt, & cuiusuis sint generis seruari omninò debent, quare non solum monialibus professis, sed nequidem nouitijs puellis, educandis, & seruis clausuram sine graui piaculo, pœnisque frangere, vel è clausuræ porta sine licētia Episcopi exire fas esto. In virtute igitur Sanctæ obedientiæ

entiæ cunctis,& singulis præfatis mulieribus præcipimus, & sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, atque carceris rigorosi intra aliud monasterium ad nostrum beneplacitum, & pro qualitate delicti assignandi ne audeant quouis prætextu clausuram Sacris canonibus præscriptam, & à classicis doctoribus interpetratam frangere, aut ex illa fugere, vel quoquomodo sine nostra licentia scriptis obsignata è monasterij septis exire.

5 Nemini virorum, aut fœminarum sęcularium, quacumque dignitate pręfulgeant, intra monasterij claustra gradum, & pedem inferre licet, sub pęnis per bullas pontificias nō semel hac de re editas ineuitabiliter soluendis, præsertim verò excōmunicationis latę sententię & Romano reseruatę Pontifici pręter eas, quas ad nostrum arbitratum etiam & rigorosè dabunt; & si clericus est suspensus ab executione suorū ordinum remaneat, quod si etiam beneficiarius est, ipso facto priuetur, & pręsentis decreti auctoritate fructus suos non facit 1; excipimus tamen casum apostolicis permissum Constitutionibus, in quo ea sunt ad apicem seruandæ circumstantiæ, & cautiones, quas ipsę sanctiones apostolicæ præscribunt.

1 c. pericul. de statu regul. c. 5 Pius V. in constit. circa pastor. officij 29. Ionij 1566. Gregor. 13. in Constit. de sac. Deo virginibus 21. Ian. 1573.

6 Et sanè non mulieri solum grandioris ætatis, sed nec puellis, nec infantibus intra monesterij claustra liberum aditum patere licet sine nostra facultate scriptis expressa; quod si contrarium auserit, & ingressa, vel intromissa vsum habeat rationis sit ipso facto excummunicata, sicuti etiam ipsa Abbatissa, aut quæuis alia monialis, nouitia, educanda, vel famula, si id permisit, aut ad talem ingressum auxilium, consiliumue dederit; eamdem pœnam incurrat si quæ predictam infantem aut puellam rationis vsu expertem intra clausuram introduxerit, vel ad id consilium, aut auxilium præstiterit.

Mo-

7 Monasterij parietes à priuatorum sæcularium, seu aliorum regularium virorum, & mulierum domibus distinctæ sint, & seiunctæ, adeò vt, quo ad fieri potest, insulas imitentur; quod si fortè aliqua adhùc inueniantur antiquitus constructa monasteria, quæ à prædictorum adhærentibus domibus debitam distantiam obtinere non potuerunt, ipsorum monasteriorum ea ex parte parietes obuallentur antemurale, vt non modò nullam habeant cum monasterijs communicationē, sed ne in illis habitantium sermones obaudiri possint, & ad tantam parietes excrescant altitudinem, vt omnis in prædictorum vicinorum domos, & fenestras mutuus impediatur obtutus.

8 Monasterij muri, qui ad sæcularium sunt vias, fenestris careant, quod si ad lucem interiùs necessariam recipiendam aliquas oportuerit patefacere altiori, quo potest, construantur loco, adeò vt ad eas difficilis monialibus pateat accessus, nec non ferreis intra quatuor mēses communiantur cratibus, secùs Abbatissa per menses sex ab officio suspensa remaneat; si verò aliquæ sint intra ipsum monasterium fenestræ, quæ faciliter à sæcularium vicinioribus domibus spectari queant, ligneis saltem sepiantur cancellis, aliàs superior per mensem suspensionis pœnam subeat.

9 Meretrices, ceteræque mulieres communiculatę famę propè monialium monasteria non habiteant; contrauenientes Vicarius loci per annum carceribus publicis retineat.

10 Nec spectacula, ludos, saltationes, nec quęuis profana exercitamenta prope monasteria permittat Vicarius; contrarium audentes excommunicationis pęna ligabit.

11 Maiorem Ecclesię portam (minores enim intrin-

secùs

secùs obfirmentur;) sin etiam postici, seu porticus ianuam vectis valida à parte exteriori clausurę occludat, cuius clauem semper cappellanus retineat, qui per se ipsum non ante solis ortum, nec post eiusdem occasum hęc ostia aperiat, nec collocutorij ianuas aperiri, vel claudi permittat sine vrgentissima necessitate, de qua statim Vicarium loci commonefaciat, aliàs suspensionis ab officio per annum pœnam luet.

12 Tempore ęstiuo, nempè à Kalendis Iunij ad primam Octobris lucem eiusmodi Ecclesię, & collocutorij ostia post omnium missarum celebrationem clauibus occludantur, nec nisi absolutis in choro Vesperis aperiantur: huius decreti obseruantiam curent omninò Vicarij foranei, & Cappellani, si nolint grauiter à nobis puniri.

13 A parte verò interiori ianuę porticus, qui clausuram terminat compactę artificio, & diuersis claudendę clauibus sint serę insertę, quarum vna penès Abbatissam, altera penès Vicariam seruetur; secùs per mensem, quę in re tanti momenti negligens fuerit ab officio suspendatur.

14 Scalę ligneę, quę ad nutum loco moueri possunt, nec in parte interiori claustri, nec in exteriori, neque in ipsa Ecclesia detineantur sine Vicarij loci licentia, quā pro minoribus tantum scalis dabit, & summè necessarijs; sub pœna depositionis Abbatissę.

15 Nemo ecclesiasticus ille sit, vel laicus, quacumque dignitate pollens interdiù, noctuuè septa monasterij fidibus, aut alio quouis musico instrumento circumire audeat, aut cantilenas emodulari; secùs per singulas vices eius temeritas vigintiquinque vncijs punietur; nec quisquam ad monasterij incolas erudiēdas musica,

aut

aut aliquod instrumentum pulsando sine nostra expressa licentia accedere audeat; inobedientes vnum mensem carceris poenam subeant.

Cap. II.

De Monialium Ecclesijs.

16 SAnctimonialium Ecclesias decet praecipuo quodam modo sanctitudo, & decor, quippe quae, & Christi Domini sponsae salutantur.

17 Ea igitur omnia, quae de Ecclesiarum fabrica, ornatuque, atque diuinis officijs supra diximus, hic etiã pro Monialium Ecclesijs respectiuè mandata intelligãt.

18 Insuper volumus in monialium Ecclesijs sanctissimam Eucharistiam seruari in altari maiori extra monasterij septa vt à Tridentina Synodo sancitum est.

19 Nemo Sacerdos regularis ille sit, aut saecularis sine nostra, seu Vicarij Generalis in Vrbe, in Dioecesi verò sine Vicarij loci licentia celebrare audeat in Ecclesia monialium sub poena suspensionis à diuinis. Ij autẽ Sacerdotes, quibus facta fuit potestas inibi celebrandi, sacrificio peracto, & redditis deuotè Deo gratijs vna cum ministris, vlla sine mora, discedant, nec ad moniales alloquendas declinent, aliàs accessus ad earum Ecclesias in posterum denegabitur, vltra poenas, quas cum monialibus sine licentia colloquentes incurrunt.

20 Idẽ de reliquis omnibus viris dictũ esse volumus, qui illas visum Ecclesias, aut ad Deum ibi preces dandas, vel quauis alia de causa, veniunt; imò nec exteri viri, aut mulieres concionibus, quę ad moniales habẽtur ad Ecclesiae, aut locutorij crates possunt interesse,

sub

ſub pœna ad noſtrum beneplacitum infligenda.

21 Non alibi quam in Eccleſia ad ſacras peragēdas confeſſiones duæ feneſtellæ conſtituantur, quibus laminæ ferreę perforatę affigantur, quę intrinſecus tela obductæ ſint, ita vt nec ipſæ moniales inde cerni, nec quēpiam ſpectare poſſint: Tertia etiam in Eccleſia ſit feneſtella cęteris ornatior, & decentiori, atque patentiori loco ſita, vnde Sacra Euchariſtia monialibus communicari commodè valeat; ea autem ſit altitudinis vnius tantum palmi, latitudinis tamen dimidij, binis portulis ligneis, totidemque clauibus intrinſecus ſcilicet, & extrinſecus occluſa; & ad nullum alium finem aperiatur; ideoque omnibus, etiam ipſi Abbatiſſę interdictum ſit ſub pœna excommunicationis ea feneſtella vti ad colloquendum.

22 Cùm ſollemnem aliquem diem celebrare continget, caueat diligenter Abbatiſſa, & Cappellanus, ne nimię ſint moniales in ſuis ſonandis campanis, & in campanarijs turribus morando; quare ter ſolum in peruigilio campanas pulſare permittimus, nempè in aurora, meridie, & prima noctis hora, ita vt pro qualibet vice eiuſmodi ſonus continuus, vel interruptus non excedat vnum horę quadrantem. Similiter vbi aliqua ad Nouitiatum eſt admittenda, vel ad profeſſionem, nonniſi tribus tantum ante diebus hęc ſacra functio campanarum ſolemni ſonitu celebretur, ſcilicet tribus ſolum in dies vicibus, in aurora, meridie, & prima noctis hora. Denique idem omninò mandamus obſeruandum in funeribus, vel monialium, vel cuiuſcumque alterius perſonę; quod ſi in prędictis, vel prędictorum aliquo contraueniatur, ſit Abbatiſſa per menſem ab officio ſuſpenſa, aliјſque ad noſtri arbitrium pœnis ſubiecta; & quę in

Vu eiuſ-

eiusmodi sonu has prȩfixas regulas fregerunt pro singulis vicibus ieiunio pane tãtũ, & aqua mulctentur.

Cap. III.

De iis, quos opus est intra Monasterij septa aliquando introduci.

23 ET si sacrosanctè monasterij clausuram custodiri mandent Sacri Canones, non indè tamen est, vt ijdem in casibus infirmitatis, seu alterius necessitatis non concedant officialibus necessarijs ad illud aditum, inter quos primum locum obtinet Cappellanus, & ordinarius Confessarius.

24 Huic igitur mandamus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ ne in monasterium ingrediatur nisi ad infirmæ vita periclitantis, & de consilio medici confessionem audiendam, sacro viatico, & extrema vnctione muniendam, atquè ad eam, si opus est, in vltimo agone piis Ecclesiæ precibus confortandam, vel aliquoties in anno ex licentia Vicarij loci, & Abbatissæ ad aures prȩbendas confessionibus illius, quam longus morbus in lecto, aut cubiculo detinet abiectam.

25 In his autem, & similibus casibus, quibus ei licet intra claustra ingressus, meminerit quamque inuisere non posse, nec confessiones audire extra locum infirmis deputatum, nisi fortè casus repentinus accideret, in quo vrgens necessitas persuaderet alibi confessionem sacramentalem faciendam; cȩterum si secus fecerit ipso facto Cõfessarius ab audiendis omninò confessionibus suspensus maneat.

26 Cum ad huiusmodi pietatis officia præstanda ingre-

gredi contigerit, signum campanæ detur, quo omnes tã moniales, quam sęculares moneantur vt à virorum conspectu, sicuti virgines decet, modestè se subtrahant, tum Comitatrices ab Abbatissa cum Vicarij approbatione designatæ, quæ annum ætatis suæ quadragesimũ expleuerint, Confessarium à secunda ianua ad infirmæ locũ vsque, recto tramite comitentur, nec aliæ præter eas illum alloquantur sine licentia superiorum. Excipimus tamen casũ, quo panis Eucharisticus alicui infirmæ participandus esset, tunc enim omnes moniales cum luminibus ad interioris ianuæ limina Sanctissimum Christi Domini Corpus venerari, comitarique debent.

27 Quod de Confessario dictum est, multò magis de medicis, tonsoribus, fabris, agasonibus, & cæteris quibuscumque viris, si quando in monasterij claustra intromitti necesse est, intelligi volumus; hi enim non nisi cum prædictis comitatricibus, dato priùs consuetæ campanulæ signo, recto tramite, & absque eo quod alicubi curiositatis causa sistant, vel cum aliqua sermonem habeant, ad destinatum locum modestè ire debent, aliàs in eo officio à monasterijs seruiendis perpetuò exclusus maneat, & menstruę carcerationis mulctam habeat.

28 Antequam eiusmodi sęculares in septa monasterij pedem inferant, arma, si quę habent, foris deponant, nec in monasterium inferre audeant sub pœna carcerationis.

29 Eosdem monemus vt sedulo caueant ne data vtãtur facultate, nisi vera, & necessaria adurgeat causa; & tunc licentiam in scriptis à Vicario gratis datam ex nostro consensu penès se habeant, quam singulis annis mẽse Septembri per eumdem Vicarium ad nostrum itemnutum renouandam curent; Insuper aduertant ne ad suum ibi opus exercendum accedant ante solis ortum,

nec post eiusdem occasum; excipimus tamen casum imminentis periculi, prę͏sertim pro medicis, & tonsoribus, quibus etiam atque etiam commendamus ne ibi longas nectant moras.

Cap. IV.

De Monialium Choro.

30 NIhil magis cœlicolum Choris simile, & diuinis auribus gratum in terris personat, quam sacrarum Virginum psalmodia; hanc vt benè moniales in Choro exerceant, obseruent in primis vt mentem, cordaque ad Deum eleuent, ne de illis tunc improperari queat, populus hic labijs me honorat, cor autem eorũ longè est à me.

31 Statutis diei, noctique horis omnes attentè, distinctèque sacra officia recitaturę intersint choro, à quo non nisi iustas ob causas, & de Abbatissę licentia potest aliqua se subducere, adsint autem tempori, adeò vt officiorum initium daturę simul inueniantur; nec sine publica necessitate illorum tempus designatum varietur.

32 Decenti habitu indutę sint, & suis quęque locis, nisi necessitas aliud efflagitauerit, ad finem vsque officij perseuerent in Choro; in quo ea accendantur lumina, quę satis esse prudens discretio Abbatissę existimauerit.

33 Cantus, & modulationes pro festorum dierum, atque feriarum diuersitate varientur, genuflexiones, sessiones, capitum inclinationes, ceteręque ceremonię ad ordinis, rubricarum, & regularum normam ritè componantur.

34 Non nisi orandi causa, vel diuini officii persoluẽ-

di

di pensum in Choro immorentur, à quo si legitimè impedita abest aliqua, priuatim horas canonicas, & deuotè recitare ne omittat, à quibus eas tātū exquſaret impotētia arbitrio prudentis Confessarii, & Abbatissę. In prima, & Completorio ad Confiteor nihil addāt, pręter id quod in Breuiario habetur, nihiluè immutent; nec vicę *Pater, & fratres*, tibi *mater*, *& vobis sororibus* dicant 1.

1 ex decreto S. Cong. §. 241.

Cap. V.

De Collocutionibus exterorum cum Monialibus.

35 IN hac re semper Summorum Pontificum, conciliorum, & Pręsulum potissima desudauit industria, vtpotè omnium malorum, quæ in monasterijs deplorantur, origo est, & radix; ijs autem vt quam possumus maximo studio occurramus, visum est hæc constituere inuiolabiliter obseruanda.

36 Et primò quidem locus collocutionibus destinatus sit omninò extra Ecclesiam, ideoque si aliquam ad Ecclesiæ crates sermonem cum exteris miscere deprehenderit Abbatissa, eam statim die sequenti ieiunio cum pane tantum, & aqua castiget; quod si in eadem perseuerauerit temeritate, ad nos deferat, vt ad grauiora deueniamus. Si quę autem ausa fuerit in fenestella Sacræ communionis cum exteris loqui, sit ipso facto excōmunicata.

37 Ædes colloquijs deputata, quam vulgò *Parlatorio* appellant, munda sit, & sacris ornata imaginibus cum suis scamnis, & cratibus ferreis illis saltem, quæ sęculares respiciunt, & duplicatis, ita vt anterior, & ferrea

rea ab interiori, quæ lignea potest esse, palmum saltem distet, & diffideat: Harum verò cratum foramina sint ita angusta, vt per ea nec puellæ quidem manus trasmitti possit; quod si vna tantum sit ea acutis, & ad digiti longitudinem protensis armetur clauis, ita vt loquẽtis facies illis nequeant adhęrere; vel certè ferrea lamina foraminibus paruis perforata, quales in confessionalibus haberi solent, apponatur; omnes tamen obserari à parte interiori debent crates, & earum claues apud Abbatissam ita diligenter custodiri, vt absque eius facultate nemini liceat recludere sub pœna carceris per hebdomadam. Similiter rotarum, quæ in Ecclesia, vel in locutorio circumaguntur, porta interior claue, quæ penès Abbatissam sit, claudatur.

38 Ad collocutorium nulla nisi de Abbatissæ licentia accedat; in ea vna saltem auscultatrix semper intersit, vt quos cum externis quibusuis sermones moniales ibi habent, audiat; excipimus tamen casum, quo collocutio secretum expostulet, quod tamen nonnisi de eiusdem Abbatissæ expressa licentia, & primò tantum consanguinitatis, vel affinitatis gradu coniunctis, & his quidem raro permittatur.

39 Quapropter auscultatricem iubemus munus hoc exequi studiosè, & fideliter animaduertendo si quidquã proferatur non decens sacratas virgines, & Abbatissæ eodem die renunciet sub pœna trium ieiuniorum pane tantum, & aqua.

40 Affixa semper in ipso collocutorio permaneat nostri edicti formula, quam de collocutione exterorum cum monialibus nuper edidimus, & altera quidem interiùs pro ipsis monialibus, altera exteriùs pro accedentibus ad eas alloquendum patenti exponatur loco, à

quo

quo nemo auferre, vel auellere audeat sine nostra facultate sub pœna excommunicationis latæ sententiæ.

41 Eas igitur, quæcumque illæ sint, quæ intra monasterij cuiusuis claustra vitam viuunt nemo regularium, clericorum, imò nec sęcularium alloqui audeat sine nostra, aut Vicarij Generalis facultate scriptis, & gratis danda, & non nisi eo tempore, loco, & circumstantijs, quæ nos Sacrorum Canonum, & nostrorum prædecessorum altè impressa sequentes vestigia hac Synodali cōstitutione stabilimus; inobedientes sint ipso facto excōmunicati.

42 Alij sint dies, quibus viri ad coloquendum possunt venire, ab ijs, qui externis mulieribus sunt assignati; nempè feria tertia, & sexta viris, cęteris verò diebus fœminis liceat, seruatis tamen seruandis.

43 Mulieribus à primo ad quartum inclusiuè consāguinitatis, vel affinitatis gradum coniunctis cum monialibus, aut sęcularibus monasterij colloqui ità per nos concessum esse volumus, vt à prima Dominica aduentus Christi Domini ad eiusdem sacram natiuitatem exclusiuè, & à quarta Cinerum feria vsque ad Sabbatum sanctum inclusiuè eas non adeant; excipimus, quæ primo, vel secundo consanguinitatis gradu coniunctæ sunt, quibus eo tempore bis in mense id permittimus.

44 Declaramus nostræ mentis non esse facultates huiusmodi dare loquendi tempore, quo sacrū, vt aiūt, conuentuale peragitur, vel diuina recitantur officia, aut in epulo cęlesti accumbunt, vel ad corporum refectionem communi assidunt mensæ.

45 Viri etiam pluries in anno iuxtà prudentiæ regulas ad loquendum ventitare possunt cum ijs, quas inter primus consanguinitatis, aut affinitatis gradus intercedit;

dit; in aduentu tamen, & quadragesima nonnisi semel in mense; reliquos verò, qui secundò sunt consanguinitatis gradu obstricti, & si bis in mense ad colloquendum accedere non recusamus, attamen in aduentu, & quadragesima his crates adire pœnitùs interdicimus; Inobedientes, clerici sint vel laici, vnciarum decem pœnam luant.

46 Cæteris verò quibuscumque viris laicis moniales, vel puellas, aut famulas in monasterio commorantes alloqui sine nostra, vel nostri Vicarij Generalis licẽtia scriptis obsignata, gratisque concessa seuerè prohibemus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, vt in edicto nostro collocutorijs affigendo expresse quisque legere, & timere potest.

47 Insuper mandamus vt huiusmodi facultatibus à nobis concessis moniales non vtantur, nisi postquam per ipsam Abbatissam visæ fuerint, & prudenter approbatæ.

48 Quæ supra regularibus tanquam delegati Apostolici indiximus circa collocutiones cum monialibus hic etiam confirmamus, & ipsismet monialibus, atque puellis, & famulis monasteriorum dicta esse intelligantur sub ijsdem pœnis.

Cap. VI.

De Vita communi Monialium, & obseruantia Regulæ.

49 AD monialium disciplinam restituendam, promouendamque nihil antiquiùs nobis fuit, quã vitam communem in eis meliori, quo potest modo, intro-

troducere, vel collabentem restaurare; quod & si opus arduum supra quam credibile est, esse non negamus, Deo tamen Optimo Maximo fauente, & miserente, ipsis monialibus volentibus, fore vt ex animo contingat speramus.

50 In nomine igitur Iesu Christi nostri seruatoris decernimus, & indicimus vt omniũ nostræ diœcesis monasteriorum Abbatissæ vna cum Vicario loci, procuratore, & Cappellano sub pęna priuationis officij intra quatuor menses à die publicationis huius Synodi, scriptum conficiant, & ad nos mittant, quo temporalis status ipsius monasterij, reddituum videlicet introitus, & exitus, nec non onerum, debitorum, atque creditorum, quæ nunc liquidò monasteriũ habet, expresè declaretur, & numerus moniliũ, puellarũ sęculariũ, famulorũ, atque officialium omnium, qui in monasterio continentur, quique extrinsęcus eidem mercede, seu salario inseruiunt; vt diligenter perpensis omnibus à prudentibus arbitris per nos ad id seriò deputatis, ad eamdem vitæ cõmunis formam monasteria, nostrę diœcesis saltem in rebus ad victum, & vestitum principaliter necessarijs componamus, seu potiùs reducamus.

51 Districtè etiam præcipimus ne qua monialium peculium, aut quidquid proprietatem oleat apud se retineat; Inobediẽtes nouerint se in pœnas cõtra proprietarios sacris fulminatas canonibus incidisse, quapropter omnes ętiam atque etiam oramus, obtestamurque, vt statim ac hęc nostra constitutio ad earũ peruadit aures, ad Abbatissam, si proprium fortasse possident, deferant, vt promisso ijs, qui relictis omnibus pauperem Christum Dominum sequuntur, pręmio potiantur.

52 Ideoque omnium monialium vnus, & idem sit

vestiendi modus, & color;nihil sericum supra se habeat, sed lana, vel lino contentę sint.

53 Abbatissa, quę ad annonam necessaria esse iudicauerit tempori comparanda, & bonę qualitatis, conditionisque curet: nec frumentum, vinum, oleum, & reliqua ad victum necessaria inter moniales diuidat, aut dispertiat, vt ad suum singulæ arbitrium vtatur, disponant, vendant, commodent, donentue: hæc enim omnia monialibus interdicimus; sed quæ necessaria sunt ad vitam commodè, religiosèque substentandam communi exhibeantur in mensa, æqualiterque diuidantur; nec inde liceat cuiquam sine expressa facultate Abbatissæ portionem aliquam comestibilium, aut potabilium auferre sub pœna carceris per hebdomadam.

54 Dum corpus in mensa reficitur, suum etiam à lectione sacra animæ alimentum tribuatur, & in dies singulos vnum aliquod ex regulæ capitibus prælegatur, ibique à cunctis silentium obseruetur.

55 Vicaria antequam detur edendi signum, coquinam inuisat, vt iudicet num omnia parata sint, & consueto tempore possint moniales ad refectoriũ accedere.

56 Quia autem à nimia negligentia Abbatissarum, vel potiùs indulgentia, & intolerabili ipsarum moniaiũ libertate donandi, deuotęque Deo paupertatis contẽpta nonnulla monasteria in maximas viuendi angustias deuenisse, damnaque monasticę disciplinæ irreparabilia orta fuisse non semel, nec sine ingenti animi angore obseruauimus, visum est nobis in Domino monialibus æquè, & conuersis in virtute sanctæ obedientiæ interdicere, ne cuiquam personæ, etiam charitatis, vel pietatis, aut eleemosynæ prætextu dona, munera, pecuniam, aut aliud quidpiam, etiam ex ijs rebus, quæ sibi

in

in vsum à monasterio tribuuntur, licet potabiles sint, aut comestibiles, vt panis, caseus, vinum, oleum, cæteraque obsonia tribuere, aut largiri, aut vendere: contrauenientes professas præter lætha lẽ inobedientiæ culpam pro materiæ grauitate, proprietarum notam coram Deo, & hominibus incurrisse declaramus, quod etiam intelligimus de ijs redditibus vitalitijs, quos pro libito dare sine nostra, vel Abbatissæ licentia nequeant.

57 Quod si recta dictet ratio, & legitima causa efflagitet, vt aliquid alicui à monialibus donetur, vel tribuatur, id nonnisi de Abbatissę licentia expressa fiat, contrarium nec Abbatissa, nec rotarum Præfectæ permittant; secus officio per annum priuentur; ne autem erga consanguineos, vel benefactores grati animi officia hic omninò prohibuisse videamur, singulis monialibus bis in anno, videlicet natiuitatis, & resurrectionis dominicæ festis diebus esculenta, vel alia leuiora munuscula ijs largiri concedimus, hæc tamen non excedat vnius aurei summam pro qualibet vice, & dummodo id semper fiat ipsa sciente Abbatissa; aliàs in suprapositas pœnas incurrent inobedientes.

58 Sciant omnes instrumenta publica, & contractus, quibus moniales de suis annuis redditibus vita durante, vel etiam, vt post ipsarum mortem alia succedat, disponunt nullius valoris esse, quapropter quacumque monialium professarum suum obeunte diem monasterium; cui ex tunc ea omnia bona, & redditus iuraque fuerunt acquisita, suo iure succedit: idcircò in his casibus sedulò curet Abbatissa ne qua cognationis, amicitię, seruitutis, aut alio quouis titulo quidpiam ex demortuę suppellectili sibi vsurpet; contrarium præstans, & Abbatissa permittens ipso facto sit excommunicata, à qua

censura nemo eam absoluat, nisi priùs monasterio restituat.

59 Nulla monialis cuiuscumque generis res esculentas, edulia, bellaria, ientacula, confectiones, vel alia similia conficiat, aut coquat ad vendendum, neque ex aliorum expensis cibos præparet sine Abbatissæ licentia, quæ nonnisi pro primo gradu coniunctis infirmis detur; aliàs carceribus ad mensem includatur.

60 Sub pœna priuationis officij Abbatissę pręcipimus ne cuipiam carnium, ouorum, aliorumque comestibilium crudorum portiones distribuat; omnes enim vbi benè valent ad refectorium; si malè ad Nosocomiũ, reficiendarum virium causa communi cibo venire debent.

61 Cum & rixarum, & perturbationum vberem radicem esse ab experientia didicerimus si quæ monialis priuato studio sibi proprias in monasterio educet colũbas, feles, catellos, aues, aliaque id generis animantia; ideoque pręsenti edicto cauemus ne in posterũ hęc peculiaris cura, & proprietas alicui monialium, aut sęcularium in monasterio permittatur. Inobediens ipso facto ijs animalibus priuetur, & carceribus mensem addicatur; nostræ tamẽ mẽtis non est prohibere Abbatissę, quin possit alicui moniali concedere educare sibi paucas gallinas ad propriũ tãtũ vsum, pręsertim in infirmitatibus, vbi monasteriũ eas, vt par est, nequit ob pauperiem subministrare.

62 Ne verò communitas quid detrimenti patiatur permittimus vt in monasterio is numerus gallinarum, columbarumque in communi habeatur, qui satis monasterio futurus videbitur.

63 Vicissitudo munerum inter moniales, & ordinarium

rium Confessarium, seu Cappellanum, & procuratorē monasterij omninò prohibeatur ab Abbatissa, cui in virtute sanctę obedientię pręcipimus, vt nos quam primum certiores faciat, vbi huius decreti notabilem, frequentemque inobseruantiam aduertit.

64 In singulis monasterijs locū pręparari volumus situ illustrem, & amęnum, ad quem moniales laborādi, seu manualium operum causa conueniant, ibique magistra perficiatur, nisi id per se Abbatissa pręstare malit. Interea lectio vitę alicuius Sancti, aut miracula ab vna perlegatur voce intelligibili; sermones autem, vel cantus ne misceantur, nec inde alicui discedendi facultatem Abbatissa facilè concedat ante pręfinitum tempus; lucrum autem ex communibus industrijs, & laboribus monialium Abbatissę in totius monasterij vtilitatem tradatur, quę id in libro distincto pernotet.

65 Non licet sine nostra facultate depositi, & custodię causa in monasterijs pecuniam, gemmas, vestes, aut eius generis res vllas plusquam tres dies habere, quod si fortè aliquando necessitas vrgeat, vel à nobis impetretur facultas, vt huiusmodi res pretiosę, vel nummorum summa intra monasterium aliquod seruetur; volumus ea omnia distinctè, & inuentario priùs facto Abbatissę coram tribus monialibus antiquioribus consignari; prohibemus enim id generis deposita tradi veluti cęco quodam modo in capsis, vel arcis occlusa, & inuisa.

66 Nemini intra monasterij septa degenti quouis prętextu sine nostra facultate scriptis obsignata permittatur famulam habere peculiarem, & eius tantum famulatui destinatam poterit tamen Abbatissa cum Vicarij foranei consensu aliquam aliquando ex communibus monasterij famulis, vel conuersis alicui designare,

quę

quę propter senectutem, aut infirmitatem illius ministerio indigere iudicabitur; ne autem vnius priuato seruitio addicta esse cum aliarum offensione videatur, subinde, & ex industria eam Abbatissa mutabit, aliamque substituet.

67 Nulla potest proprias habere cellas sine nostra expressa licentia, quam ęgrè, nec sine iustissima causa dabimus; peruetustum enim, & probatum vsum communium dormitionis locorum semper, & vbiquè retineri mandamus; in suis autem cellulis nihil, nisi necessaria reponant; nam vestimenta, cęteraque omnia in loco separato, omnibusque communi, quem *guardarobba*, appellant, sunt asseruanda claue, quæ penès cellerariam, vel Abbatissam erit. Scrica conopæa, puluinaria, culcitras, & stragulas in lectulo sericas sub pœna nostro arbitrio tenere non audeant, & meminerint semper rerum mobilium vsum iuxta Trid. 1 ita eis esse permissum, vt earum supellex statui paupertatis non repugnet.

1 sess. 25. c. 20.

68 Nulla in posterum sit monialis, quæ velo vtatur sericò, vel curiosè, eleganterque plicato.

69 Nulla item professa velum nigrum è capite habitualiter deponat sine nostra in scriptis obtenta facultate.

70 Si quæ monialium peculiares, & vita durante redditus habet, vel quid illi nummorum donatum, aut legatum sit, hoc à Procuratore monasterij est exigendũ, vel ab eo, quem Abbatissa iudicauerit, atque apud ipsam Abbatissam, vel aliam depositariam deponendũ, vt quãdo necessitas occurret monialis, cuius causa exactum est, impendatur; quod autem [illegible]erest in totius monasterij conferendum est vsus ad ipsiusmet monialis arbitrium, quod similiter dictum volumus de ijs, qui

ma-

manuum suarum industria, atque labore, ex licentia Abbatissę, mercedes sibi comparant, sub pœna priuationis totius illius summæ, quam deprehendantur habere, aliaque ad nostrum arbitrium.

71 Singulis saltem mensibus constitutiones, nostra decreta, & edicta, quę propterea in vnum compilari, & vernaculæ reddi linguę mandauimus in refectorio, vel alio opportuno loco perlegantur, atque super ijs varia capitula, vt aiunt, antistita teneat, & obseruantię singulorum perdiligenter inuigilet.

72 Omnes moniales vnius horę spatiū quotidie diuinarum rerum meditationi impendant, quæ verò mēte cęlestia contemplari ignorant, Beatæ Mariæ Virginis Rosarium, aliasque vocales orationes attentè, distinctè, & deuotè recitare id temporis, voce tamen submissa, & quę cęteris contemplantibus molestię non sit, studeant.

73 Nisi morbus, aut legitima causa arbitrio Abbatissę excusationem faciat, iubemus omnes monasterij incolas quotidie sacro interesse, & concionem, aut sermonem, cum in earum templo, aut ad crates habetur, audire. Inobedientes prima, aut altera vice ieiunio corrigantur, quod si contumaces fuerint, ad nos deferantur, vt carceribus pro nostro libito addicamus.

74 Ad vanas luctus ostentationes, superstitionesque in morte coniunctorum pœnitùs è Dei domibus exterminandas nullo modo Antistita permittat eam comploratu plurium, & fœmineis vlulatibus prosequi, nec pullato, atque lugubri moniales indui vestitu in huiusmodi occasionibus, nec vltra primum à die obitus triduum à refectorio, & choro abesse patiatur, sed à missę sacrificio nunquam; secùs moniales inobedientes,

prę-

prçter excommunicationem, priuatione vocis actiuæ, & passiuæ mulctabuntur; & Abbatissa id permittens menses sex ab officij exercitatione suspensa remaneat; eamdem priuationis vocis actiuæ, & passiuæ pœnam subibunt illæ, quæ trium dierum spatio elapso persistẽtem in luctu contra hoc decretum monialem audebunt inuisere.

75 Nemini monialium vnquam licet, nec recreationis causa tempore bacchanaliorum, se virorum habitu vestire, arma cingere, aut personatam incedere; contrauenientes excommunicationis latæ sententiæ vinculis innodamus. Mandamus insuper Abbatissæ ne repræsentationes, seu secularium actiones cum habitu profano vllo vnquam tempore monialibus permittat; secus trium ieiuniorum pane tantum, & aqua pœnam soluet, aliasque ad nostri arbitrium.

76 Epistolas, schedulas, vel cuiusuis generis litteras ad externos scribere, vel ab eis missas recipere cuicumque monialium, prçter quam Abbatissç, pœnitus interdictum esto; quæ non paruerit carceri per mensẽ mãcipetur, quod si euenerit vt aliqua ipsis epistola à parentibus, vel à sanguine propinquis deferatur, eam nec reserare, nec legere possunt, sed obsignatas Abbatissæ tradant aperiendas, legendasque, quæ si in Domino iudicabit eas tradere poterit, ad quam diriguntur.

77 Sub eadem pœna prohibemus monialibus tùm professis, tùm nouitijs ne libros à nobis non approbatos, aut qui spiritum non sapiunt, detineant, perlegãtuè.

78 Nullo modo patiatur Abbatissa pecunias monasterij, multoque minus alicuius monialis, vel secularis educandæ mutuo exponi cum fœnore, & pignoribus, aut alicui negotiationi cum palliata vsura; aliàs tùm

Abba-

Abbatissa, tum monialis, vel educanda inobediens vltra pœnam proprietariorum, excommunicatione ligabuntur.

79 De corporis, & animi puritate, earumque omnium, quæ in Domo Dei sunt, castâ conuersatione, non est cur multa dicamus, cum certum sit sanctimoniales Angelorum imitatrices esse debere, vt diuinum agnum, qui pascitur inter lilia, sequi mereātur quocumque ierit; & assequentur proculdubio si sensus externos, præsertim oculorum, aurium, & linguæ diligenter custodiant, si à perniciosis familiaritatibus abhorreant, si corpus prudenti, assiduaque castigatione in seruitutem redigant; si denique pœnitentię, & Eucharistiæ sacramentis ex Confessarij consilio frequentem, & cum summa animi deuotione operam nauent.

80 Atque hic aduertimus, quod Conciliū Triden. 1 mandat omninò à sanctimonialibus obseruandum, nimirum vt saltem semel singulis mensibus confessionem peccatorum faciant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant, vt eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter superandas.

1 sess. 25. de regul. c. 10. Clemen. ne in agro § sa nè, de statu monial.

81 Ad plures animi perturbationes euitandas, & scandala præcipimus ne quos intra monasterij claustra moniales, præsertim superior, defectus committit, externis dicant, neque cum his de Abbatissæ, aliarumque officialium electione agant, aut de controuersijs, quæ alicui fortè monialium intercederet cum Superiore, Abbatissa, alia moniali, visitatoribus, Confessarijs, Cappellanis, & similibus: secus facientes carceri per mēsem emancipentur, & excommunicationi subiaceant.

82 Totám in dormitorio noctem lampas ardeat; antequam decumbant signum tintinnabuli detur, vt vna-

quæque genibus prouoluta conscientiam suam per horę quadrantem examinet, & diuinam opem imploret, quo expleto iterum pulsetur cubitum eundi signum, cui omnes statim, modestèque teneantur obedire, nec ulla quæ inde ad loquendum progrediatur; tunc enim maximè cunctis rigorosè obseruandũ silentium indicimus; Ideoque si quę huic decreto non obtemperasse probetur per annum actiuo, passiuoque suffragio careat.

83 Singulæ moniales singulis suis lectis interdiù, noctuque cubent; sub pœna enim excommunicationis latæ sententiæ earum etiam strictissimo gradu coniunctarum in lecto societatem ad dormiendum vetamus.

84 In communibus functionibus vnicuique monialium is locus assignetur, qui iuxtà antiquitatis gradum contigerit vt in Choro, in Refectorio, in dandis suffragijs, atque in Confessionibus faciendis.

85 Singulis diebus Dominicis exponatur tabella cum earum nominibus, quæ illam hebdomadam coquinæ, vel refectorij, aut alterius manualis operis seruitio sunt addictæ: hæc autem officia omnes, qua par est obedientia, & humilitate, acceptare debent; nec vlla sine grauissima causa ab huiusmodi ministerijs sit exempta.

86 Cum ad Confessiones monialium excipiendas extraordinarium Confessarium iuxtà Trid. Cõcilij præscriptum mittimus, quod omninò ter in anno, nimirum toto mense Ianuario, Mayo, & Septembri præstari mãdamus, quotquot monasterium incolunt, illum adire teneantur, vt saltem ab eo benedictionem accipiant. Caueant tamen huiusmodi extraordinarij, ne quid in particulari ab aliqua moniali tunc accipiant, id enim eis sub pœna suspensionis interdicimus, quod etiam seruent sub eadem pœna ij, quos aliquando ad suffragia colli-

colligenda deputamus; non propterea prohibitum volumus Abbatissæ ne munusculum aliquod comestibilis totius communitatis nomine ad huiusmodi viros grati animi ergo mittere possit.

87 Vbi de nostra licentia concio ad crates erit habenda, claudantur ianuæ Ecclesiæ, nullusque in ea remaneat præter monasterij Procuratorem, & Sacristam, quorum alteruter concionatorem adducat, & reducat; admonemus autem regularem concionatorem tunc ei non licere cum monialibus miscere confabulationes.

88 Nemini ex ijs, quæ in monasterijs nostris degũt, nec quidem ipsi Abbatissæ licet venditionum, emptionum, locationum, pignorationis, transactionum, apocarum, aliorumque contractuum genera super bonis ipsiusmet monasterij sine licentia nostra, aut Vicarij Generalis, in Diœcesi verò sine assensu, & præsentia Vicarij foranei. Inobedientes voce actiua, & passiua perpetuò priuabuntur, & ipse Notarius seuerè castigabitur; eos autem contractus sine prædicta facultate, vel præsentia nullam habere vim declaramus.

Cap. VII.

De Infirmis.

89 NE valetudinis recuperandæ, seu conseruandæ prætextu, quod sæpè sępiùs accidit, paupertas religiosi status præsidium labefactetur, iubemus in quouis monasterio vnum, aut alterum cubiculũ, vt necessitas postulat, deputari, vel quantocyus extrui valetudinarij instar, in quod omnes moniales, & conuersas tàm professas, quàm nouitias ægrotantes deduci

volumus; atque in virtute sanctæ obedientię mãdamus; ibique humaniter, benignèque tractandas, & à singulis alternatim visendas, dulcibusque alloquijs solandas curet Abbatissa.

90 At si quæ infirma fortasse, quod absit, sanctæ obedientiæ contemptrix deprehendatur, & ad comune nosocomiũ venire obstinatè detrectet eam nec à medico visitari, neque medicinas illi præscribi, imò nec à cõfessario audiri, absoluique permittatur sub pœna excõmunicationis. Excipimus hic tamen casum repẽtinum, qui aliud iuxtà prudentiæ leges fieri dictauerit.

91 Quia virentis obseruantiæ signum non obscurũ est in monasterijs cura, & charitas erga ægrotas, ideoque iubemus, vbi ea viget omni studio Abbatissam incumbere ad infirmis tempori præstãda ea omnia, quæ medicus præscribit, atque suppeditare omnes sumptus, qui ad earum curandos morbos, & valetudinem confirmandam iudicabuntur prudenter, & religiosè necessarios iuxtà monasterij obseruantiam.

92 Præterea vni, aut alteri monialium patientia, charitate, & viribus corporis pollenti ægrotantium sororum curam demandet, quæ, vbi opus est, ex consilio, & facultate ipsius Abbatissę aliquòt ad tẽpus determinatum auxiliatrices famulas sibi adhibeat, reliquis autem siuè monialibus, siue sęcularibus expressè prohibitum sit cognationis, aut particularis familiaritatis titulo ęgrotantium seruitio, sine approbatione Abbatissę sese immiscere, aliàs hebdomadam carceris pœnam subeant.

93 Porrò sicuti in valetudinario cõmuni verè ęgrotantes febri, vel alio graui morbo laborantes commorari omninò iussimus; ita conscientiam earum monialium

lium; ipsiusque medici, qui ad id consilium prębuit, oneramus, si sine legitima causa, & vera infirmitatę in huiusmodi cubiculis degere, & infirmantium alimenta, atque medicamina sumere audent, & restitutionis reas esse declaramus.

Cap. VIII.

De Nouitijs admittendis, & instituendis.

94 AD vitam communem in monasterijs, quæ vehementer nobis cordi est, promouendam, obfirmandamque mandamus nullam in tyrocinium deinceps admitti, nisi in eo monasterio, in quo communis vita, & regularis viget obseruantia.

95 Nulla autem in nouitiarum numero reponatur, nisi præhabita priùs in scriptis nostra, aut Vicarij Generalis facultate, nec antequam ætatis suæ annum duodecimum saltem agat, & honestis sit parentibus, atque legitimo matrimonio procreata.

96 Iam verò vbi aliqua statum religiosum, & tyrocinij initia ponere efflagitat, hæc ad amussim seruanda statuimus, vt primò coram Vicario, vel Visitatore, aut eo ad id à nobis destinato Professę omnes capitulariter congregentur; quę deinde in maiorem Dei gloriam, & monasterij vtilitatem animum intendentes, secretò suffragium ferant, atque si ex tribus partibus capituli duę recipiendam esse censebunt, admittatur, secùs excludatur 1.

97 In habitus susceptione gentilium feminarum nomen

1 ita etiam mãdatũ est in antiqua Synod. Catan. Torres fol. 212. n. 80.

men non assumant, sed Sanctarum, quarum in martyrologio memoria recolitur; nec *Don*, vt vulgò dicitur, suo nomini pręponant; non enim hoc, nec inter moniales Benedictinas, consuetum est.

98 Ad professionē autem nulla admitti debet si sextum decimum ętatis annum non expleuerit, & confirmationis sacramento munita non fuerit, nec quę legere nescit, & diuinum officium recitare; hanc autem scientiam in commissarum professione non requirimus.

1 sess. 25. c. 15. 99 Iuxta Concilium Tridentinum 1 nullam illius professionem declaramus, quę ante exactum, & integrum nouitiatus annum emissa est.

100 In tyrocinium receptę habitu nouitijs ex regula statuto omninò vtantur; secùs illud tempus pro nouitiatu non computetur.

101 Nouitię cuiuscumque dos monasterio assignanda ducentarum minimum vnciarum quantitatem expleat, vel decem saltem vnciarum redditus annuales liquidò conficiat pro capitali ducentarum vnciarum ad rationem saltem quinque pro centenario, salua tamen consuetudine loci, de qua certior fieri debet Prę atus quando casus continget.

102 Dotium autem pretium, quod ad numeratam pecuniam redigitur, sic etiam capitalium quorumcumque summas, aliorumque monasterij nummorum deposita, vel penes Depositarium à nobis electum, vel intra ipsum monasterium in Arca ibidem ad id deputata conseruari iubemus, cuius arcæ vnam clauem Abbatissa, alteram Celleraria, & tertiam in vrbe Vicarius Generalis, in Dioecesi verò foraneus Vicarius retineant, nec in alium effectum, quàm in redditum emptionem vltrà summam vnciarum decem, & hoc etiam de Episco-

pi

pi licentia applicentur dotium capitalia, quod etiam in reemptione aliorum redditũum obseruandum est, aliàs contractus nullos esse declaramus, & grauissimis pœnis contrauenientes exercebimus.

103 Alimentorum pretium tempore, quo Puella Tyrocinium ponit, anticipatè soluendum est, quod etiã de educandarum alimentis dictum intelligatur.

104 Sub pœna excommunicationis latæ sententiæ mandamus monialibus, Abbatissis, Procuratoribus, alijsque officialibus, ad quos pertinet, ne quid, etiam sponte oblatum, recipiant pro admittenda nouitia, præsertim ex ijs, quæ ad certum numerum ex pia testatorũ voluntate in aliquod monasterium gratis recipi debent.

105 Tàm in habitu suscipiendo, quàm in emittenda professione vani omninò euitentur sumptus, & pompæ, sed is Ecclesiæ ornatus tantum adhibeatur, quæ spiritualis letitię signa pręseferant; quapropter & igneorum tormentorum, seu *masculorum*, vt vocant explosioné, & aliarum campanarum, pręter monasterij ipsius, sonũ solemnem, & festos ignes in fenestris, & campanilibus in posterum ob huiusmodi occasiones omninò prohibita esse volumus; nec denique in eiusmodi celebritate plusquam quindecim, aut viginti summum scuta impẽdi possit; quæ secus Abbatissa permiserit sex menses officij administratione ipso facto sit interdicta.

106 Quia viduas honestas aliquando iustissima causa dictat in monasterium admitti, statuimus eas ibidem laicorum modesto habitu, non verò monialium indui.

107 Non sine ingenti admiratione percipimus aliquot esse in nostris monasteriis nouitias, quę multos ab hinc annos Tyrocinium protrahunt absque spę, imò, quod peius est, & intolerabile, absque voluntate professio-

fessionis faciendę, nec etiam monasterio alimenta soluendi; ideoque districtè pręcipere in virtute sanctę obedientię visum nobis est omnibus, & singulis Abbatissis, vt elapso nouitiatus anno, si quæ detrectat, vel non potest solemnem professionem nuncupare, ad nos statim deferant, idemque ne è nostra elabatur memoria singulis anni mensibus replicent, vsque dum illa vt nos efficaciter curabimus, profiteatur, vel habitu religioso priuetur, aut si opus est è monasterio expellatur; illæ verò, quæ in præsenti nouitiæ antiquatę inueniũtur infra quatuor menses à die publicationis Synodi numerandos, vel se solemni ligent professione, vel suam petant domum, quod si aliqua de causa intra monasterium commorari debẽt, statim religioso habitu exuãtur sub eadem pœna, & pręcepto.

108 Duos menses antequam nouitia suę probationis annum compleat nos Abbatissa commonefaciat de illius moribus, & sufficienti dote, item si profectum in virtutibus fecit, & an diuinum ordinare, & recitare officium calleat, vt seruatis, quę hac in re Tridentinum mandat Concilium, ei tempestiuè facultatem impertiamur solemnia vota nuncupandi. Debet intérea Abbatissa, & Tyronum Magistra ipsorum votorum onus, & naturam explicare nouitię, eamque adhortari vt vitam communem, & regulas pro ea datas ad mortem vsque seruari studeat, promittat, & si ita fert animus iureiurando confirmet.

109 Ex monialibus professis, & antiquioribus vna seligatur prudentia, & virtutibus conspicua, cui nouitiarum magisterium, & institutio committatur, huius officium est nouitias monasticis moribus imbuere, regulas edocere, ad legendas, ordinandasque horas canoni-

nonicas, & ad vitę sanctimoniam suis præsertim exemplis erudire.

110 Segregata sit à reliquis nouitiarum habitatio, in qua nulla alia, etiam strictissimo gradu coniuncta, monialis, præter nouitiarum magistram, degat; quæ Tyrones suas cum sæcularibus externis nec viris, nec mulieribus sermonem miscere vllo modo sinat, præter quam in casibus, in quibus solum accedere propinquos ad craticolloquutorij permisimus.

111 Singulis annis, quantum fieri potest, mutanda est nouitiarum Præses. Præcipimus etiam ne vltra numerum pro quolibet Monasterio à nobis in instructione vulgari designato aliqua nouitia recipiatur. Insuper ne tertia soror si apostolicam non impetrauerit licentiam in monasterio, in quo duæ aliæ manent moniales, recipiatur ad professionem.

112 Nouitiarum magistra librum habeat, seruetque penès se perquam diligenter, in quo diem, quo aliqua religionis habitum assumpsit, & Tyrocinio nomen dedit, & quo professionem solemnem emisit, cui illa monialis, quæ profitetur propria manu subscribat, vel ea scribere ignorante id præstent duæ ex antiquioribns monialibus, vt de singulis in posterum certa ratio habeatur.

Cap. IX.

De Puellis Sæcularibus, quæ in monasterijs educantur.

113 SAncitum olim fuit, & maximè cautum vt illæ dumtaxat puellæ in monasteria reciperentur,

quæ in ijs solemnia vota profitendi firmum habuissent animum: nihilominus re postea iterum, iterumque discussa, Sacra Congregatio 1, posse declarauit puellas honestas in sanctimonialium domibus recipi, & educari, vt vel inspirante diuino afflatu regularem suo tẽpore recipiant habitum, vel ad sæculum prout meliùs in Domino ipsis expedire iudicauerint, regrediãtur; dũmodo huiusmodi monasteria ante Concilium puellas eius generis recipere consueuerint, cæteræque conditiones seruentur, quas ad hunc finem Sacra Congregatio stabiliuit; & nos pręsenti Synodali decreto libenter recipimus, & approbamus, eorumque diligentem obseruantiam omnibus, ad quas attinet districtè iniungimus.

1 31. Augusti an. 1575.

114 Pręterea ad has puellas educationis nomine legitimè recipiendas requiritur nostra scriptis signata facultas, deinde vt maior pars professarum ad id capitulariter congregatarum per secreta suffragia consentiat.

115 Monasterio alimenta de more taxata singulis semestribus anticipatè soluere debent; secùs ad suam remittentur domum. Ad maiorem autem horum alimentorum securitatem idoneam priùs cautionẽ, & quo ad fieri potest clericorum à nobis probandam pręstent, super cuius ad nos informatione Vicarij, Procuratoris, ipsiusque Abbatissę conscientiam oneramus; nullo autem modò permittendum, quod earum parentes, aut alio gradu adstricti puellis in dies victum trasmittant, sicque à soluendis alimentis eximantur; hoc enim in aliquibus monasterijs factum aliquando esse vehementer dolemus, & ne deinceps fiat sub depositionis ab officio Abbatissę prohibemus.

116 Quod si semel illarũ aliqua è monasterio exierit

rit ampliùs in idem non recipiatur; nisi fortè infirmitatis causa de nostra, & medicorum licentia exierit; vel nisi in eodem vitam monasticam decreuerit amplecti.

117 Dum in monasterio degunt nullam prorsus secum sociam, aut famulam adducant.

118 Puella educanda minor septem, aut maior 25. annis admittenda non est, quod si in monasterio degēs vigesimum quintum annum compleuerit, nos statim Abbatissa commonefaciat, vt nisi vrgentissima necessitas contrarium dictauerit, egredi mandemus.

119 In monasterio fusci coloris vestibus, non sericis vtantur, nec vllo prętextu vana, exquisitaque ornamenti forma se ornent, nec vultum colorent, tingātque capillos; vsum verò ceruissę, aut purpurissi tū monialibus, tùm sęcularibus sub excommunicationis latę sentētię pœna interdicimus; à cincinnis in auribus, torquibus, monilibus, cęterisque eius generis profanis delicijs omninò abstineant.

120 Lectulum ijs, quibus moniales vtuntur, similē habeant, modestiam vndique, & compositionem redolentem; & quidem in loco separato à monialibus, nec sociatæ dormiant sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ, quin & interdiù à loco, quo ipsæ moniales communiter manuum operibus vacāt abesse debent; nisi aliter aliquando iudicauerit Abbatissa.

121 Cum nulla monialium nimia se familiaritate adstringant; cum externis, præterquam cum cōsanguinitate, vel affinitate proximo gradu coniunctis, nullam consuetudinem habeant, nec amicitiam ineāt, in quo ipsarum Antistitum conscientiam oneramus, vt statim delinquentes ad nos deferant.

122 Clausuræ leges dum in monasterio viuunt eas-

dem prorsus, & sub ijsdem poenis, quas omnes præsenti constitutione pro puellis educandis hic renouamus, & iniungimus, seruare debent sicuti ipsæ moniales.

123 Si earum aliqua matrimonio fuerit collocata, statim ad parentes, vel propinquos remittatur; quod si id cum ea maxima celeritate, qua iubemus fieri ex legitimo impedimento nequeat, nos Antistita admoneat, vt si expedire in Domino arbitrabimur, commorandi eidem puellæ facultatem faciamus ad alium mensem, quã fa è denuò non protrahemus. Interea verò sponsum ne alloquatur nisi præsente Abbatissa, vel aliqua è senioribus monialibus à nobis designanda. Sed nec interim vllo modo, precibusque se sinat eadem Antistes, & Vicarius vt mulierculę Cinerarię, seu Ciniflones intra claustra, vel ad monasterij ianuas, aut quod summę impudentię esset, è sacrę communionis ostiolo, ad exornandã spõsam accedant; spõsa munera sponso ne mittat, aut ab eo recipiat sine expressa licentia Abbatissę; puella contraueniens hebdomadam ne ad crates accedat cohibeatur, & Abbatissa negligens, seu contra hanc constitutionem in aliquo indulgens, seu conniuens suspensione per sex menses ipso facto mulctetur.

124 Puellę quę monasterio alimenta non soluerunt constringantur intra quatuor menses post hanc Synodum publicatam soluere, aliàs domũ suam remittantur.

Cap. X.

De electione Abbatissæ, & reliquarum monasterij Officialium.

125 De Abbatissę, seu Antistitis monasterij, quouis no-

nomine nuncupentur, electione, quod Sacrosancta Tridentina Synodus præscripsit seruandum omninò præcipimus, scilicet vt per vota secreta eligatur; is verò qui electioni preest Episcopus, siue alius superior claustra monasterij non ingrediatur, sed ante cancellorum fenestellam, vota singularum audiat, vel accipiat.

126 Deinde ne minor 1 annis quadraginta, quorũ octo saltem post expressam professionem laudabiliter vixerit, eligatur, quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio, ex alio eiusdem ordinis de consensu Episcopi eligi possit; at si neque hoc commodè euenire potest, ex ijs quę in eodem monasterio annũ trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem, rectè vixerit, eligendam mandabimus, quę autem votum vltra eligentium medietatem habuerit, ipsa sit, & intelligatur canonicè electa. 1 Trid. sess. 15. de regul. cap. 7.

127 Moniales professę, quę ius ferendi suffragium obtinent ne aliquam in Abbatissam eligant, in qua prędicta ętas, & conditiones non adsint, aliàs & ipsę priuationis vocis actiuę, passiuęque ad annum pœnam subeant, & electio sit ipso facto nulla.

128 Ad euitandas omnes perturbationum occasiones, pleraque monasterij incommoda, quę sępissimè subsequuta sunt ad electionem in Abbatissam consanguineam illius, quę immediatè pręcessit, atque vt bono regimini consulamus, visum est pręsenti constitutione prohibere, vt omni rigore prohibemus, ne in Abbatissam eligatur, quæ primo consanguinitatis gradu cũ immediatè præcedente Antistita coniuncta est; secus irritam, & nullam electionem prædictã esse declaramus, ipsasque votantes in priuationem vocis actiuæ, & passiuæ incursas.

Imò

129 Imò etiam, quoad monialium numerus, & monasterij vtilitas patietur curandum volumus ne reliquis germanis sororibus Abbatissæ officium aliquod demandetur.

130 Ne quis ambitioni locus detur, sub eadem priuationis pœna, & excommunicationis latæ sententiæ iubemus moniales omnes, singulasque ad id suffragia neque per se, neque per alias personas etiam externas sibi emendicare, aut suum sibi dare. Imò ante electionē quod datura quæque est votum si alicui euulget, aut pro ea electione munus quodcumque accceptet, sit ipso facto excommunicata.

De Celleraria, alijsque Officialibus.

131 Ad eam spectat necessaria monasterio curare, & subministrare monialibus. Impensas quotidie in libro describat, quod etiam in suo præstabit procurator, & singulorum mensium vltimo die coram Abbatissa, & duabus decanis, seu discretis, ac Procuratore, Cappellano, & Deputato perlegat, & subscribere faciat.

132 Quæ pro edulijs totius communitatis expensæ fiunt distinctæ in libello à Celleraria scribantur, & eiusdem hebdomadæ sabbato in fine mēsæ coram omnibus perlegantur, vt cuique compertum sit quantum pecuniarum singulis diebus, atque hebdomadis expendatur.

133 Sacristæ, Rotariæ, & Auscultatricis munus ijs committatur, quæ quadragesimum saltem ætatis suæ annum agant, vel si id facilè in quolibet monasterio cōtingere nequit, eæ seligantur, quas maturior ætas, & spectata virtus commendat.

134 Ianitrices aperiendis, claudendisque suo tempore

pore foribus, ijsque diligenter custodiendis iugiter assistant, & omni sollicitudine, quæ ad collocutorium vocantur accersant, tempore diuinorum officiorum, & quo sancto sacrificio communitas interest, neminem vocēt.

135 Auscultatrices suum officium fideliter exequātur, studiosè animaduertendo, si quidquam interloquendum cum externis proferatur indignum sacris Virginibus, & Abbatissæ renuncient, quam si negligentem in procuranda emendatione, & castigando hoc delicto vident, ad nos scribant.

136 Pręter Abbatissę officium, reliquarum omnium vltra annum protrahi sine nostra licentia non potest; volumus enim singulis annis prima die Septembris officiales monasterij mutari, nisi aliud aliquando in Domino iudicauerimus.

De Cappellanis.

137 Confessarij ordinarij monasteriorum, qui & Cappellani vulgò dicuntur, à nobis, vel à nostro Vicario Generali tantum designari, mutarique possunt, ad vnius dumtaxat anni spatium perdurare volumus, ideoque vltimo eiusdem anni mense, tùm ipse Cappellanus, tùm Abbatissa nos commonefaciat, vt opportuno tempore, quę nostra sit sententia declaremus.

138 In collocutorio cum monialibus loqui omninò refugiant, nisi esset Abbatissa, Vicaria, seu Priorissa, sacristæ, atque auscultatrices, & cum his quidem loqui tantum ibi poterunt de rebus, quę eorum intersunt prouincię.

139 At verò in confessionalibus cum nulla longum misceant sermonem, qui ad conscientię directionem,

rerum-

rerumque ſpiritualium inſtructionem non ordinetur; ſecus ab officio deponentur.

140 Muſicos vel ad miſſas decantandas, vel aliud diuinum munus celebrandum, præcinẽdumque ad Eccleſiam ſuam accedere ne permittãt ſine noſtra litteris expreſſa facultate; excipimus tamen diem ſolemnem titularis Eccleſiæ, & eos omnes quibus ſanctiſſima Euchariſtia, pro quadraginta horarum, vt vocant, oratione, expoſita manet; nec ſi qua intra monaſterij clauſtra muſicę ſcientia perita eſt cum externis cantoribus concinere ſinant, aut conſonare ſub pœna ſuſpenſionis per annum ab officio, cuius loco ipſa monialis, ſeu ſęcularis delinquens ergaſtulis duos concludatur menſes.

141 Æqui bonique conſulere debent quandocumq; extraordinarios Confeſſarios ad monaſterium mittimus, ideoque ſciant nobis in eos maximè animaduertendum fore Cappellanos, qui ęgrè, & iniquè id ferendi ſignum dabunt.

142 Regularem diſciplinam magis magiſque in dies curent promouendam, nec Theologorum remiſſiores ſententias ad praxim reducant, aut pœnitentibus ſuggerant; ſic enim & habenas conſcientijs cum euidenti pręcipitij periculo laxabunt, & noſtrorum præceptorũ robur infirmabunt; quare ſi quos huius vitij reos eſſe ex noſtris Cappellanis offendemus, carceribus ſtatim ad annum; & ab officio perpetuo depoſitos addicemus.

143 Hoc etiam, atque etiam regularibus extraordinarijs Cõfeſſarijs commendatum volumus, quod ſi quis eorum contraierit, & laxiorum opinionum inter noſtra monaſteria ſeminator erit à monialiũ monaſterijs perpetuò exterminabimus, dabimuſque ad illorum ſuperiores noſtras non contemnendas quęrelas.

De

De Procuratoribus, & cæteris monasterij externis Officialibus.

144 Monasteriorũ procuratores, aduocati, exactores, thesaurarij, protectores, medici, & tonsores nonnisi de Episcopi consensu eligi possunt, & commutari; eorum officium pro monasterijs vltra triennium non protrahatur in cuius duobus vltimis mensibus tùm Vicarius loci tum ipsa Abbatissa nos commoneant, vt quos mutandos, quos verò confirmandos, & id quidem rarissimè faciemus, iudicauerimus, tempori notificemus, & iubeamus.

145 Procurator pecunias monasterij penes se non retineat, sed statim ac exigit Thesaurario, vel Abbatissæ in arca seruandas, vt suprà disposuimus, tradat.

146 In fine cuiuslibet mensis dati, & accepti rationem Abbatissæ coram Cappellano, nec non, & Deputato assignato, ac discretis Monasterij reddat, & ab eisdem subscribi faciat; Deputatus autem in prima generali deputatione statum Monasterij referat.

147 Negotiorum particularium monialium nullus procurator, aut exactor, vel aduocatus curam assumat sine licentia Vicarij. De monasterij litibus, debitis, creditisque cum alijs monialibus ne loquantur, sed tantum cum Abbatissa pertractent sub pœna priuationis per annum.

148 Nullum contractum celebrari patiatur procurator de bonis monasterij; siue locationis, venditionis, emptionis, pignorationis, siue censualis, vel alius cuiusuis generis, nec debitoribus dilatio detur sine nostræ deputationis licentia, vbi summa decem vncias ex-

cedit, vel si minor est sine licentia, & assistentia Vicarij foranei per Diœcesim, in Vrbe verò vnius ex Deputatis in scriptis semper exaranda, sub pœna Abbatissæ suspensionis ab officio per mensem, & quo ad procuratorem carceris ad nostrum arbitrium.

De Mulieribus famulis, & Conuersis.

149 Mulieres, quæ de nostra licentia ad inseruiendũ communicati vnde communissæ vulgò dicuntur, vel illæ, quæ etiã ex speciali nostro indulto ad alicui moniali, vel sęculari famulandum admittuntur, sint Virgines, bonæ vitæ, & famæ super quo ipsius loci Vicarij, & Abbatissæ conscientiam oneramus, aduertentes nostram illos incursuros iram, & grauem punitionẽ, si quid fraudis, vel negligentiæ in hoc commiserint.

150 Porrò si huiusmodi famulas infirmitatis, vel alia de causa ex facultate Vicarij foranei semel è monasterio egredi contigerit, iterum non admittantur sine nostra expressa licentia.

151 Curet autem Abbatissa vt huiusmodi famulas prudentiores, & virtutum, præsertim charitatis, patiẽtiæ, atque humilitatis studio magis addictæ conuersarũ, seu Commissarum habitu induantur, cum alijs monialibus sacram communionem accipiant, & regulam obseruent.

Admonitio Generalis.

152 Quoniam in visitatione ob morum, & peruetustarum consuetudinum diuersitatem peculiares pro singulis monasterijs constitutiones reliquimus, eas tamquam hic de verbo ad verbum insertas, & expressas ob-

ser-

seruari præsenti decreto mandamus sub pœnis ibi impositis.

153 Notam denique facimus omnibus excommunicationem latam à Sacrosancta Tridētina Synodo cōtra cogentes virgines, vel viduas, aut alias quascumque mulieres, præter quam in casibus in iure expressis, ad monasterium quodcumque ingrediendum inuitas, vel ad habitum monialium suscipiendum, aut ad vota religionis solemnia profitendum, quique consilium, auxilium, vel fauorem dederint, quique scientes eam non sponte ingredi monasterium, aut habitu induere, aut professionem emittere quoquomodo eidem actui, vel præsentiam, vel consensum, vel auctoritatem interposuerint. Simili quoque anathemati subijciuntur à Sacro Concilio Tridentino, ij qui sanctam virginum, vel aliarum mulierum voluntatem vel habitū accipiēdi, vel voti emittendi quoquomodo sine iusta causa impedierint.

Cap. XI.

De Mulieribus, quas Conuertitas appellant, de Orphanis, & reparatis.

154 PRo huiusmodi mulieribus, vel puellis omnibus vna nequit assignari viuēdi ratio, sed quā tempus, & loci, atque personarum cōditio dictat, ideoque satiùs esse duximus pro earū singulis domibus proprias, & vulgari idiomate præscribere constitutiones vti faciendas mandauimus dum earū peregimus visitationem, cui eos omnes domos, piaque opera subiecta esse declaramus, has regulas ad vnguem obseruandas curet Superior, Cappellanus, & Deputati, seu Prote-

ctores, aliàs nostris erunt non leuibus mulctandi pœnis.

155 Solùm hic omittere nequimus excommunicationem ipso facto incurrendam à nobis fulminari cōtra eos, qui ausu temerario, & ad malum finem, aut etiā prætextu matrimonij ineundi, aliquam harum mulierū perturbare tentauerint, & facultatem exeundi, vel quod pessimum est, & planè diabolicum, ab illius domus septis fugiendi, auxilium præstiterint suaserint, vel consenserint; nec non vnum annum strictissimi carceris pœnam, quam ipsa mulier, si infra duos dies, suæ superiori illum tractatum non reuelet, vel si cōsentiat, & excommunicationem latæ sententiæ quoque incurrat.

DECRETVM XXXI.

DE TERTIARIIS Mulieribus.

1 Tertiariæ mulieres, quas *Monache di casa* vulgus appellat, cuiusuis sint ordinis, & conditionis tum in habitu regulari suscipiendo, tum in modo viuendi, atque in domibus sęcularium habitandi obseruare omninò tenentur, & nos totis viribus retinendam curabimus constitutionem de eis editam à Sanctissimo Domino Papa Nicolao IV. 1 & decreta sępè sępiùs cōfirmata, & repetita à Sacra Congregatione regulariū, præsertim illud editum Romæ 20. Decembris 1616. in nostro Regno exequutum 23. Ianuarij 1642.

1 quæ incipit super montem.

2 Quo decreto in primis cauetur, & nos quoque prę-

præsenti constitutione vetamus, ne in posterum vlla sęcularis mulier habitum regularem, nec etiam ex voto gestare pręsumat, nisi illum ab eiusdem ordinis superiore peculiari ritu de more, ac seruata decreti forma susceperit secus seuerè à nobis punietur, & habitu priuabitur.

3 Deinde ne mulieres tertiarias superiores regulariũ admittant, easque habitu religioso indui permittant nisi sint probatæ virtutis, & ætatis saltem agant quadragesimum annum; nec non quæ de proprio habeant, vnde sufficienter, & pro sui status conditione honestè viuere queant, sub eadem poena.

4 Insuper ne cum alijs viris, quam cum consanguineis, vel affinibus in primo tantum gradu sibi coniunctis cohabitent, aliàs prædictam luent pęnas.

5 Mulieribus verò quæ nõ adeo honesta sunt fama, & nomine sine nostra facultate vllo regularium habitu vestiri Inhibemus, secus fustibus per Vrbem actæ cedantur, & si nobis visum fuerit abibunt exulatum.

6 Suas regulas obseruent, domos alienas ne frequẽtent, & curent vt suæ ne frequententur, cum infamibus personis, cum meretriculis, & male audientibus ne cohabitent, imo neque ijs facultatem præstent, nec comitatum, nec sermones familiares commisceant, secus exilij mulctam ad nostrum arbitrium dabunt.

7 Atque vt harum constitutionum firmetur robur, & statim videatur obseruantia districtè mandamus sub poena priuationis habitus, alijsque ad nostrum beneplacitum, vt eiusmodi tertiariæ infra duos menses in Vrbe quidem nostro Vicario generali in dioecesi vero foraneo à die pręsentis Synodi legitima publicatione se sistant vt constet de eorum ętate, vita, & moribus, habitatione, & licentia habitum deferendi.

DE-

DECRETVM XXXII.

DE IMMVNITATE ECCLESIASTIcorum, eorumque bonorum.

1 COmpertum est inter Catholicos Clericis, cæterisque Ecclesiasticis specialem deberi reuerentiam vtpotè specialiter in diuinum cultum destinatis; Ideoque Sacri Canones eorum personis indemnitatem, & securitatem à qualibet iniuriosa percussione deberi statuerunt, quod dicitur priuilegium Canonis, quia à Canone *si quis suadente diabolo* conceditur. Insuper exemptionem à iudicio, & iurisdictione laicali tàm quo ad personas, quàm quo ad sua bona, & hęc dicitur ecclesiastica libertas, seu immunitas, & beneficium fori; sic enim eorum dignitas magis commendatur, & maior illis reuerentia exhibetur: Vnde in Bulla Cęnę Domini grauissimis pęnis, præsertim excommunicationis feriuntur, qui ausu temerario ecclesiasticis personis, & bonis damna inferunt.

2 Nos igitur huius bullæ, aliorumque sacrorum Canonum vestigijs inhęrētes fori sęcularis Iudices, & magistratus monere statuimus ne vllo vnquam pacto regulares in sacris sint, nec cuiusuis ordinis Clericos, atque ad Ecclesiasticum forum personas quascumque spectantes, nisi in casibus à iure permissis, & post sententiam Iudicis competentis capere, in vincula conijcere, aut detinere audeant, nec processus aduersus ipsos conficere; quod si ausi fuerint tàm ipsi officiales, quàm eorum ministri, imò & ad id consilium dantes, ex-

exitantes, & fauentes excommunicationis pœnam se nouerint incurrisse.

3 Excommunicationem etiam latæ sententiæ incurrisse ex nunc pro tunc declaramus publicanos, qui à Clericis, vel à regularibus per summam iniuriam datia, & gabellas exigere directè, vel indirectè ausi fuerint, eosque ab hac censura absolui non posse, donec plenè satisfecerint: præterea si quis ea ab his exemptis personis exegisse per vim, aut fraudem conuictus fuerit, vnciarum decem pœnam incurrat prima vice, grauiùs in posterum puniendus, si in idē lapsus esse ostendatur.

4 Clericorum nemo suas causas in laicali Tribunali agitari, & decidi patiatur, aliàs vnciarum viginti pœnam dabit; sciatque se nec volentem, aut lubentem suo foro ecclesiastico renunciare posse.

5 Quia frequenter ad aures nostras, non sinē ingēti dolore, peruenit esse aliquos, qui Ecclesiasticæ immunitatis priuilegia manifestè non valentes, subdolis modis iniquè infringere, aut debilitare pertentant, nimiū Clericis res carius vendentes, quàm cæteris, aut eis quantitatem, numerumque rerum, quas Clerici emēdas, aut à suis campis percipiendas curant, auarè præscribentes contra id, quod eorum necessitas, & decor exigit, imò etiam quæ ad victum, & vestitum eis necessaria sunt, & laicis publicè venduntur, per summam tamen iniuriam Clericis vendere recusant; Vt igitur tantæ iniquitati obsistamus, qui huius criminis notam incurrisse probabitur, præter eas, quibus ius commune subijcit pœnas, vncias decem soluere cogatur.

6 In excōmunicationē quoq; incurrisse eos declaramus, qui bona, aut iura Ecclesiarū vsurpare, destruere, aut dissipare ausi fuerint, à qua minimè absolui possint, nisi

nisi facta in integrum iurium, bonorumue restitutione.

7 Sub eadem poena mandamus, vt spatio quindecim dierum à legitima publicatione huius nostræ Synodi computando; in posterum verò à prima cuiusque loci visitationis die, qui sciuerint vt nobis, aut nostro Vicario Generali eorum nomina deferant, qui Ecclesiarum iura, aut bona vsurpasse, dissipasse, aut quomodolibet alienasse, & læsisse videntur.

8 Nostrorum etiam Prædecessorum vestigijs sanctè impressis inhærendo districtè vetamus, ne prædiorum, bonorumue, quæ ad dignitates, canonicatusue tàm Cathedralis Ecclesiæ, quàm Collegiatarum spectant locatio fiat personis ad idem Capitulum pertinentibus; tunc enim, & ipso facto contractus omnes irritos, & nullos esse declaramus, ipsosque conductores nostro plectendos esse arbitratu. Idem de eorumdem propinquis, & consanguineis, qui primo, aut secundo eis gradu iunguntur, nisi quod ad hos propinquos attinet, Episcopus cognita euidẽti Ecclesiæ illius vtilitate, id scripto concesserit.

9 Cum accidat pleraque stabilia bona redditibus iuxta formam Apostolicarum Bullarum per obligationem obnoxia oneroso, vel lucratiuo titulo in Ecclesiasticas personas transferri, & multoties ad hoc vt Regis Alphonsi g. m sanctioni huiusmodi redditus priuilegio prosequenti, non obnoxiæ, per exequutionem non molestentur, atque ita fieri, vt id generis bona alienantes, eorum fructibus, & obuentionibus pacificè in præiudicium creditorum, per summam iniuriam fruantur, id quod ob falsa in his frequenter inita iuramenta, in anima-

marum, ac Reipublicæ detrimentum tendere considerantes, cum creditores sua actione, ac debito priuetur, Mandamus, atque decernimus, vt si bona huiusmodi redditibus affecta, atque obnoxia penes Ecclesiasticas Personas quouis modo peruenerint, contra illa exequutiuo modo procedi possit, ex præscripto pragmaticæ sanctionis à Rege Alphonso promulgatæ: ita tamen vt Ecclesiasticis nec personaliter, nec in proprijs bonis quibuscunque molestia exhiberi possit.

10 Eo vsque peruenit nonnullorum Clericorum impudentia vt quam immunitatem eorum bonis in ecclesiasticę dignitatis reuerentiam concedunt canones, dolo maló laicis aliquando mutuant ad horum fallacias contegendas, vitandasque atque non sit e euidenti iurium iniuria, creditorum damno, iustarum gabellarum fraude, & iusiurandi falsitate, fictis contractibus enormibusque collusionibus, quod verè sęcularium est, se dominos esse demonstrant; vt igitur huiusmodi per iniquę funditus euertantur machinę, mandamus Clericis omnibus, vt laicis, ad quos spectant, infra spatium duorum mensium à die publicationis Synodi huius enumerandum iura, bonaque restituant, & si quę extant renunciationes, testamenta, patrimonia, beneficia, aliaue quocumque titulo instrumenta in Clericorum personis ficta rescindant, nullaque esse declarent; qui in re tanti momenti inobediens esse conuincetur, restitutionis omnium damnabitur, quę passus est detrimentorũ creditor legitimus, aut publicanus, & annum integrũ ipsarum met gabellarum oneri subiacebit.

11 Quemadmodum cunctis nostrę Curię Episcopalis ministris à nobis scripto deputatis serio interdicimus ne officij pretextu quidquam contra fas, & ęquum au-

deant, aut tentent, ita dum sua munia exercent aliaque muneri suo adnexa, neminem resistere, aut quoquomodo vim eis inferre posse sciat; si secus quis fecerit in pœnam excommunicationis latę sententię, nec non carceris, aut exilij, vel triremium iuxtà criminis, reique conditionem, & ad nostrum arbitrium se nouerit incurrisse.

12 Denique vt Sacerdotum personas aliqua etiam in causis ciuilibus prærogatiua condecoremus, visum est constituere nullum Præsbyterum posse carceribus adstringi pro summa non excedente vncias sex; pro minori enim summa potest eis assignari aliqua Ecclesia, facta iniunctione competenti de retinendo illam pro carcere.

FINIS

Sessionis Tertiæ.

SESSIO

QVARTA.

DE IIS, QVÆ AD FORVM Iudiciale spectant.

EA tandem Synodorum Conclusionis summa consueuit esse, vt publica scandala, & prauæ consuetudines remouerentur, litesque, & controuersiæ forenses meliori, quo potest, modo componerentur per Curiæ Episcopalis officiales, qui si, qua par est, industria in Diœcesis nostræ cultura desudabunt, morum integritas, & sanctarum legum extirpatis radicitus abusibus refloresceт. Sit igitur.

DECRETVM XXXIII.

DE PVBLICIS SCANDALIS, & abusibus extirpandis.

Cap. I.

De festis diebus colendis.

1 QVemadmodum ad pietatem augendam valdè conducit dierum festorum deuota, & religiosa celebratio 1. ita eorumdem contemptus latissimam

1 Trid. sess. 2 ... decr. de ... elect. ci... bor. & f. ...

viam impietati aperit, & scandalis, quæ vt remoueantur, meminisse debent in primis fideles ideò festos dies ab Ecclesia deputatos esse, vt quem Deo externum cultum cæteris temporibus exhibere nequeunt ob rerum humanarum occupationes, & curas, his commodiùs præstent, ab operibus seruilibus vacando, diuinæ pietatis officia obeundo, atque nobis à Deo collata beneficia grato animo impensiùs recolendo.

2 Quapropter Sancta mandat Ecclesia, vt à media præcedentis peruigilij nocte vsque ad sequentis noctis dimidium eorum festorum, quæ eiusdem Ecclesiæ, aut aliquando nostro præcepto coluntur ab operibus seruilibus quisque ferietur, quod si inobediens esse deprehendatur tam in Ciuitatibus, & oppidis, quam in cāpis pro prima vice tarenorum sex, pro secunda duodecim, pro tertia vnius vnciæ pijs operibus applicandæ pœna mulctabitur; quod si deinceps contumax idem scelus temerario ausu patrabit, seuerioribus, etiam carceris, pœnis Episcopi iudicio corripietur.

3 Comestibilia ad populi commodum deferri festis diebus hac conditione permittimus, vt per vias ad vēdendum non circumferantur, neque vlla eorum dierum hora, nisi cum officinæ ostiolo dumtaxat aperto, vel certè ianua maiori ex parte clausa vendantur, nulloque modo ante fores exponantur; qui secus fecerit, prima vice tarenis quatuor mulctabitur, & rebus, quas ante ostium proposuerit; secunda vero vncia vna; grauiores etiam pœnas daturus; si pertinax erit; omnium autem pœnarum quarta pars officialibus deprehendentibus cedat post datam sententiam.

4 Vetamus insuper ne autentica instrumenta cuiuscuis sint generis notarij conficiant, neue Iudices ius dicant,

cant, aut ſententias executioni mandent, præter quam in cauſis ab ipſomet iure ſine dubio permiſſis. Sequentes etiam atque laudantes Regni huius ritum, per quem nec tribunalia forenſia diebus feſtiuis ex præcepto, nec quemquã perſonaliter ob debitũ ciuile carceribus conſtringi permittitur, omni rigore præcipimus, ne magiſtratus quiſquam, aut illius ſæcularis miniſter feſtis ex præcepto diebus aliquem ciuili cauſa capere, aut carceribus addicere præſumat ſub excommunicationis pęna ipſo facto incurrenda, à qua nemo eos abſoluere valeat, niſi prius captum, aut vinctum ad priſtinam reſtitutus fuerit libertatem. ſatellites verò, ſeu vt nominant, *Sbirri*, qui id auſi fuerint in pœnam vncias quatuor luant 1. 1 c. finali de ferijs in decretal.

5 Porrò huiuſmodi, aliarũue pœnarum nulla ab officialibus deprehendentibus exigatur, ſed tantum loco pignoris aliquid capiatur, quod apud Vicarium ſeruetur, donec de pœna certè conſtet, reſtituendum quidem dominis poſt vbi pœnam ipſam ſoluerint, quarta parte officialibus, vt ſupra, data, reliqua apud depoſitarium in ſingulis locis noſtro conſenſu à Vicario ob id eligendum, deponatur, pijs eiuſdem loci operibus ab Epiſcopo applicanda.

6 At ſi euenerit vt aliud in prædictis, & ſimilibus caſibus pietas, aut neceſſitas poſtulauerit, à Vicario Generali in Vrbe, & à foraneis in Diœceſi, cauſa diligenter expenſa, facultas concedatur, gratis quidem, liberè, & ſine vllo prorſus pretio, etiam ſponte oblato, aut pacto directè, vel indirectè inito iuxta antiquorum Canonum, & modernioris decreti ab Vrbano VIII. editi formam ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ. Eiuſmodi facultates Vicarij vbi dari oportere alicui

mul-

multitudini, vel communitati in Domino iudicauerint; veluti tempore messis, serici, seu sementis, alteriusue similis casus, dispensatio publico instrumento in eius Curia spirituali eam transcribendo fiat, & nunquam sine hac conditione, scilicet vt opus illud seruile nemo, nisi prius audita missa, vbi esse potest, aggrediatur.

7 Festos dies, sanctorumque solemnitates tragœdijs, comœdijs, ludisque scenicis, alijsque eius generis actionibus nullo modo agi volumus sine Episcopi, aut Vicarij Generalis venia sub carceris pœna nostro arbitrio ijs, quorum interfuit ea mandare, & exequi imponēda.

8 Quia non semel, nec sine magna animi displicentia notauimus Vespertinas horas diebus solemnioribus non ijs, quas mandat Rituale, cæremonijs celebrari, ideò visum est hac Synodali lege statuere, & iubere primas omnes, & secundas Vesperas festiuitatum primæ classis in nostræ Cathedralis, Collegiatarum, aliarumque Matricum Ecclesiarum choro cantari seruatis ijs omnibus, quo ad vestes, incensum, & reliquos ritus, quæ Cæremoniale præscribit; nec non in Deiparæ Virginis, atque Apostolorum primis, & secundis Vesperis Presbyterum cum pluuiali choro interesse, & incensum dari mandamus; inobedientes quinque aureos eidem Ecclesiæ in pœnam luant.

9 Venerando Missæ sacrificio omnes rationis compotes tùm viri, tum mulieres legitimè non impediti ea, quā decet, animi deuotione intersint, ijs saltem diebus, quorum festiuitates Ecclesiæ præcepto celebrantur; neque vero fœminæ vllæ luctus domestici prætextu ob mortem mariti, alteriusue sanguine coniunctissimi excusentur; vnde quācumque contrariam consuetudinē, seu potius abusum Vicarij loci penitus tollendam curent,

rent,

sent; moneantque nullum aliud maius beneuolentiæ signum in vita functos esse, quam eos orationibus, sacrificijs, communionibus, eleemosynis, indulgentijs, alijsque pijs suffragijs statim, & in Ecclesia præsertim, in qua eorum cadauera condita sunt exhibitis, adiuuare.

10 Moneant sæpè sæpiùs Parochi, & Concionatores populum opera seruilia non ideò his diebus prohiberi, quia turpia, aut mala sint, sed quia hominum mentes à diuino cultu, qui finis præcepti est, distrahunt; Ideoque suadendum est eidem vt quo ad fieri poterit manè concioni, sero sanctis exercitijs, vesperis christianæque doctrinæ intersit, vt ægros homines, præsertim in Nosocomijs visant, in vinculis detentos visitent, mœrentesque solentur, vt in ijs denique pijs operibus eos insumant dies, ad quæ sanctè, augustèque sunt instituti.

11 Ideoque valdè expedit vt cum celebrior alicuius Sancti, præsertim verò eius, in cuius tutela Ciuitas, oppidum, aut Ecclesia Mater, vel parochialis est, dies instat, vt incolæ admoneantur ad eius peruigilium ieiunio, festumque sacra honorandum communione.

12 Laudabilem, atque ex antiquis Ecclesiæ christianæ Præsulibus traditam consuetudinem, vbique nostræ Diœcesis locorum retineri volumus, nimirum vt animarum Curati inter missarum solemnia die Dominico, festorum dierum, qui ea hebdomada ex præcepto seruandi sunt, populo denuncient, & hortentur ne cuiusuis negotij causa vrgenti iter aggrediantur, nisi post quam Sancto Missæ sacrificio interfuerint.

13 Quatuor aureorum pœna mulctandi sunt, qui, ante quam Missæ, quam maiorem appellant, sacrificiū peragatur, ludere etiam permisso ludi genere audeāt. Sed grauiorem dabunt, qui eodem tempore, vel cum diui-

diuina habentur officia, & conciones prope Ecclesiam ludere præsumpserint; aut diebus Veneris Martij, vel in maiori sacre Passionis hebdomada.

CATALOGVS DIERVM FESTORVM, *qui in nostra Diœcesi ex præcepto obseruantur.*

14 NE festorum præcepto colendorum ignorantiā quisquam alleget, eorum hic subnectemus indicem.

Mense IANVARIO.

1 Circumcisio Domini.
6 Epiphania Domini.

FEBRVARIO.

2 Purificatio B. Mariæ Virginis.
5 S. Agatha Virgo, & Martyr.
24 S. Matthias Apostolus. *In bisse st.* 25.

MARTIO.

19 S. Ioseph Confessor, & Sponsus B. M. V.
25 Annũciatio Beatæ Mariæ Virginis.

MAIO.

1 SS. Philippus, & Iacobus Apostoli.
3 Inuentio S. Crucis.

IVNIO.

24 Natiuitas S. Ioannis Baptistæ.
29 SS. Petrus, & Paulus Apostoli.

IVLIO.

25 S. Iacobus Apostolus.
26 S. Anna Mater B. M. V.

AVGVSTO.

10 S. Laurentius Martyr.

15 Assumptio B. Mariæ Virginis.
17 Translatio S. Agathæ. *Per Vrbem tantum.*
24 S. Bartholomæus Apostolus.

SEPTEMBRI.

8 Natiuitas B. Mariæ V.
21 S. Matthæus Apostolus.
29 Dedicatio S. Michaelis Archangeli.

OCTOBRI.

28 SS. Simon, & Iudas Apostoli.

NOVEMBRI.

1 Festum omnium Sanctorum.
30 S. Andreas Apost.

DECEMBRI.

8 Conceptio B. M. Virg. *in cui' peruigili' pernostram Diœcesim præcipimus seruari ieiunium.*
21 S. Thomas Apostolus.
25 Natiuitas D. N. Iesu Christi.
26 S. Stephanus Prothomartyr.
27 S. Ioannes Apostolus, & Euangelista.
28 Sancti Innocentes.
31 S. Syluester Papa.

FESTA MOBILIA.

Pascha Resurrectionis D. N. Iesu Christi cum duobus sequentibus diebus.
Ascensio D. N. Iesu Christi.
Pentecostes, cum duobus sequentibus diebus.
Solénitas Sanctissimi Corporis Christi.
Dies octauus eiusdem, *Post meridiem in Ciuitatibus, & Oppidis tantum.*

Omnes dies Dominici totius anni.

Ii itidem dies, quos in quolibet Diœcesis loco ex voto coli consuetum est.

Cap. II.

De funeribus, & exequijs.

15 Semper in Ecclesia Dei mos viguit sacra, & sollemni pompa cadauera humandi, quem etiam prisci Ethnici pè custodierunt, eumdem nostris constitutionibus commendari, & præcipi decet, sed in primis, quæ in Rituali Romano felicis record. Paulus V. circa mortuos sepelliendos, & prosequendas exequias tam paruulorum, quam adultorum constituit omnia, & singula diligenter obseruari iubemus, & præsertim aduertere, quibus Ecclesiastica sepultura iure deneganda est, quod si circa hoc dubietas suboriatur nos Curatus, & Vicarius omninò consulant.

16 Statim ac quisque cedit è vita, illius Ecclesię æs campanum funebre signum det, ad quam deferẽdum est cadauer; caueant tamen Ecclesię Rectores, ne Sacristę, aut quiuis alius sępiùs, & cum molestia auditorum pulset; satis enim erit, vt supra innuimus ter, vel quater in die, & singulis quidem vicibus non amplius quam per vnum horę quadrantem; at noctu, idest post secundam noctis horam, vel ante datum matutinę salutationis angelicę signum, quod *Pater noster* vulgus nominat, nullo modo funebris campana pulsetur: contrauenie ns sonator duo scuta, totidemque Ecclesię Rector soluat in mulctam; quod si regularis sit in eius Ecclesiam suspensionis pœna procedetur.

17 Vt autem grati animi, & verę pietatis officia in communem Pastorem, & Patrem dilectissimi filij, & oues selectę exhibeant, Episcopi morte renunciata à sin-

singulis Sacerdotibus tum in vrbe, tũ in Diœcesi missa pro eius anima quam primum celebretur, nec alia alij Clerici, & laici suffragia ad Deum fundere morentur, quod in primis Vicarij Generalis sede vacante sit indicere, & vt addecet exequutionem studiosè curare, tum etiam vt in qualibet maiori Ecclesia ei debito parentetur honore, & sollemnis missa defunctorũ pro eodem celebretur: In Cathedrali verò nouendialibus Episcopo iusta soluantur.

18 Mandamus etiam singulis Sacerdotibus pro cuiuslibet Sacerdotis anima, qui eodem in loco vita functus est sacrum semel facere.

19 Pro fidelium Cadaueribus sepelliendis in propria Ecclesia, seu ad aliam quamuis associandis, nullas Curati pactiones ineant (ne dicamus extorsiones faciant,) aliàs seuerè à nobis punientur. Contenti enim esse debent ordinarijs distributionibus; à pauperioribus verò nihil prorsus exigant, quinimò Curandum est vt fidelium subsidijs sepelliantur; secus facientes nostram non vitabunt indignationem, vltionemque.

20 Nec ante solis ortum, nec post occasum, nisi morę impatiens necessitas adurserit, nec denique, inter missę maioris, aut diuinorum officiorum recitationem, cadauera ad Ecclesiam deduci permittant; Interea verò, dum funus deducitur, crux pręferatur, Clerus psalmos, precesque iuxtà Ecclesię sanctę consuetudinem recitet, incedens modestè, sine risu, aut colloquijs cum superpellicio, & birreto, absque galero, aut pallio, nec quisquam Clericorum ab Ecclesia discedat nisi sacris de more sepulturę peractis ceremonijs; singularum deinde Ecclesiarũ Clerici suam quisque Crucem comitans ad proprias Ecclesias simul redeant,

deant, contraueniens in aliquo prędictorum, vnius scuti pœna mulctetur applicanda Hospitali infirmorum.

21 Si quando Capitulum nostræ Cathedralis ad defuncti cuiusuis exequias comitandas, atque cohonestãdas inuitatur, quotquot possunt Dignitates, Canonici, Secundarij, & reliqui eiusdem Cathedralis officiales debito ordine, & grauitate eant, capituli Crucem sequentes, & cum eodem ordine ad Cathedralem vsque, vnde progressi sunt, cum Cruce redeant, qui sine iusta causa, & obtenta à Priore, vel ab illo, qui Prioris loco, tunc pręsidet venia discedit, aut quoquomodo huic decreto non obedit priuetur Eleemosyna, quę tunc ei dãda esset; propterea mandamus huiusmodi, non nisi post prædictum reditum in ipsa Ecclesiæ sacristia, aut aliquo decenti loco semotis Laicorum turbis capitulo, & clero distribui, sub pœna duorum aureorum singulis vicibus soluendorum ab ipso distributore, si secus aliquando fecerit.

22 Vbi vero Cãdelæ, vel Intortitia ab hæredibus demortui dispensantur, accensas semper quisque manutenere debet, & non nisi persolutis exequijs extinguat, aliàs cereo ipso priuetur.

23 Si contingat defunctum in eorum numero esse, qui alicui congregationi, societati, vel confraternitati nomen dedere, ideoque ad eius funus comitandum eiusmodi piorum virorum cætus cum suis cereis adueniãt, gestent paruas candelas, quas *Blandoni* vulgò appellant; non intortitia, aliàs quartã eorumdem cereorũ mensę Episcopali teneãtur soluere. Declaramus autem ab hac quarta funerali soluenda ecclesiam nullam, nullamque congregationem, & confraternitatem, societatem, seu personam in nostra Diœcesi (vt ex antiqua tradito-

ditione constat) exemptam esse. Quo autem ad præcedētiam meminerint obseruare quæ de sodalitatibus agētes præscripsimus 1. 1 fol.319.n.14.

24 Parochorum, seu curatorum curæ relinquimus ne nimis præpropere cadauera humentur, sed ne domi diū post mortem retineantur; namque intra horas summum viginti quatuor ad Ecclesiam deferenda curabūt, eos tamen, qui repentina correpti sunt morte, non ante elapsos vigintiquatuor horas sepelliri permittant, nec nisi eo anno sacramenta Pęnitentiæ, & Eucharistiæ suscepisse constiterit.

25 Laici defuncti corpus cuiusuis sit conditionis à Clericis efferri Vicarius ne sinat.

26 Vbi prægnantis mulieris obitus accidat, & viuum adhuc in vtero infantem esse probabilis coniectura, & prudentum medicorum, seu obstetricum opinio dictat, mora nulla cędatur matris iam demortuæ vĕter à chirurgo, & viuus infans à quo primū potest baptizetur.

27 In funeribus prosequendis Regulares eumdem, quem in Vrbis solemnioribus processionibus, seruent locum, & ordinem; dignioris Parochię Crux digniorē locum obtineat post Cathedralis Ecclesiæ Crucem.

28 Quem nonnulli abusum introducere quādoque tentant, è nostra Diœcesi radicitùs extirpari iubemus sub grauibus pœnis arbitrio nostro exigendis, nimirū vt cadauera in Rhedis nullo luminum, alioue Ecclesiasticæ pompæ splendore, nullis pijs precibus, nullis cæremonijs, ac ritibus adhibitis ad sepelliendum deportentur. Mandamus insuper ne cuiusuis Personæ cadauer clam, & furtim ad Ecclesiam, aut alium quemcūque locum sepeliendi, humandique causa deferatur; publicē enim id semper fieri, & vno saltem Sacerdote

præ-

præsente cum superpelliceo, & stola defunctum comitante volumus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & interdicti eius Ecclesiæ.

29 Lamentatrices, sicubi adhuc, quod nescimus, ad mortuos deplorandos venire non cessant, ne id officij deinde exerceant interdicimus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & carceris ad nostrum beneplacitum; sub eadem etiam pœna vetamus nequid superstitiosum in defuncti manibus, vel feretro, aut eius sepulchro reponatur; mulieres quoque post cadauera vlulatibus compita, & Ecclesias replentes ne permittantur à Vicario; inobedientes seueriori coerceantur supplicio.

30 Quia eo peruenit aliquorum insania, vt demortuarum mulierum facies, vnde tunc magis fallacis pulchritudinis vanitatem mortales addiscere deberent, figmētis audeant colorare, visum est sub pœna excommunicationis latæ sententiæ prohibere, ne quis cadauerum vultum fucet, atque artificioso candore, ruboreque tingat, qua in re Vicariorum, & demortuę Confessariorum conscientiam oneramus.

31 Cadauerum exhumatio, atque eorumdem traslatio de vna ad aliam Ecclesiam, imò de vno ad alium locum eiusdem Ecclesiæ ne fiat sine licentia Episcopi; transgressores vt ipse in primis Ecclesiæ Prę ses vnciarum viginti pœna corrigantur, & Sacristæ, vel qui ad id cooperati sunt, sex mensium carceres subeant.

32 Nullius prorsus defuncti anniuersaria peragantur diebus dominicis, aut cęteris ex præcepto festis, quibus nullę campanæ, præsertim mane funebri pulsentur sono sine nostra licentia in Vrbe; in Diœcesi verò sine consensu Vicarij, quæ rarò, & in casibus extraordinarijs concedi debet.

Cap.

Cap. III.

De Excommunicatis.

33 Quamuis ex Consilio Tridentinæ Synodi 1 sobriè, magnaque circumspectione, nec pro quacumque re vulgari excommunicationis pœna vtemur, quæ fulmen, gladius, atque neruus dicitur Ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio populos valdè salutaris; vnde Diuus Augustinus putauit grauiùs esse à spirituali gladio feriri, quàm materiali, vel quàm si à feris deuoraretur, aut si flammis vreretur homo, & excommunicatum à diabolo possideri; id circò Ecclesia pro illo non orat, nec mortuo; nihilominus si quando in domino expedire iudicabimus aliquem excommunicare, cum id principaliter fiat, vt resipiscat, & Dei, atque Ecclesiæ præceptis obediat; debet quicumque ille sit maximo è Cœlo iniecti fulminis timore perterritus cõtremiscere, se ab Ecclesijs, & aliorum consortio amouere, ac parti, si quam læsit, satisfacere, statim postea summa, qua decet demissione, & paratus exequi quęcumque iniuncta fuerint à placato superiore efflagitare vt ad piorum societatem, & communionem admittat.

1 sess 25. de refor. c. 3.

34 Quapropter vehementer execrandi sunt illi, qui licet per libellos, seu cedulones, vt appellant, declarati sint excommunicationem iam incurrisse, & diris deuincti; impudenti tamen proteruia quòlibet publicè incedunt, & quoluis hominum cœtibus, & concilijs se adiungere non verentur, ideòque contra hosce nequissimos homines, vt de heresi suspectos procedendũ esse declaramus, & Parochus cuiuslibet Matris Eccle-

siæ

fiæ si intra trium mensium spatiũ à die denunciationis enumerandorum, absolutionis beneficium assequi neglexerint, in tabella notatos, dum solemne celebratur sacrificium, quolibet dominico die ad valuas eiusdem Ecclesiæ appensa publicet; Vicarius verò eorumdem nomina ad nos transmittere teneatur, aliàs seuerè corripietur.

35 Excommunicationis litteræ, quas post trinam admonitionem loco, & tempore congruo, & de more adhibitam, pro rebus amissis, vel furtim sublatis dari consuetum est; posthac ne concedantur, nisi rerum deperditarum, vel subreptarum valor summam saltem vnciarum octo attingat; reuelationes autem, seu denunciationes pro huiusmodi rebus deperditis, vel ablatis in nostra Curia receptæ, & repetitæ non publicentur, nisi pars cum iuramento actioni cuicumque criminali ob hanc causam competenti renunciauerit; secus ipsa reuelatio nec in iudicio, nec extra iudicium ei veritatem comprobet, fidemque faciat; quin si eiusmodi reuelationibus in nostra Curia factis quis ausus fuerit vti, pars ipsa, & Iudex latæ sententię excommunicationem incurret, & acta sint irrita, & nulla.

36 Si quis excommunicationis prędictę vinculo irretitus antequam in Curia nominatim denuncietur, ablata, vel inuenta, vna cum expensis eius causa factis parti restituat, poterit à Confessario approbato absolui, at si denunciatus fuerit, & res in iudicium deducta, absolui quidem poterit, si restituerit, sed cum onere se coram nobis pręsentandi, vt iuxtà Ecclesiastici fori cõsuetudinem absoluatur.

Ca-

Cap. IV.

De Blasphemis.

36 In blasphemię scelus persępè in hac vita esse à Deo seuerè, ac vehementer vindicatum sacræ testantur paginæ; vt nostras quoque illud patrantes pœnas experiantur; statuimus, vt qui nefaria, impiaque in Deum Optimum Maximum, Deiparam, vel Diuos, Cœlitesque verba iactasse probabitur, vel dęmonem humani generis teterrimum hostem per summam impudentiam Sanctum vocauerit, carceribus addicatur, & pro grauitate blasphęmię arbitrio Episcopi corrigatur; In suo robbore alijs per Sacros Canones, & Sum. Pont Leonem X. & Pium V. permanentibus pœnis.

37 Qui autem sic blasphęmantes audit, quoad fieri potest asperiùs obiurget, quod si id minimè licuerit, ad nostram Curiam, vel ad foraneum Vicarium deferat; sciantque omnes se indulgẽtiam decem annorum 1 cõsequi statim, ac eos denunciant.

1 ex cõcess. Leon X in Cõc. Later.

Cap. V.

De Maleficis, & eorum exercismis.

38 Adeò nonnullorum excreuit insania, vt quidquid mali sibi suisque aduenerit, maleficijs inimicorum, seu inuidorũ vertant, vnde ad maleficas personas, vt per nouũ vetus maleficium dissoluant, confugiunt, vel ad vanos ariolos ad sibi futura pronuncianda declinant, aut denique ad alium quemuis finem magorum opem

implorant; vt autem ab huiusmodi malis artibus, vel impijs recursibus nostri subditi abstineant, præter à sacris Canonibus, & Summis Pontificibus, & Sancti officij Inquisitoribus fulminatas pœnas, hasce etiam imponere visum est.

39. Si quis in nostra Diœcesi deprehendatur, vel denũciatus probetur fœdera, seu pacta cũ dęmone nostræ salutis infestissimo hoste expressè, vel tacitè inijsse, aut familiaritatem habuisse, necromantiam, geomantiam, hydromantiam, cęterasque huiusmodi artes prohibitas, sortilegia, maleficia, ac veneficia exercuisse; incantationibus ad aliquid impetrãdũm, ligaturis, vt aiũt, characteribus, aut alijs quibusuis magicis artibus, & deceptionibus amatorijs vsus esse, præter excommunicationem, quam ipso facto incurrisse declaramus; carceribus saltem annum detineatur, nec inde liberetur nisi priùs ante actam vitam frequentiùs confessionibus verè mutasse cognoscatur. Eidem subiaceant pœnę qui magicis opificijs nocere, vel prodesse contendunt, promittunt, vel etiam simulant, finguntque, nec non sagę, vel lamię, quæ vulgò *striges, magara* vocantur; denique sub eadem pœna pręcipimus vt qui alicuius, vel aliquorum ex prędictis notitiam habuerit intra terminum dierum trium nobis, vel nostro Vicario loci illius, in quo ipse reperitur reuelare teneatur, & Vicarius præfatus intra eumdem terminum nos certiores facere.

40. Porrò eiusmodi perditissimorum hominum notitiam habentes Confessarij sub pœna suspensionis ab administratione sacramenti pęnitentiæ ipso facto incurrẽda non absoluant; nisi priùs nobis, aut Vicario Generali, vel Vicario loci rem omnem, & personam manife-

stã-

ſtauerint. Per hæc autem eos adſtringere non intendimus, qui debitum munus hoc reuelandi apud officium Sanctæ Inquiſitionis præſtiterint.

41 Atque vt omnis omninò vanis, ignaris, ſeu ad ſuperſtitionem propenſis mētibus hac in re peccandi occaſio remoueatur, præcipimus omnibus, & præſertim mulieribus in virtute ſanctæ obedientię ne audeant ſuper quemquam infirmitatis prætextu, orationes à nobis non approbatas, approbatas verò nonniſi intelligibili voce applicando recitare.

42 Quoad verò exorcizandum ſeruetur, quod agētes de vita, & honeſtate Clericorum ipſis iniunximus; & quidem ad hoc munus exercendum nemo nec eccleſiaſticus, nec laicus deueniat, niſi obtenta priùs ab Epiſcopo in ſcriptis facultate; & nonniſi religionis decorē præſeferens, & ſpiritualibus armis, nempè magna fide, deuotione, humilitate, atque ſancto pœnitentię Sacramento immediatè munitus; attentè conſiderans, & prudenter diſcernens an infirmus, vel infirma exorcizanda morbo potius laboret, licet medicis nondū noto, quod ſæpè ſæpiùs contingere viri in hoc munere arbitri expertiſſimi nobis dictarunt, quam à Dœmone vexetur.

43 Inſuper hoc officiū non alibi quàm in Eccleſijs Sacramentalibus præſtari iubemus, niſi tamen obſeſſus ægrotet, aut ſit perſona nobilis, idque obtenta à nobis venia. Caueat etiam ne vllus intercedat quæſtus, aut vlla curioſa percunctatio, præſertim quæ ad diuinationem pertineat; denique exorciſmis tantùm, verbis, modo, & ſacris veſtibus à Catholica Eccleſia approbatis vti mandamus; quare reliquas inſolitas preces, ritus, & cæremonias, quæ in Rituali Romano poſtremo edito nō præſcribunturr, eijcimus, & reprobamus; caueat autem

exorcista ne vllam medicinam obsesso suadeat; aut ipse tribuat, sed eam curam medicis relinquat; qui in aliquo prædictorum obtemperare neglexerit in carcerem conijcietur ad nostrum beneplacitum, vel quatuor vncias pijs operibus in pœnam luet.

Cap. VI.

De venditione, & esu carnium diebus vetitis.

44 Magnæ semper fuit piorum animis offensioni, rudique plebi scandalo publica venditio, & emptio carnium diebus quadragesimæ, quatuor temporum, peruigiliorum,, atque feriæ sextæ, & sabbato cuiusuis hebdomadæ, huic malo vt patenti remedio occurramus, hac synodali constitutione sancimus, ne quisquam publicè exponere, aut vendere carnes prædictis diebus audeat sub pœna vnciarum quatuor infirmorum Hospitali soluendarum; imò eidem subiacere pœnç declaramus si ei quamuis secretò vendat, qui fidem, seu schedulam Medici, & Confessarij subscriptam non affert, qua testentur iustam infirmitatis causam habere ijsdem prohibitis diebus carne vescendi illum, cuius nomine emitur.

Cap. VII.

De Concubinarijs, Adulteris, Sodomitis, Incestuosis, Stupratoribus, Raptoribus, & Lenonibus.

45 Graue peccatum esse homines solutos concubinam habere, grauissimum verò, & in sacramenti matrimonij contemptum admissum scelus vxoratos in hoc

dam-

damnationis statu viuere, ac habere concubinas, quãdoque etiam cum vxoribus domi alere, & retinere, nemo est qui nesciat, & vbique sacræ testantur paginæ, acriter reprehendunt Sancti Patres, & sacrosancta Tridentina Synodus 1 condemnat; quapropter nos eorumdem tam altè impressis vestigijs inhęrentes, pœnas à Sacris Canonibus contra huiusmodi scelestos homines impositas renouamus, atque omnibus, & singulis cuiuscumque sint dignitatis, & conditionis præcipimus ne vllo vnquam tempore, aut prætextu domi propriæ, vel alienæ concubinam alere, & retinere præsumant; Inobedientes si ambo soluti sunt bimestri carcere, & vncijs quatuor pro prima vice plectentur, & fiat iniunctio de non conuersando, grauioribus quidem castigandi si recidiuos esse conuincentur; si autem ambo, vel alteruter adulteri sint, triplicatę pœnæ subiaceant, alijsque maioribus ad nostrum arbitratum.

1 sess. 24. de refor. matr. c. 8.

46 At si opus erit huiusmodi homines excommunicari, seruetur Concilij Tridentini decretum; *in sess. 24. de refor. matri. c. 8.* Videlicet *Ordinarius ter eos commoneat; quod si concubinas non eiecerint, seque ab earum consuetudinę non seiunxerint, excommunicatione feriantur, à qua non absoluantur, donec re ipsa admonitioni factæ paruerint; quod si in concubinatu per annum censuris neglectis permanserint, contra eos ab Ordinario seuerè pro qualitate criminis procedatur. Mulieres verò coniugatæ, seu solutæ, quæ cum adulteris, seu concubinarijs publicè viuunt, si ter admonitæ non paruerint, ab Ordinarijs locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur, & extra oppidum, vel diœcesim, si id eisdem ordinarijs videbitur, inuocato, si opus fuerit, brachio sęculari, eijcian-*

reijciantur; alijs pœnis contra adulteros, & concubinarios inflictis in suo robore permanentibus. Hęc Tridentinum: quæ à nobis, & nostris Vicarijs ad vnguē erunt obseruanda, iuxta tamen Sacrę Congregationis declarationes, quibus sępissimè enunciatum est trinam hanc monitionem tantùm requiri, quando id generis nequissimi homines ob suam obstinationem essent excommunicandi, vt supra innuimus, non verò quando pœnis pecuniarijs, alijsque vel à iure communi, vel à Synodo Diœcesana statutis essent puniendi.

47 Vt autem omnis procrastinationis aditus eis pręcludatur, eos omnes pręsenti constitutione iterum, iterumque, & tertio monemus, ne in hoc perditissimo statu concubinatus, vel adulterij perseuerent, sed resipiscant, ad bonam redeant cum Christo Domino gratiā; proinde declaramus hanc in Synodo factam monitionem trinę vim, ac robur obtinere, præter eam, quę in edicto solito feria quarta Cinerum, vel prima Dominica Quadragesimę in nostra Diœcesi publicatur.

48 Contra enormissimum, & nefandum sodomię crimen patrantes procedatur grauissimis à Iure, & Regni consuetudine pœnis taxatis, alijsque ad Episcopi arbitrium.

49 Similiter contra incestuosos pœnis procedatur grauioribus, nimirum in primo consanguinitatis gradu quinque annos triremibus; at in primo affinitatis gradu duos annos eisdem triremibus deputabitur; si verò se quis eodē scelere in secūdo cōsāguinitatis gradu cōtaminauerit, duos annos in nostris carceribus; sed si in secundo affinitatis gradu, annum vnum ibidem explebit; poterunt tamen hę in pœnas pecuniarias commutari ad Episcopi iudicium; Cęteris verò in gradibus vn-

cijs

cijs viginti, vel carceribus ad nostrum arbitrium plectetur; quam pœnam etiam subibunt, qui vinculo affinitatis spiritualis colligati peccabunt quod si cum incestu coniungatur & adulterium ex vtraque, vel altetutra parte, pœnę prędictę duplicabuntur.

50 Si quis virginem stuprasse probetur, pœnis in Iure Canonico inflictis subiaceat, alijsque nostro arbitratu; dum verò videtur an eam in vxorem ducere debeat, vel dotare. nostris carceribus cautè detineatur; donec plenè per eum sententię nostrę satisfactum fuerit; quod si raptus accesserit tres annos in carceribus insumet.

51 Si quis infame, & omnibus sęculis, atque nationibus semper damnatum lenonis officium exercere cōuincatur, & fustigatione publica, & duorum annorū ab ea Vrbe, vel oppido castigetur exilio.

52 Parentes filias proprias prostituere per summā impudentiam pręsumentes, fustibus per Vrbem verberati, exilio ad nostrum nutum duraturo mulctentur.

Cap. VIII.

De Vsurarijs.

53 In vtroque 1 Dei Domini nostri testamento vsurarum scelus improbum, atque abominabile prohibetur, adeò vt nihil prorsus, nec vnicum denariolum ob merum, & pręcisum, vt aiunt, mutui titulum supra sortem principalem, seu nummorum mutuatorum summam vnquam licitè accipi posse permittatur, id vt pœnitus è nostra Diœcesi exterminetur modis omnibus curent nostri Tribunalis Ministri. Et quidem si quis vsurę, aut illicitę negotiationis sordibus inuolutus repe-

1 Eccl. cap. 18. psal. 14. Leuit c 25. S. Luc. c. 6.

ria-

riatur, ſtatim denuncietur, vt pœnis per Sacros Canones preſcriptis mulctetur, atque vncijs preterea viginti quinque pro qualibet vice, alijſque ad noſtrum arbitriũ puniatur.

54 Contrahentes in caſibus à iure ob palliatas vſuras prohibitis, item ipſe tabellio, ſeu notarius inſtrumentum vſurarium conficiens, proxenetę, ſeu mediatores ad eam negotiationem, & contractum ineundum, & quotquot ad illum cooperati ſunt, ſciant cogendos à nobis omnino eſſe, & ad reſcindendum contractum, & ad reſtitutionem faciendam ſub grauiſſimis pœnis.

55 Confeſſarij eos ne abſoluant niſi certò conſtiterit reſtituiſſe, quod per vſuras peſſimè partum eſt; imò Parochi vſurario manifeſto defuncto Eccleſiaſticam ſepulturam denegent; quod ſi in fine vitę reſipiſcens mãdauit ex ſuis ſubſtantijs per hęredes, aut alium quemuis fidei commiſſarium pro vſuris, quas recepit ſatisfieri ijs, ad quos attinet, adhuc tamen interdicatur ſepultura, donec re ipſa, & plenariè ſatisfactum fuerit, vel de reſtitutione facienda noſtro Vicario Generali in Vrbe, Vicario foraneo in Diœceſi, idonea fideiuſſio præſtita ſit.

Cap. IX.

De nonnullis alijs remouendis puniendiſque Delictis.

56 Ad eam cœcã inſaniã pleroſque perduxit iracũdia, vt parentes percutere, vel in eos violentas manus inijcere auſi fuerint; ij ſi humili loco nati ſunt per Vrbẽ vapulẽt. Si autẽ honeſtis ſint natalibus orti, rigoroſo car

cere

cere pro delicti grauitate detineantur, nec inde liberētur, nisi ad parentum ipsorum pedes procumbentes veniam ab iisdem exorent.

57 Tanta est quorumdam aliena negotia inuestigādi curiositas, vt eorum literas non sine ingenti offensione aperire, vel præoccupare non vereantur. Ideoque ne quis in posterum id audeat, in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus.

58 Vt debitus Ecclesiasticis deferatur honor, edicimus ne quis eos iniurijs, conuicijs, aut verbis ignominiosis prosequatur, secùs carceribus ad nostrum arbitrium addicatur, & nisi parti offensæ satisfaciat excōmunicetur; qui autem eosdem percusserit, vel violentas manus in illos iniecerit, vltra excommunicationem, quam ipso facto incurrit, nouerit quod si leuis fuerit percussio, penam vnciarum quatuor, vel carceris quatuor menses inibit: Si verò cum leui sanguinis effusione fuerit, vncias octo soluet, vel mensium octo carcerem substinebit. Si ex ictu sequetur notabilis deformitas, aut mutilatio, aut cicatrix valdè apparens remaneat, viginti vncias pendet, aut duos ad annos nostris carceribus mancipabitur. At si percussio mortem Clerico, aut regulari defert, præter Canonum pœnas, perpetuo carceri, vel decem annos damnabitur triremibus.

59 Quod si Clericus, aut Sacerdos laicum quempiam iniurijs, seu contumelijs affecerit, aut percusserit nostro punietur arbitrio, & quidem pro grauitate delicti, & iuxtà superiùs memorata.

60 Qui Curiæ spiritualis in Vrbe, vel in diœcesi ministros per nos constitutos, aut verbis, aut opere occasione eorum officij irreuerenter tractare præsumpserit, nouerit pro iniuriarum grauitate, & qualitate persona-

rum offensarum grauiter nostro arbitrio fore plectẽdos.

61 Si quis è nostrorum ministrorum manibus aliquẽ ciuili de causa captum eximere ausu temerario tentauerit, aut re ipsa exemerit, parti debitum soluet, & Curiæ nostræ vncias viginti pijs applicandas operibus; atque annuum carcerem patiatur; si verò causa fuerit criminalis, tres annos triremibus, aut quinque carceri emancipetur.

62 Qui verò nostris ministris eam resistentiam fecerint adeò vt illi nostra, vel Vicarij Generalis, aut foranei mandata exequi nequiuerint, vncijs puniantur viginti, vel solidum annum vinculis castigentur.

63 In nostris carceribus detenti, quicumque illi sint, si eos frangere, vel, vt vulgus loquitur, *discalare* tentauerint, & cum instrumentis deprehensi fuerint, nostrũ plectentur ad placitum; quod si fuga sequuta sit, vltra pœnas delicto, ob quod inclusi detinebantur, commeritas, remis, vel carceri ad triennium deputabimus, & criminis confessionis, atque sufficientis probationis nobis ipsamet fuga erit argumento; qui autem ad id cõsilium, aut opem dederit excommunicationem latæ sẽtentiæ incurret, & alijs nostri arbitrij mulctis punietur.

64 Si accidant in carceribus rixæ, tumultus, graues contumeliæ, percussiones, & vulnera, nouerint contra delinquentes summatim, & sine vlla iuris solemnitate procedendum fore ad compedes, ad strictiora vincula, &, vt aiunt, *ad tractus cordæ* illicò deueniendum.

65 Qui in Cemeterio, vel Ecclesia quauis rixauerint citrà sanguinis effusionem, sex soluant vncias, vel in carcerem sex menses detrudantur; at si sanguis effluxerit, excommunicationis, & viginti vnciarum pœnas persoluant; si mors sequuta fuerit, & excommunicatio-

cationis, & carceris diuturnioris pro delicti circumstã-tijs mulctam dabit.

66 In sacris constituti, vel Clerici beneficium obtinentes, à quo singulis annis octo saltẽ vncias percipiũt, quotidie diuinum officium tenentur integrè recitare; si quis horum pluries in hebdomada sine iusta causa illud omisisse probetur, præter à Sacris Canonibus, & bullis apostolicis inflictas pœnas, carcerem subibit nobis arbitrarium.

67 Famosos libellos tùm qui componunt, tùm qui scribunt, tum qui publicis in locis, aut priuatis domibus affigunt, in excommunicationem ipso facto incurrant, alijsque per Sacros Canones, & Apostolicas cõstitutiones pœnis statutis subiaceant.

68 Occultantes pia legata, atque vsurpantes bona Ecclesiastica, vel scripturas publicas, aut priuatas ad illa pertinentia præsenti constitutione anatematizamus, & in excõmunicationẽ latæ sententiæ incursos esse declaramus, ni infra octo dies post huius decreti publicationem reuelent, & restituant.

DECRETVM XXXIV.

DE FORO IVDICIALI, & Officialibus Curiæ Episcopalis.

1 RECeptam à nostris prædecessoribus iudiciorum formam, & leges municipales, quò ad fieri potest, retinendas esse censemus, tum quò ad probatoria in causis tam summarijs, quàm ordinarijs, tum ad terminos præfigendos, tum ad ordinatoria; sed in decisorijs,

& causarum instantijs à Iuris Canonici præscripto, nec latum vnguem recedere volumus: Atque vt omnis nummorum extorsionis species à nostra Curia arceatur, & tàm officialibus quid eis est soluendum, quàm ipsis litigantibus innotescat, diligentes taxationes, seu pandectas perpetuò seruandas edere statuimus, & hoc Synodali decreto corroborare, quas vulgari idiomate reddendas citissimè curabimus; vt publico in loco sui officij omnes Magistri Notarij exponant cuilibet legẽdas, & ad amussim seruent sub pœna vnciarum decem, quarum vna ipsi deferenti cedet.

Cap. I.

De Vicario Generali.

2 Vicarius noster Generalis, qui debet esse Clericus, & vtriusque Iuris, vel saltem Iuris Canonici Doctor, aliàs 1 in decisione causarum votum alterius Doctoris sequi debet, quantum fieri potest, eique se subscribere; ne sit personarum acceptor; si quæ alicuius momenti in Diœcesi accidant, Episcopo deferat; licet Vicarij Generalis, & Episcopi vnum, & idem sit Tribunal, vnde in causis ordinarijs eamdem possit exercere iurisdictionem, in nulla tamen re, aut negotio recedat à forma nostrę commissionis, quapropter ab his, quæ speciale mandatum requirunt, vt conferre beneficia, litteras dimissorias, & habitum clericalẽ concedere, atque dispensare supra ætatem pro receptione, vel administratione sacramentorum à Sacris Canonibus, vel à nobis præscriptam, & à similibus prorsus abstineat; nisi fortè pro his quoque, vel eorum aliquo ipse Vicarius Generalis sit à nobis deputatus.

1 Nauarr. Carl. Vn. de off. Vic & Ia è Iacob. Sbrollius in Tr. de Ver. Ep. L. 1. q. 36

Denique ad eum in primis spectare sciat quidquid de foraneis Vicarijs præscribimus. Ca-

Cap. II.

De Vicarijs foraneis.

3 Vt vno tandem veluti intuitu quidquid sui officij est perspiciant Vicarij foranei nostras hasce Synodales constitutiones diù, noctùque versent; in earum enim obseruantia, & suis factis exprimenda, atque in alijs sedulò curanda, promouendaque toti esse debent; sed inprimis perquàm diligenter *illi* nostri gregis portioni inuigilent, cuius curam eis commisimus, vt non modò vitiorum saltus euitet, verum etiam per virtutum semitas dirigatur, & proficiant; videant num Parochi, cæterique sacramentorum administri prompto, & alacri animo munus suum exequantur, si requisita scientia, morumque integritate sint prædíti, an statuta die ad casus conscientiæ discutiendos, vel lectionem audiendam Confessarij congregentur; perscrutentur Sacerdotum, & Clericorum vitam; num missarũ oneribus iuxtà testatorum voluntates satisfaciant, & an Subdiaconi, Diaconi, & reliqui in minoribus constituti Ecclesiæ, cui adscripti sunt, inseruiant, atque sacramentorũ vsum frequentent: non eos lateat si quis regularium grauitèr extra claustra deliquit; si intra monialium septa ad regulam, & præscriptiones viuitur; Ecclesias nostras tertio quoque mense visitent, earumque cultui operam non segniter nauent; Ecclesiastica bona conseruari curent; piorum operum, atque legatorum administrationem, exequutionemque inuestigent: aduertant num Sodalitates, Congregationes, & Confraternitates nostræ subiectę iurisdictioni sanctè, & pacificè institutum

tutum teneant; num quæ in nostra visitatione, aut alijs subinde missis edictis cauta sunt accuratè exequutioni mandentur: an peregrini, & ignoti presbyteri ad missas celebrandas sine nostra licentia admittantur, & si quid in prædictis peccari aduertat nos quamprimum, sed sincerè certiores faciat, vt opportunis occurramus remedijs; & ipse Vicarius pœnarum hac nostra Synodo statutarum exactor sit, & ad nostros nutus expensor; idcircò singulis saltem mensibus ad nos literas dare teneatur, de horum omnium cęterorumque nostris hisce Constitutionibus Synodalibus decretorum obseruantia nisi malit priuationis pęnam subire.

4 In ijs ciuitatibus, & oppidis in quibus nullus ex antiqua consuetudine existit cum sua ordinaria iurisdictione Parochus, sed merus, & ad nutum amouibilis Coadiutor, seu Cappellanus, ipsos Vicarios in primis ibidem Vice Parochos esse declaramus, & huius Synodalis constitutionis vigore instituimus, semper tamen, vt innuimus, ad nostrum beneplacitum mutandos.

5 Sacerdotes, qui ratione beneficij, vel Cappellaniæ in Ecclesijs sacramentalibus rem sacram tenentur peragere, Vicarij compellant sollemnioribus diebus ad easdem venire vt Parocho, seu Cappellano curato ad diuina munia exequenda suam etiam præstēt operā.

6 Parocho, seu Cappellano Curato in extremis agēte diligentiam opportunè adhibeant Vicarij, ne libri ad illius officium spectantes deperdantur, sed eos cum repertorio penes se retineāt nouo Curato statim consignandos.

7 In processionibus aduertant maximè seruari, quæ nos in eorum decreto stabiliuimus, sub pœnis ibidem taxatis; sed in primis vt nouæ, præter quam in Ecclesia, aut

aut vltra quingentos passus extra Ciuitates, vel oppida sine nostra scriptis signanda facultate non instituantur: legitimè verò institutæ vt statis omninò diebus, & horis, vijs, atque terminis cum debita modestia, & ordine agantur; vt ij intersint tempori, qui de iure, vel consuetudine obligantur, & quidem cum decentibus insignibus, & luminibus iuxtà vniuscuiusque institutum; Cófratres verò sacco indutos cooperta facie incedere cogat. Libros, imagines, statuas venales exponi ne patiatur priusquam ipse Vicarius recognoscat.

8 Neminem sine nostra venia scriptis comprobata per Vrbes, oppida, vicos, aut agros, quæstuari permittat. Sodalitates verò, Confraternitates, aut quæuis alia Ecclesia, quę hanc à nobis facultatem impetrarũt diebus tantùm statutis per nos, & eo solum modo, atque cum imagine concessum esse intelligant.

9 Publicis in hospitijs ne inhonestæ, atque petulantes mulierculæ degant caueant diligentissimè, aliàs & ipsi, & qui hospitiorum curam gerunt grauiter erũt puniendi; quin hos publicos hospites iubemus statim Vicario renuntiare quoties aliquam fœminam, etiam vnicum diem, aut noctem in suis sedibus, tectisque oportuit recipere; negligentes pœna vnciarum quatuor mulctentur.

10 In ijs, quæ ad eorum officium attinent, & alicuius sunt ponderis vtantur opera, & consilio assessoris, seu Consultoris per nos, vbique nostrę Diœcesis locorum designandi, ideoque deliberationes, seu vt aiunt *prouisiones, & prouista* ea forma conficiantur, vt & de Vicarij mandato, & ad prędicti assessoris relationē emanare videantur. Vetamus autem sub pœna vnciarum viginti nostrę Camerę impendenda, ne vllus Vicario-

cariorum suum sibi Consultorem eligat, aut à nobis cõstitutum amoueat, mutetue sine nostro consensu scriptis expresso. Causas ciuiles infra vnciarum sex summam ipsimet Vicarij foranei decidere, & terminare possunt summariè, sine strepitu, ac figura iudicij, etiam cum de decimarum, primitiarum, ac fructuum beneficiorũ, & his similium exactione agitatur; Iudices, qui secùs fecerint suspensionem ab officio per mensem incurrant: si verò eam excesserint summam ad Vicarium Generalem remittant; aliàs eorum sententiam nullam, & irritam esse declaramus.

11 Sciant igitur omnes Vicarij, Iudices, assessores, alijque Spiritualis Curiæ Ministri nostram intentionẽ non esse litibus fomitem adiungere, earum terminos indebitè differre, decisionesque protrahere; quapropter huiusmodi officialibus præcipimus circa ordinationes, iniunctiones, citationes tum criminalium, tum ciuiliũ rerum, processus, cedulas, cæterosque iudiciales actus, vt breuiori, quo potest tempore, paucioribus expensis, atque minori litigantium incommodo præstent, secùs in eos non leuitèr animaduertemus, & officio priuabimus.

12 Non permittimus modò, sed etiam mandamus Vicarijs foraneis, vt cautas, prudentesque delicti cuiuscumque indagationes faciant, vbi quid illius odorati sunt, denunciationes, & accusationes recipiant, imò & reos in carceres detrudant, & si mulieres sunt domibus retineri mandent, nisi excessus grauitas aliter suadeat, atqui informationes, aliaque omnia acta ad magnam Episcopalem Curiam citissimè trasmittere debẽt, nec eos, quos ob graues causas ergastulis, seu carceribus manciparunt, sine nostra, vel Generalis Vicarij licentia absoluant, liberentque, nisi vt coram nobis sistant,

stant, atque se præsentent infra mensem, quem *redeundum* nominant; præstita priùs à commodè viuentibus secura fideiussione iuxtà delicti, & personæ qualitatem: pauperioribus verò data tantum iniunctione; trasgressores decem soluant vncias, & vicariatu duos annos careant.

13 In solemni Corporis Christi Domini processione, eiusque Octaua Præsbyteros sacra pœnula, quam dicimus *planeta*, *vel casubula*, aut saltem stola ornatos incedere faciant Vicarij; in reliquis verò publicis processionibus stolam solis Parochis, curatisque Cappellanis primarijs permittant.

14 Informationes quascumque in singulorū mensiū fine ad nos tutò perueniendas curent, & litteras sui Magistri Notarij testimoniales, quod aliæ apud se non teneant, sub pœna priuationis officiorum.

15 Si qui simplicis concubinatus fuerint primò accusati informationes Vicarius ad nos trasmittat; eos interim de non conuersando inuicem sub grauibus pœnis iniunctos, sub fidei iussione de se præsentando ad omne Curiæ mandatum quò voluerint abire nō impediat; iniunctionum autem quarumlibet, postvbi in libro hunc in finem destinato eas descripserit, ad nos mittat exēplar.

16 Si, quod absit, in aliquod Sacerdos, aut Clericus scelus incidat publicum, & scandalosum, informationes statim recipiat Vicarius; at si occultum fuerit secretò Episcopum moneat, vt sine diffamatione remedium opportunum adhibeat.

17 Ad versutorum hominum nequitiam comprimēdam constituimus, vt in nostro iudicio spirituali tam actor, quam reus ante quam lis contesteur, iuramētū

præstent iuxtà Canonum Sanctiones à calumnijs abstinendi, si cui verò Clericorum apud sæculare tribunal ciuiliter, seu cum protestatione canonica criminaliter agere opus est, vt scandala, quæ inde oriri solent euitentur per procuratorem potius quā per se ipsum agat, & litem prosequatur.

18 Ne lites longiùs protrahantur, bis in hebdomada, secunda scilicet, & quinta feria, vel proxima non impedita, Vicarij causas fiscales cum suo Consultore discutiant, & quoad ipsos attinent expediant; negligentes ab officio suspēdemus ad nostrum beneplacitū.

19 Nullis precibus, nullaque ratione à se impetrari patiantur Vicarij, vt finant contra Canonicas Constitutiones Clericos in laicorum Tribunali iuridicè interrogari, aut testimonium dicere, neque acta Curię nostræ Episcopalis contra quemuis vllo prætextu, etiā defensionis colore, aut specie ad sęcularem Iudicem trasmitti: Inobedientes, & pœna excommunicationis, & alijs arbitratu nostro infligendis, punientur.

20 In singulis nostræ Diœcesis Vrbibus, oppidisque Magistros Notarios Curiæ Spiritualis, Scribas, Commissarios, Fiscales, & Algozirios constituere nostræ solius auctoritatis est; quare caueant Vicarij foranei iniussu nostro aliquem substituere, nisi fortè ad breue tēpus ob absentiam, aut infirmitatem eorum, quos nos ipsi instituimus, secùs nostram indignationem, & mulctam incurrent.

21 Cæterum Vicarij foranei iurisdictionis à nobis concessę fines non protrahant, aut excedant, sed nostra ad amussim mandata tueantur; atque in sui muneris exercitio eos se prębeant, quos cæteri omnes sequantur, atque imitentur, & quam ab alijs exigunt constitutionum

num Synodalium obseruantiam, ipsi primariò dictis, & factis exprimant, quæque in Clericis persequuntur, & castigant vitia, ipsi omninò horreant: in rebus difficilioribus tùm ad Synodi constitutiones actinentibus, tùm ad reliqua nostra mandata peculiaria exequenda, tùm ad Clericorum mores, populique corrigendos nos consulant.

22 Et ne sua in peragẽdis forensibus negotijs merces debita desit, taxationem, seu pandectas nostras ad vngem seruabunt, vltra quas nequicquam prorsus exigãt, seu vt veriùs dicamus, extorqueant; imò nec etiã sponte oblatum accipiant, nisi malint annuam, & ignominiosam ab officio depositionem pati.

23 Fides, quas approbatorias, vel exculpatorias appellant sine nostro consensu ne conficiant, aliàs vncijs quatuor mulctabuntur.

24 Ecclesiarum, Monasteriorum, Montium Pietatis, sodalitatum, aliorumque locorum sortes, seu capitalia penès generales, aut particulares Depositarios à nobis deputatos reposita ne sinant nouis applicari censibus sine nostra scriptis exarata facultate, & præcipuè si capitalia quinquaginta aureorum summam excedant. Censuum autem reluitiones, vt aiunt, & capitalia, quæ depositariorum prædictorum manibus sunt facta, nobis tertio quoque mense ijdem Vicarij exponant, aut per ipsosmet depositarios exponenda curent sub pœna priuationis officij, alijsque ad nostrum iudicium infligendis.

25 Delegati per Diœcesim, vbi eos destinandi grauis necessitas erit, perspiciant Vicarij foranei quomodo illi se gerant, & de eorum moribus nos statim certiores reddant; nec vllo modo sinant eos datam exercere iu-

risdictionem, nisi prius à nobis factam potestatem ostẽderint, neque huius limites excedere patiamur.

Cap. III.

De Iudicibus, Consultoribus, & Assessoribus.

26 Nostri Consultores, seu ut dicunt Assessores vtriusque Iuris Doctores esse debent, vtpotè ex ijs vbi occurret casus in nostro Tribunali à nobis Iudices ordinarij constituentur; quorum votum nos etiam in ijs, quæ ad forenses causas spectant, percontabimur, & quoad fieri potest sequemur.

27 Diligentes sint in visione scripturarum, & informationum: super causis decidendis debitum præmittãt studium, & se peculiaribus passionibus exuant, iustitiæ partes viriliter tueantur, credentes de omnibus nouissima die diuino, & inexorabili Iudici rationem reddituros esse.

28 Præter mercedes sibi iuridicè debitas iuxtà nostrarum Pandectarum normam nihil accipiant, ne venales suas sententias fecisse audiant; secus facientes officio priuabuntur.

29 In negotijs expediendis sint accurati, & solliciti, quapropter terminos à Iure, vel à consuetudine in nostra Curia præscriptos ne prætergrediantur.

30 Denique cum & ab experientia nosmet ipsi didicerimus, & prudentum iudicium aduerterit multoties Consultores nostros, seu Iudices à partibus recusari, vt suspectos, non quod re vera ita sint, sed vt callidè protrahantur lites. Ideoque statuimus vt circa Iudicum, vel Consultorum huiusce Curiæ suspiciones adducendas, & recu-

recusationes tentandas forma Regiæ Pragmaticæ omninò seruetur.

Cap. IV.

De Fisci Patrono, & Procuratoribus fiscalibus.

31 Fisci Patronus, quem & Aduocatum fiscalem nuncupant, iustitiæ leges in nostro Tribunali obseruādas, tuendasque omni, quo potest, studio curare debet, & informationes sincerè recipere, fideliterque referre: diuinum ob oculis semper habendo iudicium. Porrò ab ipso captæ informationes ad Cōsultorem non transmittantur, nisi facta per Nos, aut per Vicarium Generalē, & ipsummet Fisci Patronum missione.

32 In causis criminalibus habita per fiscum sufficiēti probatione, & dato ad defensiones termino duodecim dierum, ad vlteriora procedatur, nec alius prorogetur terminus, nisi aliud nos pro causæ qualitate, & actorum, reorumque conditione aliud in Domino iudicauerimus.

33 Procuratores fiscales principales ministri sunt executionum iustitiæ in nostro Tribunali, & veluti Vicarij Generalis, atque fisci patroni brachia; Processus omnes Fisci Patrono denuncient, eorumque de ijs, quæ ibi continentur admoneant, ęrarios in officio coerceant; & si in aliquo eos delinquentes nouerint, nobis, vel Vicario Generali referāt, vt debitis pœnis castigemus.

Cap. V.

De Magistro Notario.

34 Magister Notarius speculum est Curiæ Episcopalis; Caueat igitur perquam diligenter ne auaritiæ for-

ſordibus commaculatus noſtræ intentionis offuſcet integritatem, vel quid ab ea diuerſum ſuis factis, verbis, & ſcriptis demonſtret, aliàs in eum vltra officij priuationem, grauibus quoque pœnis animaduertemus.

35 Curet ne qua actorum exſcriptio, vel collatio in publicum prodeat, niſi ſuamet manu ſubſcripta fuerit: Acta verò originalia, ſeu proceſſus, quos ipſe confecit, vel qui ad nos, ſeu magnam noſtram Curiam, vt omninò fieri præcipimus, ex quibuſuis Diœceſis locis trāſmiſſi ſunt, nullo modo, aut prętextu inducatur partibus, ſeu earum Procuratoribus, aut Aduocatis tradere, aut oſtendere, aliàs ſit ipſo facto excommunicatus.

36 Claues, quibus huiuſmodi originales ſcripturæ cuſtodiuntur nemini prorſus concedat ſub pœna menſtruę carcerationis.

37 In rationum, iuriumque taxatione integer, & accuratus ſit, caueatque ne vllus miniſtrorum illa exigat, aut recipiat contra noſtrarum pandectarum præſcriptū; quare in ipſis proceſſibus, & ſcripturis conuenientem ſummam ſua manu notabit, & ſubſcribet.

38 In fideiuſſionibus recipiendis Magiſter Notarius eos ne admittat, qui pauperrimè viuunt, vel qui vltra domos alia ſtabilia nō poſſidēt; aliàs de proprio ſoluet.

39 Quilibet Magiſter Notarius Curiæ ſpiritualis librum habeat, in quo legata pia in dies relicta à defunctis adnotet, quæ quidem legata, vt diximus, Notarij infra menſem à die mortis teſtatoris ipſi magiſtro Notario referre ſub pœna vnciarum decem teneantur.

40 Præter hunc alios quoque libros habeat Magiſter Notarius Magnæ Curię Epiſcopalis, in quibus informationum, proceſſuum, & ſcripturarum à Vicarijs foraneis, vel delegatis tranſmiſſarum diſtincta Iuliana con-

contineatur, illarumque consignationes ibidem notet, vt partibus inde constet eas esse iam transmissas.

41 In fine sui officij hos omnes libros, & acta à se confecta, atque reliquorum omnium in Curię arca cōtentorum inuentarium quilibet Magister Notarius successori teneatur consignare; si quis in prędictorum aliquo inobediens fuerit, rigorosè punietur.

42 Curet insuper Magister Notarius duplicem apud se indicem efformare, in quorum vnum supplicationes referantur, quę in Deputationibus, aut alibi iuridicè proponuntur, & in altero decreta, & prouisiones omnes, quę tum in deputationibus, tum extra illas super singulis informationibus fiunt, exarentur.

43 Nullas prorsus in registro litteras trascribendas permittat, si nostra, vel Vicarij Generalis, & Consultoris manu non sint munitę, nec litterę monitoriales, citatorię, inhibitorię, & cuiusuis generis alię registrētur, quin prius sint debitis subscriptionibus obsignatę, & dies etiam per Magistrum Notarium sit notata.

44 Singulas decisiones nostrę Curię, & decreta iuridica, & registrorum transcribi pręcipimus adeò vt illa executioni mandari prohibeamus, si in calce scriptū testimonium registri non pręferant. Rerum Criminalium acta, & scripturę proprio in codice seorsim à ciuilibus asseruentur, quod etiam de vtriusque fideiussionibus dictum intelligatur.

45 Scripturę, seu, vt vocant, *incartamenta*, quę ad obtinendas beneficiorum institutiones fiunt, non restituantur partibus, sed Archiuario, sic etiam litteras dimissoriales, quarum virtute alienos diœcesanos ordinauimus, vel matrimonium contrahere permisimus tradantur conseruandę.

Ne

46. Vt ſcripturarum omnium ad Curiam Epiſcopalem directè, vel indirectè pertinentium certa ratio habeatur, & nullo vnquam futuro tempore memoria elabatur Prędeceſſores noſtri locum certum in noſtro Palatio pro illorum Archiuio deputarunt, eorũque inuentarium conficiendum curarunt, eiuſque alteram Clauem Vicario Generali, alteram Magiſtro Notario conſignari iuſſerunt.

47 Nos in eiuſmodi Archiuij curam ſummoperè intendentes, vtpotè qui rem maximi momenti eſſe liquidò intelligamus, ei virum probatæ vitæ, & in forenſibus verſatum præfici mandamus, quem propterea Archiuarium dicimus. Cuius munus præcipuum ſit has ſcripturas fideliter ſeruare, & ſuum cuique locum pro varietate materiæ, & anni aſſignare, atque indicem, inuentariumque conficere, vt facilè quærentibus eas exhibere valeat.

48 Quapropter mãdamus vt quotannis menſe Septembris acta, quæ vel in noſtra Epiſcopali, vel in Vicariorum foraneorum Curia, vel in viſitatione, aut quauis alia ratione fient à Magiſtris Notarijs ad Archiuarium tranſmittantur, vt is peracto eorum inuentario ſuis quæque locis ordinata reponat; atque adeo nonniſi vnius anni currentis acta penes Magiſtros Notarios ſeruari concedimus, at verò ſcripturas ad Epiſcopalem, vel Capitularem menſam quouis modo ſpectantes in arca diſtincta idem Archiuarius tribus occludet clauibus, quarum vna ſit pœnes Vicarium Generalem, alteram Prior, tertiam Capituli Depoſitarius habebit.

49 Sub pœna priuationis officij, & vnciarum viginti Archiuario interdicimus trasferre ſcripturarum archetypos, quos ſcripturas originales nominant, extra Ar-

Archiuium etiam ad exempla tantum illarum facieda: eamdem pœnam, & excommunicationem ipso facto incurrendam ipsi Archiuario, & cuilibet alij imponimus si archiuij scripturam aliquam, vel actum violare, subripere, mutilare, delere, occupare, aut dilacerare præsumpserit.

50 Vt autem omni tempore, sed præsertim sede Episcopali vacante diligentissima prædicti Archiuij ratio, & custodia habeatur, hoc Synodali decreto statuimus statim, ac sedes vacauerit, duabus clauibus claudi Archiuium, quarum vna Capitulari Vicario, altera Cathedralis Priori tradatur, quod si tunc idem Prior sit Vicarius tradatur ei dignitatem habenti, qui Prioris loco succedit in Choro; qui sanè de scripturis omnibus in inuentario adnotatis futuro Episcopo rationem reddere teneantur.

51 Nemini ad quem non spectat ratione officij, vel scripturæ necessariæ efflagitationis, in Archiuium ingredi, nec scripturam vllam per se ipsum inquirere, aut libros euoluere concedatur sine assidua præsentia Archiuarij, qui si negligens fuerit, grauiter punietur.

52 In Archiuio sequentes codices omninò, & semper reperiantur; nempè vnus, qui contineat collationes Ecclesiasticorum beneficiorum à nobis, seu à Sede Apostolica factas, atque resignationum publicationes.

53 In altero ad ordines promoti, & titulus describatur. In tertio Iura patronatus Ecclesiasticorum. In quarto Præsentationes, & Institutiones beneficiorum de Iure Patronatus laicorum. In quinto litteræ Sacræ Congregationis Cardinalium ad nos, nostrum Vicariũ Generalem, vel ad hanc Curiam Episcopalem transmissæ. In sexto excommunicationes, suspensiones, in-

terdicta, & absolutiones. In septimo sententiæ diffinitiuæ rerum spiritualium ad cultum diuinum, ac curam animarum pertinentium. In octauo causæ matrimoniales. In nono facultates excipiendi confessiones concessæ. In decimo Index eorum, qui fidei professionẽ emiserunt, atque nostrorum Examinatorum, Deputatorum, Consultorum, Vicariorum, reliquorumque officialium magnæ nostræ Curiæ. In vndecimo diplomata, & rescripta summorum Pontificum, & sententię Apostolicorum Delegatorum. In duodecimo adnotẽtur Pia legata.

Cap. VI.

De Actuarijs, Commissarijs, Aetarijs, seu Algozirijs.

54 Actuarij Curiæ Episcopalis acta omnia à se confecta infra viginti quatuor horarum spatium teneãtur in registrum, & alphabetum redigere sub pœna priuationis officij.

55 Officiales huiusmodi scribantur in matricula publicè exposita, vt ab omnibus sciãtur, & Algozirij deferant signum, seu stigmata in pectore.

56 Horum nemo, nec vllus Scriba scripturam quãuis alicui tradat iniussu Magistri Notarij, & quæ ipsius Magistri Notarij manu non fuerit obsignata; aliàs carceris pœnam incurret.

57 Sub eadem pœna Actuarijs prohibitum esto in nostra Curia sollicitatoris, aut Procuratoris officium vsurpare.

58 Commissarius nullam aggrediatur causam, nec infor-

informationes capiat, nisi Fisci patrono, aut Assessore assistente, aut certè coram ipso Vicario Generali. Inchoatas informationes in indicem referat; perfectas vno summum die apud se retineat; statim enim Magistro Notario tradere debet, qui ad Vicarium, aut ad Consultorem in causa assignatum per eiusdem causæ Actuarium transmittet.

59 Ærarij, quos Algozirios nuncupamus Curię sedulo assistant, semper expediti, & prompti ad exequẽdum id, quod per nos, aut nostrum Vicarium Generalem eis fuerit iniunctum; suus cuique dies assignetur, quo nefas sit à nostra Curia abesse; festis tamen diebus in nostro Palatio Episcopali cuncti reperiantur, nec iniussu Vicarij Generalis recedant, aut desiderentur.

60 Processionibus assistant, & diligenter curent vt dies festi obseruentur; transgressores statim denunciẽt, nec vllo modo ab illis aut promissionibus, aut donis subornari patiantur, nec quicpiam loco pœnę ante illius condemnationem accipiant; aliàs & officio priuabuntur, & in carcerem detrudentur.

61 Neminem propria auctoritate expignorent, aut in Carcerem conijciant sub ijsdem, alijsque grauioribus pœnis.

DECRETVM XXXV. & Vltimum.

DE EXAMINATORIBVS, Iudicibus, & Testibus Synodalibus.

Cap. I.

De Examinatoribus Synodalibus.

1 sess. 24. c. 18. 1 EX Tridentini Concilij prescripto 1 Examinatores Synodales in præsenti Diœcesana Synodo proposuimus, & ab eodem approbatos eligimus infrascriptos viros, ijs quidem virtutibus, & doctrinæ gradibus præditos, quos idem Tridentinum requirit; hi cũ Episcopo examen eorum perficient, qui Parochialibus Ecclesijs sunt preficiendi, neque omnis vniuscuiusuis examini interesse debent, sed dumtaxat quos ad illud nos specialiter vocatos esse voluerimus, nec quidem tribus pauciores erunt vnquam; recogitent autem etiam, atque etiam eiusmodi examinatores munus ex ijs, quæ conferre possumus maximi ponderis, & momenti sibi demandari, vnde profectò Ecclasiarum bonum regimẽ, & animarum nostrarum tuta directio dependet, quare in manibus nostris iuramentum præstabunt illud fideliter, diligenterque exercendi; Caueant insuper ne humanis respectibus in aliquem approbando, aliũue reijciendo trahantur, sed quod æquum, dignumque in Domino arbitrati sunt, id sanè constantissimè exequantur; vanas hominum spes, premia, minas, timoremque diuino iudicio posthabentes.

Fer-

FORMA IVRAMENTI
Examin. Synod.

2 *Ego N. iuro me de mandatū mihi munus examinatoris fideliter, atque integrè, omni priuato studio affectuque postbabito ex Sacri Tridentini Concilij præscripto executurum. Ita me Deus adiuuet, & hac Sancta Dei Euangelia.*

Examinatores ergò in hac Synodo propositi, & approbati sunt.

3 Et primò quidem à nobis virtute Apostolicæ concessionis, & cum consensu Capituli nostræ Cathedralis olim electi confirmantur, & in præsenti Synodo de nouo propositi, approbatique eliguntur.

V. I. D. D. Federicus Perremutus Vic. Gen. & Archid.
S. Th & V. I. D. D. Valentinus Bonadies Prior Ecclesiæ Cathedralis, & Proton. Apost.
V. I. D D Alexander Rizzari Canon. Cath. Eccl.
S. Th. D. D. Thomas Boffone Canon. Colleg. Catan.
S. Th. M. Fr. Bonauentura Belluto Min. Conu. S. Frācisci ex Prouincialis Qualificator Sanctiss. Inquisit.
S. Th. Prof. P. Franciscus Intorcetta è Societate Iesu, Qualificator Sanctissimæ Inquisitionis.

Insuper etiam in præsenti Synodo approbati eliguntur Examinatores Synodales.

V. I D. D. Cesar Farace Canon. Cathed. Eccles.
S. Th. & V. I. D. D. Matthęus Christadoro Canonicus Cathedralis Ecclesiæ.
S. Th. & V. I D. D. Carolus Finochiaro Præpositus Eccles. Colleg. Catan.

V. I. D.

V. I. D. D. Ioannes Andreas Trigona Præpositus Ecclesię Collegiatæ Platiæ.

V. I. D. D. Melchion Puglisi Decan. Eccl.Coll. Platiæ.

V. I D. D. Hieronymus Cascio Canon.Eccl.Coll.Plat.

V. I. D. D. Petrus Sant'Angelo Rector Matricis Ecclesiæ Castri Ioannis.

V. I. D. D. Vitus Tenerello Rector Mat. Eccl. Castri Io.

V. I. D. D. Ioseph Caualláro Vicarius Acis Aquileæ.

S. T. D. D. Thomas Tedeschi Catanensis.

S. Th. D. P. D. Vincentius la Valle Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Cassinensis, Prior Ciramensis, & publicus Lector Sacrę Theologię vniuersitatis Catan. ac Consultor Sancti Officij.

P. Fr. Cherubinus à Sambuca strictioris obseruantię Sãcti Francisci, Sacræ Theologiæ Lector Generalis ex Prouincialis, & ex Diffinitor Generalis.

P. Fr. Marcellus à Catana strictioris obseruantię Sãcti Francisci, & ad pręsens Guardianus Conuentus Sanctæ Marię Iesus Catanę.

S. T. M. Fr. Felix Monseccato Ordinis Carmelitarum, Prior Conuentus Catanę.

S. T. M. & R. Fr. Nicolaus Lamammana Ord. Carmel.

S. T. P. Fr. Placidus Stagnitta Ord. Minimorum Sãcti Francisci de Paula, Conuentus Catanę Corrector, & Messanensis Prouincię Definitor.

S. T. P. P. Octauius Tedeschi Societ. Iesu.

S. T. P. P. Antonius Giuffrida Soc. Iesu.

S. T. P. P. Placidus Maria Fardella Soc. Iesu.

S. T. P. P. Ioseph Asmundo Clericorum Minor. Regul.

Ca-

Cap. II.

De Iudicibus Synodalibus.

3 Aliquot etiam viros doctrina, & pietate insignes, atque dignitate, vel personatu, vel Canonicatu Cathedralis Ecclesię prętulgentes mandant eligi Sacri Canones in Diœcesana Synodo, quibus causę Ecclesiasticæ in partibus tutò delegari possint, quique in Iudices cõseruatores à Regularibus iuxtà Constitutionem Gregorij XV. seruatis seruandis eligi valeant; Horum vbi aliquem è vita discedere contigerit, cum Consilio Capituli nostræ Cathedralis alium in eius locum vsque ad futuram Synodum, quod etiam de examinatoribus Synodalibus dictum volumus, substituemus; Eos autem omnes præmonemus, vt expediendis causis summa, qua decet, integritate, & quam citissimè fieri potest, studeant, atque subdolas litigantium artes detegant, dissipentque.

4 Iam verò cum omnes in præcedenti Synodo electi suum inueniantur obijsse diem: subsequentes in pręsenti Synodo nominatos, & approbatos eligimus.

Iudices Synodales.

V. I. D. D. Fidericus Perremuto Archidiaconus Ecclesiæ Cathedralis, & Vicarius Generalis.

S. T. & V. I. D. D. Valentinus Bonadies Prior Cathedralis Ecclesiæ Protonot. Apostol.

D. Innocentius Grasso Cantor Cathedr Ecclesiæ.

D. Petrus Statella Thesaurarius Cathedr. Eccles.

S. T. D.

S. T. D. D. Marius Bonaiuto Canon. Cath. Ecclef.
V. I. D. *D.* Francifcus Strano Canon. Cathed. Ecclef.
S. T. D. D. Erafmus Bonaccurfo Canon. Cath. Ecclef.
V. I. D. D. Bartholomæus de Oddi Can. Cath. Ecclef.
D. Ignatius Muxmarra Canon. Cathedr. Ecclef.
V. I. D. D. Alexander Rizzari Canon. Cathedr. Eccl.
V. I. D. D. Iofeph Celefti Canon. Cathedr. Eccl.
V. I. D. D. Nicolaus Tedefchi Canon. Cathed. Eccl.
V. I. D. D. Cæfar Farace Canon. Cathedr. Ecclef.
S. Th. & V. I. D. D. Matthæus Chriftadoro Canonicus Cathedralis Ecclefiæ.
S. Th. & V. I. D. D. Carolus Finochiaro Præpofitus Ecclefię Collegiatę Catan.
D. Laurentius Promontorio Thefaur Eccl. Coll. Catan.
V. I. D. D. Vincentius Cordaro Cantor Eccl. Coll. Cat.
V. I. D. D. Io. Andreas Trigona Præpofitus Ecclefię Collegiatę Platię.
V. I. D. D. Iacobus Trigona Cantor Ecclef. Coll. Plat.
V. I. D. D. Melchior la Monaca Thefaurarius Ecclef. Collegiatę Platię.
S. T. D. D. Francifcus Scopazzo Protonotarius Apoftolicus, & Archiprębyter Aydonenfis.
V. I. D. D. Martinus Trigona Platię Protonot. Apoft.

Cap. III.

De Teftibus Synodalibus.

1 ex decr. Innocen. 3. c. ficut olim de accufationibus.

5 Perantiquata videtur, & propemodũ abolita cõfuetudo teftium Synodalium, quorum intereft 1; fedulò, & affiduè abfque vlla quidem iurifdictione inueftigare vtrum hę Synodales conftitutiones inuiolatę executio-

tioni mandentur, atque si quid, vbi locorum ipsi degunt, emendatione dignum compererint, etiam iniussos, suaque sponte Episcopo renunciare, vt malis alicuius momenti opportuno occurrat remedio. Nos igitur Sacrorum Canonum sanctionibus inhęrendo per singulas regiones nostrę Diœcesis viros Ecclesiasticos, quorum probata virtus est, morumq; grauitas testes Synodales deputamus, dato priùs nobis infrascripto iuramento.

6 *Ego N. Testis Synodalis ab Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino Episcopo nominatus, promitto, spondeo, ac iuro, me posthac quidquid nouerim, aut audiuerim, quod contra voluntatem Dei, & rectam Christi fidem, morumque integritatem, bonamque viuendi rationem in Vrbe, vel Diœcesis regione mihi commissa factum sit, vel faciendum quocunque modo si sciuero, aut indicatum fuerit mihi Synodalem causam esse, & ad ministerium Illustrissimi Episcopi pertinere, nec propter humanum timorem, nec propter præmium, aut alias affectiones cœlaturum Illustrissimo, & Reuerendissimo Episcopo, aut eius Nuncio, quem his de rebus inquirere iusserit, quandocunque me super hæc interrogauerit. Sic me Deus adiuuet, & Sancta Dei Euangelia.*

Testes igitur Synodales erunt.

In Vrbe Vicarius Generalis. Prior Ecclesiæ Cathedralis: & Præpositus Eccl. Collegiatæ Catan.

7 Pro singulis verò Ciuitatibus, & Terris, seu oppidis nostræ Diœcesis erit Vicarius foraneus, & Primairus Parochus, seu Curatus Cappellanus vniuscuiusque loci. *Reuisores librorum.*

S. T. P. P. Octauius Tedeschi Soc. Iesu.

P. Laurentius Finocchiaro Soc. Iesu.

Cap. IV.

Admonitio generalis de Synodalibus Constitutionibus.

8 Quoniam fratres dilectissimi suprapositas omnes huius Synodi sanctiones ex Sacris Canonibus, Concilijs, Pontificijs diplomatibus, et Sanctorum Patrum doctrina, sed potissimum è sacrosancta, & œcumenica Trid. Syn. Sacrarumque Congregationum, & Romanę Rotæ declarationibus, & rituali nouissimè edito erutas cuncti quotquot ad hanc Diœcesanam Synodum conuenistis ęquo animo habuistis, & in hac amplissima vestri consessus panegeri, è suggestu promulgatas communi applausu per illud identidem repetitum, nostrisque auribus pergratissimum verbum *placet* approbastis, acceptastis, & qua decet obedientia, ac religione sedulò seruare, seruandasque curare spopondistis.

9 Nos quoque auctoritate, qua Dei, & Apostolicę sedis gratia fungimur, recipimus, & confirmamus; ad quarum obseruantiam omnes cuiusque status, & conditionis obligamus, & inuiolabilium legum vim post duos ab hac publicatione elapsos menses obtinere, ac si singulis intimatę fuissent, declaramus. Interpetrationē, & explicationem difficultatum, si quę suborientur, atque aliquando pro personarum, temporumque circūstantijs dispensandi potestatem nobis reseruamus. Similiter si fortè nouus emerserit casus hac Synodo non cōprehensus, aut si pœna alicubi non est apposita, ea hic addēdi nobis liberum esse declaramus, sicuti etiam appositas, atque taxatas pœnas commutandi facultatem nobis ad libitum reseruamus. Om-

9 Omnia autem, & singula, qua par est, animi demissione, & reuerentia S. R. Ecclesię correctioni, auctoritatique subijcimus.

INDVLTVM GENERALE.

10 Vobis Fratres dilectissimi, qui huic Synodo pręsentes estis, & in vestri gratiam, atque ad facilitandam morum reformationem toti Clero, omnibusque Ecclesiasticis nostrę spirituali iurisdictioni subiectis, veniam absolutam, & indultum generale de omnibus quibuscumque sceleribus, & delictis patratis, aut per vos patrari factis ad pręsentem vsque diem decimam quartam Maij anni 1668. dummodo non fuerit de illis nec ad partis, nec ad fisci instãtiam res, & causa in forum externum, & iudicium deducta.

11 Omnes in Domino oramus, hortamurque vt nouis, sanctisque moribus imbuantur, & quę retro sunt obliuiscentes ad destinatum persequantur brauium supernę vocationis Dei in Christo Iesu, Cui laus sit, & gratiarum actio in sęcula sęculorum. Amen.

Gratiarum actio, & Benedictio.

12 Cęterum rerum omnium Prępotenti Deo, qui Synodum hanc tot annorum votis expetitam cępisse dedit, & perficere, eiusque sine labe conceptæ Genitrici, in cuius peruigilio ieiunium ex præcepto obseruandum à cunctis in nostra Diœcesi edicimus, & mandamus, & Diuæ Agathæ Virgini, & Martyri Catanensi, quam totius Diœcesis principalem Patronam elegimus, atque etiam eiusdem festum diem, scilicet quintum Februarij, ex præcepto colendum communi Synodali consensione iubemus per totam Diœcesim, & hac Syno-

nodali constitutione confirmamus, honor sit, gloria, & immortalis gratiarum actio.

13 Super vos autem filij dilectissimi, Domini nostri Iesu Christi gratia, eiusdemque Dei Patris, & Spiritus Sancti benedictio descendat, & maneat nunc, & semper, & in sęcula sæculorum. Amen.

Concionem sacram ad Synodales P. P. *habuit.*
P. Ioseph de Andrea Soc. Iesu.
Orationem. P. Franc. Intorcetta eiusd. Soc.

Dimissio sessionis Synodalis.
Lector è Pulpito intonauit

Post gratias Deo actas Reuerendi Patres, ite in pace.

Qui responderunt: Deo gratias.
Deinde omnes alta, & intelligibili voce acclamarunt

Sanctissimo Domino Nostro Pontifici Clementi Nono, & Catholico Regi nostro Carolo Secundo, atque Illustrissimo Nostro Episcopo Catanensi Fr. Michaeli Angelo Bonadies multi anni, fęlix, & æterna memoria.

Amen. Amen.

FINIS.

ERRATA CORREXISTI AMICE LECTOR.

Nos enim recentiorum, & quidem sapientum, Scriptorum institutum sequimur, qui post vbi se operam, sudoremque perdidisse vident in euitandis, tollendisque mendis, quæ malo quodam typographiæ necessario in suos libros subrepunt, grauiora dumtaxat calamo emendanda curant; leuiora vero, & quæ ipse met *Lector* facile aduertere potest, eius prudentiæ, & humanitati excusanda, & corrigenda libentissimè relinquunt. id ipsũ nos fecimus, nisi venalis eiusdem Typographi fides, in qua esse oportuit, spem nostram fefellerit; ideoque ab erratorum catalogo abstinuimus. Vale.

CATALOGVS

EORVM, QVI INTERFVERVNT Synodo Diœcesanæ celebratæ in Vrbe Catanæ die 11. 12. & 13. Maij 1668.

Dignitates, & Canonici Cathedralis Ecclesiæ.

D. Federicus Perremuto Vic. Gen. & Archidiaconus.
D. Valentinus Bonadies Prior.
D. Innocentius Grasso Cantor.
D. Marius Bonaiuto Canonicus.
D. Franciscus Strano Canonicus.
D. Erasmus Bonaccurso Canonicus.
D, Bartholomæus de Oddo Canonicus.
D. Franciscus de Stephano Canonicus.
D. Ignatius Muxmarra Canonicus.
D. Ioseph Celestre, & Vigintimilijs Canonicus.
D. Alexander Rizzari Canonicus.
D. Ioannes Baptista Grasso Canonicus.
D. Nicolaus Tudisco Canonicus.
D. Cæsar Farace Canonicus.
D. Matthæus Christadoro Canonicus.

Beneficiati, seu Secundarij, ac alij eiusdem Ecclesiæ Cathedralis.

D. Ioseph de Vrsis.

D. Ste-

D. Stephanus Scuderius.
D. Agathinus de Marchiſio.
D. Sebaſtianus de Nicoloſio.
D. Ioannes Baptiſta Baſilius.
D. Alphius de Marino.
D. Nicolaus Marletta.
D. Nicolaus Pappalardo.
D Franciſcus Scotus.
D. Iacobus Nicosìa,
D. Antoninus Polizzi.
D. Petrus Spagnolo.
D. Ioannes de Raynerio, & Belluto Magiſter Capellanus eiuſdem.
D. Antoninus Marletta Magiſter ceremoniarum Capituli eiuſdem.
D. Vincentius de Mauro Capellanus eiuſdem.
D. Andreas Barbagallo Capellanus eiuſdem.
D. Proſper Gagliano Capellanus eiuſdem.
D. Eraſmus Priuitera Capellanus eiuſdem.
D. Franciſcus Petralìa Manſionarius eiuſdem.
D. Ioſeph Vita Manſionarius eiuſdem.
D. Vincentius Cerrato Manſionarius eiuſdem.
D Antonius Caruſo Manſionarius eiuſdem.
D Dominicus de Laudano Manſionarius eiuſdem.
D. Petrus de Cunſulo Manſionarius eiuſdem.
D. Franciſcus Penniſio Manſionarius eiuſdem.
D. Saluator de Aſaro Manſionarius eiuſdem.
D Blaſius Arena Sacriſta maior.

Dignitates, & Canónici, ac alij Collegiatæ Sanctæ Mariæ de Eleemosyna Vrbis Catanæ.

D. Carolus Finichiaro Præpoſitus.

D. Lau-

D. Laurentius Promontorio Thesaurarius.
D. Vincentius Cordaro Cantor.
D. Iacobus Sapuppo Canonicus.
D. Thomas Buffone Canonicus.
D. Ioannes Clementia Canonicus.
D. Ioseph de Raymundo Canonicus.
D. Natalitius Brunetti Canonicus.
D. Stephanus Puluerenti Canonicus.
D. Octauius Pappalardo Canonicus.
D. Petrus Finichiaro Canonicus.
D. Vincentius Portio Canonicus.
D. Franciscus Oliua Canonicus.
D. Ioseph la Rosa Canonicus.
D. Paulus de Manfrido Canonicus.
D. Franciscus Cultraro Canonicus.
D. Ignatius Grisà Canonicus.
D. Sanctorus Oliua Canonicus.
D. Antoninus Baeli Supernumerarius eiusdẽ Ecclesiæ.
D. Antoninus Lancilotto Supernumerarius eiusdem.
D. Vincentius Camarda Supernumerarius eiusdem.
D. Carolus de Petro Supernumerarius eiusdem.
D. Gregorius Continella Capellanus eiusdem.
D. Petrus Patania Magister Ceremoniarum eiusdem.
D. Erasmus Rinaldo Mansionarius eiusdem.
D. Philippus Pisce Mansionarius eiusdem.
D. Nicolaus Macri Mansionarius eiusdem.
D. Antoninus Giardina Mansionarius eiusdem.

Canonici Collegiatæ Sanctæ Mariæ Assumptæ Ciuitatis Platiæ, qui interfuere eidem Synodo.

D. Hyacinthus de Fide Canonicus.

D. Bartholomæus la Porta Canonicus.
D. Petrus Trigona Canonicus.
D. Placidus Trigona Canonicus.
D. Ioſeph Buttà Canonicus.
D. Leonardus Petrapertia Canonicus.
D. Heronymus Caſcio Canonicus.
D. Paulus Trigona Canonicus.
D. Ignatius Malteſe Canonicus.
D. Carolus Calaſcibetta Canonicus.
Dignitates, ac reliqui Canonici Platię iuſtis de cauſis excuſati fuerunt ab Epiſcopo.

Beneficiati, ſeu Secundarij eiuſdem.

D. Ioſeph de Accurſio.
D. Franciſcus lo Preſti.
D. Angelus Mangiapira.
D. Ioſeph Philippus Ciancio.
D Carolus Contrafatto.
D. Paulus Ferlito.
D. Franciſcus Magro.

Rectores, Parochi, & Archipræsbyteri.

D. Petrus de Sancto Angelo Rector Matricis Sanctæ Mariæ Ciuitatis Ennæ.
D. Vitus Tennirello Rector eiuſdem.
D. Carolus Herbicella Parochus Eccleſiæ Sancti Ioannis Baptiſtæ eiuſdem Ciuitatis.
D Fęlix de Mauro Parochus Eccleſiæ Sancti Bartholomæi eiuſdem Ciuitatis.
D. Ioannes Baptiſta Belardo Parochus Eccleſiæ Sancti

Bla-

Blasij eiusdem Ciuitatis.

D. Franciscus Seminatore Parochus Ecclesię Sāċti Leonardi eiusdem Ciuitatis.

D. Paulinus de Anca Parochus Ecclesiæ Sanċti Petri eiusdem Ciuitatis.

D. Vincentius Riccobene Parochus Ecclesię Sanċti Leonis Episcopi Catanensis eiusdem Ciuitatis.

D. Franciscus Scopatius Archipræsbyter Matricis Ecclesiæ Ciuitatis Aydonis.

D. Balthasar Cremona Archipręsbyter Ecclesię Matricis Oppidi Petræpertiæ.

D. Honuphrius Rapisarda Archipręsbyter Matricis Terræ Trium Castanearum.

D. Franciscus la Porta Parochus Ecclesiæ Parochialis animarum Sanċti Purgatorij oppidi Leonfortis.

VICARII FORANEI.

D. Petrus Vincentius Maltese Vicarius Ciuitatis Ennæ.

D. Philippus Rinaldo Vicarius Ciuitatis Agyræ.

D. Nicolaus Ranzulla Vicarius Ciuitatis Calaxibettę.

D. Ioseph Cauallaro, D. Marius Strano, & D Ioannes Baptista de Cunsulo Vicarij Acis.

D. Paulus Ruscica Vicarius Ciuitatis Paternionis.

D. Antoninns Rubulotta Vicarius Ciuitatis Hadrani, seu Adernionis.

D. Ioseph Vinci Vicarius Ciuitatis Aydonis.

D. Carolus Citrolo Pro Vicarius Ciuitatis Assori, seu Asari.

D. Vitus Tirante Vicarius Ciuitatis Rayhalbuti.

D. Petrus Coniglione Vicarius Castri Acis.

D. An-

D. Antonius Sortino Vicarius Oppidi Barrę francę.
D. Ioseph Bonaffino Vicarius Oppidi Petręperticę.
D. Franciscus Galati Vicarius Oppidi Motę Sanctę Anastasiæ.
D. Antonius Cali Vicarius oppidi Centum rupium.
D. Ioseph Gemma Vicarius Oppidi Blancæ villæ.
D. Matthæus Bellia Vicarius Oppidi Malpassi, & Nicolosiorum.
D. Franciscus de Episcopo Vicarius Oppidi Leonfortis.
D. Laurētius Principato Vicarius Oppidi Valguarnerę.
D. Philippus de Sancta Agatha Vicarius Terrę Monasterij Albi.
D. Erasmus Giuffrida Vicarius Terrę Sancti Ioannis de Galermo.
D. Antonius Giuffrida Vicarius Terrę Placarum, seu Grauinæ.
D. Petrus Pellegrino Vicarius Terrę Sancti Petri.
D. Petrus Paulus de Stephano Vicarius Terrę Campirotundi.
D. Ioseph Duscio Vicarius Terrę Montis Pilerij.
D. Paulus Abbate Pro Vicarius Terrę Pidarę.
D. Ioseph Nicolosi Vicarius Terrę Viæ Magnæ.
D. Leonardus Zappalà Vicarius Terrę Sancti Ioannis la Punta.
D. Alphius Gugliermino Vicarius Terrę Trium Monasteriorum.
D. Franciscus Martiano Vicarius Terrę Trapeti.
D. Leonardus Scalia Vicarius Terrę Sanctę Agathę.
Omnes Capellani Ecclesiarum Sacramentalium, Monasteriorum Monialium, & locorum piorum Vrbis, & Diœcesis.
Maior pars Suffraganeorum, & Beneficiatorum.

D. Tho-

D. Thomas Tudiſco Procurator Cleri Vrbis Catanę.
Procuratores Cleri vniuſcuiuſque Ciuitatis, Oppidi, & Terrę Diœceſis.

In ipſius Synodi initio hoc ſtabilitum, & publicatum fuit Decretum de præiudicio non afferendo ſcilicet.

Decernimus, ſi cui contigerit ſuo loco non ſedere; aut incedere, aut vocari, aut aliud quippiam agere, propterea nemini nouum ius acquiri, nec quicquam de cuiuſque iure; poſſeſſioneue detrahi, ſed in eo ipſo ſtatu permanere, in quo ante hanc Synodum eſſe reperiebatur

F I N I S

INDEX
SESSIONVM, ET DECRETORVM.

SESSIO PRIMA

De ijs, quæ ad diuinum cultum immediatè spectant: de fide diuina, doctrina christiana, sanctis sacramentis, & sacrosancto Missæ sacrificio *fol. 3.*

Decretum 1. De fide Catholica ibid.
Decr. 2. De Sacramentis f. 32.
Decr. 3. De Baptismo f. 46.
Decr. 4. De Confirmatione f. 60.
Decr. 5. De Eucharistiæ Sacramento, & de sacrificio Missæ f. 65.
Decr. 6. De Sacramento pœnitentiæ f. 115.
Decr. 7. de Sacramento extremę vnctionis f. 135.
Decr. 8. De Sacramento Ordinis f. 144.
Decr. 9. de Sacramento Matrimonij f. 161.

SESSIO SECVNDA.

De Veneratione Sanctorum, & cultu Ecclesiarum *f. 179.*

Decr. 10. De sanctis reliquijs ibid.
Decr. 11. De sacris imaginibus, & signo Sanctę Crucis f. 183.
Decr. 12. De Processionibus Ecclesiasticis f. 184.
Decr. 13. De scœnicis reprçsentationibus f. 191.
Decr. 14 De Miraculis, Votis, Votiuis donarijs, & sacra passione recolenda f. 192.
Decr. 15. De primitijs, & decimis soluendis f. 195.

lii De

Decr. 16. De Templis, & Altaribus f. 197.
Decr. 17. De Immunitate Ecclesiarum, & de confugientibus ad ipsas f. 214.
Decr. 18. De visitatione Ecclesiarum ab Ordinario facienda f. 216.

SESSIO TERTIA.

De personis diuino famulatui addictis siue Ecclesiasticis, siue laicis f. 220.
Decr. 19. De Ecclesiæ Cathedralis ministris ibid.
Decr. 20. De Collegiatis f. 265.
Decr. 21. De Parochis, cęterisque animarum curam habentibus f. 272.
Decr. 22. De Seminario Clericorum f. 276.
Decr. 23. De Regularibus, & exemptis f. 288.
Decr. 24. De Eremitis, tũ Clericis, tũ sęcularib. f. 296.
Decr. 25. De Beneficiarijs f. 299.
Decr. 26. De vita, honestate, & habitu Cleric. f. 301.
Decr. 27. De sodalitatibus, & confraternitatib. f. 315.
Decr. 28. De Eleemosynarum quæstoribus f. 322.
Decr. 29 De Ministris Piorum locorum, de legatis pijs, & de Hospitalibus f. 323.
Decr. 30. De Monialibus f. 331.
Decr. 31. De Tertiarijs Mulieribus f. 372.
Decr. 32. Ee Immunitate Ecclesiasticorum, eorumque bonorum f. 374.

SESSIO QVARTA.

De ijs, quæ ad forum iudiciale spectant f. 379.
Decr. 33. De publicis scãdalis, & abusib. exstirp. ibid.
Decr. 34. De foro iudiciali, & officialibus Curiæ Episcopalis f. 403.
Decr. 35. & vltimum. De Examinatoribus, Iudicibus, & Testibus Synodalibus f. 420.

INDEX

INDEX
RERVM NOTABILIVM.

Prior numerus folium. Secundus eiusdem folij §. seu numerum marginalem notat.

A

Abbates regulares f. 160. 50
Abbatissæ electio 364. 125
Abusus extirpandi 379.
Acclamatio 428.
Actuarij C. Epis. 418. à 54.
Acclamatio in fin. Synod. 428.
Admonitio generalis de synod. constitut. 426. 8.
Adulti quãdo baptizãdi 48 à 6.
Adulterorum pœnæ 396. 45.
Aduocati officiũ. Vide clericus.
Aduocatus fiscal. Cur. Ep. 413.
Ærarij, seu Algozirij C. Ep. 419.
Affinitatis linea 165.
S. Ahathæ commemoratio in choro 246. 56.
Aloysius Branciforti Archid. 241. 38.
Alphõsi Regis pragmat. 376. 9.
Altare 203. à 24.
Alumni vide Seminarium.
Anniuersario defunct. 390. 32.
Apostata 291. 15.
Ara, in qua Episcop. sacrificat 100. 101.
Aræ portatiles, seu *marmuretta* sacra 204. 28.
Archidiaconus Ecc. Cath. 241.
Archiuiũ, & Archiuarius 416.
Arma clerici ne deferant 306. à 23.
Cum armis intra oratoria Confratres & sodales ne ingrediantur 319. 16.
Nec intra clausurã monialium 339. 28.
Aromatarius non sit clericus 306. 20.
Artifices propè Eccles. 212. 63.
Assessor, seu Consultor. Cur. Episc. 412. 26.
Assessor, & Consultor Vicarij foranei 407. 10.
Assistẽtes in missis solẽ. 106. 127

B

Baccanalia clericis prohibentur 305. 18.

Baptismi institutio 46 à 1.
Baptismi minister n. 10.
Baptizandi filios mos laudabilis Regum Catholic. 52. 17.
Baptizatorum nomina 51. 15.
Baptizatorum Patrini, seu susceptores 52 18.
Baptizandi sub conditione infantes expositi 55. 26.
Baptisterium quale 53. 32.
De Beneficiarijs 293.
Beneficiati Cathed.ecc. 248.63
Beneficiorum aggregatio facta Dignit. Ecc.Cath. pro pręb. à 263. 125.
Beneficiorum reuelatio 299. 4.
Beneficiati,qui horas canon.recitare tenentur. 403. 60.
Bibliopolæ 26 56
Blasphemantiū pœnę. 393. 36.

C

Cadauera loco depositi 211. 58
Cadauera in loco excelso ne condantur 210 55.
Cadauera occisorum 211. 58.
Cadauera expoliantium pœnæ 210. 55.
Cadauera vide exequiæ.
Non transferātur, neque exhumentur sine licent. 390. 31.
Campanile 212. 60.
Canonici Eccl. Cath. 242, à 40.
Cantoris dignitas 240. 31.
Cantores vide musici.
Quatuor Cappellani Cath. Eccles. 259 109.
Cappellani impediti 109. 137.
Cappellanias binas nemo teneat 109. 138.
Cappellanus Curatus populum in missa quæ moneat 14. 19.
Cappellani monialiū missas sui monasterij dicunt 114. 156.
Cappellani in solemnitatibus assistant suæ Ecclesiæ 405. 5.
Cappellæ Iuris Patron. 209. 47.
Capitulū Cath.Eccl. 249. à 65.
Capituli officiales 251. 74. & n. 82.
Capituli Cathed. obseruationes in funeribus 261 à 118. & 238. 21.
Mensa Capitularis 262. 121.
Capitulū Collegiatarum. Vide Collegiatæ.
Capitul. Cath. quibus procession. intereſt 264 à 126.
Capitulū Colleg. vide Colleg.
Capitalia locorū piorū 411. 24.
Carceres Episcop. frangentis pœnę 402. 63.
In illis rixantiū pœnæ n. 64.
Carnes diebus vetitis qui emere possunt 396. 44.

Catalogus festorũ ex præcepto n. 384. 14.
Catalogus eorum, qui Synodo interfuere. in fine.
Cathedra Episcopi 200. 14.
Cathedralis Ecclesia 220.
Casus reseruati Episcopo 131.
Casuum conscientiæ lectio 124. 27. & 309. 34.
Causę fiscales 410. 18.
Chrisma 60.
Chorus 244. 49. & 201. 15.
Claues sacrorum vasorum, qui teneat 43. 27.
Clausura vide moniales.
De clericis 301.
Eorum vita, & vestes 302 à 4.
Negotia forensia ne exerceant n. 19. Concubinatorum pœnæ n. 27. Cantui gregoriano dent operam n. 33.
Clerici peregrini f. 309. 36. qui extra diœcesim proficiscuntur. n. 37.
Clericus habitum ne dimittat, aut sumat sine licentia 310. 39. officia vilia ne exerceat n. 41 ne ludant. n. 43.
Clericorum cõcubinatorum pœnæ 38. 27.
Clerici ne facinorosos receptẽt; nec eorum internuncij sint n. 49. & 45.
Monetam falsificantium pœnæ n. 50.
Clericis cõceduntur priuilegia refugiũ domus. & alia 315. 54
Clerici, quę officia exercere nequeunt 310. n. 41. 42. 43. & 45.
Clerici post ann. 24. ætatis ad quid tenentur 147. 11.
Collegiata Catanensis 265.
Collegiata Platiensis 269.
In comædijs, aut Trag. non sit actor 191. 2.
Cœmeteriũ 211. 59 vide Eccl.
Comædi venales 191. 3. & 4.
Comas ne clerici nutriant 304. 11.
Communio sacra frequentanda 70. 18.
Cõmunionis præceptũ 77. à 40.
Communio infirmorũ 81. 51.
Concionatores 14. à 18.
Concionatores in vicis villarum Catanæ, & Acis eligit Episcopus 20. 36.
Concionatoribus, qui debent alimenta, & expensas præbere 21. 38.
Concionatores habent facultatem audiendi confessiones 21. 39
Concionatorũ examen 22. 43.

Con-

Concionatoris suggestus 202. 20.
Concio vide moniales.
Concio sacra in Synod. 418.
Concionis tempore ne dicantur missę 104. 118.
Commissæ monasteriorum; seu conuersæ vide monial.
Commissarij Curiæ Ep.418.58.
Confessionalia 202. 23.
Confessionis præceptũ 134. 57.
Confessarij quid obseruare debent 119. à. 10.
Confessarii complices peccati pœnitentis 125. 30.
Confessarij in vltimis pœnitentium voluntatibus 126. 32.& 36. & f. 130.46.& f. 326. 10.
Extra Eccles. ne confessiones audiant 122. 19.
In pœnitentijs iniungendis 126. 35.
Confessarium vocatum ab infirmo nemo impediat 127. 37. & f. 130.47 & f.326. 11.
Confessarius in casu necessitatis 127. à 38.
Cõfessarius Muti, vel Surdi 39.
Confessiones audiens non dum Sacerdos quas pœnas incurrat 128. 43.
Confessarij sollicitantes 134.57
Confirmationis sacramentũ 60.
Confraternitates 315. à 1. vide Regulares.
Congregationes ibidem.
Earum officiales n. 5. in exequijs quid obseruent. n. 14. & 389. 23. in legatis pro maritandis n. 21. in explodendis vt vocant masculis n. 15. Non dimittatur aliquis sine licentia Vicarij n. 23. In Processionibus quomodo se gerant n. 24. ætas vt quis recipiatur, & det suffragiũ n. 26. Suas Ecclesias Regularibus ne concedant sine licentia Episc. 322. n. 8.
Nihil vendant, aut pignori dẽt ex oratorio sine licent. Vic. n. 20. habeant suas constitutiones, & sæccum, & inuentarium bonor. f. 315. n. 4. 11. & 12.
Congregatio Doctrinæ Christianæ 12. 13.
Concubinatorum laicorum pęnę 396. 45.
Consanguinitatis, & affinitatis linea f. 163. & 165.
Conuersæ monaster. v. monial.
Conuersæ mulieres, quas conuertitas, & ritiratas appellãt 371. 154.

Con-

Consultor Episcopi 412.26. Vicarij foranei 407. 10.
Contractus vide monial.
Conuictores vide Seminar.
S. Crucis signum venerandum 183. 3.
Custodiatus eleemosyna 195. 3

D

Decretũ particulare taxæ pro seminario 285. 36.
Decimæ, & primitiæ soluendæ 195. 1.
Decani cathedr. officiũ 240. 32
Defunctorum missæ. 107. 130.
Delegati munus 411. 25.
Denunciationes pro matrimonijs 167. vide matrimonium.
Denunciationibus incæptis si reueletur impedimentum, quid faciendum 170. 19.
Denunciantium malitiosè falsũ pœnę 170. 19.
Depositarius Capituli 253. 84.
Deposita. vide monial.
Deputati pro Eremitis 297. 4.
Deputati hospitalium 330. 26.
Deputati seminarij 276. 2.
Deputati pro monialibus. Vide monial.
Dimissoriæ litteræ 154. 29.
Diuortia ne fiant sine licentia. 176. 39.
Dignitates 238.
Quatuor dignitates Eccl. Colleg. Platiæ sunt veri Parochi totius Vrbis, & suburbiorũ. 271. 25.
Doctrina Christiana 10. à 12.
Domini temporales in causis ad fidem spectantibus seruorum ne se immisceant 10. 11.
Domicilij priuilegium quis habet 3. 10. 38.
Donationes fictas clerici rescindant 309. 35. & 377. n. 10.

E

Ecclesiarum nitor, & cura 197. a 1.
Ecclesiarum nouarum structura n. 2.
In Ecclesijs non sint vendentes, nec negotiantes 206. 36. ab illis distent officinæ. ibid.
Ecclesiarum, præsertim sacramẽtaliũ apparatos 206. a 38.
Supra Ecclesias non habitetur 212. 61.
Ecclesiæ dirutæ area, & locus 183. 3.
Ecclesiæ collabentes reparandæ 213. 64. dirutarum materia seruanda 213. 65.
Ecclesiæ rurales, & campestres 114. 152.

Eccle-

Ecclesiarum visitatio ab Episc. facienda 216.
De Eccles. Cath. vide Cathed.
Ecclesiæ Colleg. Catanen. & Platiensis. vide Collegiata.
Ecclesiæ, seu oratoria laicorum ne Regularibus concedantur sine licentia 322. 28.
Eccles. monialiũ. Vide monial.
Ecclesiasticarum personarum, & bonorum immunitas 374.
Ad Ecclesias confugientiũ immunitas 214.
In Ecclesijs rixantium, aut vulnerantium pœnæ 402. 65.
Educandæ puellæ. vide monial.
Eleemosynæ non exigantur tẽpore cõmunionis 73. 28. nec dũ fit cõcio. Vide cõcionator
Eleemosyna taxata pro singulis missis 108. 132. & 141.
Electio Vicarij Generalis sede vacante quo modo facienda 254. 91.
Episcopo solemniter sacrificãti, seu ordinãri, aut Pontificalia exercenti, qui assistere debẽt 106. 127.
Eremitarum regulæ 296.
Euangeliorum liber cui debet ad osculãdũ tradi. 101. 107.
Eucharistiæ Sacramenti dignitas, institutio, materia, & forma 65.
Eucharistia in quibus templis, aut aris seruari potest 67. a 5. & à n. 29. Semper cum lampade intra chorum, vel septa monialiũ nõ seruetur. 69. 12.
Quomodo, & quando administranda est 71. a 21.
Eucharistia quando exponitur quid seruandũ 87. 66 & 73.
De Eucharistia quando, & in quibus templis cãtari potest missa 88. 71.
Eucharistiæ Processiones 93. 86.
Eucharistiam Regulares sine licentia ne exponant. 291. 24.
Eucharistia. vide communio.
Examinatores synodales 421.
Excommunicati, quid obseruẽt. 391. 33.
Exequiæ defunctorum quomodo agendæ sunt 386. 15.
Exequiæ faciendæ Episcopo mortuo n. 17.
In exequijs, quid obseruet Capitulũ Cathedr. 261. a 118.
Et quid confraternitates, sodalitat. & congreg 319 14.
Cadauera in Rhedis non deferantur sine licent. nec occultim, nec sine vno sal. ẽ Sacerdote 389. 28.

Defunctorum facies non colorentur 390. 30.
Anniuersaria quando peragenda 390. 31.
Exequutores testamentorum legata pia adimpleāt 324.a 2
Expensiones. Vide loca pia.
Eximentiæ pœnæ 402. 61.
Exorcizandi munus qui agere possunt,& quomodo 313 51. & 393.42.

F

Facies defunctorum non colorentur 390.30.
Facinorosi à Clericis ne recepentur. 312.48.
Famulæ monasteriorum. Vide monial.
Fenestræ quæ occludendæ 212. 62.
Festi dies colendi 379.a 1.
Festis diebus per vias res ne vēdantur 38.3.
Nec Iudices causam dicant,nec pro ciuili debito personaliter constringant, nec notarij instrumenta cōficiant ibid.n.4.
Comediæ obscœnæ ne fiant festis solemnibus n. 7.
Festos dies Curati populo nuncient 383. 2.
Festorum dierū Catalogus 384.
Fictæ donationes à Clericis deleantur 377. 10.
Fidei diuinæ laudes 3. 1.
Fidei professio 4. 2.& qui eam tenentur emittere n. 4.
Fidei tuendæ studium. n. 9.
Fides iubere super bonis patrimon.non potest clericus 311 44.
Filiorum familias matrimonia quomodo fiant 171. 23.
Fisci Patronus.vid.aduoc.fiscal.
Fiscales cur.Episc.413. 31.
Flagelliferi mulctentur si ob flagellationem in process. pretio conducantur 190. 24.
Fœminæ. Vide mulieres
Forum iudiciale Cur. Epis.379.
For. priuilegio qui, & quando gaudent 306. 22.
Fons aquæ benedictæ 200. 13.
Fons baptismi 55. 32.
Funera quomodo agenda. vide exequiæ.

G

Gratiarū actio pro Synodo feliciter expleta 427. 12.
Gregoriano cantui nauent clerici 309. 33.

H

Habitum clericalem non assumat quis, neque dimittat sine li-

licentia 310. 40.
Habitum ordinatus sumat intra duos menses. 310. 40.
Hæretici, & hæresis suspecti clã denuncientur 9. 9.
Hebdomada sancta exponitur Eucharistia 92. 79.
Homicidium clerici committés quas pœnas incurrit 401.58
Hospitalia infirmorum à quibus regenda,& visitanda 330.25.
Hospitia venalia per se clericus non exerceat 311.
In publicis hospitijs quid vitandum, 407. 9.

I

Ieiunium in vigil. Imm. Cócep. est ex præcepto 385.
Imagines sacræ quomodo tenédæ 180.6 & 183. 1.
Imaginum pictores ad quid obligantur. 183.4.
Imagines deformatæ reformandæ 184. 5.
Imago non canonizati non exponatur adoranda 184 7.
Immaculatæ Conceptionis Bullæ Apostolicæ seruandę 292. 25.
Immunitas debita personis, & bonis Ecclesiasticis 374. 1.
Immunitas confugientium ad Eccles 214.
Incestuosorum pœnę 398. 49.
Indulgentię sine licentia nõ publicandæ 18. 29.& 292. 26.
Indulgentiæ associantium Euchar. ad infirmos 86. 61.
Indulgentiæ doctrinæ Christianæ Congr. 12. 14.
Indultum generale 427.
Infans ne periculo suffocationis exponatur 54. 24.
Infans ex vtero matris mortuæ extractus 54. 25.
Infans expositus, seu proiectus. 55. 26.
Infantium baptizatorum sepultura 210. 59.
Infidelium consortium vitandũ 27. 60.
Infidelibus sacra ne dentur pignora 27. 63.
Infideles arceantur dum sacramentum aliquod administratur 41. 19.
Infidelium filij quãdo sunt baptizandi 48. 5.
Infidelis adultus moribundus si baptizatur, habeat, & extr. vnct. 137. 5.
Infirmorum communio 81. 51.
Infirmorum Confessarium nemo impediat 127. 34.

In-

Infirmi. Vide hospitalia, & monial.
Informationes ad Curiã Episc. mittendę 409. 14.
Iniurijs Ecclesiasticos afficientorum pœnæ 401.
Intentio requisita in sacramentum administratione 38. 19.
Iudices Synodales 424.
Iudices vide assessores, & festi dies.
Iudices conseruatores regulariũ 29 1. 17.
Ius Patronatus beneficiorum habẽs ad quid tenetur 300.2.

L

Lamentatrices à funeribus arceantur 390.
Lampas saltem vna semper ardeat ante Euchar. 68. 10.
Lasciuæ cantiones in Ecclesijs non permittantur 113. 148.
Lectio casuum conscientię 222. 4. & 309 34.
Lectum. Vide monial.
Legata pia pro missis 108. 132. & 143.
Legata pro puellis maritandis 320. 21. & 324. 5.
Legatorum piorũ exequutores 223. 1.
Legata falsis testibus probãtiũ pœnę 325. 9.
Legata pia occultãtium pœnę:
Lenonis pœnę 399. 51.
Libellorum famosorum pœnę 26. 55 & 403. 67.
Liber nullus imprimatur, aut vendatur sine licentia ordinarij 23. 44
Librorum prohibitorum indicẽ qui habeat 25. 52.
Libri relicti à defuncto 26. 58.
Libri Sacerdotum 27. 59.
Libri Parochorum 42. 23.
Libri demortui Parochi ad quos deferendi 406. 6.
Libri tenendi ab Archiuarijs. 417. 53.
Liber in sacristia in quo missę celebratę quotidie scribãtur. 10 140.
Lites ne protrahantur 408. 11.
Litteras alienas aperientium pœnę 401. 57.
Loca omnia pia subduntur Episcopi visitationi 327. 14.
Locorum piorum bona temporal. non pignori dẽtur, nec alienentur sine licẽtia 327. 15.
Loca pia habeant depositarium 328 18. & 21. 22.
Locorum piorũ Rectores quas expensiones facere possunt. 328.

328. 20. & 23.
Luctus causa missa non omittatur 382. 9.
Luctus vide moniales.
Ludi prohibiti clericis 311. 43.
Ludentium pœnę festis diebus 383 13.
Ludi, & spectacula prope monial. monast. ne fiãt. 334. 10.

M

Macellationes carnium Clerici ne exerceant 312. 47.
Magistri scholarum, quid obseruare debent 28, 65.
Magistri Cappellani officium 256. 01.
Magistri Cęremoniarum Capituli munus 258. 106.
Magistra nouitiarũ vide moni.
Magister Notarius Cur. Epis. 413. 34.
Mansionariorum cathedr. officium 259.
Mansionarij colleg. Catan. 268. 12.
Maior Ecclesiæ cathed. Sacrista 259. 112.
Maleficiorum pœnę 393. 38.
Mascheratus clericus ne incedat 305. 18.
Matrimonij sacramẽtũ 161. a 1 Tempus, locus, & ritus illud celebrandi 173. 28. & 34.
Linea consanguin. & affinitatis. 163. & 165.
Denunciationes pro matrimonijs Catanæ fiant in Cathed. 167 n. 7. vide denũciation.
In matrimonijs filiorum familias quid obseruandũ 171. 23.
Tempora quibus prohibentur nuptiæ 172. 24. & 35.
Matrimonio contracto sine denunciationibus, fiant postea 172. 25.
Matrimonium non contrahatur sine licentia Vicarij 175. 33.
Ad matrimonium seruos suos ne cogant domini 177. 40.
Pro maritandis legata exequẽda 324. 5. 6. & 9.
Mensa capitularis 263. 121.
La Mecha Eremus 297.
Medici officium clericus ne faciat 306. 20.
Mercaturas, & negotiation. clericus ne exerceat 306. 21.
Meretrices prope monast. monial. non habitent 334. 9.
Meretricum domos clericus ne intret 309. 32.
Miracula noua 192. 1.
Missæ sacrificij dignitas 96. 90.
Missam nouã celebrans 97. 92.

Ad Missam requisita in altari 99.97.
In Sacerdote, & ministro 101. 108. & n. 122.
Missa in oratorijs priuatis 100. 102.
Missam inchoatam nemo reasumat, neque pro missa aliquē in altari Sacerdos præstoletur 103. 114.
Missa solemnis, seu cantata 106. 127.
Missę votiuæ, & Defunctorum 107. 130.
Missarum onera, & eleemosynę 108. 132.
Missæ anniuersariæ 108. 133.
Missarum obligatarum liber sit in sacristia. 110. 140.
Missa prima, & vltima quo tēpore dici potest 113. 149.
Missæ in Ecclesijs ruralibus quādo sunt dicēdæ 114.152.
Missa in Ecclesijs monialium 115.157.
De missæ cęremonijs bis in anno fiant congregationes 115 158.
Missas solemnes in cathedr. qui canere debent 147. à 59.
Ministros curię spiritualis percutiens, aut iniurijs afficiens quas pœnas incurrit 401.60.
Monetam falsificantis clerici pœna 313.
Moniales 331.
Earum clausura 332. non admittant infantes. ibid. n. 6. Portę Ecclesiarum, & collocuutorij quando claudendæ. 335. 12. Scalas ligneas amouibiles ne teneant sine licētia n. 14.
Nec cantus, nec sonus noctu prope monialium monasteria ab externis fiant. 335. n. 15.
Monialiū Ecclesiæ quales 336. 16. in campanarum sonu ne sint nimiæ n. 22.
Intra monialium clausurā, qui, & quomodo ingredi possunt. 338. 23.
Monialium chorus 340. Collocutiones cum externis 341. n. 35.
Monialium collocutorium 341. à 36.
De earum vita communi 344. 49. Proprium non retineant. 345. 51. Ne dent comestibilia monasterij externis 346. 56. Redditus, & vitalitia quomodo teneātur. n. 58. & 70.

Co-

Comestibilia ad vendendum ne teneant, aut faciant 348. 59.
Moniales, quæ animalia tenere possunt 348. 61.
Monialibus prohibetur munerum vicissitudo 348. 63.
Deposita sine licentia ne recipiant 349. 65. famulam nulla habeat peculiarem n. 66. neque cellam n. 65. earum ædes ad opera manualia simul facienda. 349. 64.
Monialium res in æde aliqua simul conseruentur 349. n. 67.
Sericis rebus in lecto, & vestitu ne vtantur. n. 67.
Professa sine velo non incedat. n. 69.
Luctum more secularium ne faciant in obitu suorum n. 74.
Baccanales ludos ne faciant n. 75.
Epistolas sine licentia ne scribant, mittant, aut recipiant, nec libros retineāt n. 7 . & 75
Pecunias mutuo, aut negotiationi ne dent. n. 78.
Monialium puritas 353. 79.
Frequentent cōmunion. & confess. n. 80. lampadem in dormitorio teneāt noctu semper accensam 82. cum extraordinarijs Confessarijs quō modo se gerant. 354. 86.
In lecto sociam non admittant nullo prætextu n. 83. contractum nullum faciant 35 . n. 88. in audiendis cōcionibus quid obseruent 355. 87.
Cum infirmis qua ratione se gerant 355. 87.
Nouitiarum requisita 357. 94.
Earum dotes 358. à 101. & alimenta n. 103.
In habitu suscipiendo, vel emittēda professione quos sumptus facere possunt 359. 105.
Nouitiatus non protrahatur sine licentia 359. 107.
Nouitiarum magistra quæ 360. n. 108. & 109.
Educandæ quæ admitti debēt. & quomodo se gerant 361. à 113.
Alimentorum dent securitatem n. 115.
Si exit, ne ad monaster. redeat sine noua licentia n. 116.
Educandæ lectū, & vestes 363. à 119.
Clausuræ legibus obligantur n. 122.
Cum educandis sponsis quid ser-

seruandum 364. 123.
Electio Abbatissæ, & aliarum officialium 364. 125.
Cellerariæ, Sacristæ, Rotariæ, Ianitrices, & auscultatrices. quæ 366 à 131.
Comitatrices fol. 339. n. 26.
Monialium Cappellani qui 369 à 144.
Procuratores monialium 369. à 144.
Cæteri externi officiales monialium quibidem.
Monialium famulæ, & conuersæ 370. 149.
Monialium confessorius requirit speciale facultatē 123.32.
Moribundus sensibus destitutus absolui quando potest 127. 40.
Mulieres ne disputationes, aut dubia fidei inter se moueant. 10. 10.
Mulieres suspectas clerici domi suæ ne teneant. 307. 26.
Mulieres Clerici tanquã famuli ne comitentur 312. 46.
Musici in Ecclesia ne quid impurum cantent 113. 148.
Musici ad Ecclesias monial sine licentia accedere ne permittat cappellanus 358. 142.
Muti pœnitentis Confessio, aut surdi 127. 39.
Mutuū vide monial. & vsurarij.

N

Nefandi criminis pœnæ 389. 48.
Negotia forensia clericus ne exerceat 305. 19.& 312. 47.
Neque negotiationes, & mercaturas negotiationes monialis ne exerceat 3?7. 78.
Nocturnas circumuagationes, & cantilenas clericus nō habeat 308. 31.
Nomina in baptismate ponenda 51. 15. & in confirmatione 64. 13.
Notarij vocati ab infirmis ne impediãtur 127. 37.& f. 130. 47.
Notarii publici, seu Tabellionis officium clericus ne exerceat 306. 20.
Notarij legata pia reuelare obligantur 255. 8. & dare capitulum testamenti n. 12.
Nouitiæ vide moniales.

O

Oblationes fieri consuetæ Ecclesijs 195. 6.
Obstetricum munus, & requisita 56. 28.

Occi-

Occisorum cadauera. vide cadauer.
Octauius Branciforte Episcop. Archidiaconatum Cathedr. consulit 241. 38.
Octaua Corporis Christi 91.78
Officia vilia,& sordida Clericus ne agat 310. 41.
Officia diuina solemnia in Cathedr. qui peragere debet. 247. 59.
Officiales legatorum, & locorũ piorum 223.
Officium diuinum. vide beneficiati, & chorus.
Organum 201. 19.
Olea sacra quomodo custodiẽda, & distribuenda 44 à 29.
Si deficit quid agendum 45.32.
Oratio quadraginta horarum 87.66.& n.73.
Oratio ad Patres synodal. 428.
In Oratorijs priuatis Eucharistia non administretur 73.29.
In oratorijs priuatis quãdo missa celebrari potest 100. 102.
Ordo, sacramentum 144.
Ordinationis generalis publicatio 145.4.
Ordinandus quæ requisita habere debet; quas litteras testimoniales, seu fides afferre 145. à 5. & fol. 153. à 27.
De prima tonsura 146.
Ordinati qui ad vlteriores ordines ascendere negligũt 147. 10.
An ordinandi sint primogeniti diuitum 147. 10.
Ad ordines minores requisita 148. 17.
Pro Subdiaconatu,& Diaconatu 149. 17. pro Sacerdotio 151. 23.
De Patrimonio, seu beneficio necessario ad ordines, etiam ad primam tõsuram 149. 17. & n. 10. & fol. 147. 10.
Falsificantis Patrimonium pœnæ 147.9. 17. 18.
Ordinandorũ examen 151. 22.
Pro ordinandis monita generalia 152. 24.
Ordinis cuiusque proprium munus 152. 25.
Ordinandus Regularis 157. 43.
Ordinationis impedimenta 158 46.
Ordinationis cancellarius 160. 51.
Orphanarum puellarum domicilium 371. 154.

P

Pædagogi quid obseruare debent.

bent. 28. 65.
Parentum percussores castigẽtur 400. 56.
Parentes propriam filiam prostituentes puniãtur 399. 52.
Parochus quæ populum doceat in missa 14. 19.
Parochi per se sacramenta ministrent 40. 17. eorum pœnę si negligentes sint n. 18. quos libros teneant 42. 22. & fol. 174. n. 31. pro commun. in Paschate quid faciant. 80 49. quibus diebus celebrare tenentur 104. 120. pro denunciationibus matrimonij 167. 7. quid pro matrimonio in facie Ecclesiæ obseruẽt 170. à 18. cui potest committere assistentiam pro matrimonio 174. 32.
Parochi ab incognitis vxoratis fidem initi matrimonij petãt. 176. 36. in viduorum matrimonijs quid requirant n. 37.
De Parochorum, & Curatorum officio, & requisitis 272. à sua parœcia ne absint 275. 14.
Parochi, & Curati animarum in omnibus processionibus cũ stola ire possunt 409. 13.
Parlatorium, seu Collocutoriũ, vide moniales.
Passionis memoria recolenda. 194. 3.
Patrini, seu susceptores baptizãdi 52. à 18. & in chrismate 62. à 9.
Patrimoniorũ fictorum pœnę 147. 9.
Patrimon. valor 149. à 17. non alienentur 151. 20.
Peregrini Clerici 309. 36.
Percutiens Clericũ, aut vulnerans quas incurrat pœnas. 401. 58.
D. Petrus Paternò Archidiaconus 242. 38.
Pictores 383. 4.
Pœnitentiarius 222. 5.
Pœnitentiæ sacramentum 115. à 1. eius ministri requisita, vide confessarius.
Pœnitentes quæ scire debent vt absoluantur 123. 22.
Pœnitẽtię pecuniariæ 126. 35.
Pœnitẽtię quę dandę sunt. 133. à 54.
Portæ. vide moniales.
Pręebenda Theologalis 222. 4.
Pręceptum cõfessionis quos, & quãdo obligat 134. 57. Pręceptum commun. 77. 40.
Prima tonsura vide ordinan.

Primogeniti diuitum 147. 10.
Prægnantis demortuæ infans extractus 109.
Præpositus Colleg. Catan. est verus Parochus. Eligit sibi coadiutorem 268. 14 est prima dignitas.
Præpositus Colleg. Platiensis est prima dignitas, & quæ functiones ad ipsum spectant 271. 24.
Primitiæ, & decimæ soluendæ 195. 3.
Primitiarum Decretum legendum bis in anno 95. 3.
Prioris Cathedral. munus 238. 25. est prima dignitas.
Priuilegio fori qui, & quando gaudeant 306. 22.
Priuilegio refugij domus, & aliis gaudent clerici ciues 315. 54.
Processio Eucharistiæ non fiat sine lic. 88. 71. quomodo facienda, & qui interesse debent 93. à 81.
Processiones Eucharistiæ singulis octauæ diebus introductæ Catanæ ab Eminentissimo Cardinale Astallio 96. 88.
Processiones Ecclesiasticæ, quando, & quomodo faciendæ 184. 1. & 16.
Processio solemnis Corporis Christi 186. 11.
Processionum deputati n. 12.
Processionibus intersit Capitulum, & Clerus 187. 14. 264. & 268. extra vrbem, aut oppidum sine licentia ne fiant 185. 4 & 15.
Processionibus cõtrouersiæ ortæ de præcedent. à quo terminandæ 188. 17. & 292. 23.
Processiones Regularium 189. 21. & 289. 10.
Processio Passionis hebdomadæ sanctæ 189. 22. fiat Catanæ die parasceue 190. 25.
Processionibus quando, & qua ratione confratern. & sodal. interesse tenentur 321. 24.
Procuras, vt aiunt in Capitulo quot vnus potest habere 253. 89.
Procurator. Vide monial.
Procuratoris munus in causis foren. clericus ne exerceat. 305. 19.
Professio fidei 4. & 7.
Proprium. vide monial.
Puellæ noctu per vias ne incedant ad mendicandũ 323. 4.
Puellæ educãdæ. Vide monial.
Punctatorum chori officium 255. 93.

Quæ-

Quæstuarij regulares quid obseruent 291. 19. quid Confraternitatum, vel sodalitatum, quæstuarij 320. 18. & 407. 8.
Decretum de quæstuarijs 322.
Quæstuari nemo potest sine licentia, & nonisi die præscripto.
Quarta funeralis ab omnibus debetur 388. 23.
R
Rebaptizati pœna 49. 8.
Rector seminarij 277. 4. & à n. 19. 20.
Refugiati in Ecclesia. Vide immunitas.
Regulares concionatores quid obseruent 15. à n. 21. & fol. 16. 23.
Regulares ad audiendas confessiones, quæ requisita habeat. 121. 15.
Regulares pro processionibus. 189. 21. 290. 10. & n. 28.
In quibus subduntur ordinario loci 288. 1. extra claustra commorantes ad quid teneantur 290. 14.
Regular. Iudic. Conseruatores. 291. 17.
Regulares quo ad monial. 289.
Reliquiæ quomodo seruandæ. 68. 9. & colendæ 180. 2. faciendæ recognitæ n. 4.
Reliquias furātiū pœnæ 180. 10
Non trasferantur, nec insignes ad infirmos asportentur sine licentia Episc. n. 9. non ferātur in process. Corporis Christi, nec exponantur in sepulchro 181. 10.
Reliquiarum omnium insigniū inuentarium fit in nostro Archiuio 182. 12.
Reliquiæ D. Agathæ quomodo populo exponantur ad deosculandum 182. 12.
Renunciationes fictas clerici rescindant 309. 35.
Repræsētationes scænicę 191. 1
Reparatarum mulierum domus 371.
Eas molestātiū pœnæ 372. 15.
Reuisores librorum 425.
S
Sacerdos quæ obseruet in missa. 101. à 108. quibus diebus tenetur celebrare 104. 120. pro vna missa ne duo stipendia sumat 112. 145.
Sacerdos incognitus, peregrinus 112. 146.

Sacerdos publicè criminosus n. 147.
Sacerdos suspensus 114. 154.
Sacerdos pro debito ciuili vnc. sex carceribus addici non debet 378. 12.
Quos libros habere debet 27. 59.
Sacramenta in genere 33.
Sacramenta nouæ legis 33. 4.
Dispositio in suscipiente 38. 13. & 41. 19. pro administratione nihil exigatur 39. 15. quæ in suscipiente requirunt vsum rationis 42. 21.
Sacramentorum vasa, quæ, & quomodo custodiẽda 43. 26. & 28.
Sacra scriptura 13. 17.
Sacrarium 202. 22.
Sacrificium missæ Vide missa.
Sacristarum expoliantium cadauera pœnę 210. 45.
Sacristæ Maioris Cathedr. officium 259. 112.
Sacristia Ecclesiarum 197. 9.
Sæculares inter se de fide non disputent 10. n. 10.
Scandala publica remouenda. 379.
Secretarius Capituli 251. 74. & 88.
Scęnicæ repręsentationes 191.
Sepulchrorum conditiones 209 50.
Sepulchra Ecclesiasticorum distincta à sepul. laicorum. 210. 52.
Sepulchrum Christi Domini in feria quinta hebdom. maioris 93. 80.
Sepulchra infantium 210, 53.
Seminarium clericorum 276.
Eius deputati n. 2. & 30.
Alumni Seminarij qui 277. 5.
Conuictores n. 6. ætas ibid. quę debent obseruare 278. à 8. ad scholas Soc. Iesu eãt n. 12. examinentur quotãnis n. 14.
Seminarij Rector 277. 4. & 280 à 19. & 33.
Seminarij bonorũ administratio 283. à 27.
Decretum particulare taxę pro Semin. 285. 36.
Seminarij officiales n. 37.
Sepellire. Vide exequiæ.
Seruilia ne fiant festis diebus 383. 10.
Sphæra Sãctissimæ Euch. 70. 14
Societatis Iesu sequẽdus modus in Doctrina Christiana 11. in gymnasijs 31. ad scholas Societatis Iesu eant Seminarij

rij Conuict.& Alum. 279, 12
Societas Sanctissimi Sacramenti 84. 59. & 64.
Sodalitates 315. Vide congregation. & confratern.
Sodomiæ sceleris pœnæ 398. 48.
Clerici sodomitę pœnę 308. 28.
Sollicitantes Cōfessarij 132. 53.
Sonus. vide monial.
Sponsorum cohabitātiū ante contractum matrim. pœnę 168. 11.
Stabularij munus clericus ne exerceat 311. 42.
Stupri pœnæ 399. 50.
Surdi, aut muti cōfessio 127. 39.
Superstitiones vitandę 394. 39.
Susceptores in baptismo 52. 18.
In chrismate 62. 9.

T

Tabella missarum in sacristia. 108. 134.
Tabellio. Vide Notarij.
Tabernas clericus ne exerceat. 311. 42.
Tabernaculum Euchar. 67. 7.
Tempora quibus prohibentur nuptiæ 172. 24.
Templorum nitor, & cura 197. à 1. & à n. 3. Vide Ecclesia.
Tertiariæ mulieres 372.
Testes Synodales 425.
Thesaurarij Cathedr. officium 240. 33.
Tribunalia vide festi dies, & de for. Iud.
Tutoris officium Clericus sine licentia ne faciat 311. 45.

V

Valetudinarium monialiū 356. 89. Vide hospital.
Vasa sacra pro administratione sacramētorum 43. 26. & 28. & 31.
Vasa Eucharistię. 69. à 11.
Velum. Vide monial.
Verba scurrilia, & impura dicēs in publico clericus quas pœnas incurrit. 308. 29.
Verberantis, aut vulnerantis clericum pœnę 401. 58.
Vesperę festis diebus quomodo cantandę 382. 8.
Viaticum Eucharisticum 81. 51
Vicarij Generalis Sed. vac. electio quomodo facienda 254. 91.
Vicarius Gener. quid obseruet 404. 2.
Vicarij foranei 405. 3.
Quando habent curam administrandi sacramenta 406. 4.
Vidui contrahentes matrimonium

nium 176. 37.
Visitatio Ecclesiarum facienda ab Episcopo 216.
Votiuæ tabellę, & dona 193 2.
Votum nemo in Capitulo pro altero pręsente ferat 254. 90.
Votum de Immacula Concept. 7. 3.
Vsurariorum pœnę. 399. 53.

Z

Zimarras qui ferre possunt 303. 4.

LAVS DEO.